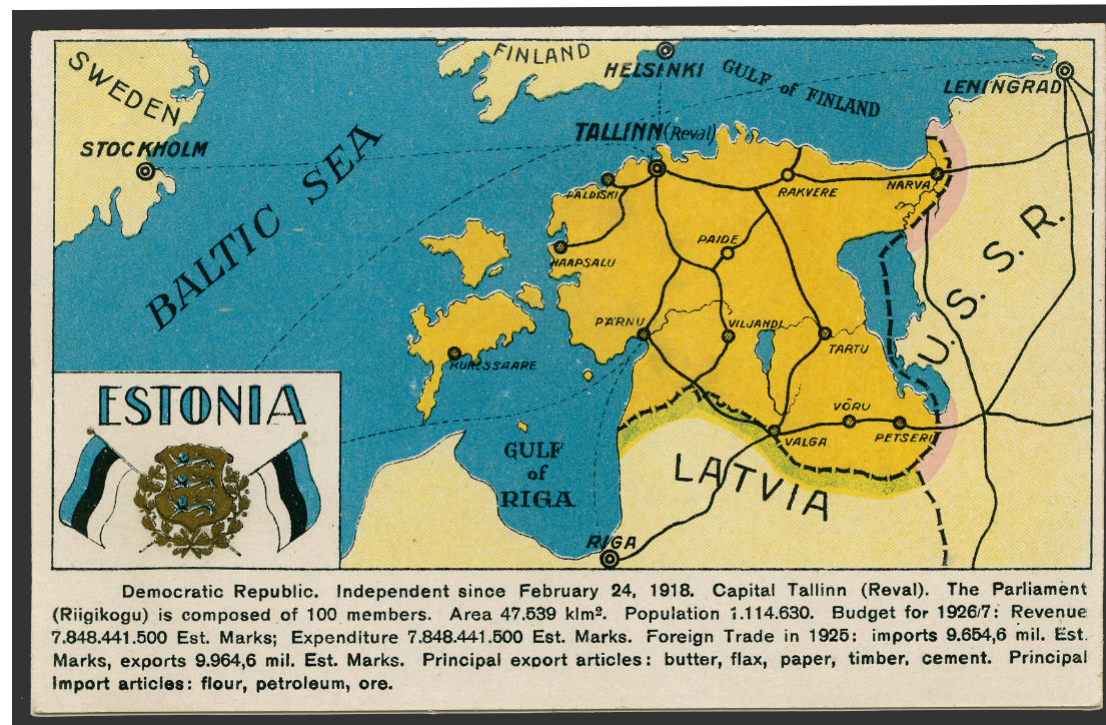

Eesti 1940-1944 Kahe tule vahel

Estonia 1940-1944 Between two fronts

Arvatavasti 1920-ndate lõpus välja antud Eestit tutvustav postkaart.

A postcard introducing Estonia, probably issued in the late 1920s.

Sissejuhatus

Nõukogude Venemaa haardest ennast 1918. a iseseisvaks kuulutanud Eesti Vabariigil õnnestus kiiresti areneva ja neutraalse riigina eksisteerida ainult 22 aastat, kuni Nõukogude Liit 1940. a Eesti taas okupeeris. Järgnes aasta kommunistlikku terrorit ja repressioone, siis 3 aastat Natsi-Saksamaa okupatsiooni ning 1944. a sügisel järjekordne Nõukogude okupatsioon. Sõja-aastatel mobiliseeriti, valdavalt rahvusvahelise õiguse vastaselt, suurusjärgus 100 000 eestlast – nii Nõukogude Liidu kui Saksa vägedesse, kus nad pidid ideoloogiliselt võitlema teineteise vastu. Eesti 1,13-miljonine rahvastik vähenes Teise maailmasõjaga seotud sündmuste tõttu aastatel 1939-1945 ligikaudu 280 000 inimese ehk 25% võrra. Võib öelda, sõda ei jätnud puutumata ühtegi Eesti perekonda.

Lisaks selle perioodi postimaksevahendite ja -tariifide tutvustamisele püüab see väljapanek läbi postisaadetiste jutustada loo Eestist ja eestlastest nendel rasketel okupatsiooniaastatel. Tihti me, kolleksionäärid, pöörame palju tähelepanu postisaadetistel olevatele markidele ning templitele ja jätame tähelepanuta sõnumi, kuid sõnum tegelikult ongi ju see, mille edastamiseks need postisaadetised lähetati. Minu erilise huvi pälvivad postisaadetised, mis jutustavad meile peale postmarkide ja postitemplite veel mingi loo, millel on sügavam inimlik ja ajalooline mõõde.

Väljapaneku ulatus. Kuigi väljapaneku maht näib suur, siis erinevate okupatsiooniperioodide ja teemade paljususe tõttu saab siinses väljapanekus iga teemat käsitleda siiski vaid üsna piiratud kujul.

Esitletud postisaadetiste haruldus. Esitletud postisaadiste kirjelduses on kasutatud hinnanguid harva esinev (arvatavasti eksisteerib kuni 50 ühikut), väga harva esinev (arvatavasti eksisteerib kuni 25 ühikut) ja haruldane (arvatavasti eksisteerib kuni 12 ühikut, punases raamis). Välja arvatud mõni selgitusega erand, ei sisalda see väljapanek filatelistlikul eesmärgil tehtud saadetisi.

Kontakt. Ahto Tanner (ahto.tanner@gmail.com või postiajalugu.ee)

Digitaalne versioon väljapanekust on saadaval:

<https://postiajalugu.ee/eesti-1940-1944-kahe-tule-vahel/>

Introduction

Estonia, gaining freedom from Soviet Russia in 1918, managed to exist as an independent, democratic and neutral state for only 22 years, until 1940, when Soviet Union occupied Estonia again. A year of communist terror and repression followed, then 3 years of Nazi German occupation, and in the autumn of 1944 another Soviet occupation. During these years around 100 000 Estonians were mobilised, often involuntarily, into the armed forces of both Soviet Union and Nazi Germany, where they had to ideologically fight against each other. Estonia's population of 1.13 million was reduced by approximately 280 000 people, or 25%, between 1939 and 1945 as a result of the events of the Second World War. It is fair to say that the war left no Estonian family untouched.

In addition to various postal items and rates of this period, this exhibit seeks to give an insight into the suffering of people during those difficult years of war and occupation. As collectors, we often pay a lot of attention to the stamps and postmarks on postal items and overlook the message, but the message is actually what the items were sent to convey. I am particularly interested in postal items that tell us something more than just postal history, something with a deeper human or historical dimension.

Scope of the exhibit. *Although the size of the exhibit may seem large, due to the variety of occupation periods and topics, each topic can only be covered in a quite limited way.*

Rarity of the postal items presented. *In the descriptions the postal items presented are classified as scarce (estimated to exist up to 50 items), very scarce (estimated to exist up to 25 items) and rare (estimated to exist up to 12 items, in red frame). With a few annotated exceptions, this exhibit does not include philatelic mailings.*

Contact. Ahto Tanner (ahto.tanner@gmail.com or postiajalugu.ee)

Digital version of the exhibit is downloadable from:

<https://postiajalugu.ee/eesti-1940-1944-kahe-tule-vahel/>

Eesti Vabariik – Tumedad pilved Euroopa ja Eesti kohal	
Baltisakslaste Saksamaale ümberasumine 1939/1940 (Umsiedlung)	3
Nõukogude Liit ründab naaberriiki Soomet – Talvesõda	6
Esimesed eestlastest II maailmasõja ohvrid – aurik "Agu" meremehed....	7
Nõukogude sõjaväebaasid, Punaarmee okupeerib Eesti.....	8
Eesti NSV – Esimene Nõukogude okupatsioon	
Ettevõtete riigistamine Nõukogude võimu poolt.....	9
Eesti NSV perioodil välja antud Eesti postmargid.....	10
Postmarkide puudus, postimaks tasutud sularahas.....	11
Rahareform: 1 kroon = 1,25 rubla.....	12
Nõukogude Liidu postitariifid alates 6.12.1940.....	13
Eesti Vabariigi postmarkide viimased päevad	15
Nõukogude Liidu standardmargid	16
Eesti postisüsteemi venestamine	19
Välismaale lähetatud saadetised	21
Välismaalt saabunud saadetised.....	23
Aadresslauamaks	24
Telegrammid.....	25
Muud huvitavad saadetised.....	26
Juuniküditamine.....	27
Nõukogude Liidu sõjaväebaasid Eestis.....	28
Punaarmee 22. territoriaalne laskurkorpus.....	30
Sõja algus Saksamaa ja Nõukogude Liidu vahel.....	34
Mobilisatsioon Punaarmeesse.....	36
Esimese Nõukogude okupatsiooni viimased päevad.....	38
Saksa okupatsioon – Eesti periood	
Tartu vabastamine Nõukogude võimust.....	39
Vabastatud alade kohalikud postmargid.....	42
Ülesehitusfondi postitariif ja postmargid.....	46
Postmarkide puudus, postimaks tasutud sularahas.....	49
Saadetised Nõukogude repressioonide ohvritele.....	51
Saksa okupatsioon – "Ostland" periood	
Saksa postitariifid	52
Saksa ametipost (Deutsche Dienstpost) ja tsiviilpost	55
"Ostland" ületrükiga postmargid okupeeritud idaaladele	56
Ametipostmargid (Dienstmarke)	60
Ajutised postitemplid.....	61
Juurdemaksuga koormatud saadetised (Nachgebühr).....	62
Tsensuuritemplid "KONTROLLITUD"	63
Lennupost (Luftpost)	64
Kirjavahetus mittevaenulike riikidega – Soome.....	66
Välismaalt saabunud saadetised.....	68
Saksa templid Eesti postkontoritele	69
Postiameti postimaksuvabad saadetised (Postsache)	70
Pakikaardid.....	73
Saksa sõjaväe välipost (Feldpost).....	74
Tööteenistus (RAD) ja sõjalise tubliduse laagrid (WEL).....	77
Eestlased Saksa relvajõududes	78
Soomepoisid – eestlased Soome sõjaväes.....	83
Saksa postikorralduse lõpp Eestis	86
Eesti NSV – Teine Nõukogude okupatsioon	
September 1944 – Punaarmee okupeerib taas Eesti	88
Postmarkide puudus, postimaks tasutud sularahas.....	89
Vene NFSV – Eestlased Nõukogude Liidu tagalas	
Punaarmee 8. eesti laskurkorpus NSV Liidu tagalas.....	90
Eesti NSV – Teine Nõukogude okupatsioon	
Punaarmee 8. eesti laskurkorpus jõuab Eestisse.....	91
Postiteenuste normaliseerumine	95

Republic of Estonia – Dark clouds over Europe and Estonia	
Relocation of Baltic Germans to Germany in 1939/1940 (Umsiedlung)	3
Soviet Union attacks Finland - Winter War	6
First Estonian victims of World War II – sailors of steamship "Agu"	7
Soviet military bases, the Red Army occupies Estonia	8
Estonian SSR - First Soviet occupation	
Nationalisation of businesses by Soviet authorities.....	9
Estonian postage stamps issued during ESSR period	10
Shortage of postage stamps, postage paid in cash	11
Monetary reform: 1 kroon = 1,25 roubles	12
Postage rates of Soviet Union from December 6, 1940.....	13
Last days of postage stamps of Estonian Republic.....	15
Definitive stamps of Soviet Union.....	16
Russification of Estonian postal system.....	19
Dispatches to foreign countries	21
Dispatches from foreign countries	23
Address bureau fee	24
Telegrams	25
Other interesting dispatches.....	26
June deportation	27
Soviet Union military bases in Estonia.....	28
22nd Territorial Rifle Corps of the Red Army	30
Beginning of war between Germany and Soviet Union.....	34
Mobilisation to the Red Army.....	36
Last days of first Soviet occupation.....	38
German occupation – Estonian period	
Liberation of Tartu of Soviet rule	39
Local postage stamps of liberated areas.....	42
Reconstruction Fund postal rate and postage stamps	46
Shortage of postage stamps, postage paid in cash	49
Items sent to victims of Soviet repressions.....	51
German occupation – "Ostland" period	
German postal rates	52
German official mail (Deutsche Dienstpost) and civil mail.....	55
"Ostland" stamps for Occupied Eastern Territories.....	56
Official stamps (Dienstmarke)	60
Provisional postmarks.....	61
Postage due (Nachgebühr).....	62
Censor marks "KONTROLLITUD"	63
Air mail (Luftpost)	64
Correspondence with non-hostile countries – Finland	66
Dispatches from foreign countries	68
German postmarks for Estonian post offices.....	69
Postage-free post office matter (Postsache).....	70
Parcel forms.....	73
German military field post (Feldpost).....	74
Labour service (RAD) and military fitness camps (WEL).....	77
Estonians in armed forces of Germany	78
Finnish Boys – Estonians in Finnish Army.....	83
End of German postal system in Estonia.....	86
Estonian SSR - Second Soviet occupation	
September 1944 – The Red Army occupies Estonia again	88
Shortage of postage stamps, postage paid in cash	89
Russian SFSR – Estonians in rear of Soviet Union	
8th Estonian Rifle Corps of the Red Army in rear.....	90
Estonian SSR - Second Soviet occupation	
8th Estonian Rifle Corps of the Red Army back home	91
Normalisation of postal services	95

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Eesti Vabariik – Tumedad pilved Euroopa ja Eesti kohal

Baltisakslaste Saksamaale ümberasumine 1939/1940 (Umsiedlung)

Taust. Molotovi-Ribbentropi pakti järgselt 1939. a septembris koos Poola vallutanud ja naabriteks saanud Saksamaa ja Nõukogude Liit sõlmisid 28. septembril NSV Liidu - Saksamaa sõpruse ja piirilepingu, mille üks salajane lisaprotokoll käsitles ka NSV Liidu huvipiirkondades elavate sakslaste ümberasustamist Saksamaale.

Ümberasumise näol oli tegu vabatahtliku lahkumisega, mida reguleerisid Saksamaa ja Nõukogude Liidu vahelised kokkulepped, mis pakkusid lahkujatele teatavat turvatunnet. Kiirele lahkumisele aitasid kaasa ka kuulu- ja hirmujutud peatsest NSV Liidu poolsest Eesti okupeerimisest, Saksamaa propaganda "tagasipöördumisest kodumaale" ja ka see, et info ümberasumise kohta oli kohati esitatud korraldusena.

Tegu oli läbi mõeldud logistilise suuoperatsiooniga, kuid siiski šokeeriva muutusega nende baltisakslaste jaoks, kes otsustasid minna ja ka nende jaoks, kes otsustasid siia jääda. Kuigi eestlaste ja sakslaste vahelised suhted olid juba ajalooliselt olnud mitte eriti sõbralikud, kaotas Eesti riik suure hulga sakslastest erialaspetsialistide ja mõjukate ettevõtjate lahkumisega palju.

Eestis elavast ligi 16 000-st sakslasest lahkus 1939-1940. a ümberasumise käigus ligi 13 500, nende seas tuhatkond eestlast. Esimene laev ümberasujatega väljus Tallinnast 18. oktoobril 1939, samal päeval hakkasid Eestisse saabuma ka punaarmee väeosad. 1941. a järelümberasumise raames lahkus enamik veel Eestisse jäänud sakslastest.

Ümberasunud leidsid aga sageli eest pigem viletsama elujärje kui eelnevalt Eestis, sest nad paigutati valdavalt Saksamaa asemel elama Saksamaa poolt okupeeritud Poola aladele, oma kodudest välja aetud poolakate ja juutide eluasemetesse.

Estonia 1940-1944 / Between two fronts

Republic of Estonia – Dark clouds over Europe and Estonia

Relocation of Baltic Germans to Germany in 1939/1940 (Umsiedlung)

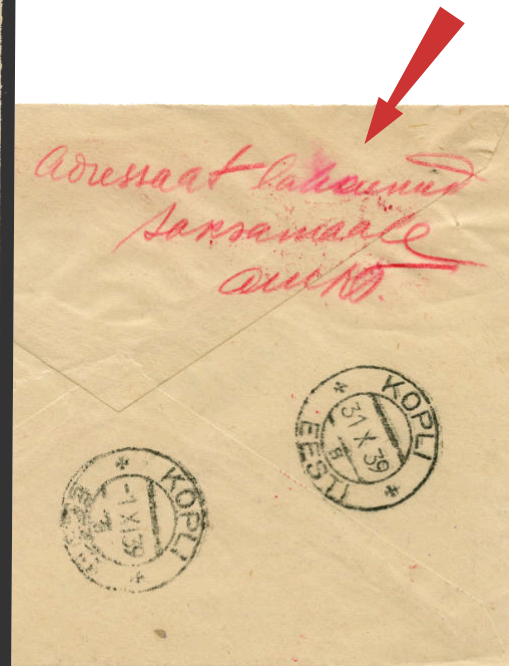
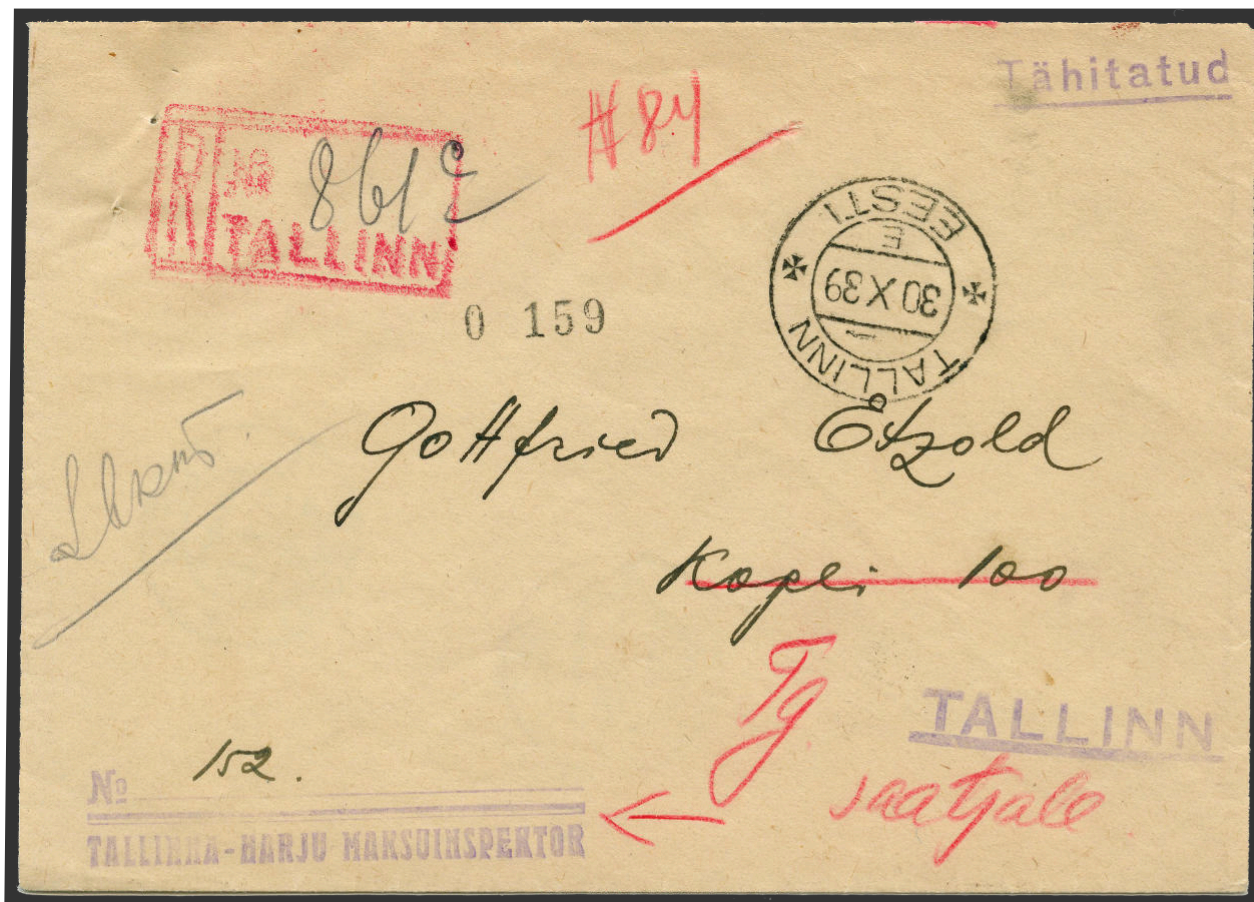
Background. After the Molotov-Ribbentrop Pact Germany and the Soviet Union, which together had conquered Poland in 1939 and had become neighbours, signed German-Soviet Boundary and Friendship Treaty on September 28, 1939. One of the secret protocols of the treaty dealt with the resettlement of Germans living in areas of interest to the Soviet Union, which also included Estonia.

The resettlement was a voluntary departure governed by agreements between Germany and the Soviet Union, which offered a certain sense of security to those leaving. Rumours and fears about the imminent occupation of Estonia by the Soviet Union, German propaganda about a "return to the homeland" and the fact that information about the resettlement was sometimes presented as an order also contributed to the rapid departure.

It was a well-planned logistical operation, but still a shocking change for those Baltic Germans who chose to go and also for those who chose to stay. Even though relations between Estonians and Germans had historically been in many cases less than friendly, the Estonian state lost a lot with the departure of a large number of German professionals and influential entrepreneurs.

Of the nearly 16 000 Germans living in Estonia in 1939-1940, some 13 500 left in the course of the resettlement, including about a thousand Estonians. The first ship of resettlers left Tallinn on October 18, 1939, on the same day when the Red Army troops began to arrive in Estonia. Most of the Germans who had remained in Estonia left as part of the 1941 resettlement (Nachumsiedlung).

Those who were resettled, however, often found a rather poorer standard of living, as they were mostly relocated to live in German-occupied Polish areas, instead of Germany, in the homes of Poles and Jews who had been deported from their homes.

Tagakülj, vähendatud. / Back side, reduced.

Tagastatud tähitatud kiri, Tallinn 30.10.1939 - Kopli 31.10.1939/1.11.1939 - Tallinn 1.11.1939. Tallinna maksuinspektori poolt saadetud kirja saajaks on baltisakslane Gottfried Etzold, kuid kiri on jäänud kätte toimetamata ning on tagastatud saatjale. Koplis on tagaküljele punase pliiatsiga kirjutatud tagastamise põhjus "Adressaat lahkunud Saksamaale", lisaks on seal esiküljele tehtud märged "Tg. saatjale". Eesti tariif 20 s: lihtkiri kuni 20 g 10 s + tähistusmaks 10 s (1.1.1929-29.2.1940), tasuta hiljem ametiasutuse postiraamatu alusel. Riikliku ametiasutuste postiraamat lubas kirju saata võla peale, saatmise eest tasuti tagantjärele kord poolaastas (Postimäärustik § 65).

Returned registered letter, Tallinn 30.10.1939 - Kopli 31.10.1939/1.11.1939 - Tallinn 1.11.1939. The registered letter sent by the tax inspector of Tallinn is addressed to a Baltic German named Gottfried Etzold, but the letter was returned to the sender. The reason for the return is written on the back with red pencil: "Addressee left for Germany". In addition red pencil note "Tg. saatjale" ("Return to the sender") was added to the front. Estonian rate 20 s: letter up to 20 g 10 s + registration 10 s (1.1.1929-29.2.1940). Postage was paid later by the postage book. That kind of payment was available to government-related agencies and certain companies, postage was then paid by the book twice a year.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Eesti Vabariik – Tumedad pilved Euroopa ja Eesti kohal

Baltisakslaste Saksamaale ümberasumine 1939/1940 (Umsiedlung)

Aurikul Steuben Saksamaale ümberasunu poolt Eestisse saadetud postkaart, Posen (Poznan) 11.12.1939 - Tartu. Eestlasest saatja kirjutab kohale jõudmisest, et laeval oli 3000 inimest ja nad magasid laevasaalis. Üldine saatja meeleolu tundub positiivne, kõik oli organiseeritud. Kaardil lillad Saksa sõjatsensuuritemplid Königsbergist. Saksa postitariif 15 rpn, postkaart välismaale.

Lihtkiri Saksamaale, Tallinn 16.02.1940 - Merscheid (Solingen). Kirja saatjaks on Saksa Usaldusvalitsus Eestis, mis tegeles Saksa konsulaadis lahkuvate baltisakslaste kinnisvara, pangaarvete ja väärtpaberitega. Kiri avatud tsensuuri poolt nii Eestis (lilla tempel "Kontroll"), kui Saksamaal ("Geprüft" teip tagaküljel). Eesti postitariif 30 s, lihtkiri kuni 20 g välismaale (1.4.1939-5.12.1940).

Letter to Germany, Tallinn 16.02.1940 - Merscheid (Solingen). Sent by German Administration in Estonia, which was dealing with the real estate, bank accounts and securities of departing Baltic Germans within the framework of the German Consulate. Opened by the censor in both Estonia (violet stamp "Kontroll") and Germany ("Geprüft" paper tape on the back). Estonian rate 30 s, letter up to 20 g abroad (1.4.1939-5.12.1940).

Estonia 1940-1944 / Between two fronts

Republic of Estonia – Dark clouds over Europe and Estonia

Relocation of Baltic Germans to Germany in 1939/1940 (Umsiedlung)

Picture postcard sent to Estonia by a Baltic German who relocated on board the steamship "Steuben", Posen (Poznan) 11.12.1939 - Tartu. She writes back home that there were 3000 persons on board of the ship, they slept in the hall and that overall feeling of the voyage was positive, everything was organised. Violet German censor marks from Königsberg. German rate 15 rpn, postcard abroad.

Baltisakslased Stettinis aurikul "Steuben" maabumas (saksa propagandafoto) / Baltic Germans disembarking SS "Steuben" in Stettin (German propaganda photo, Bundesarchiv).

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Eesti Vabariik – Tumedad pilved Euroopa ja Eesti kohal

Baltisakslaste Saksamaale ümberasumine 1939/1940 (Umsiedlung)

Estonia 1940-1944 / Between two fronts

Republic of Estonia – Dark clouds over Europe and Estonia

Relocation of Baltic Germans to Germany in 1939/1940 (Umsiedlung)

Esikülg, vähendatud / Front side, reduced.

Eraisiku lihtkiri Rootsi, Tallinn 13.3.1940 - Vadstena. Kiri on Tallinnas avatud ja paberteibiga taas suletud Eesti tsensuuri poolt, kus löödud templid "Avatud tsensuuri poolt" ja "Tsensori 5".

Valesti margistatud 30 s tariifi alusel (lihtkiri kuni 20 g välismaale, 1.4.1939-5.12.1940). Rootsi ja Soome sai saata 15 s alandatud eritariifi alusel (1.4.1939-5.12.1940), kuid ilmselt polnud saatja eritariifist teadlik. Ümbrikus on säilinud huvitav saksakeelne kiri, mis annab meile aimu olustikust pärast baltisakslaste lahkumist ja venelaste saabumist.

"Kallis proua Sjunnesson,

Tallinn, 12. märts 1940

Suur tänu teie lahkete sõnade eest, millele ma nüüd vastan suure hilinemisega, mille ma loodan, et andestate mulle.

Te olete üllatunud, et ma jäin Eestisse. Aga miks ma peaksin lahkuma? Ma olen eestlane, minu isamaa on Eesti, minu emakeel on eesti keel, seega polnud mul põhjust kuhugi minna. Saksalased lahkusid oma juhi kutsel Eestist ja sõitsid Saksamaale. Ainult aeg näitab, kas nad käitusid targalt. Eestis elasid nad hästi ja said jõukaks. Ma arvan, et nad meenutavad sageli oma vana kodumaad. 15 000-st sakslasest jäi umbes 2000, kes ei tahtnud minna. Jätsin hüvasti dr Wulffi perekonnaga ja kuulsin, et nad käisid eelmisel suvel Vadstenas ja olid väga rahul.

Maailm on tänapäeval täis suuri sündmusi ja mida tulevik meile kõigile toob, on tume. Sakslaste ümberasumine ja venelaste saabumine on meie jaoks väga oluline sündmus. Tallinnas näeme venelasi veel väga vähe, nii et ma ei märka neid veel eriti. Hotell, kus te 1935. aastal elasite, on hõivatud. Mina isiklikult ei puhanud selles piirkonnas pärast 1939. aasta suve.

Mis on mulle eriti südamelähedane, on meie vennasrahvaste saatus. Annaks Jumal, et see peagi rahumeelselt laheneks, mis oleks meie kõigi jaoks kõige tähtsam.

Ma õpin alati rootsi keelt ja leian sellest suurt rõõmu. Samuti käin iga kahe nädala tagant Eesti-Rootsi klubis.

Kokkuvõttes on aeg nüüd selline, et elame üks päev korraga.

Parimad tervitused teile ja teie perele minu ja minu perekonna nimel. / F. Kogel"

Private letter to Sweden, Tallinn 13.3.1940 - Vadstena. The letter has been opened and resealed by Estonian censorship in Tallinn, where marks "Avatud tsensuuri poolt" ("Opened by the censor") and "Tsensori 5" were added. Misfranked 30 s: letter abroad up to 20 g (1.4.1939-5.12.1940). The sender was not aware that there was reduced 15 s letter rate to Sweden and Finland (1.4.1939-5.12.1940). The envelope contains an interesting original letter in German, which tells us about the sentiment after Baltic Germans left and arrival of the Russians.

"Dear Mrs. Sjunnesson,

Tallinn, March 12, 1940

Thank you very much for your kind words, which I am now replying to with great delay, which I hope you will forgive.

You are surprised that I stayed in Estonia. But why should I go? I am an Estonian, my fatherland is Estonia, my mother tongue is Estonian and so I had no reason to leave anywhere.

At the call of their leader, the Germans left Estonia and travelled to Germany. The future will show whether they acted wisely. They lived well in Estonia and achieved prosperity, but I think they will often remember their old homeland. Out of 15,000 Germans, about 2,000 remained who did not want to go. I said goodbye to the Dr. Wulff family and heard that they visited you in Vadstena last summer and were very satisfied with the trip.

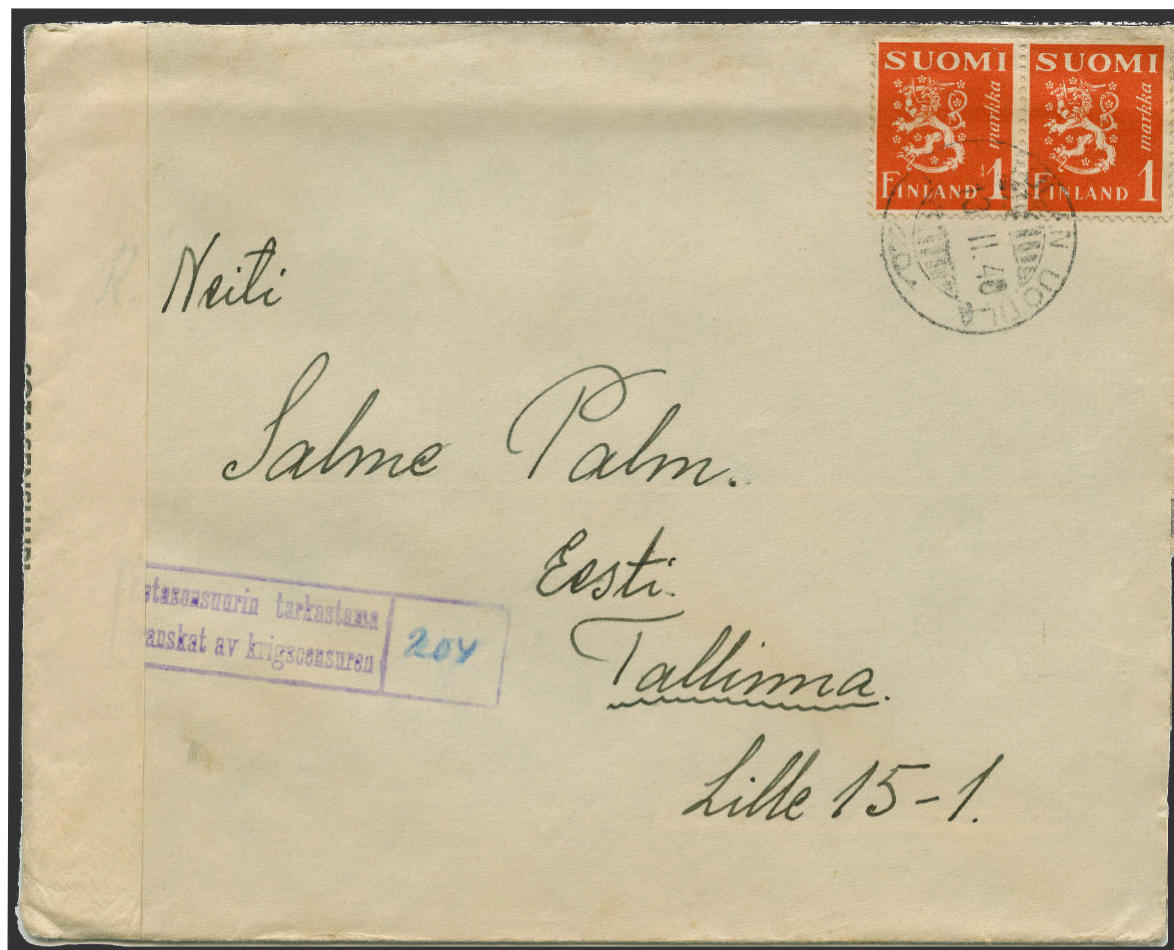
The world is full of big events these days and what the future holds for us all is dark. The relocation of the Germans and the arrival of the Russians is an event of great significance for us. In Tallinn we still see Russians very little, so I don't notice them yet. The hotel where you lived in 1935 is occupied. I personally did not rest in this area after the summer of 1939.

What is particularly close to my heart is the fate of our brother nations. May God grant that all this may soon come to a peaceful end, which is of the greatest importance to us all.

I always study the Swedish language and find great pleasure in it. I also attend the Estonian-Swedish club every two weeks.

All in all, the time now is such that one lives from one day to the next.

Best regards to you and your family on behalf of myself and my family. / F. Kogel"

Taust. Saksamaa ja NSV Liidu vahelise mittekallale-tungilepingu salaprotokollide alusel kuulus Soome NSV Liidu huvisfääri. 30.11.1939 ründas NSV Liit sõda kuulutamata Soome Vabariiki, plaanides riik välksõjaga muuta enda liiduvabariigiks. Punavägede suurus oli ligi miljon meest, kellele pani sõja teises pooles vastu ligi 300 000 soomlast. Sõjas hukkus vähemalt 126 875 punaväelast ja 26 662 soomlast. Kuna Stalin kartis inglise ja prantsuse ekspeditsioonivägede Soomele appi tulemist, sõlmiti 13. 3.1940 sõja kiireks lõpetamiseks rahuleping. Sõja tagajärjel oli Soome sunnitud NSV Liidule loovutama 13% oma territooriumist, kuid säilitas iseseisvuse.

Background. Under the secret protocols of the Treaty of Non-Aggression between Germany and the Soviet Union, Finland was in the sphere of interest to the Soviet Union. On 30.11.1939 the Soviet Union attacked the Republic of Finland without declaring war, planning to turn the country into an allied republic by means of a quick war. The size of the Red Army was about one million men, opposed by about 300 000 Finns in the second half of the war. At least 126,875 Red Army soldiers and 26,662 Finns died in the war. As Stalin feared that British and French expeditionary forces would come to Finland's aid, a peace treaty was signed on March 13, 1940, to bring the war to a swift end. As a result of the war, Finland lost 13% of its territory to the Soviet Union, but retained its independence.

Talvesõjaaegne Soomest saabunud kiri, Perttula-Uotila 13.2.1940 - Tallinn. Soome tariif 2 mk, lihtkiri Eestisse. Kirjal on esi- ja tagaküljel lilla Soome sõjatsensuuri tempel "Sotasensuurin tarkastama" ("Sõjatsensuri poolt kontrollitud"), lisaks on tsensuri poolt ümbrik ka sisu kontrollimiseks vasakult avatud ja taas suletud "SOTASENSUURI/KRIGSCENSUREN" paberteibiga. Ümbrikus on huvitav soomekeelne kiri, mis annab hästi edasi vaprate soomlaste Talvesõjaaegset meeleolu. Kirja saatmise ajaks oli sõda kestnud 3 kuud.

"Nurmijärvi 12 II 1940

Hei Sammy!!

Ma kohe alustuseks küsin, et kas oled saanud kätte kaardi, mille saatsin sulle juba kaua aega tagasi. Kui oled selle kätte saanud, siis miks ei ole sa mulle vastanud?

Soome on sattunud, nagu ka hästi tead, julma barbari rünnaku sihtmärgiks. Kõik Soome relvakõlblikud mehed on läinud kaitsma meie kodude puutumatus, usu ja üldise ellujäämise nimel. Hästi on Soome mehed tiblasid (rüssiä) peksnud ja neid verisena mitmetest kohtadest tagasi löönud. Kõik on kindlad, et venelased ei saa kunagi Soome härradeks, selle tagavad Soome vahvad sõjamehed.

Ma olen veel pääsenud sõjakohustusest oma ea tõttu, aga olen proovinud oma kohta leida, et täita oma kohustust isamaa ees vahipataljonis (vartiopalveluksessa).

Oled ilmselt lugenud ajalehtedest, kuidas vaenlase "surmalinnud" pommitavad tsiviilisikuid ja kuidas mitmed naised ja lapsed saavad surma jõhkrate pommide läbi. Aga varsti tuleb aeg kui need "linnud" lõpetavad tsiviilisikute pommitamise, kui Soome saab välismaalt abi. Nagu ka Sillanpää laulusõnadki ütlevad "Nii kaua on teil kaitstud tee, kui veel on püsti kasvõi ükski mees".

Lõpetan siin ja soovin, et sa kirjutaksid minule midagi, sest oleks väga vahva saada teilt kirja. Palju tervist sulle ja tervitusi teistele.

Mauno (Vesanto)

PS! Mu aadress on: Perttula-Ustila, Henriksdal, Suomi."

Incoming letter from Finland sent during the Winter War, Perttula-Uotila 13.2.1940 - Tallinn. Finnish rate 2 mk, letter to Estonia. Violet Finnish censor marks "Sotasensuurin tarkastama" ("Inspected by the war censor") in the front and back, the envelope has also been opened from the left side to check the contents and closed again with a "SOTASENSUURI/KRIGSCENSUREN" ("WAR CENSOR") paper strip. **The envelope contains an original letter in Finnish that conveys the mood of brave Finns during Winter War.** By the time the letter was sent, the war had lasted 3 months.

"Nurmijärvi 12 II 1940

Hi Sammy!!

I'll start by asking if you've received the card I sent you a long time ago. If you have received it, why haven't you replied to me?

Finland, as you well know, has been the target of a brutal barbarian attack. All able-bodied men in Finland have gone to defend the inviolability of our homes, in the name of faith and general survival. Well have Finnish men beaten the Russians (rüssiä) and beaten them back bloody in many places. Everyone is sure that the Russians will never become the masters of Finland, Finland's strong warriors will ensure that.

I have not yet escaped military service because of my age, but I have tried to find my place to do my duty to my country in the guard battalion (vartiopalveluksessa).

You have probably read in the newspapers how civilians are bombed by enemy 'death birds' and how many women and children are killed by brutal bombs. But the time will soon come when these 'birds' will stop bombing civilians, when Finland will receive help from abroad. As Sillanpää's lyrics say, 'So long you have a sheltered road, while there is still a man standing'.

I'll stop here and I wish you would write something to me, because it would be very nice to get a letter from you. Good health to you and greetings to others.

Mauno (Vesanto)

PS! My address is: Perttula-Ustila, Henriksdal, Finland."

Viimaseid teateid kadunud aurikust „Agu”st.

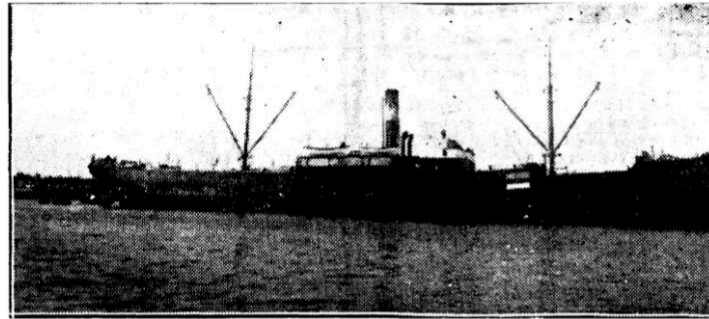
Jäljetult kadunud laevade meeskonnad võivad olla sattunud ka mõne allveelaeva pardale. Põhjamerel kadunud aurikul „Reedal“ viibis ka laeva kapteni Ranna abikaasa kuuekuise lapsega.

Möödunud aasta detsembrikuu algupäevil Põhjamerel kogu meeskonnaga jäljetult kadunud Eesti auriku „Agu” 1. tüürimehe E. Varesse vend tõi „Uus Eesti” toimetusele „Agu” pildi ja laevaomanike esindajail Rootsist saadud kirja järgmise sisuga:

„Vastuseks teie kirjale 20. jaanuarist teatame, et meie pole kuulnud enam midagi aurik „Agu”st peale seda, kui laev lahkus Inglismaalt, Newcastle — on-Tyne’ist 5. detsembril möödunud aastal. Kardame, et aurikut on torpedeeritud. Laev oli teel sõelastiga Göteborgi.

Meil on väga kahju kõigist neist tublidest meremeestest, kes viibisid laeva pardal.”

„Mehed nagu aimasid oma saatust ette,” jutustab „Agu” tüürimehe Varesse vend, kes on ise ka meremees. „Sel päeval, kui „Agu” sõitis Soomest välja, oli laeva meeskonnal terav sõnelus juhtkonnaga. Mehed pärisid, mis tingimused olid ruttu maksetakse hukkunud meremeeste omastele välja sõjaloo kindlustussumma ja esitasid rea muid küsimusi. Enne väljasõitu lahkus „Agu” pealt endine meeskond ja meremeeste peres on levinud nüüd nagu ehausk, et laev,

Aurik „Agu” — pildistatud Soomes enne väljasõitu Inglismaale.

millest kogu meeskond lahkus, hukkab järgmistel sõitudel.”

„Kas te teate, milline oli „Agu” päästevarustus?”

„Laeval olid head, tugevad ja purjedega varustatud päästepaadid, samuti kaks pääste-parve. Need parved lasti teha Soomes, kuna Soome sadamavõimud ei lühanud laeva ilma parvedeta välja sõita. Soomes maksid juba sel ajal kõvad määrused päästeabinõude kohta. „Agu” parvi ma nägin ise — need olid tehtud tugevatest raudvaatidest.”

„Mis teie ise arvate „Agu” ja tema meeste kadumise kohta?”

„Kui laev oleks hukkunud miini otsa jooksmise tagajärjel, siis oleks pidanud vähemalt osagi meeskonnast pääsema või oleks leitud laeva jäänuiseid. Oleme kuulnud järele — päevadel, kui „Agu” viibis Põhjamerel, oli seal võrdlemisi rahulik ilmastik. Nii ei saa oletada laeva hukkimist tormis. Kõige tõenäolisem on, et „Agu” sai torpedo alla laevalt või uputati mõne lennukiga.”

„Kui see oli just nii, siis oleks meeskond pidanud jääma laevalt ja see oli just see, mida meeskond pidav laev.”

teatavasti tulistati kuulipildujatest päästepaati asumisel ja midagi niisugust võis juhtuda ka „Agu” — teiti ei ole seletatav meeskonna jäljete kadumine.”

„Teie arvates ei ole lootuski, et mõni mees kadunud laevalt oleks pääsenud?”

„Üks võimalus on siiski olemas. Nimelt võis allveelaev, mis „Agu” uputas, võtta meeskonna vajuvalt laevalt oma pardale ja viia maale.”

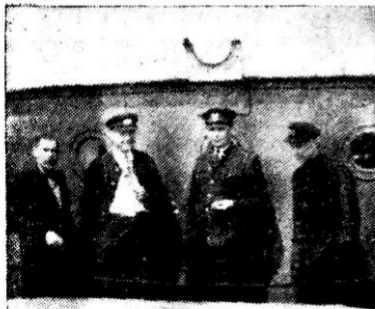
„Kas allveelaeval jätkub nii palju ruumi?”

„Olin hiljuti laevaga Saksamaal ja siis saabus sinna ühe Rootsi auriku meeskond, kes oli elanud pikemat aega Saksa allveelaevas. Sakslased olid lasknud rootslaste laeva põhja ja toonud mehed allveelaevale. Tegin Saksamaal katsel sõjaväevõimudelt järele pärida, kas vahest „Agu” meeskond pole samuti allveelaevale sattunud. Minule vastati, et mitmedki allveelaevad on toonud maale uputatud kaubalaevade meeskondi. Kuid niisuguste asjade kohta ei anta teateid enne sõja lõppu.”

Jaanuari lõpupäevadel Põhjamerel kadu-

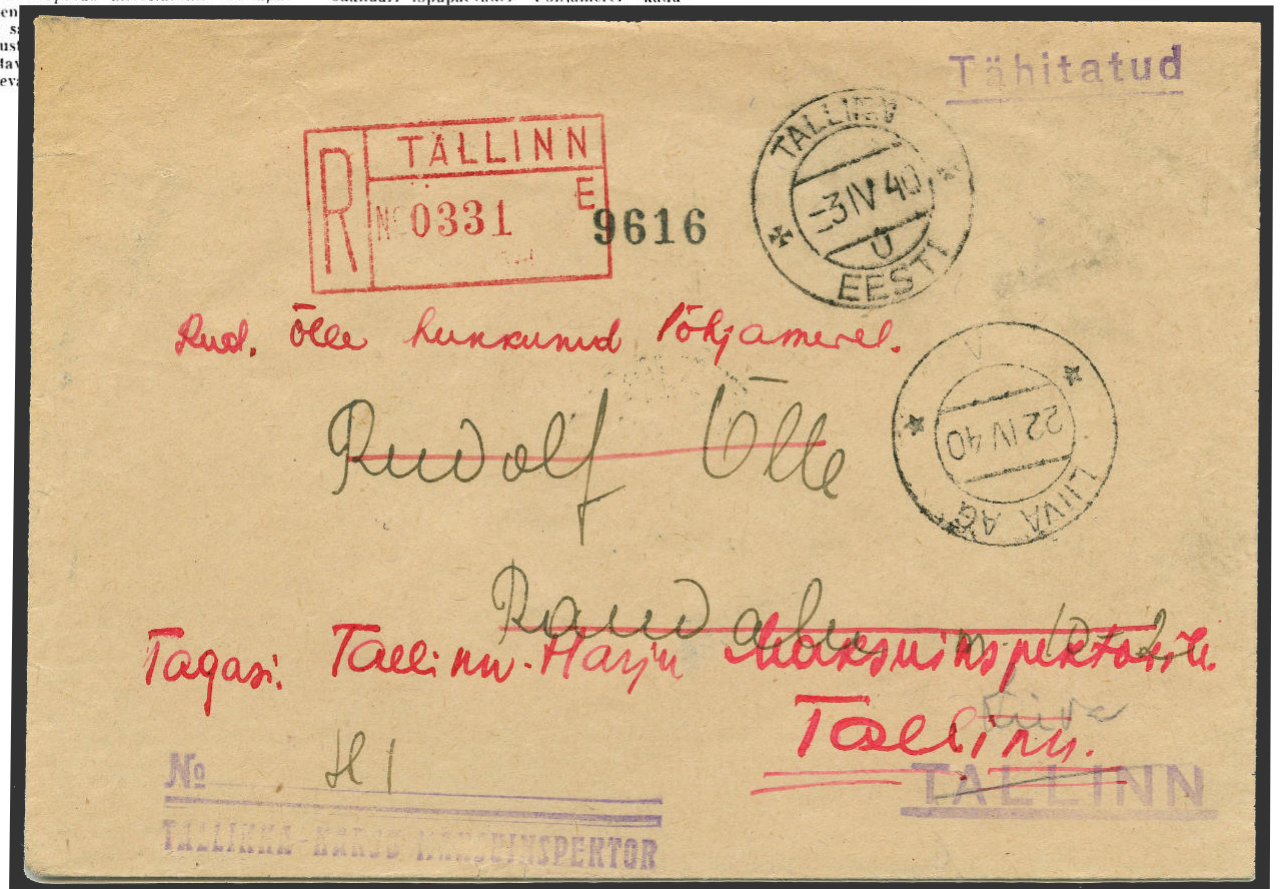
Left. An article in the newspaper Uus Eesti, nr. 59 (2.3.1940) speculating about the fate of the missing steamship "Agu" and other Estonian ships.

Below. Returned registered letter, Tallinn 3.4.1940 - Liiva 5/22.4.1940 - Tallinn 22.4.1940. The letter sent by the Tallinn Tax Inspector has not been delivered and has been returned to the sender. The reason for return is written with red ink on the front of the letter in Liiva: "Rud(olf) Õlle perished in the North Sea", and "Return. Tallinn...". The addressee of the letter was Rudolf Õlle, a sailor and technical assistant on the merchant ship "Agu". Although the fate of the "Agu" had been unknown for 3 months in March 1940, it later turned out that the ship had been torpedoed and sunk in the North Sea on 6.12.1939 by a German submarine U-31, on its way from Newcastle to Gothenburg with a cargo of coal. All 18 crew members died, including Rudolf Õlle. The "Agu" was the first Estonian ship to be sunk in the World War II, and the "Agu" sailors were likely the first Estonian casualties of the World War II. In total, the Germans sank four Estonian ships in December 1939. Postage 30 s: letter up to 20 g 15 s + registering 15 s (1.3.1940-5.12.1940). The postage was paid later by the postage book.

Need mehed kadusid koos „Aguga” Põhjamerel. Vasakult: 2. mehaanik R. Kuusik, 1. tüürimees E. Vares, 1. mehaanik J. Aguraju ja 2. tüürimees O. Saar.

Tagastatud tähitud kiri, Tallinn 3.4.1940 - Liiva 5.4/22.4.1940 - Tallinn 22.4.1940. Tallinna maksuinspektori poolt saadetud kiri on jäänud kätte toimetamata ning on tagastatud saatjale. Liival on esiküljele punase tindiga kirjutatud tagastamise põhjus "Rud(olf) Õlle hukkunud Põhjamerel", lisaks "Tagasi. Tallinn...". Kirja adressaat Rudolf Õlle oli meremees, kaubaauriku Agu tehniline assistent. Kuigi veel märtsis 1940 oli Agu saatust olnud 3 kuud teadmata, siis hiljem selgus, et laeva uputas 6.12.1939 Põhjamerel torpedoga Saksa allveelaev U-31. Agu oli sõelastiga teel Newcastle'ist Göteborgi. Kõik 18 meeskonnaliiget hukkusid, kaasa arvatud Rudolf Õlle, kes oli laeval tehniline assistent. Agu oli esimeseks Eesti laevaks, mis Teises maailmasõjas uputati ning selle meremehed olid ilmselt esimesed eestlastest Teise maailmasõja ohvrid. Kokku uputasid sakslased detsembris 1939 neli Eesti laeva. Postikulu 30 s: lihtkiri kuni 20 g 15 s + tähistusmaks 15 s (1.3.1940-5.12.1940), tasutud ametiasutuse postiraamatu alusel.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Eesti Vabariik – Tumedad pilved Euroopa ja Eesti kohal

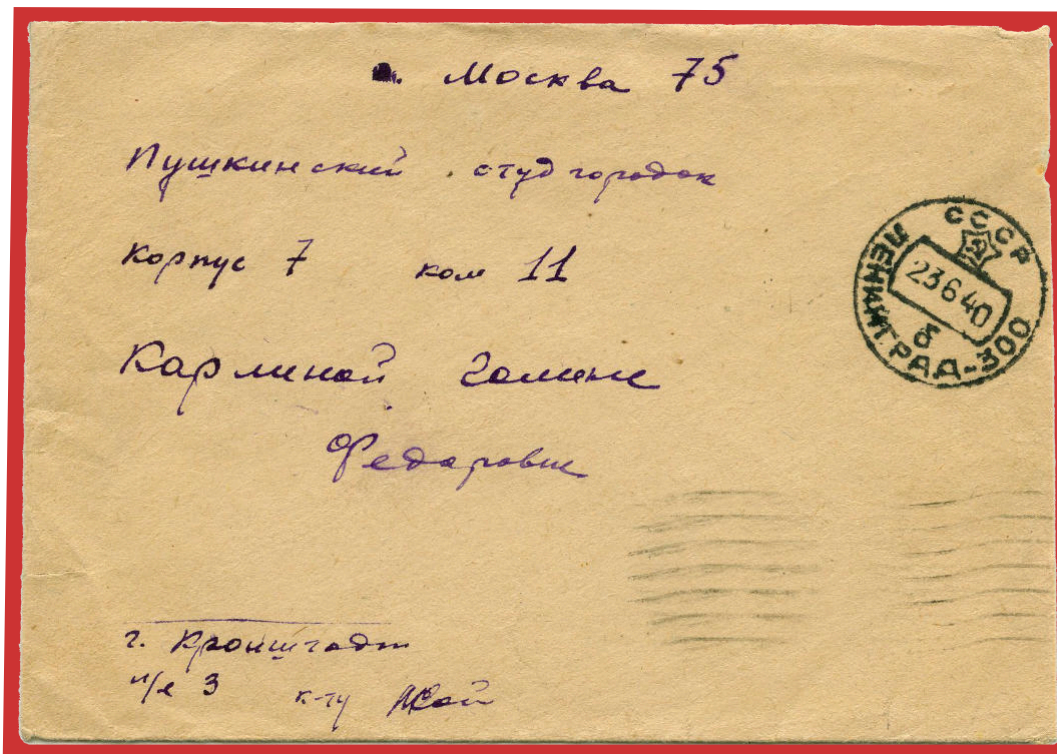
Nõukogude sõjaväebaasid, Punaarmee okupeerib Eesti

Taust. 16.6.1940 esitas NSV Liit Eesti Vabariigile ultimaatumi, milles sisaldus rida alusetuid süüdistusi ning nõuti täiendava Punaarmee väekontingendi Eesti territooriumile laskmist (lisaks baaside lepingu alusel siin 1939. aastast viibivale 25000-le vene sõjaväelasele). Veel nõuti uue, Nõukogude-sõbraliku valitsuse moodustamist. Järgmisel päeval, 17.6.1940 okupeeris punaarmee Eesti, sisse toodud vene sõdurite arv tõusis kiiresti 125 000-ni, mis oli ligi 10% Eesti rahvastikust.

Paremal. Postimaksuvaba NSV Liidu sõjaväebaasis resideeruva Punaarmee mereväelase välipostikiri, Kärkla (Hiiumaa) 17.6.1940 - Moskva 26.6.1940. Saatja aadress: Leningrad-302, postkast 289 B, punaarmeealane I. G. Boitsov (Balti laevastiku 33. iseseisev pioneeripataljon). Kirja postitempel on samast päevast, kui Punaarmee Eesti okupeeris, kuigi see väeosa oli Eestisse saabunud juba varem, baaside lepingu alusel. Postitempel "ЛЕНИНГРАД-302/б" Punaarmee välipostkontorist, mis tõenäoliselt asus Kärklas ja mis teenindas Hiiumaa piirkonnas asunud NSV Liidu sõjaväebaase. **Haruldane varajane välipostikiri NSV Liidu sõjaväebaasist.**

All. Postimaksuvaba välipostikiri NSV Liidu Punalipulise Balti Laevastiku laevalt Venemaale, Tallinn 23.6.1940 - Moskva 28.6.1940. Saatja aadress: Kroonlinn, postkast 3-11, kursant M. Soigin. Ümbrikus kiri, kus laeva asukohaks märgitud Tallinn. Postitempel "ЛЕНИНГРАД-300/б" Punaarmee välipostkontorist, mis tõenäoliselt asus Tallinnas. Kaks päeva enne selle kirja saatmist, 21.6.1940, toimus Tallinnas suur tööliste meeleavaldus ja kommunistlik riigipööre, milles "töötava rahva esindajatena" osales ka NSV Liidu sõjaline kontingent. **Haruldane NSV Liidu baasidega seotud mereväe välipostikiri.** Seoses punaarmee sissetungiga Eestisse koliti juunis 1940 Balti Laevastiku staap Kroonlinnast Tallinnasse.

Paremal. Tagakülje fragment, vähendatud. Väeosa kolmurktempel "ПОЧТОВЫЙ ЯЩИК № 3, г. КРОНШТАД / Н.К.О." (Н.К.О. = Народный комиссариат обороны СССР).

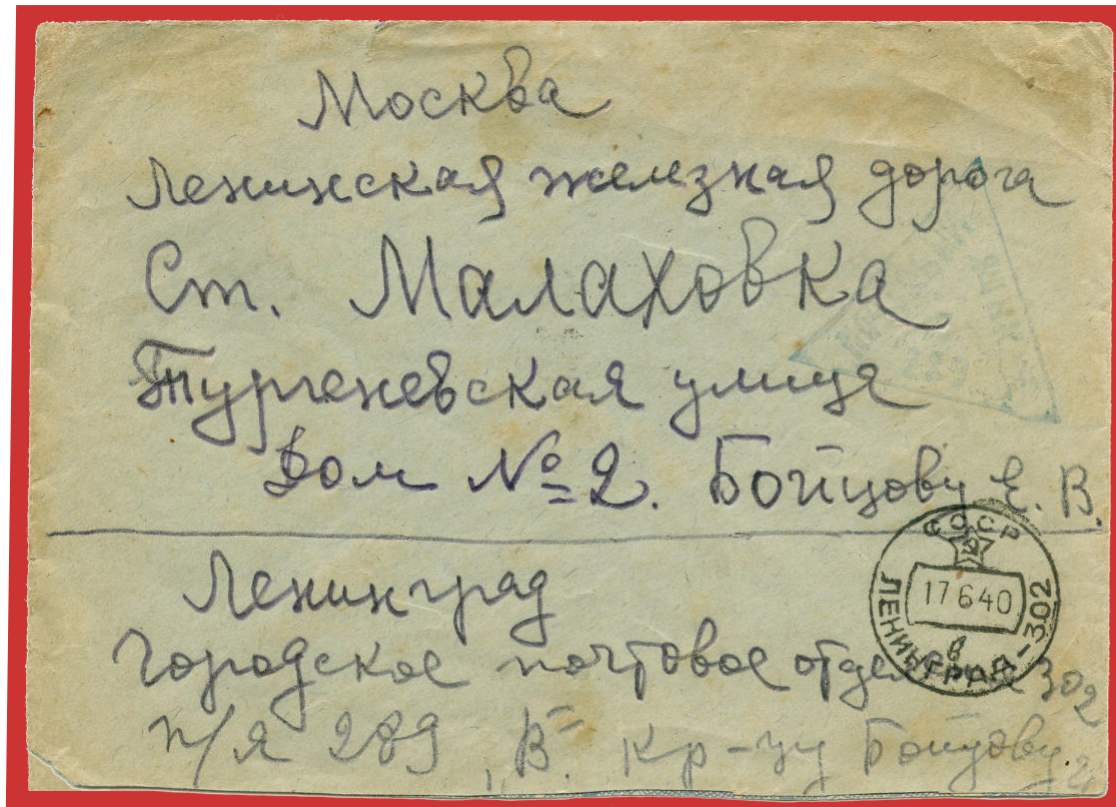
Right. Fragment of the back side, reduced. Triangular unit cachet "ПОЧТОВЫЙ ЯЩИК № 3, г. КРОНШТАД / Н.К.О." (Н.К.О. = Народный комиссариат обороны СССР).

Estonia 1940-1944 / Between two fronts

Republic of Estonia – Dark clouds over Europe and Estonia

Soviet military bases, the Red Army occupies Estonia

Background. On 16.6.1940, the Soviet Union presented Estonia with an ultimatum demanding that additional Soviet military contingent be allowed into the country, in addition to the 25 000 Soviet troops already there on the basis of the agreement on military bases. In addition, they demanded the formation of a new, pro-Soviet government. On the next day, 17.6.1940, the Red Army occupied Estonia and the number of Russian troops in Estonia quickly rose to 125 000, or nearly 10% of the Estonian population.

Above. Postage-free Red Army field post letter from Soviet military base, Kärkla (island Hiiumaa) 17.6.1940 - Moscow 26.6.1940. Sender's address: Leningrad-302, postbox 289 B, Red Army man I. G. Boitsov (33rd separate engineering battalion of the Baltic Fleet). **Postmark "ЛЕНИНГРАД-302/б" from a Red Army field post office, which likely was located in Kärkla and which served Soviet military bases in the island Hiiumaa region. Rare early field post from Soviet bases. The postmark is of the same date the Red Army troops occupied Estonia, although the sender's unit had arrived in Estonia earlier (Treaty of Bases).**

Left. Postage-free field post letter from a ship of Soviet Baltic Fleet, Tallinn 23.6.1940 - Moscow 28.6.1940. Sender's address: Kronstadt, postbox 3-11, cadet M. Soigin. The envelope contains a letter stating that the sender is in Tallinn. **Postmark "ЛЕНИНГРАД-300/б" from a Red Army field post office, which likely was located in Tallinn and which served Soviet military bases in the Tallinn region. Two days earlier, on 21.6.1940, a large workers' demonstration and communist takeover took place in Tallinn, in which Russian military contingent also participated as "representatives of the working people". Rare navy field post letter from Soviet base in Tallinn. In the same month the headquarters of the Baltic Fleet was moved from Kronstadt to Tallinn.**

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Eesti NSV – Esimene Nõukogude okupatsioon

Ettevõtete riigistamine Nõukogude võimu poolt

Taust. Mõned päevad pärast Eesti Nõukogude Sotsialistiku Vabariigi välja kuulutamist 21. juulil 1940 alustas nõukogude võim "juhituna töötava talurahva tõelistest huvidest ja väljendades kogu töötava rahva tahet" Eestis pankade, kindlustusseltside, suurtööstuste (üle 20 töötaja), suuremate eravalduses olevate elamute, laevade jm riigistamist ehk natsionaliseerimist. Põhimõtteliselt oli tegu omanikelt vara ilma igasuguse hüvitiseta ära võtmisega. 1940nda aasta lõpuks oli enamik tööstusest ja transpordist riigi kontrolli all. Paljud riigistatud ettevõtete endised omanikud küüditati hiljem "kurnajate" ja "pursuidena" Venemaale vangilaagritesse, kus neist suur osa suri.

Estonia 1940-1944 / Between two fronts

Estonian SSR - First Soviet occupation

Nationalisation of businesses by Soviet authorities

Background. A few days after the proclamation of the Estonian Soviet Socialist Republic on July 21, 1940, the Soviet authorities, "guided by the interests of the working peasantry and expressing the will of the working people", began the nationalization of banks, insurance companies, larger industries (over 20 employees), large privately owned housing estates, ships, etc in Estonia. Basically, it was a matter of taking property from its owners without any compensation. By the end of the 1940 most industry and transport was state-controlled. Many of the former owners of nationalized companies, so called enemies of the working class, were later deported to prison camps in Russia, where many of them died.

Tagakül, vähendatud / Back side, reduced.

Äsja riigistatud limonaaditehase TALKO kiri Hollandisse, Tallinn Vaksal 31.7.1940 - Zaandam. Väga harva esinev multifrankeering paksul hallil paberil 15 s president Päätsi postmargiga (Mi 158x). Kiri avatud ja uuesti suletud paberteibiga "Geöffnet/OKW/a" ("Avatud") Saksa sõjatsensuuri kontrollpunktis "a" (Königsberg). Sulgemisel lisaks tagaküljele löödud punased saksa kotkaga tsensuuritemplid "Gepüüft/OKW" ("Kontrollitud"). Eesti Vabariigi postitariif 30 s, lihtkiri kuni 20 g välismaale (1.4.1939-5.12.1940).

10 päeva varem, 21. juulil 1940, kuulutati välja Eesti NSV ja president Konstantin Päts vabastati presidendiametist. 5 päeva varem, 26. juulil 1940, TALKO (Tallinna Karastusjookide Osühisus) riigistati koos paljude teiste suuremate ja elujõulisemate Eesti firmadega. Kirja postitamisele eelneval päeval, 30. juulil 1940, küüditati endine president Konstantin Päts koos perega Venemaale, kus ta suri 1956.

Commercial letter to the Netherlands from the just nationalised lemonade factory TALKO, Tallinn Vaksal 31.7.1940 - Zaandam. A very scarce multi franking with 15 s President Pääts postage stamp on thick grey paper (Mi 158x). The envelope is opened and resealed with a "Geöffnet/OKW/a" ("Opened") paper tape at German military censorship checkpoint "a" (Königsberg). There also red censor cachets "Gepüüft/OKW" ("Checked") were added to the back side. Estonian postal rate 30 s, letter up to 20 g abroad (1.4.1939-5.12.1940).

10 days earlier, on July 21, 1940, the Estonian Soviet Socialist Republic (ESSR) had been proclaimed and president Konstantin Päts was released from the presidency. 5 days earlier, on July 26, 1940, AS TALKO (Tallinn Soft Drinks Co-operative) had been nationalised, among hundreds of larger and more viable Estonian companies. The day before the letter was posted, on July 30, 1940, now ex-president Konstantin Päts and his family were deported to the Soviet Union, where he died in 1956.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Eesti NSV – Esimene Nõukogude okupatsioon

Eesti NSV perioodil välja antud Eesti postmargid

Nõukogude okupatsiooni ajal anti Eestis välja 5 postmarki: postmargi 100-ndale aastapäevale pühendatud 4-margine aastapäevale pühendatud 4-margine postituv ja lennukiga seeria (30.7.1940) ja 1-sendise vapilõviga postmargi kordustruk paksul hallil paberil (15.8.1940). Sel lehel oleval kahel kirjal on kõik need 5 postmarki näha.

Paremal. Riigistatud Narva linavabriku Tallinna kontori kiri Taani, Tallinn 13.8.1940 - Kopenhaagen 20.8.1940. Väga harva esinev tariifne margistus kolme erineva postituv margiga. Saksa sõjatsensuuri transiittempel "Aa" ("Auslandsprüfstelle a") ja punane "zur Beförderung zugelassen" ("Edastamine lubatud") kontrollpunktist "a" (Königsberg). Punane ümar Taani tsensuuritempel Kopenhaagenist. Eesti tariif 48 s, lihtkiri 21-40 g välismaale (1.4.1939-5.12.1940).

All. Sisemine kiri, Käru 3.12.1940 - Tallinn 3.12.1940. Margistatud kahe postituv ja kahe ühesendise paksul hallil paberil vapilõvi postmargiga. Eesti tariif 15 s, lihtkiri kuni 20 g (1.3.1940-5.12.1940). Kolm päeva hiljem hakkasid kehtima Nõukogude Liidu postitariifid.

Estonia 1940-1944 / Between two fronts

Estonian SSR - First Soviet occupation

Estonian postage stamps issued during ESSR period

During the Soviet occupation, 5 postage stamps were issued in Estonia: a series of 4 postage stamps depicting a carrier pigeon and an aeroplane, commemorating 100th anniversary of the first postage stamp (30.7.1940) and a reprint of the 1 s definitive postage stamp with coat of arms on thick grey paper (15.8.1940). The two covers on this page show all 5 stamps.

Above. Letter to Denmark from Tallinn office of the nationalised Narva Linen Factory, Tallinn 13.8.1940 - Copenhagen 20.8.1940. A very scarce correct franking with three different stamps of the carrier pigeon series. Estonian rate 48 s, letter 21-40 g abroad (1.4.1939-5.12.1940). German war censorship transit stamp "Aa" ("Auslandsprüfstelle a") added in Königsberg along with the red "zur Beförderung zugelassen" ("Forwarding allowed"). Red round Danish censorship mark from Copenhagen.

Left. Inland letter, Käru 3.12.1940 - Tallinn 4.12.1940. Franked with two postage stamps of the carrier pigeon series and two 1 s coat of arms stamps on thick grey paper. Estonian rate 15 s, letter up to 20 g (1.3.1940-5.12.1940). Three days later Soviet Union postal rates came into force.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Eesti NSV – Esimene Nõukogude okupatsioon

Rahareform: 1 kroon = 1,25 rubla

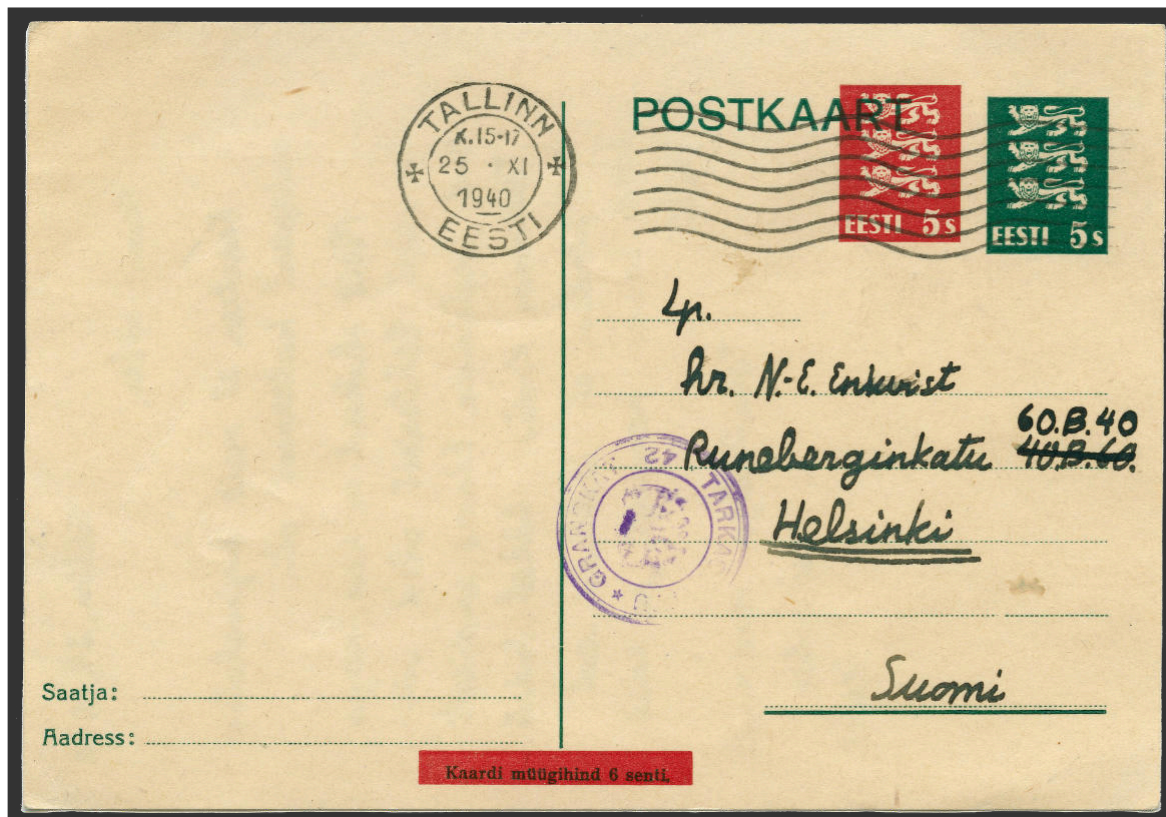
Taust. 25. novembril 1940 toimus rahareform, paralleelselt kroonide ja sentidega hakkasid kehtima Nõukogude tšervonetsid, rublad ja kopikad. Ebaõiglane vahetuskurs 1 kroon = 1,25 rubla soosis NSV Liidust saabunud rublaomanikke, sest varem oli krooni väärtus olnud 10-15 rubla ja ostujõul põhinev kurss oleks pidanud olema veel kümneid kordi krooni kasuks. Inimeste pankades olevate hoiuste puhul vahetati rubladeks ainult kuni 1000 krooni, ülejäänud riigistati ehk konfiskeeriti. Järgnevatel kuudel hinnad kerkisid mitmekordseks, kiirenes elustaseme langus ja süvenes kaupade puudus. Kroonid ja sendid olid rubladega paralleelselt käibel aasta lõpuni, mõningaid krooniväärtuses Eesti postmarke (postituv) toleeriti ka 1941. aastal.

Estonia 1940-1944 / Between two fronts

Estonian SSR - First Soviet occupation

Monetary reform: 1 kroon = 1,25 roubles

Background. On November 25, 1940, the monetary reform took place, with Soviet chervonets, roubles and kopecks coming into circulation alongside Estonian kroons and sents. The unfair exchange rate of 1 kroon = 1.25 roubles favoured rouble holders from the Soviet Union, as the value of the kroon had previously been 10 to 15 roubles, and the exchange rate based on purchasing power should have been tens of times more in favour of the kroon. People's deposits in banks were exchanged for roubles only up to 1000 kroons, the rest was nationalised (confiscated). In the months that followed, prices rose several-fold, the fall in living standards accelerated and shortages of goods worsened. The kroon circulated in parallel with the rouble until the end of the year, some Estonian postage stamps of kroon value (mostly carrier pigeons) were still tolerated in 1941.

Rahareformipäeval Soome saadetud tervikasi, Tallinn 25.11.1940 – Helsingi. Viimane Eesti Vabariigis välja antud tervikasi (12.4.1940, Mi P28, trükiviga H/O E:3 - punane pealetükk nihkunud 2-3 mm). Soome tsensuuritempel "TARKASTETTU * GRANSKAT 42" ("KONTROLLITUD") Helsingist. Eesti postitariif 10 s, postkaart Soome (31.12.1928-5.12.1940). 10 s tervikasi oli mõeldud peamiselt sisemaiseks kasutamiseks, kuigi sisemaise tariifiga sai saata ka mõningatesse lähivälisriikidesse nagu Soome, Rootsi ja Läti. Ilma lisamarkideta välismaale saadetuna harva esinev.

Postal stationery postcard sent to Finland on the day of the monetary reform, Tallinn 25.11.1940 - Helsinki. The last postal stationery issued in the Republic of Estonia (12.4.1940, Mi P28, printing error H/O E:3 - red overprint displaced 2-3 mm). The purple Finnish censorship mark "TARKASTETTU * GRANSKAT 42" ("CHECKED") from Helsinki. Estonian rate 10 s, postcard to Finland (31.12.1928-5.12.1940). The 10 s stationery was issued mainly for inland use, although it could also be sent to some neighbouring countries such as Finland, Sweden and Latvia with the inland rate. Scarce when sent abroad without additional postage stamps.

Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Rahvakomissaride Nõukogu teadaanne

Tehakse üldiselt teatavaks, et vastavalt Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu Valitsuse otsusele 25. novembrist 1940. a. lastakse Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi territooriumil kõrvuti eesti krooniga käibeles Nõukogude valuuta.

Nõukogude valuutat on kohustatud vastu võtma kõik ettevõtted, asutused ja eraisikud kõikides maksetes kaupade, teenete ja võlakohustuste eest, samuti ka jooksvatele arvetele ja hoiusteks pankades ja hoiukassades.

Kõik arvestused tehakse kursi järgi: 1 kroon = 1 rubla 25 kopikat.

Nõukogude valuuta lastakse käibeles järgrahastes väärtustes:

1. NSV Liidu Riigipanga piletid:

1 tšervonetsi väärtuses
3 " "
5 " "
10 " "

2. NSV Liidu riigikassatähed:

1 rubla väärtuses
3 " "
5 " "

3. Metall-vahetusrahad:

1 kopika väärtuses
2 " "
3 " "
5 " "
10 " "
15 " "
20 " "
1 tšervonets sisaldab 10 (kümme) rubla.
1 rubla sisaldab 100 (sada) kopikat.

ENSV Rahvakomissaride Nõukogu esimees J. Lauristin
ENSV RKN asjadevalitseja H. Haberman

Nõukogude Liidu postitariifid alates 6.12.1940

Alates 6. detsembrist 1940 hakkasid Eesti kehtima NSV Liidu postitariifid ja käibe tulid NSV Liidu postmargid. Eesti postmargid kehtisid ametlikult kuni 1. jaanuarini 1941, kuigi realselt tolereeriti viimaseid postituviga marke kauem. Eesti marke võis kasutada ametliku vahetuskursi alusel (1 kr = 1,25 rbl) – 30 kop kiri 24 s ja 20 kop postkaart 16 s – kuigi realselt on sellise kursi alusel margistatud saadetisi vähem, enamikel Eesti markidega saadetistel on kasutatud lihtsamat 1:1 kurssi (1 kr = 1 rbl). Kohalike saadetiste all mõisteti sama postiasutuse tööpiirkonnas liikuvaid saadetisi, tavaliste ehk kaugete saadetistena väljapoole postiasutuse tööpiirkonda, kaasa arvatud teistesse NSV Liidu liiduvabariikidesse, liikuvaid saadetisi. Uuendusena on tariifides näha tasuta saadetised punaväelastele.

All. Uued postitariifid ajalehes Punane Täht (6.12.1940). Teistes ajalehtedes ilmus ainult väga lühike teade üksikute levinumate tariifidega.

Postage rates of Soviet Union from December 6, 1940

From December 6, 1940, the postal rates of the USSR came into force in Estonia and postage stamps of the USSR were issued. Estonian stamps were officially valid until 1.1.1941, although in reality the last carrier pigeon stamps were tolerated longer. Estonian stamps may have been used on the basis of the official exchange rate (1 kr = 1.25 rbl) – 30 kop letter 24 s and 20 kop postcard 16 s – but in reality items franked on the basis of this rate are rather uncommon, with most items with Estonian stamps using the simpler 1:1 rate (1 kr = 1 rbl). Local items were defined as items moving within the same postal office's area of operation, while ordinary items were defined as items moving outside the postal office's area of operation, including to other Soviet republics. As an addition, the rates included postage-free dispatches to/from Red Army soldiers.

Below. New postal rates in the newspaper Red Star (6.12.1940). In other newspapers, only a very short notice appeared with the most common rates.

Uued postitariifid ENSV-s

Eesti NSV-s pannakse kehtima ühtlased postitariifid NSV Liiduga. Tariifide kehtimapaneku kohta järgneb erikorraldus.

Allpool toome olulisemaid väljavõtteid siseiiklike postisaadetiste tariifidest:

Kirjad:

Kauged, kuni 20 g — 30 kop., iga järgm. 20 g või selle osa päält — 15 kop.; kohalikud, kuni 20 g — 15 kop, iga järgm. 20 g või selle osa päält — 5 kop.

Postkaardid:

kauge, ühekordne — 20 kop., kahekordne (vastusega) — 40 kop.; kohalikud, ühekordne — 10 kop., kahekordne (vastusega) — 20 kop.

Märge: Kohaliku tariifi järgi tuleb frankeerida kirju ja postkaarte, mis saadetakse edasi ja toimetatakse kätte ühe linna või asula territooriumil, — maal aga sellel territooriumil, mida teenindatakse ühe sideettevõtte poolt, sõltumata sellel territooriumil asuvate külanõukogude ja asulate arvust.

Kõiki liiki panderollid:

Panderolli eest kuni 50 g — 20 kop.; iga järgm. 50 g või selle osa päält — 10 kop.; reljeefrüükitooted pimedatekirjaga, iga 500 g või selle osa päält — 4 kop.

Märge: Kohtpanderolle raskusega kuni 20 g peab frankeerimise suhtes samastatama kohtkirjadega, üle 20 g rasked aga peab frankeeritama panderollide tavalise tariifi järgi.

Ajalehed ja ajakirjad

(kirjastuste ja talituste poolt saabumisel):

a) Üldise tähtsusega Moskva ajalehed, eksemplari päält — 3 kop.;

b) Kõik muud Moskva ajalehed, samuti ka vabariikide, kraide ja oblastite keskustes väljaantavad ajalehed, eksemplari päält — 1 kop.;

c) Ajalehed, mis ilmuvad kõigis muudes kohtades, eksemplari päält — 0,8 kop.;

d) Ajakirjad, iga eraldi nmbri iga 50 g või selle osa päält — 6 kop.;

e) Kirjastuste poolt oma tellijale või ajakirjanduse sõlmpunktidele saadetavate reklaamiloomuliste lisade saatmise eest võetakse maksu tariifi järgi, mis on kindlaks määratud ajalehtede ja ajakirjade jaoks, milles need lisad edasi saadetakse. Tähtendatud frankeerimise korda kohaldatakse ka laenu, kihutuslehekeste jne. kui ka Riiklikkude kirjastuste müügiühingu („Koguz“) ja tema jaoskondade reklaammaterjali saatmisele ajalehtede ja ajakirjade lisadena.

Oma tellijate aadressil saadetavate vahelpandelehtede, taastuste, kaartide ja skeemide, mis kuuluvad osana kõnealuse väljaande juurde, paranduste ja trükivigade loetelude ja oma tellijale määratud ringkõnusaluste saatmise eest, samuti

ka ajalehtede sõlmpunktide aadressil saadetavate nimetuse muutmise, või väljaande ilmumise lõpetamise, või väljaande järjekordse numbri ilmumise hilinemise teadaannete saatmise eest ei võeta täiendmaksu päale ajalehe või ajakirja enese edasi-saatmise eest kuuluva maksu.

Märge 1. Perioodiliste väljaannete saatmise eest Ajakirjanduse Levitamise Keskvalitsuse (ALKV) organite poolt teostatava üksikmüügi jaoks võetakse maksu igalt täielt kilogrammilt või selle osalt 60 kop.

Märge 2: Teiste asutiste, ettevõtete ja organisatsioonide, samuti ka üksikute kodanikkude poolt saadetavad ajalehed ja ajakirjad peab frankeeritama panderollide tariifi järgi.

Tähtsaadetised:

Päale lihtsaadetise eest määratud kaalurahaga võetakse täiendavat maksu tähtsuse eest — 30 kop.

Juurdemaksusaadetised:

Puudulikult frankeeritud või täiesti frankeerimata kirjade ja panderollide eest võetakse kahekordselt see maksumäära summa, mis puudub kuni täieliku frankeerimiseni lihtkirjade ja panderollide tariifi järgi.

Märge: Juurdemaksukirjade eest ajalehtede talituste nimele võetakse kuni täieliku frankeerimiseni puuduv maksusumma ühekordses suures

Rahakaardid:

a) Posti teel: summa päale kuni 30 rbl. — 60 kop.; summa päale üle 30 rbl. kuni 50 rbl. — 1 rbl.; summa päale üle 50 rbl. kuni 100 rbl. — 2 rbl.; rahakaardi päält üle 100 rbl., iga järgmise täie rubla või selle osa päält — 2kop.

b) Telegraafi teel: Päale käesoleva paragrahvi punkt „a“ all tähendatud postimaksu võetakse täiendavalt telegraafimaksu:

Summa päale kuni 100 rbl. lihttelegrammiga rbl. 5,50; kiirtelegrammiga rbl. 10,50; „välktelegrammiga“ 18,00; rbl. üle 100 kuni 300 rbl. vastavalt 8,00; 15,50; 26,75; üle 300 kuni 500 rbl. vastavalt 10,50; 20,50; 35,50;

c) Postirahakaartide eest, mis saadetakse Keskliidu Kaubanduse Rahvakomisariaadi, Piirituse Päävalitsuse, Põhja mere-eteede Päävalitsuse, Veeteedelise Kaubanduse alal tootlustamise Keskvalitsuse, Veeteede Rahvakomisariaadi, Teede Rahvakomisariaadi kaubandus-transpordi tootlustamise liidu süsteemi külakaupluste ja -poodide, Rasketööstuse Rahvakomissa-

üle kantava summa iga rbl. või sellemundriaadi, Üleliidulise kontori „Sojuzlesprodjaz“ kaubanduse võrgu ja külaapteekide poolt lähima Riigipanga asutise aadressil, võetakse maksu üle kantava summa iga 100 rbl. või selle osa päält — 40 kop.

Märge: Lähimaks Riigipanga-asutiseks loetakse see Riigipanga-asutis, kellele kõnealune kauplus, pood või apteek allub rahaliste arvetööandmistesse suhtes, kuigi see Riigipanga-asutis ei osutu ruumiliselt lähimaks.

Rahakaardid teiste Riigipanga-asutiste nimele, samuti ka kõik teised rahakaardid peab frankeeritama üldiste tariifide järgi.

Väärtkirjad:

a) Kaalurahaga võetakse lihtkirjade tariifi järgi.

b) Kindlustusmaks — nagu rahakaartide eest — 40 kop.

Riigipanga ja Riikl. Töö-Hoiukassade väärtkirjad ja -postpakkid

a) Kaalurahaga võetakse lihtkirjade ja -postpakkide tariifi järgi.

b) Kindlustusmaksu: summa päält kuni 100 rbl. — rahakaartide üldise tariifi järgi. Summa päält üle 100 rbl. kuni 50.000 rbl., esimese tuhande päält — ülaltähendatud määrade järgi, ning iga järgmise 100 rbl. või selle osa päält — 40 kop.

Summa päält üle 50.000 rbl. — esimese 50.000 rbl. päält — ülaltähendatud määrade järgi, ning iga järgmise 100 rbl. või selle osa päält 20 kop.

Väärtkirjade ja rahakaartide kojuviimine: Iga 100 rbl. või selle osa päält 20 kop.

Märge: Rahakaartide kojuviimisel tellijale rahasummadega, mis tagastatakse Ajakirjanduse Levitamise Keskvalitsuse (ALKV) organite poolt täitmatajäänud tellimiste eest perioodiliste väljaannetele, kojuviimise maksu ei võeta.

Lennukorrespondents.

a) Postkaart — 60 kop., b) kiri või panderoll kuni 20 g — 1 rbl. Iga järgm. 20 g või selle osa päält — 45 kop.

Postpakkid:

Tariif avaldatakse eraldi. Samuti kindlustusmaksu tariifid.

Maks postpakkide kojuviimise eest: määratakse: linnade suhtes — sidevalitsuste poolt. Muude asustatud punktide suhtes — rajoonisidekontorite poolt, kokku leppel kohalikkude täitevkomiteedega.

Lunad:

Päale muude kõnealuse liigi saadetiste

eest võetavate maksude võetakse luna suhtes tehtud ülesande täitmise eest erimaksu rahakaardi maksu suuruses vastava summa päält.

Saadetiste laomaksu

määrad avaldatakse eraldi.

Postpakkide järelesaatmine ja tagastamine:

Postpakkide järelesaatmise ja tagastamise eest võetakse täielik kaalurahaga postpakkide tariifi järgi Kohtkirjade järele saatmisel — vahe kaugetariifiaga.

Rahakaartide järelesaatmine:

Posti rahakaartide järelesaatmise eest postiteel ei võeta postimaksu. Samuti tagastamise eest.

Nimekastid:

Nimekastide kasutamise eest võetakse kalenderaasta või selle osa eest: a) väiksemahulise kasti eest — 20 rbl., b) suuremahulise kasti eest — 40 rbl.

Plangid, ümbrikud, paber:

a) Rahakaardi plank — 5 kop., b) pakikaart — 5 kop., c) kahekordne pakikaart lunalise postpaki juurde — 10 kop., d) väljastusteade — 2 kop., e) ümbrik päältriikitud 30 kop. margiga — 33 kop., f) ümbrik margita — 3 kop., g) postpaberi leht — 2 kop.

Soodustusi punaväelastele:

a) Maksuta saadetakse edasi punaväe ja -laevastiku ridadesse kuuluvate sõjaväelaste-reameeste ja noorema juhtkonna poolt saadetavad lihtkirjad raskusega kuni 20 grammi ja postkaardid, kui need antaks postile vastavate sõjaväeosade poolt. Soodustust võib sõjaväelane kasutada 3 korda kuus.

b) Maksuta saadetakse edasi piiramata arvul lihtkirjad raskusega kuni 20 grammi ja postkaardid, mis saadetakse Punaväe ja -laevastiku sõjaväelaste-reameeste ja noorena juhtkonna aadressil nende teenistuskoha järgi, nende sõjaväelise teenistusastme äratähendamiseks.

c) Maksuta saadetakse edasi ajateenijate reameeste koosseisu sõjaväelaste poolt esimese teenistusaasta kestusel saadetavad postpakkid isiklike riiete-, pesu- ja jalatsitega — üks postpakk sõjaväelase kohta, kui need postitakse vastavate sõjaväeosade poolt.

Kirjalikud sõnumid:

a) Telegraafiliste rahakaartidega saadetavate kirjalikkude sõnumite eest võetakse maksu iga sõna päält: üle kantav eest hariliku telegrammiga — 50 kop., kiirtelegrammiga — 1 rbl. ja „välk“-telegrammiga — 1 rbl. 75 kop.

b) Fototelegraafilistel rahaülekanmistel on kirjalikud sõnumid maksuvabad.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Eesti NSV – Esimene Nõukogude okupatsioon

Nõukogude Liidu postitariifid alates 6.12.1940

Estonia 1940-1944 / Between two fronts

Estonian SSR - First Soviet occupation

Postage rates of Soviet Union from December 6, 1940

Postcard to Denmark, Tartu 10.12.1940 - Holte. Soviet rate 30 kop, postcard abroad (6.12.1940-28.9.1941). Mixed franking with Soviet 20 kop and Estonian carrier pigeon 10 s stamp, the latter used by the typical 1:1 exchange rate (1 kr = 1 rbl). Based on an examination of postal items, I can speculate, that after the arrival of the Soviet rates and stamps on December 6, 1940, the remaining carrier pigeon stamps were sold in post offices at face value in roubles, although the official exchange rate was 1 kr = 1.25 rbl. So, for example, the 10 s postage stamp was probably sold for 10 kop, not for 8 kop. On the other hand, if the sender had franked a letter with his own Estonian stamps, he could have used stamps at the official rate of 1 kr = 1,25 rbl, although the latter was not common. The card has passed through Germany, with a red German war censor's stamp "Geprüft" ("Checked") and pencil marks applied in Königsberg. In Copenhagen, a faint red Danish censorship stamp was later added.

Below. Inland letter, Tartu 15.12.1940 - Kohtla-Järve. Soviet rate 30 kop, inland letter up to 20 g (6.12.1940-28.9.1941). Mixed franking with Soviet 15 kop and Estonian 12 s stamp, the latter used by the atypical but correct exchange rate of 1 kr = 1.25 rbl (12 s x 1.25 = 15 kop). Items franked with Estonian stamps at the correct exchange rate not common and are probably mostly franked "at home" by senders with their own stamps.

Postkaart Taani, Tartu 10.12.1940 - Holte. NSV Liidu tariif 30 kop, postkaart välismaale (6.12.1940-28.9.1941). Segafankeering 20 kop NSV Liidu ja 10 s Eesti postituvimargiga, viimasel on kasutatud tüüpilist 1:1 vahetuskurssi (1 kr = 1 rbl). Postisaadetiste uurimisele tuginedes oletan, et pärast NSV Liidu tariifide ja postmarkide saabumist 6.12.1940 hakati järele jäänud postituvimargi marke postkontorites müüma nominaaliga, aga rublades, kuigi ametlik kurss oli 1 kr = 1,25 rbl. Ehk siis näiteks 10 s postituvimarki müüdi arvatavasti 10 kop, mitte 8 kop eest. Samas, kui saatja oli kirja margistanud enda Eesti markidega, võis ta kasutada marke ametliku kursi 1 kr = 1,25 rbl järgi, kuigi viimast margistust esineb suhteliselt vähe. Postkaart on Taani kulgenud Saksamaa kaudu, Königsbergis on löödud punane Saksa sõjatsensuuri tempel "Geprüft" ("Kontrollitud") ja tehtud pliatsimärkmed. Kopenhaagenis hiljem lisatud nõrk punane Taani tensuuritempel.

Paremal. Sisemaine kiri, Tartu 15.12.1940 - Kohtla-Järve. NSV Liidu tariif 30 kop, sisemaine lihtkiri kuni 20 g (6.12.1940-28.9.1941). Segafankeering NSV Liidu 15 kop ja Eesti 12 s margiga, viimasel on kasutatud ebatüüpilist, kuid õiget vahetuskurssi 1 kr = 1,25 rbl (12 s x 1,25 = 15 kop). Õige kursi järgi Eesti markidega frankeeritud saadetised on suhteliselt harva esinevad, arvatavasti on need valdavalt margistatud saatja poolt enda markidega.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Eesti NSV – Esimene Nõukogude okupatsioon

Eesti Vabariigi postmarkide viimased päevad

Sisemaine kiri, Tartu 31.12.1940/1.1.1941 (saatmistempel ekslikult tagaküljel). NSV Liidu tariif 30 kop, sisemaine lihtkiri kuni 20 g (6.12.1940-28.9.1941). Kasutatud on 24 s väärtuses Eesti Vabariigi postmarke, mida enam ei müüdnud (24 s x 1,25 = 30 kop). Postitatud viimasel päeval, mil Eesti Vabariigi perioodil välja antud postmargid ametlikult kehtisid, kuigi neid tolereeriti mingil määral ka hiljem (president Pätsi näopildiga marke vähem, vapilõvi ja eriti postituviga marke rohkem).

Tagakülje fragment, vähendatud / Back side, reduced.

All. Kiri Prantsusmaale (tagastatud), Tallinn 2.1.1941 - Pariis - Tallinn 18.4.1941. NSV Liidu tariif 50 kop, lihtkiri välismaale kuni 20 g (6.12.1940-28.9.1941). Ekslikult margistatud viimase Eesti Vabariigi 30 s tariifi järgi, kuid kuna Eesti Vabariigi postmarkide kehtivus lõppes mõni päev varem, tunnistati postmark kehtetuks. Puuduliku margistuse tõttu on Tallinnas löödud punane juurde-maksumempel "T", pliatsiga lisatud summa "67 c". Kiri on Königsbergis saksa sõjatsensuuri poolt tagant avatud ja uuesti suletud paberteibiga "Geöffnet/OKW/a". Kiri adressaadini siiski ei jõudnud, see tagastati Prantsusmaalt saatjale arvatavasti Teise maailmasõja sündmuste tõttu kui "lubamatu" (templid "RETOUR A L'ENVOYEUR" ja "INADMIS").

Estonia 1940-1944 / Between two fronts

Estonian SSR - First Soviet occupation

Last days of postage stamps of Estonian Republic

Above. Inland letter, Tartu 31.12.1940/1.1.1941 (erroneously first cancelled on the reverse). Soviet rate 30 kop, inland letter up to 20 g (6.12.1940-28.9.1941). Estonian postage stamps of 24 s (24 s x 1,25 = 30 kop), which were no longer on sale, are used according to exchange rate. Mailed on the last day when stamps issued in the Republic of Estonia were officially valid, although they were tolerated to some extent even later (less stamps with the portrait of President Päts, more stamps with the coat of arms and especially the carrier pigeon).

Left. Letter to France (returned), Tallinn 2.1.1941 - Paris - Tallinn 18.4.1941. Soviet rate 50 kop, letter abroad up to 20 g (6.12.1940-28.9.1941). Mistakenly franked according to the last Estonian rate (30 s), but as the use of Estonian postage stamps had ended a few days earlier, the stamp has been invalidated. For the missing postage 50 kop, a red postage due mark "T" and the due amount in UPU centimes "67 c" were added in Tallinn. The letter was opened and resealed by the German military censors in Königsberg, on the back there is a paper strip "Geöffnet/OKW/a" ("Opened"). The letter was returned to the sender several months later as "inadmissible" (French marks "RETOUR A L'ENVOYEUR" and "INADMIS"), apparently due to the events of the WWII.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel
Eesti NSV – Esimene Nõukogude okupatsioon
Nõukogude Liidu standardmargid

Estonia 1940-1944 / Between two fronts
Estonian SSR - First Soviet occupation
Definitive stamps of Soviet Union

Ülal. Raske kiri, Tartu 31.01.1941 - Tallinn
1.02.1941. Väga harva esinev margistus kuue 15 kop standardmargiga. NSV Liidu postitariif 90 kop, sise-
maine 5. kaalukategooria lihtkiri 81-100 g
(6.12.1940-28.9.1941). Saatjaks natsionaliseeritud
trükikoda Ilutrükk, kus järgneva saksa okupatsiooni
ajal trükiti haakristi ja vapiga Tartu postmargid
ning Eesti ülesehitusseeria postmargid.

Paremal. Kohalik kiri, Tallinn 14.02.1941. NSV Liidu
postitariif 15 kop, kohalik kiri kuni 20 g (6.12.1940-
28.9.1941). Saatjaks natsionaliseeritud ettevõtte Shell
Company of Estonia.

Above. Heavy letter, Tartu 31.01.1941 - Tallinn
1.02.1941. Very scarce franking with six 15 kop
definitive stamps. Soviet rate 90 kop, letter of
5th weight category 81-100 g. Sent by the
nationalised printing house Ilutrükk which later
printed Tartu and Reconstruction Fund stamps.

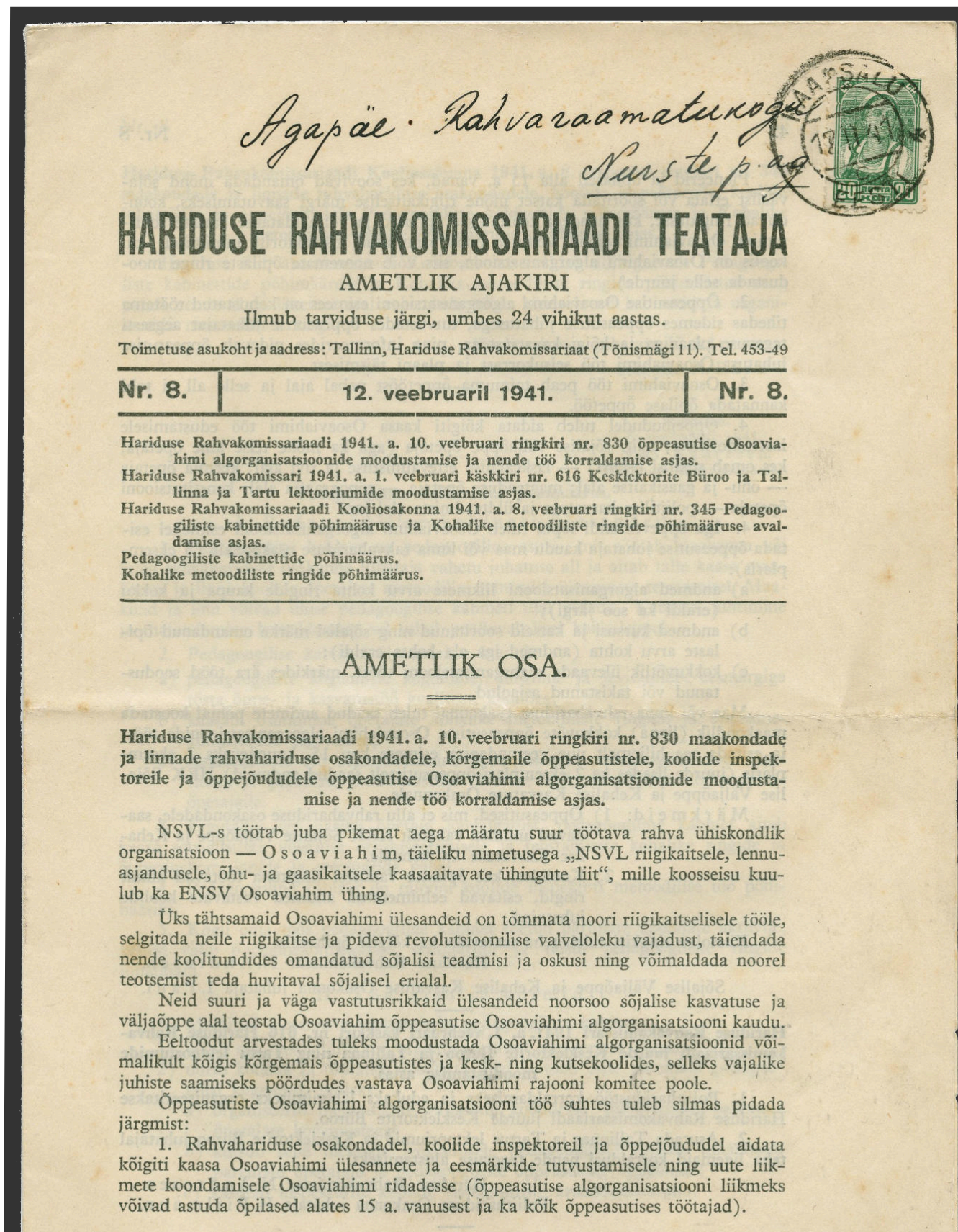
Right. Local letter, Tallinn 14.02.1941. Soviet
rate 15 kop, local letter up to 20 g (6.12.1940-
28.9.1941). Sent by the nationalised Shell Company.

ENSV Kaubanduse Rahvakomissariaat

s i i n

Roosikrantsi 8b
tuba 12

Postmargiga saadetud ajakiri "Hariduse Rahvakomissariaadi Teataja", Haapsalu 17.2.1941 - Agapäe, Nurste postiagentuur (Läänemaa). **Postmarkidega margistatud ajalehed ja ajakirjad Eesti NSV-perioodist on väga harva esinevad.** NSV Liidu postitariif 20 kop, sisemine panderoll (trükitöö) kuni 50 g (6.12.1940-28.9.1941).

"Journal of the People's Commissariat for Education" franked with a postage stamp, Haapsalu 17.2.1941 - Agapäe, Nurste (Läänemaa). **Newspapers and journals from the Estonian SSR period that are franked with stamps are very scarce.** Soviet postal rate 20 kop, wrapper (printed matter) up to 50 g (6.12.1940-28.9.1941).

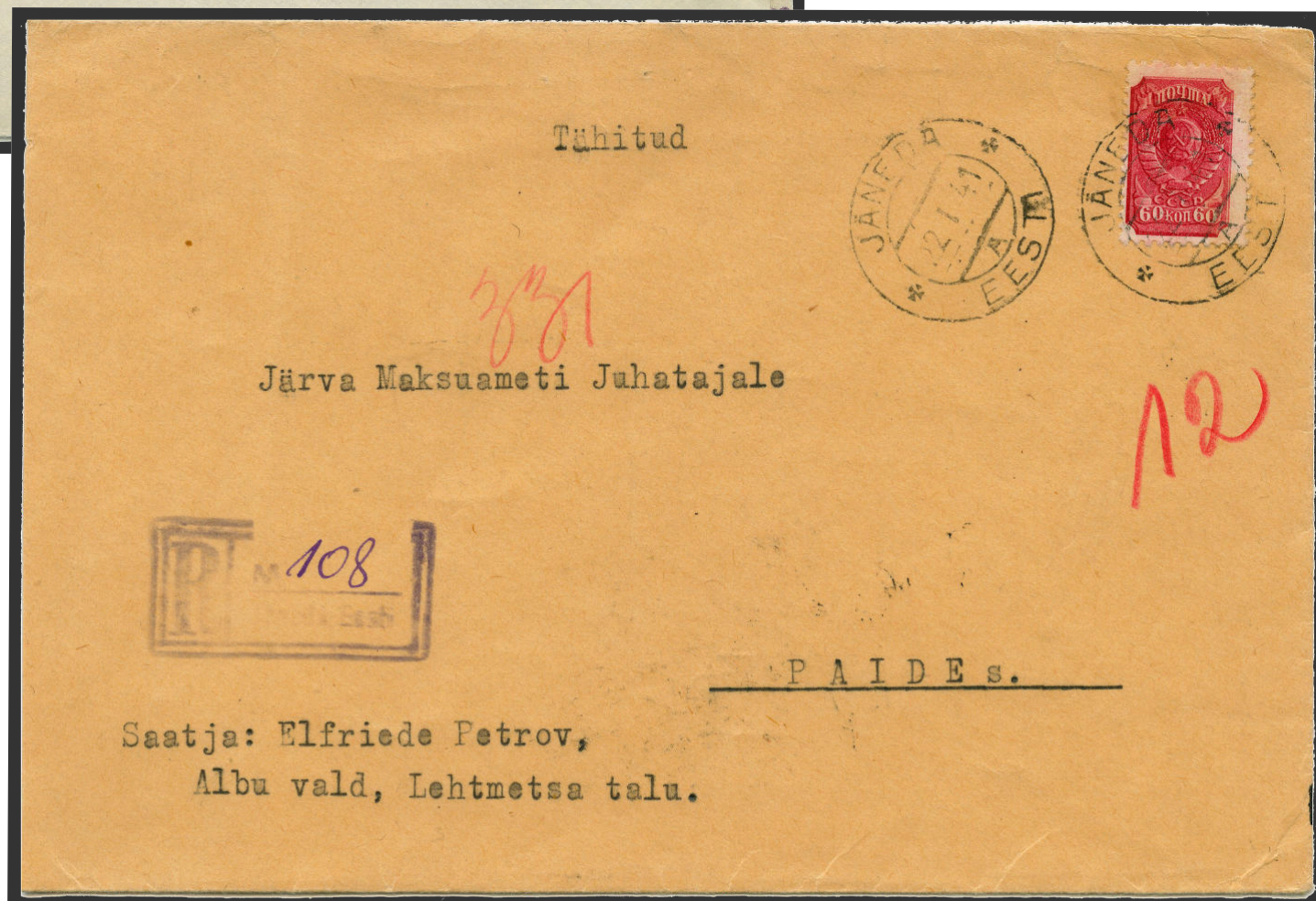
Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel
Eesti NSV – Esimene Nõukogude okupatsioon
Nõukogude Liidu standardmargid

Estonia 1940-1944 / Between two fronts
Estonian SSR - First Soviet occupation
Definitive stamps of Soviet Union

Kiri Taani, Tallinn 4.1.1941 - Kopenhaagen.
NSV Liidu tariif 50 kop, lihtkiri kuni 20 g
välismaale (6.12.1940-28.9.1941). Kiri on Saksa
sõjatsensuuri poolt Königsbergis tagant avatud ja
uuesti suletud paberteibiga "Geöffnet/Oberkom-
mando der Wehrmacht/a" ("Avatud"). Esiküljel
punane ümar Taani sõjatsensuuri tempel Kopen-
haagenist. Kiri on suure tõenäosusega avatud ka
Eestis Nõukogude tsensuuri poolt, kuigi seda tehti
salaja, ilma märke jätmata.

**Left. Letter to Denmark, Tallinn 4.1.1941 -
Copenhagen. Soviet rate 50 kop, letter up to 20 g
abroad (6.12.1940-28.9.1941). The letter has been
opened and re-sealed in Königsberg by the German war
censor (paper strip "Geöffnet/Oberkommando der
Wehrmacht/a" ("Opened") on the back side). Red round
Danish military censorship mark from Copenhagen on the
front. The letter was most likely also opened in Estonia by
the Soviet censors, although this was done secretly, without
leaving any marks.**

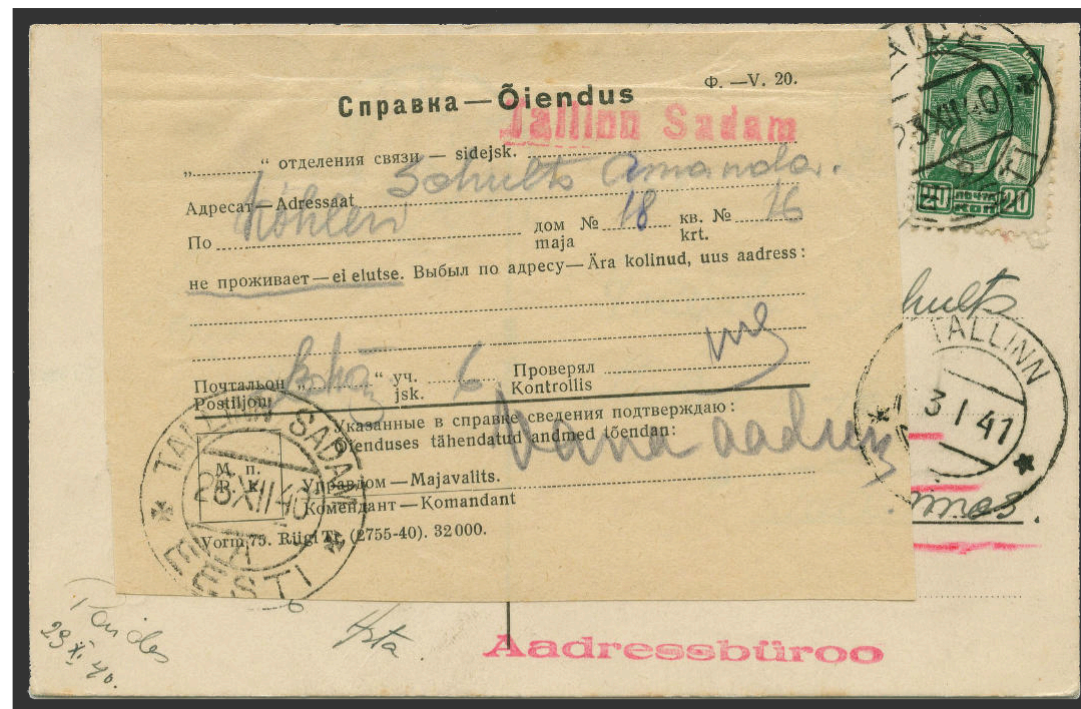
Sisemaine tähitud kiri, Järeda (Järvamaa) 22.1.1941 - Paide 23.1.1941.
NSV Liidu tariif 60 kop: lihtkiri kuni 20 g 30 kop + tähistusmaks 30 kop
(6.12.1940-28.9.1941). Üksiku 60 kop standardmargiga kirjad on väga
harva esinevad.

**Inland registered letter, Järeda (Järvamaa) 22.1.1941 - Paide 23.1.1941.
Soviet rate 60 kop: letter up to 20 g 30 kop + registering 30 kop (6.12.1940-28.9.1941).
Dispatches with a single 60 kop Soviet definitive stamp are very scarce.**

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel
Eesti NSV – Esimene Nõukogude okupatsioon
Eesti postisüsteemi venestamine

Kohalik kiri, Tallinn 14.11.1940.
Postmark kustutatud kakskeelse postitempliga ТАЛЛИНН САДАМ СССР/TALLINN SADAM ENSV/D.
See oli teadaolevalt esimene kakskeelne postitempel Eestis, mis võeti kasutusele arvatavasti septembris 1940. Kokku jõuti esimesel ENSV perioodil käibelevõtta väike arv sarnaseid kakskeelseid postitempleid.
Eesti Vabariigi postitariif 15 s, sisemaine lihtkiri kuni 20 g (1.3.1940-5.12.1940, kohaliku saadetise alandatud tariif puudus 1.1.1924-5.12.1940).

All. Saatjale tagastatud postkaart, Paide 23.12.1940 - Tallinn 28.12.1940. Kuna adressaat aadressil Köhleri 18 enam ei elanud, kleebiti 28.12.1940 postkaardile kakskeelne vorm "Справка-Öiendus", millel jooniti alla kätte toimetamata jätmise põhjus "ei elutse". Pärast seda on kaardile löödud punane tempel "Aadressbüroo" aadressi täpsustamiseks aadressbüroos. Arvatavasti seal on aadress uuesti punase pliiatsiga alla joonitud ja lisatud "veel kord küsida" (paberlipiku all). 3.1.1941 on toimunud kätte toimetamise teine katse, mis ilmselt oli edukas. Kakskeelne vorm "Справка-Öiendus" on harva esinev, kuna ENSV perioodil kasutati valdavalt praktilisemaid väiksemaid Eesti Vabariigi aegseid eestikeelseid vorme. NSV Liidu tariif 20 kop, sisemaine postkaart (6.12.1940-28.9.1941).

Estonia 1940-1944 / Between two fronts
Estonian SSR - First Soviet occupation
Russification of Estonian postal system

Above. Local letter, Tallinn 14.11.1940. The stamp is canceled with bilingual postmark ТАЛЛИНН САДАМ СССР/TALLINN SADAM ENSV/D. This was the first known bilingual postmark in Estonia, probably introduced in September 1940. In total only handful of similar bilingual postmarks were issued during the first Estonian SSR period. Estonian postal rate 15 s, inland letter up to 20 g (1.3.1940-5.12.1940, no reduced rate for local items in 1.1.1924-5.12.1940).

Returned postcard, Paide 23.12.1940 - Tallinn 28.12.1940. As the addressee no longer lived at Köhleri 18, a bilingual form "Справка-Öiendus" was affixed to the postcard on 28.12.1940, with the reason for non-delivery underlined as "ei elutse" ("not living there"). After that, a red stamp "Aadressbüroo" ("Address Bureau") was marked on the card to clarify the address in the address bureau. There, the original delivery address is underlined with red pencil, with the added "veel kord küsida" ("ask again", under a paper form). On 3.1.1941 a second attempt at delivery has taken place, which was apparently successful. The bilingual form "Справка-Öiendus" is scarce, as mostly more practical smaller Estonian-era forms were still used during the period of the Estonian SSR. Soviet rate 20 kop, inland postcard (6.12.1940-28.9.1941).

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel
 Eesti NSV – Esimene Nõukogude okupatsioon
Eesti postisüsteemi venestamine

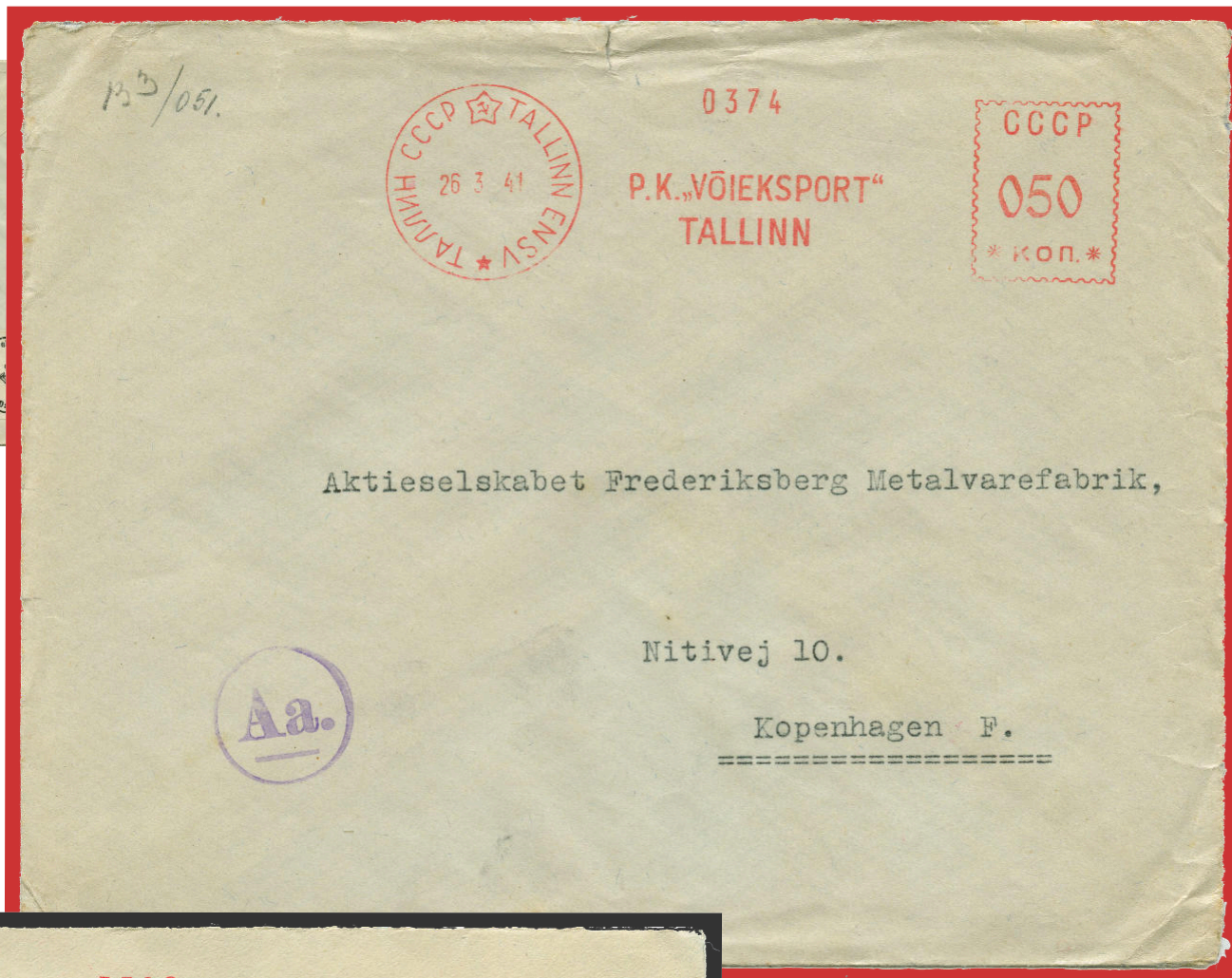
Estonia 1940-1944 / Between two fronts
 Estonian SSR - First Soviet occupation
Russification of Estonian postal system

Tagakülj, vähendatud / Back side, reduced

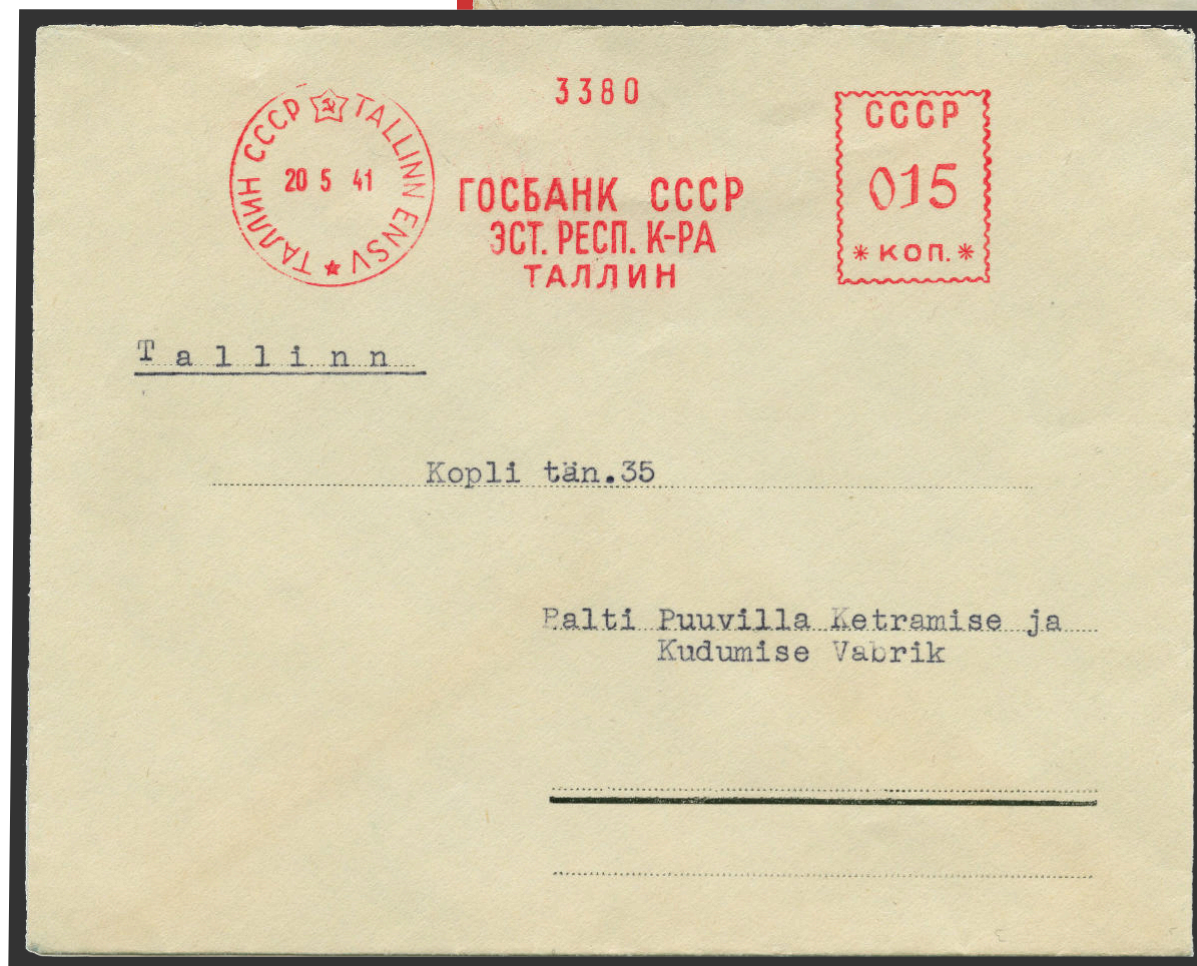

Ettevõtte Võieksport venestatud frankerimismasinaga tasutud lihtkiri Taani, Tallinn 26.3.1941 - Kopenhaagen.

Haruldane venestatud frankerimismasinajäljend, Hurt/Ojaste kataloogis puudub. Esiküljel Königsbergis löödud Saksa sõjatsensuuri transiittempel "Aa" ("Auslandsprüfstelle a"), tagaküljel Taani "Kontroleret" -tsensuuriteip Kopenhaagenist, kus kiri on tsensuuri poolt avatud ja taas suletud. NSV Liidu tariif 50 kop, lihtkiri välismaale kuni 20 g (6.12.1940-28.9.1941).

Above. Letter to Denmark, postage paid using Russified franking meter of the Võieksport company, Tallinn 26.3.1941 - Copenhagen. **Rare franking meter that was used in 1941 and which is not listed in the Hurt/Ojaste catalogue.** Violet German war censorship transit mark "Aa" ("Auslandsprüfstelle a") from Königsberg on the front, and the Danish "Kontroleret" censorship strip from Copenhagen, where the envelope has been opened and re-sealed, on the back. Soviet rate 50 kop, letter abroad up to 20 g (6.12.1940-28.9.1941).

Left. Local letter, postage paid using Russified franking meter of the Estonian branch of the State Bank of the USSR, Tallinn 20.5.1941. **Very scarce franking meter that was used in 1941.** Soviet rate 15 kop, local letter up to 20 g (6.12.1940-28.9.1941).

Vasakul. NSV Liidu riigipanga Eesti filiaali venestatud frankerimismasinaga tasutud kohalik lihtkiri, Tallinn 20.5.1941. **Eelnevalt eestikeelne Eesti Panga frankerimismasin venestati 1941. Väga harva esinev.** NSV Liidu tariif 15 kop, kohalik kiri kuni 20 g (6.12.1940-28.9.1941).

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Eesti NSV – Esimene Nõukogude okupatsioon

Välismaale lähetatud saadetised

Paremal. Erasisiku kiri Argentiinasse, Tallinn 13.5.1941 - Buenos Aires. Väga harva esinev sihtriik. Tagaküljel olev kandiline must tempel "1575" (äratõmme ka esiküljel) on ilmselt välismaine tsensorinumber. Kiri on suure tõenäosusega avatud ka Nõukogude tsensuuri poolt, kuigi seda tehti salaja, ilma märke jätmata. Kirja saajaks on "seltsimees" Alide Kull aadressil San Martini tänav 664, kuid kiri on Buenos Aireses ümber suunatud uuele aadressile Carlos Pellegrini 841. NSV Liidu tariif 50 kop, lihtkiri kuni 20 g välismaale (6.12.1940-28.9.1941).

Tagakülje fragment, vähendatud / Back side, reduced.

All. Erasisiku tervikasi-postkaart Brasiiliasse, Tallinn

12.5.1941 - São Paulo. Väga harva esinev sihtriik. Kasutatud 20 kop sisemaist tervikasja koos lisamargiga, kokku 30 kop. Kuski transiidis lisatud ringi sees "6" või "9", ilmselt tsensuurimärge. NSV Liidu tariif 30 kop, postkaart välismaale (6.12.1940-28.9.1941).

São Paulo postkontori postkast 719 kuulus Eesti konsulaadile ja kaardi saaja Germaine Vayer-Paju oli konsuli sekretäri/kohusetäitja Axel Paju (Aksel Cristophor Berthold Paju) prantslannast abikaasa.

Estonia 1940-1944 / Between two fronts

Estonian SSR - First Soviet occupation

Dispatches to foreign countries

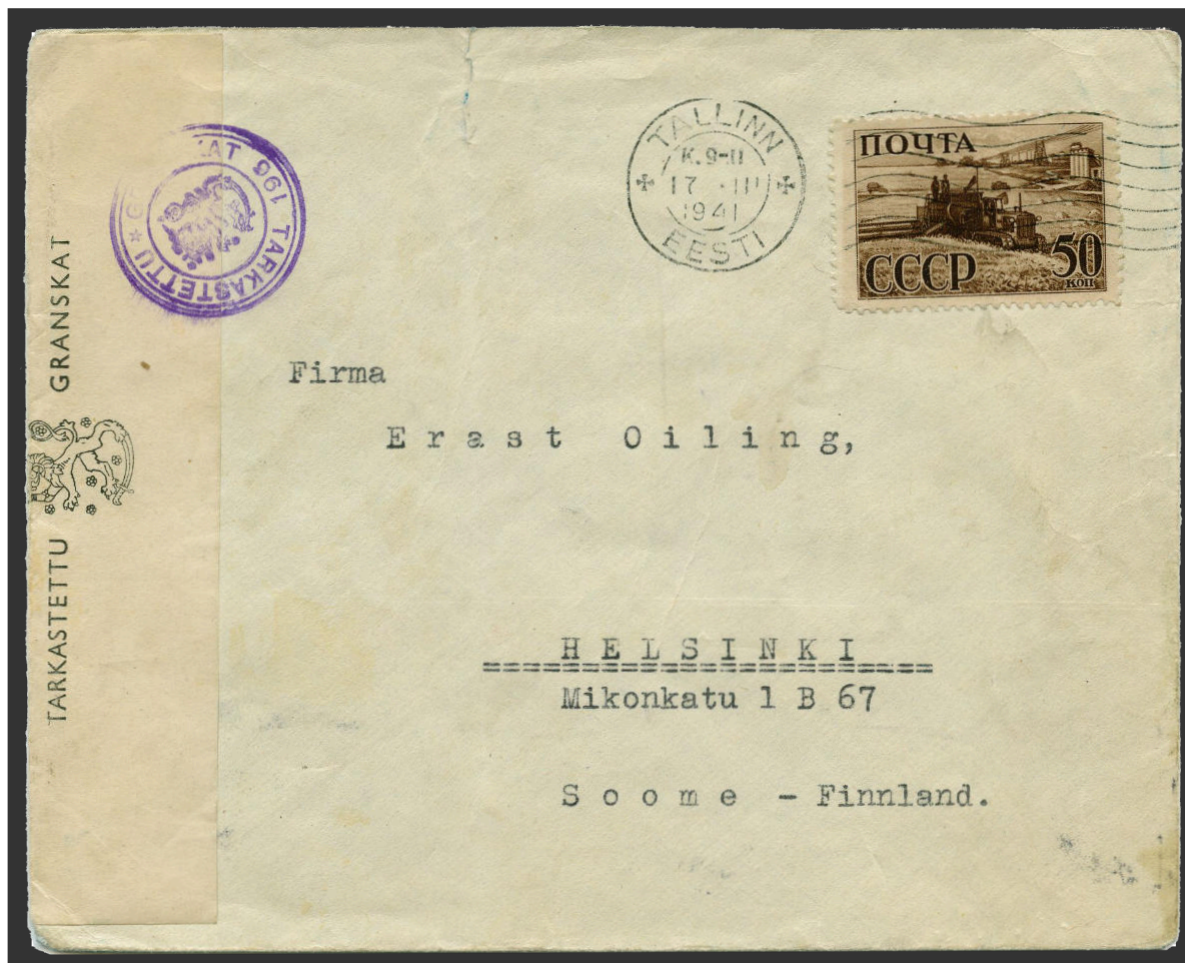
Above. Private letter to Argentina, Tallinn 13.5.1941 - Buenos Aires. **Very scarce destination.** Black mark "1575" on the back (with set off in the front) is probably a foreign censor number. The letter is most probably also opened by a Soviet censor, although this was done secretly, leaving no marks. The addressee is "comrade" Alide Kull at 664 San Martin Street, but the letter has been redirected to a new address in Buenos Aires, Carlos Pellegrini 841. Soviet rate 50 kop, letter up to 20 g abroad (6.12.1940-28.9.1941).

Postal stationery postcard to Brazil, Tallinn 12.5.1941 - São Paulo. **Very scarce destination.** Here 20 kop inland stationery postcard with additional 10 kop stamp was used, total 30 kop. Somewhere in the transit "6" or "9" mark was added, probably a censorship mark. Soviet rate 30 kop, postcard abroad (6.12.1940-28.9.1941).

P. O. box 719 at the São Paulo post office belonged to the Estonian Consulate and the recipient of the card, Germaine Vayer-Paju, was the French wife of Axel Paju (Aksel Cristophor Berthold Paju), the consulate secretary and assistant.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel
 Eesti NSV – Esimene Nõukogude okupatsioon
Välismaale lähetatud saadetised

Estonia 1940-1944 / Between two fronts
 Estonian SSR - First Soviet occupation
Dispatches to foreign countries

Left. Commercial letter to Finland, Tallinn
 17.03.1941 - Helsinki 22.03.1941. Franked with a scarce Soviet stamp (Mi 790) on Estonian mail. The letter has been opened and resealed by the Finnish war censors in Helsinki with a paper label "TARKASTETTU/GRANSKAT" ("CHECKED"), which is confirmed with violet mark with the same text plus censor number. While during the Republic of Estonia, special reduced rates were available for dispatches to neighbouring Finland, these discounts disappeared with the introduction of Soviet rates. Soviet rate 50 kop, letter up to 20 g abroad (6.12.1940-28.9.1941).

Below. Commercial registered letter to Sweden, Tallinn port 17.04.1941 - Stockholm. Although the letter is marked "Luftpost" ("Airmail"), it was apparently not sent by airmail. While during the Republic of Estonia, mail could be sent to neighbouring Sweden at a reduced special rate, these discounts disappeared when the Soviet rates came into force. Soviet rate 1,60 rbl: 2nd weight class letter 21-40 g abroad 80 kop + registering 80 kop (6.12.1940-28.9.1941).

The sender of the letter is the Tallinn department of the Soviet Union's transport agency, LEVNESHTRANS, and the recipient is the Swedish State Reserves Agency, which handled imports of goods of strategic importance to the state.

Ülal. Äriettevõtte kiri Soome, Tallinn 17.03.1941 - Helsingi 22.03.1941. Margistatud Eesti saadetistel harva esineva NSV Liidu postmargiga (Mi 790). Kiri on Soome sõjatsensuuri poolt Helsingis avatud ning taas suletud paberteibiga "TARKASTETTU/GRANSKAT" ("KONTROLLITUD"), millel lilla sama teksti ja tsensorinumbriga tempel. Kui Eesti Vabariigi ajal sai naaberriiki Soome saata alandatud eritariifiga, siis NSV Liidu tariifide kehtima hakkamisega need soodustused kadusid. NSV Liidu tariif 50 kop, lihtkiri kuni 20 g välismaale (6.12.1940-28.9.1941).

Paremal. Äriettevõtte tähitud kiri Rootsi, Tallinna sadam 17.04.1941 - Stockholm. Kuigi kirjal on mäрге "Luftpost" ("Õhupost"), pole see ilmselt õhupostiga kulgenud. Kui Eesti Vabariigi ajal sai naaberriiki Rootsi saata alandatud eritariifiga, siis NSV Liidu tariifide kehtima hakkamisega need soodustused kadusid. NSV Liidu tariif 1,60 rbl: 2. kaalukategooria lihtkiri 21-40 g välismaale 80 kop + tähistusmaks 80 kop (6.12.1940-28.9.1941).

Kirja saatja on NSV Liidu transpordikontori LEVNESHTRANS-i Tallinna osakond ja saaja Rootsi Riigireservide Amet, mis tegeles riigile strateegiliselt tähtsate kaupade impordiga.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Eesti NSV – Esimene Nõukogude okupatsioon

Välismaalt saabunud saadetised

Estonia 1940-1944 / Between two fronts

Estonian SSR - First Soviet occupation

Dispatches from foreign countries

Incoming letter from Bulgaria, Chirpan 15.02.1941 - Pärnu 03.03.1941. **The envelope contains original letter in Esperanto language, with an Esperanto advertising stamp "Learn Esperanto" on the back.** Esperanto was an artificial language, the textbook of which was published in 1887 by L. L. Zamenhof, whose idea was to create a simple foreign language that would unite nations - the Esperanto star symbol refers to the five continents. Although the style of the advertising stamp on the back of the envelope and the stars on it are very reminiscent of communist attributes, in reality Esperanto was treated with great suspicion in the Soviet Union and learners of Esperanto were repressed as a dubious element. The same thing happened in Nazi Germany, where it was regarded as a Jewish conspiracy and, among other Esperantists, the 3 children of the creator of Esperanto were murdered, by which time he himself was dead.

Below. Incoming postcard from island Madeira (Portugal), Funchal, 18.12.1940 - Tallinn 22.06.1941 - Tartu 23.06.1941. Likely due to the events of the WWII, the postcard with Christmas greetings did not arrive until about 7 months later, around Midsummer Day. Censorship mark "10" probably from Munich, Germany, red round censorship mark from Copenhagen, Denmark. The postcard, which passed through Germany, arrived in Estonia via Denmark, which is quite unusual, but also understandable in view of the outbreak of war between Germany and the Soviet Union on 22.06.1941. Very scarce.

Bulgaariast saabunud kiri, Chirpan 15.02.1941 - Pärnu 03.03.1941. Ümbrikus on esperantokeelne kiri, tagant suletud esperanto reklaammargiga "Õppige esperanto keelt". Esperanto keel oli tehiskel, mille õpiku avaldas pookas L. L. Zamenhof 1887. a, kelle mõte oli luua lihtne rahvaid ühendav võõrkeel – esperanto sümbol viisnurk viitab viiele kontinendile. Kuigi ümbriku tagaküljel oleva reklaammargi stiil ja sellel olevad viisnurgad meenutavad väga kommunistlikku atribuutikat, siis tegelikult suhtuti NSV Liidus esperanto keelde suure umbusuga ning esperanto keele õppijaid kui kahtlast elementi represseriti. Sama juhtus Natsi-Saksamaal, kus seda peeti juutide vandenõuks ja mõrvati ka esperanto keele looja 3 last, looja ise oli selle ajaks juba surnud. All. Esperanto reklaammark kirja tagaküljel.

Paremal. Madeira saarelt (Portugal) saabunud postkaart, Funchal 18.12.1940 - Tallinn 22.06.1941 - Tartu 23.06.1941. Jõuluterivitustega postkaart on ilmselt Teise maailmasõja sündmuste tõttu kohale jõudnud alles ligi 7 kuud hiljem jaanipäeva paiku. Tsensuurimärke "10" arvatavasti Münchenist, punane ümar tsensuuritempel Kopehaagenist. Madeiralt Saksamaa kaudu saabunud postkaart on Eestisse jõudnud läbi Taani, mis on üsna ebatavaline, aga 22.06.1941 puhkenud sõja tõttu Saksamaa ja Nõukogude Liidu vahel ka mõistetav. Väga harva esinev.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Eesti NSV – Esimene Nõukogude okupatsioon

Adresslauamaks

Taust. Eesti Vabariigis olid aadressibürood linnades kesksed asutused, mis tegelesid inimeste elukohtade andmebaaside haldamisega. Puuduliku aadressiga postisaadetiste puhul uuriti aadressibüroost adreassaadi võimalik uus aadress, see teenus oli tasuta. ENSV perioodil nimetati aadressibüroo ümber aadresslauaks ja sealne päring muutus tasuliseks (10 kop). Seetõttu on ainult ENSV perioodi postisaadetistel näha ka märkmeid aadresslaua maksu kohta.

Estonia 1940-1944 / Between two fronts

Estonian SSR - First Soviet occupation

Address bureau fee

Background. In the Republic of Estonia, address bureaus were the central institutions in towns and cities that managed databases of people's places of residence. In the case of postal items with an incorrect address, the address bureau would check for a possible new address, a service which was free of charge. In the period of the ESSR, the address bureau was renamed the address desk and the query there became chargeable (10 kop), which is also visible on postal items.

Left. Undelivered incoming postcard from Russian SFSR, Leningrad 9.6.1941 - Viljandi 12.6.1941. The postcard was not delivered at Kauba 11, the postman has made a pencil note "maja tühi" ("house empty"). Later, an attempt was made to specify a possible new address via the address desk, which also failed (note "ei ole"/"none"). Due to the chargeable query to the address desk, the card was marked with the red pencil note "aadresslauamaks 10 k" ("address desk fee 10 k"), in case someone comes to the post office to pick it up. Very scarce. Soviet rate 20 kop, inland postcard.

Below. Undelivered Estonian postal stationery postcard, Nõmme 19.6.1941 - Tartu 20.6.1941 - Tallinn 20/24.6.1941 - Nõmme 25.6.1941. Late use of last Estonian stationery (Mi P28), mixed franking with a Soviet stamp. The postcard was not delivered in Tartu due to an incomplete address (attached paper slip 1) and has been returned to Nõmme. As the sender had also left in the meantime, the card could not be returned to the sender (attached paper slip 2). Due to a chargeable query to the address desk, the card has been marked "Aadresslauamaks 10 k/Прата за адрес. справка" ("Address desk tax 10 k", use known only in Tallinn). As the card was not claimed by anyone in Nõmme, note "Hoiule" ("To storage") was added and the card was sent to the

Ülal. Vene NFSV-st saabunud aadresslauamaksuga koormatud postkaart, Leningrad 9.6.1941 - Viljandi 12.6.1941. Postkaart on jäänud aadressil Kauba 11 kätte toimetamata, postiljon on teinud pliiaitsimärkme "maja tühi". Hiljem on üritatud võimalikku uut aadressi täpsustada aadresslaua kaudu, mis ka ebaõnnestus (pliiaitsiga "ei ole"). Aadresslauapäringu tõttu on kaart koormatud aadresslauamaksuga (punane pliiaitsimärge "aadresslauamaks 10 k"), juhuks kui keegi tuleb postkontorisse ootele jäetud postkaardile järele. Väga harva esinev. NSV Liidu tariif 20 kop, sisemaine postkaart.

Tallinn GPO for final storage, awaiting destruction. **Rare combination.** Soviet rate 20 kop (6.12.1941-28.9.1941).

Paremal. Aadresslauamaksuga koormatud Eesti tervikasi, Nõmme 19.6.1941 - Tartu 20.6.1941 - Tallinn 20/24.6.1941 - Nõmme 25.6.1941. Hiline viimase Eesti Vabariigi tervikasja kasutus, segafrankering NSV Liidu margiga. Postkaart on Tartus jäänud puuduliku aadressi tõttu kätte toimetamata (paberlipik 1) ning on Nõmmele tagasi saadetud. Kuna ka saatja oli vahepeal ära kolinud, ei saadud kaarti tagastada (paberlipik 2). Aadresslaua päringu tõttu on kaart Tallinnas koormatud aadresslauamaksuga (tempel "Aadresslauamaks 10 k", kasutus teada ainult Tallinnas). Kuna kaarti Nõmmel keegi taga ei nõudnud, siis tehti kaardile märge "Hoiule" ja see saadeti Tallinna peapostkontorisse lõplikule hoiule, hiljem ootas hävitamine. Haruldane kooslus. NSV Liidu tariif 20 kop, sisemaine postkaart (6.12.1941-28.9.1941).

Posmarkidega saatja poolne telegrammivorm, Meeksi (Tartumaa) 6.3.1941 - Otepää. **Haruldane postmarkide kasutus telegrammivormi tagaküljel, telegrammi sõnamaks 2,75 rubla on tasutud postmarkidega.** Tegu on Eesti Vabariigi aegse saatja poolse telegrammivormiga, millel anti oma sõnum postkontoris üle postiametnikule telegrammi edastamiseks. Edastati telegraafi või telefoni teel ja telegrammi aadressaat sai teises otsas täidetud "päris" telegrammi, millel enam postmarke ei olnud. **Telegrammi aadressaat on "pv. (punaväelane) Paul Lutt, (postkast) 26, Otepää". Postkast 26 arvatavasti kuulus Punaarmee 22. laskurkorpuse 626. haubitsa-suurtükipolgule, mis moodustati endise Eesti väeosa, Tartu suurtükiväe IV grupi baasil.**

Telegrammi saatjaks on Grigori Lutt Peipsi äärest Parapalust (ka Pärpalu), kel oli kolm anti-kommunistidest poega: Mihkel Lutt (hiljem saksa sõjaväes, metsavend 1944, hukati seetõttu 30.12.1946), Valdur Lutt (Omakaitstes ja 1941 metsavend, sunnitöölaagris 20+5 aastat) ja Jaan Lutt (Omakaitstes, saksa sõjaväes, metsavend 1944, arreteeriti alles 21. novembril 1948 ja sunnitöölaagrisse 25+5 aastaks).

EESTI VABARIIGI TELEGRAAF

Sõnamaks 2. Rr. 75.
 Kviitung
 Vastus
 Kokku 2. Rr. 75.
 Vastu võtnud

kell
 juhe nr.
 Edasi andnud

Ametmärked :
9. sn. 6. III kell 9. 15.

Palutakse kirjutada selgesti.

(Kellele) pv. Paul Lutt
 (Aadress) Otepää
ema lauge sõida kogu kogu.

Saatja nimi ja aadress: Grigori Lutt Meeksi Parapalu.

V. nr. 211. Bijgi tr. (585-36), 800 pakk.

Telegram form with postage stamps, Meeksi (Tartumaa) 6.3.1941 - Otepää. Rare usage of postage stamps on a telegram form, telegram fee of 2,75 roubles was paid with postage stamps. This is a telegram form of the Republic of Estonia era, on which the sender handed over his message at the post office for telegram transmission. The telegram was sent by telegraph or by telephone and the addressee received a 'real' telegram at the other end, which no longer had any postage stamps. **The telegram is addressed to "pv. (Red Army man) Paul Lutt, (P.O. Box) 26, Otepää". The postbox 26 probably belonged to the 626th howitzer artillery regiment of the 22nd Territorial Rifle Corps of the Red Army, which was formed on the basis of the former Estonian Artillery Group IV.**

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Eesti NSV – Esimene Nõukogude okupatsioon

Muud huvitavad saadetised

Ilma saaja ja saatja aadressita postitatud NSV Liidu tervikasi, Tartu vaksal 25.3.1941. Kuna saatja on unustanud kaardile kirjutada nii saaja kui saatja aadressi, polnud võimalik seda postkaarti kätte toimetada ega ka saatjale tagastada. See suunati edasi hoiule ja hävitamisele. Tartus vaksali postkontoris on lisatud väga harva esinev lokaalne sinine tempel "Tagasi/Hoiule: aegumisel, saatja poolt nõudmata, saatja tundmata, aadress puudulik. Tartu Vaksali postkontori ülem", kus "aadress puudulik" on põhjusena alla joonitud ning suuremalt on lisatud sinise pliiatsiga "Hoiule". Hoiule suunatud saadetised tavaliselt hävitati peale paarikuist ooteaega. Väga harva esinev kurioosum. NSV Liidu tariif 20 kop, sisemaine postkaart (6.12.1940-28.9.1941).

All. Väljastustega kohtukutse, Tartu kohalik 25.1.1941. Siin näha kohtukutselehe tähitud adresaadiosa, kaardi teine pool – väljastusteaosa – on eemaldatud ja saatjale kohaliku postkaardina tagastatud. Kohtukutse on jäänud adresaadile kätte toimetamata, kuna kaardile on 26.1.1941 kleebitud kahe postiljoni allkirjaga Eesti Vabariigi aegne paberlipik, kus väljastamata jäämise põhjusena on alla kriipsutatud "kolinud ära". NSV Liidu tariif 55 kop: 15 kop kohalik kiri + 30 kop tähistusmaks + 10 kop väljastusteade (6.12.1940-28.9.1941).

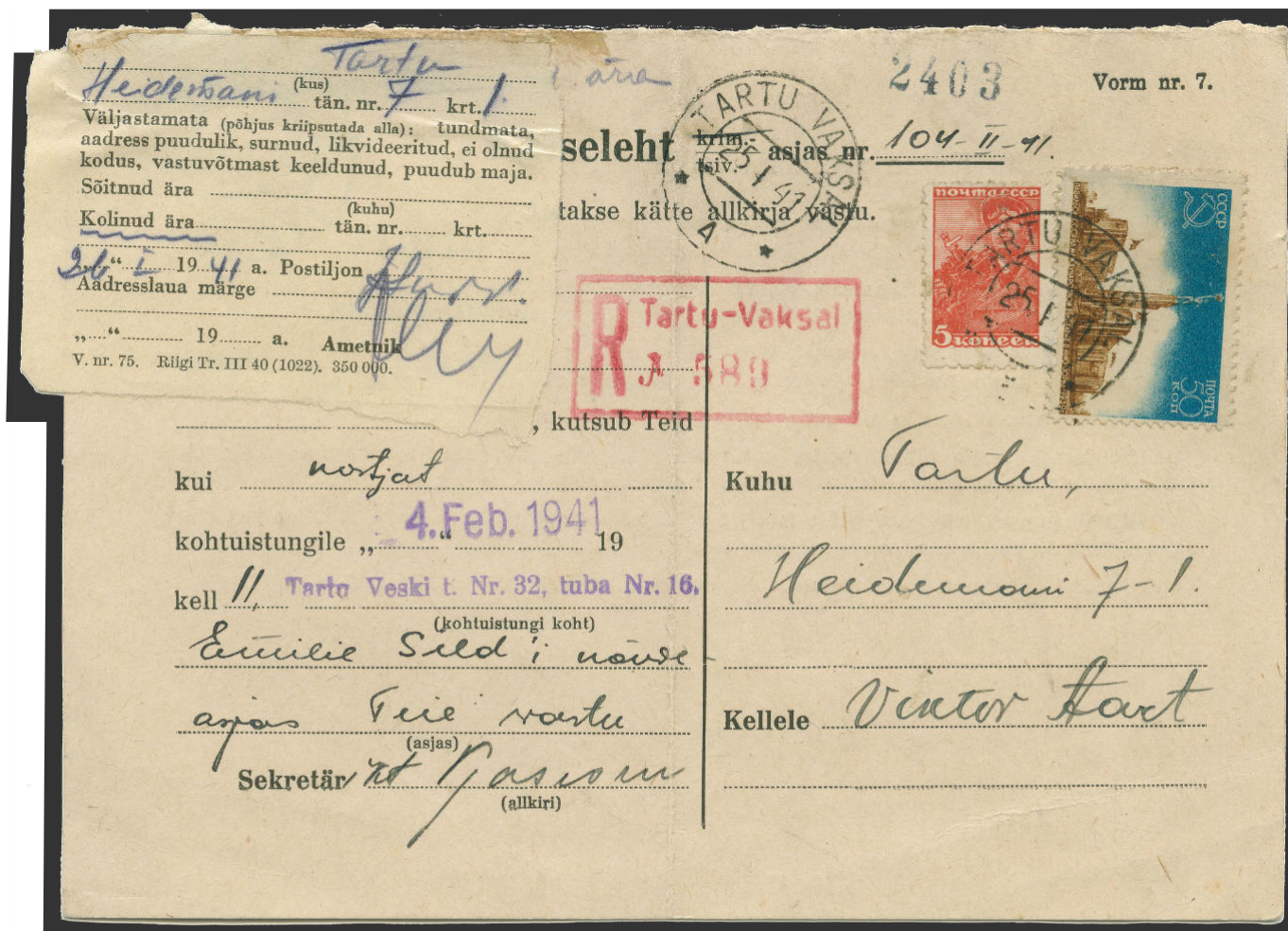
Estonia 1940-1944 / Between two fronts

Estonian SSR - First Soviet occupation

Other interesting dispatches

Above. Unaddressed Soviet postal stationery card, Tartu 25.3.1941. The sender forgot to write both the address of the recipient and the sender, so it was not possible to deliver the postcard or return it to the sender. It was forwarded to general post office for storage and destruction, for this very scarce local blue mark and written "Hoiule" ("To storage") mark was added. Items in storage were usually destroyed after a waiting period of a few months. Very scarce curiosity. Soviet rate 20 kop, inland postcard (6.12.1940-28.9.1941).

Left. Registered summons with advice of receipt (Avis de réception), Tartu local 25.1.1941. This is registered recipient's part of the summons, the other half of the card - the unregistered advice of receipt - has been removed and returned to the sender as local postcard. The summons has not been delivered to the recipient, because a non-delivery paper slip of Estonian Republic era is attached to the card. The slip is signed by two postmen on 26.1.1941 and "moved away" is underlined as the reason of non-delivery. Soviet rate 55 kop: 15 kop local letter + 30 kop registration + 10 kop advice of delivery (6.12.1940-28.9.1941).

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Eesti NSV – Esimene Nõukogude okupatsioon

Juuniküüditamine

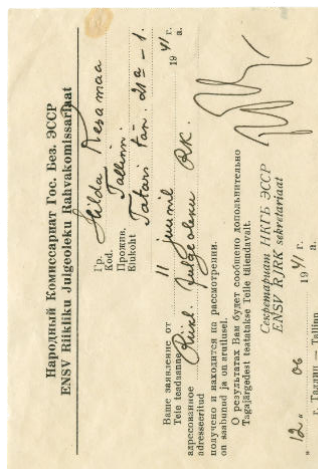
Taust. 14. juunil 1941 teostas RJRK Baltikumis esimese suurküüditamise, mille käigus deporteeriti Eestist 10 000 inimest Venemaale, kellest ligi 3 000 arreteeriti (riigiametnikud, sõjaväelased, politseinikud, majandustegelased, jõukamad talunikud jt), nendest enamik hukkus või hukati Gulagis. Umbes 7 000 arreteeritute perekonnaliiget – naist, last ja vanurit – saadeti sundtöödele Venemaa kolhoosidesse. Kokku hukkus juunis küüditatutest 6 000 inimest. Baltikumist ning tänapäeva Valgevene, Ukraina ja Moldova aladelt deporteeriti ühe etteplaneeritud operatsiooniga kokku ligi 100 000 inimest.

Estonia 1940-1944 / Between two fronts

Estonian SSR - First Soviet occupation

June deportation

Background. On June 14, 1941, the NKGB executed the first mass deportation of 10 000 people from Estonia to Soviet Union, of them around 3 000 were arrested (state officials, military officers, police officers, businessmen, wealthier farmers, etc.), most of whom died or were executed in the camps of the Gulag. Their family members – some 7 000 women, children and elderly people – were sent to forced labour in Soviet collective farms, where many also died. In total, 6 000 of those deported in June died. From the Baltic States and the territories of present-day Belarus, Ukraine and Moldova, a total of nearly 100 000 people were deported in one planned operation.

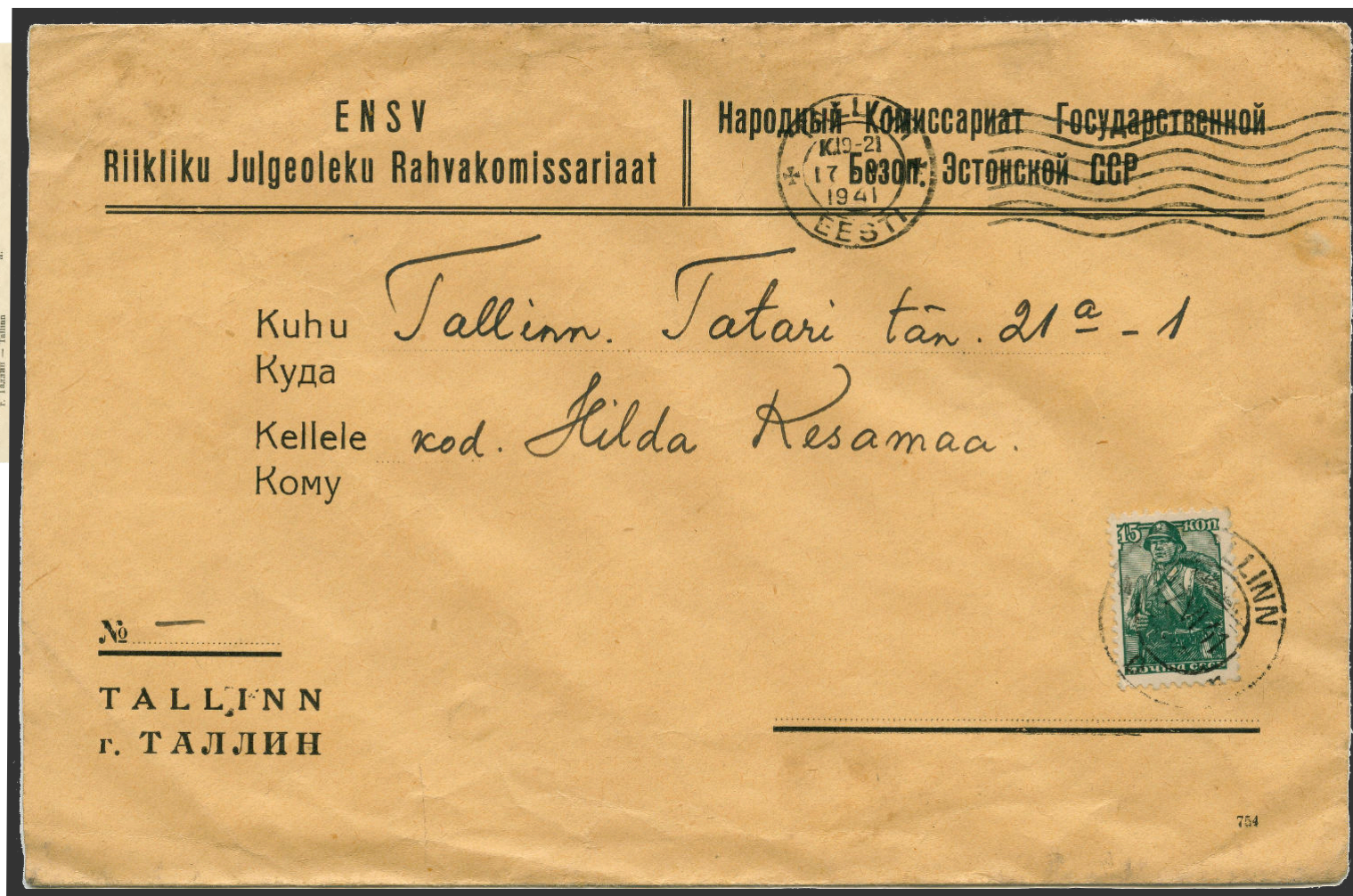

Ümbrikus olev RJRK kiri (vähendatud).

Palun neid isikuid, eriti endisi vangivaivureid või kaasvange, kes niidest teavad

Rudolf Kesamaa
saatuses (arreteeritud 26. mail 1941. a.), teat. ta õele Hilda Kesamaale, Tatari 21a-2, Tallinn; telef. 444-81. Südamlik tänu kõigile, kes teist mingisugust teadet teeb.

Ajalehes Linna Teataja hiljem, saksa okupatsiooni ajal, ilmunud kuulutus.

ENSV Riikliku Julgeoleku Rahvakomissariaadi (RJRK) saadetud kohalik kiri, Tallinn 17.6.1941. Ümbrikus on RJRK saadetud vastus, et adressaadi Hilda Kesamaa varasem päring "on saabunud ja arutluses". Ilmselt üritas ta oma venna Rudolf Kesamaa kohta teavet saada, kuna viimane oli 2 nädalat varem, 26.5.1941, julgeoleku poolt arreteeritud samal aadressil Tatari 21a, millele on saadetud see kiri. Ümbrikus olev vastus on dateeritud 12.6.1941, aga kiri postitatud alles 17.6.1941. Viivitus võib olla põhjustatud sellest, et vahepeal, 14. juunil 1941, viidi RJRK poolt läbi juuniküüditamine (vt taustainfo ülal). NSV Liidu postitariif 15 kop, kohalik kiri kuni 20 g (6.12.1940-28.09.1941).

Novembri lõpus, juba Saksa okupatsiooni ajal, on Hilda Kesamaa ajalehes Linna Teataja avaldanud Rudolf Kesamaa otsimiskuulutuse. Arvatavasti jäi venna saatus tema jaoks teadmata kuni surmani. Tagantjärele teame, et Rudolf Kesamaa arreteeriti Eesti NSV julgeoleku poolt ja mõisteti 10+5 aastaks vangilaagrisse. Ilmselt viidi ta Venemaale ja kuskil Venemaa avarustes ta ka 17.12.1941 34-aastasena suri või tapeti. Tema süüks (§58-4) oli "Rahvusvahelise kodanluse selle osa abistamine, kes ei tunnusta kommunistliku süsteemi õigusvõrdsust ja püüavad seda kukutada, samuti selle kodanluse mõju all olevaile või tema poolt organiseeritud rühmitustele abi osutamine vaenuliste tegude teostamises NSVL vastu. Karistus 3 aastat kuni mahalaskmine."

Letter sent by the NKGB of the ESSR, Tallinn 17.6.1941. The envelope contains reply from the NKGB office to an earlier inquiry from the addressee, Hilda Kesamaa. Possibly she was trying to obtain information about her brother Rudolf Kesamaa, since the latter had been arrested by the KGB two weeks earlier, on 26.5.1941, at the same address Tatari 21a, which this letter was sent to. The reply in the envelope is dated 12.6.1941, but the letter was only posted on 17.6.1941. The delay may be due to the fact that on June 14, 1941, the June deportation was carried out by the NKGB (see background info above). Soviet rate 15 kop, local letter up to 20 g (6.12.1940-28.09.1941).

At the end of November, already during the German occupation, Hilda Kesamaa published a wanted notice for Rudolf Kesamaa in the newspaper Linna Teataja (30.11.1941). Apparently her brother's fate remained unknown to her until her death. In retrospect we know that Rudolf Kesamaa was arrested by the KGB and sentenced to 10+5 years in a prison camp. Apparently he was taken to Soviet Union and somewhere in the Russian expanses he died or was killed on 17.12.1941, at the age of 34. His charge (§58-4) was "aiding and abetting that part of the international bourgeoisie which does not recognise the legitimacy of the communist system and seeks to overthrow it, as well as aiding and abetting groups under the influence of the bourgeoisie or organised by it in the perpetration of hostile acts against the USSR. Punishment from 3 years to execution."

Nõukogude Liidu sõjaväebaasid Eestis

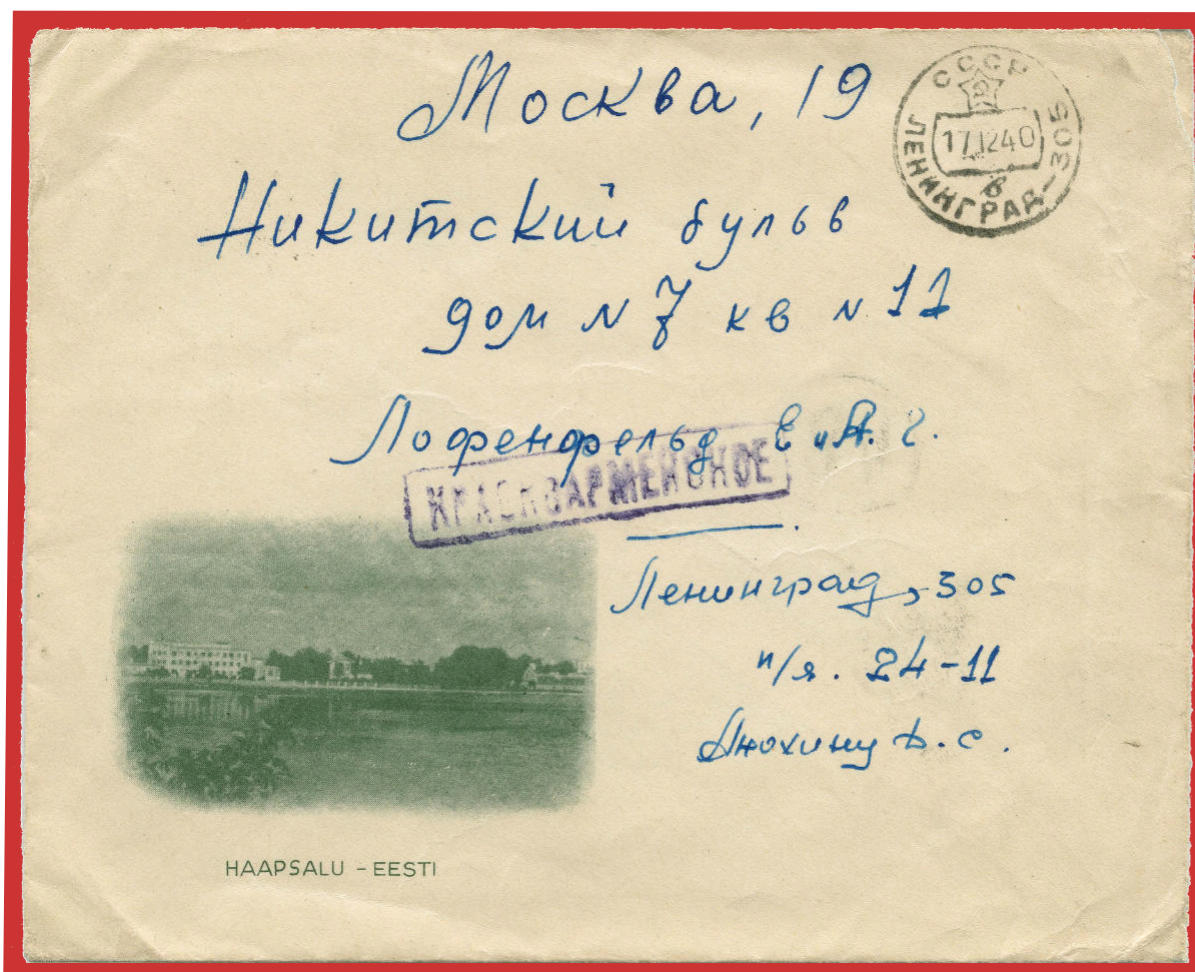
Taust. 28. septembril 1939 sõlmiti Eesti Vabariigi ja NSV Liidu vahel Moskvas vastastikuse abistamise pakt ehk nn baaside leping, millega Eesti sunniti sõjalise surve õhkkonnas lubama oma territooriumile Punaarmee sõjaväebaasid isikkoosseisuga 25 000 meest, lisaks lubati NSV Liidul tuua oma sõjalaevastik Saaremaale, Hiiumaale ja Paldiskisse. Nõukogude sõdurid hakkasid Eestisse saabuma 18. oktoobril 1939 ning järgmisel päeval oli kohal juba 21 000 meest koos 283 tanki, 255 lennuki ja 1950 autoga. Suveks venelaste nõudmised järkjärgult suurenesid, kuni 16. juunil 1940 esitas NSV Liit ultimaatum, milles nõuti täiendava Punaarmee väekontingendi Eesti Vabariigi territooriumile laskmist ning ka uue, Nõukogude-sõbraliku valitsuse moodustamist. Järgmisel päeval, 17. juunil 1940, okupeeris Punaarmee Eesti, sisse tunginud Nõukogude sõdurite arv tõusis kiiresti 125 000-ni, mis oli ligi 10% Eesti rahvastikust.

Vaatamata suurele arvule Eesti baasides viibinud NSV Liidu sõjaväelastele on nende postisaadetised harva esinevad, liigiti võttes haruldased (templid, väeosad, asukohad jmt). Ei ole ka täpselt teada, kuidas nende kirjavahetus oli korraldatud. NSV Liidu sõjaväebaase teenindanud Punalipulise Balti laevastiku välipostkontorid kasutasid nimesid Leningrad-300 (Tallinn?), Leningrad-301 (Paldiski?), Leningrad-302 (Kärdla?), Leningrad-303 (Kuessaare?) ja Leningrad-305 (Haapsalu?). Sulgudes on minu välja pakutud tõenäoline asukoht.

Soviet Union military bases in Estonia

Background. On September 28, 1939, the Republic of Estonia and the Soviet Union signed in Moscow a pact of mutual assistance, the so-called Treaty of Bases, which forced Estonia, under military pressure, to allow the Red Army military bases of 25 000 men on its territory, and also allow the Soviet Union to bring its navy to Paldiski, Saaremaa and Hiiumaa. Soviet troops began to arrive in Estonia on October 18, 1939, and the next day there were already 21 000 men and 255 aircraft. For the summer the Russian demands gradually increased, until on June 16, 1940, the Soviet Union issued an ultimatum demanding the entry of an additional contingent of Red Army troops into the territory of Estonia, as well as the formation of a new Soviet-friendly government. The next day, on June 17, 1940, the Red Army occupied Estonia, and the number of Soviet soldiers who had entered the country quickly rose to 125 000, nearly 10% of the Estonian population.

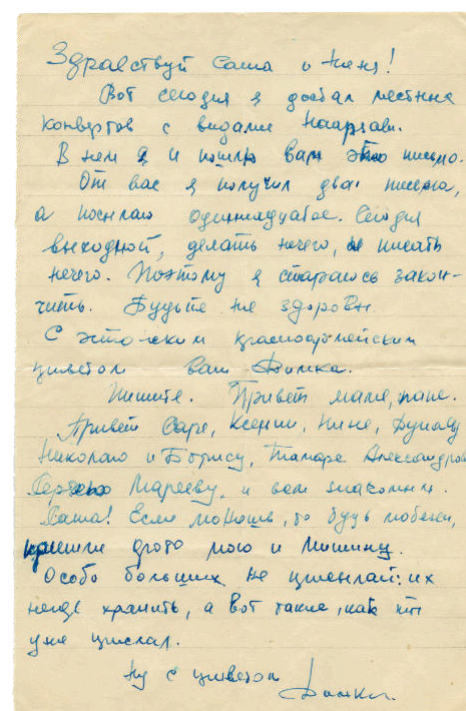
Despite the large number of Soviet personnel stationed in Estonian bases, their postal items are scarce, and rare in terms of type (postmarks, military units, locations, etc). It is also not known how their correspondence was organised. The field post offices of the Red Banner Baltic Fleet, which served the military bases of the Soviet Union, were called Leningrad-300 (Tallinn?), Leningrad-301 (Paldiski?), Leningrad-302 (Kärdla?), Leningrad-303 (Kuessaare?) and Leningrad-305 (Haapsalu?). In brackets is my suggested probable location.

Haapsalus NSV Liidu sõjaväebaasist saadetud postmaksuvaba välipostikiri Vene NFSV-sse, Haapsalu 17.12.1940 - Moskva 19.12.1940. Haruldane postitempel "ЛЕНИНГРАД-305/в" Punalipulise Balti laevastiku välipostkontorist, mis arvatavasti asus Haapsalus ja mis teenindas Haapsalu piirkonnas asunud NSV Liidu sõjaväebaase. Selline lilla tempel "КРАСНОАРМЕЙСКОЕ" ("PUNAARMEE (KIRI)") on Eestist teada ainult sellest välipostkontorist Leningrad 305 saadetud kirjadel ja seda võib pidada kolmnurktempli eelkäijaks. Saatja aadress: Leningrad 305, postkast 24-11, Dmitri S. Anohin. Ümbrikus on ka originaalkiri (paremal), kus saatja kirjutab, et sai täna kohaliku, Haapsalu vaatega ümbriku. **Haruldane välipostisaadetis Nõukogude Liidu sõjaväebaasist Haapsalus.**

Postage-free field post letter sent from a Soviet military base in Haapsalu, Haapsalu 17.12.1940 - Moscow 19.12.1940. Rare postmark "ЛЕНИНГРАД-305/в" from the field postal office of the Red banner Baltic Fleet, which was presumably located in Haapsalu and served Soviet military bases in the Haapsalu area. The violet mark "КРАСНОАРМЕЙСКОЕ" ("RED ARMY") is in Estonia only known on items from this field post office Leningrad 305. Sender's address is Leningrad 305, P.O. Box 24-11, Dmitri S. Anohin. The envelope also contains the original letter (below), in which the sender writes that today he received a local envelope with a view of Haapsalu.

Rare field post item from a Soviet Union military base in Haapsalu.

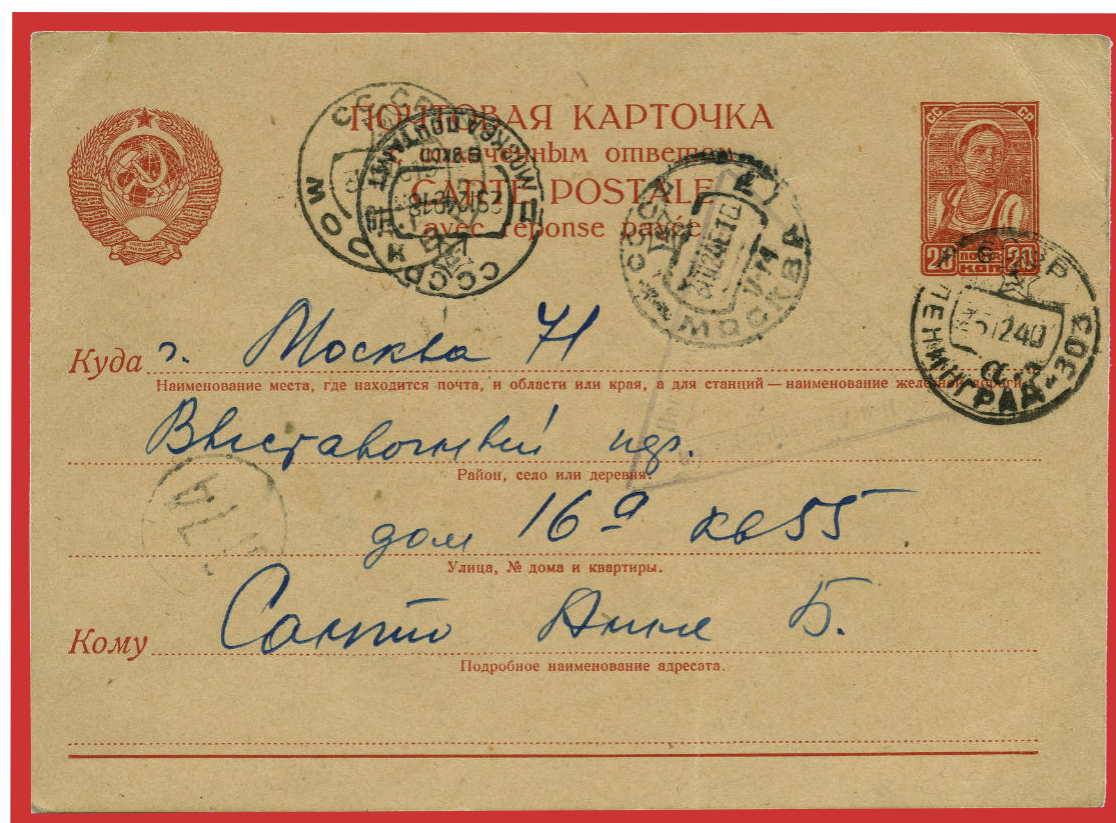
Letter from a Soviet soldier residing in a Soviet military base in Haapsalu, sent by civilian mail to the Russian SFSR, Haapsalu 25.1.1941 - Moscow 27.1.1941. The postage-free dispatch was guaranteed by the Red Army unit's triangular cachet "Красноармейское письмо/Бесплатно/Н.К.О." ("Red Army letter/Free/N.K.O."). Sender's address, including the name of the town: "Est. SSR, Haapsalu, P.O. Box 24-11, Dmitri S. Anohin". Previous letters from the same sender from Haapsalu have been sent with the same post box number, but with the name of the field post office "Leningrad-305". A very scarce/rare dispatch by civil mail from a soldier of a Soviet military base in Estonia. The envelope also contains the original letter. Soviet rate, free Red Army letter (6.12.1940-28.9.1941).

Below. Post card sent from a Soviet military base in island Saaremaa to the Russian SFSR, Kuressaare 25.12.1940 - Moscow 29/30.12.1940. Rare postmark "ЛЕНИНГРАД-303/а" from the Red Banner Baltic Fleet field post office, which was probably located in Kuressaare and served the Soviet Union military bases in the Saaremaa area. The faint triangular cachet of the Red Army unit "11-я Отдельная Авиационная Эскадрилья Пограничных Войск НКВД СССР" (11th Individual Flight Squadron of the Border Guard Forces of the USSR, based at Kuressaare airfield). A 20-kop Soviet civilian postal stationery with with response part is used, but passed through the field post system of the Red Army. Rare field post from a Soviet Union military base in Saaremaa.

Haapsalus NSV Liidu sõjaväebaasis resideeruva Nõukogude sõduri poolt läbi tsiviilposti saadetud kiri Vene NFSV-sse, Haapsalu 25.1.1941 - Moskva 27.1.1941. Postimaksuvaba saatmise tagas Punaarmee kolmnurktempel "Красноармейское письмо/Бесплатно/Н.К.О." ("Punaarmeeelase kiri/Tasuta/N.K.O."). Saatja aadress, milles ka linna nimi: "Est. SSR, Haapsalu, postkast 24-11, Dmitri S. Anohin". Sama postkastinumbriga, kuid välipostkontori "Leningrad-305" nimega, on saadetud sama saatja eelmised kirjad Haapsalust. Väga harva esinev/haruldane läbi tsiviilposti saadetud NSV Liidu sõjaväebaasi kontingendi välipostisaadetis. Ümbrikus on ka originaalkiri. NSV Liidu tariif, tasuta punaarmeeelase kiri (6.12.1940-28.9.1941).

stationery with with response part is used, but passed through the field post system of the Red Army. Rare field post from a Soviet Union military base in Saaremaa.

Saaremaalt NSV Liidu sõjaväebaasist läbi väliposti saadetud tervikasi Vene NFSV-sse, Kuressaare 25.12.1940 - Moskva 29/30.12.1940. Haruldane postitempel "ЛЕНИНГРАД-303/а" Punalipulise Balti laevastiku välipostkontorist, mis arvatavasti asus Kuressaares ja mis teenindas Saaremaa piirkonnas asunud NSV Liidu sõjaväebaase. Nõrk Punaarmee väeosa kolmnurktempel "11-я Отдельная Авиационная Эскадрилья Пограничных Войск НКВД СССР" (NSV Liidu piirivalvevägede 11. üksik lennueskadrill, asus Kuressaare lennuväljal). Kasutatud on 20-kopikalist tsiviilposti jaoks mõeldud vastusega tervikasja, mis on edastatud läbi Punaarmee välipostisüsteemi. Haruldane välipostisaadetis Nõukogude Liidu sõjaväebaasist Saaremaal.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Eesti NSV – Esimene Nõukogude okupatsioon

Punaarmee 22. territoriaalne laskurkorpus

Taust. Eesti liitmisel NSV Liiduga reorganiseeriti Eesti sõjavägi 1940. a Punaarmee 22. territoriaalseks laskurkorpuseks. Territoriaalsed laskurkorpused plaaniti ajutisena, üheks aastaks, mille jooksul tuli need puhastada "mitteusaldusväärsest elemendist", tuli selgeks õpetada vene keel ja väeosad pidid läbima ümberõppe vastavalt Punaarmee määrustikele. 22. laskurkorpuse tegevuse alguseks võib pidada 13. septembrit 1940, kui uus väekoondis arvati ametlikult Balti eri sõjaväeringkonna vägede koosseisu.

Juuniküüditamine tabas valusalt ka Eesti sõjaväelasi – Petseri sõjaväelaagris arreteeriti 14.-18. juunil 1941. a ligi 230 eesti sõjaväelast, valdavalt ohvitserid. Lisaks veel arreteerimised mujal Eestis. Nendest eluga pääses vaid väike osa, enamik hukati või surid Venema polaaraladel asunud laagrites, valdavalt Norilskis.

Pärast sõja puhkemist NSV Liidu ja Saksamaa vahel 22. juunil 1941 sai korpus lahingukäsu asuda Eesti põhjaranniku kaitsele, kuid juba 26. juunil 1941 tuli uus käsk ümber asuda Venemaale. Selle korralduse eesmärk oli viia ebausaldusväärset rahvuskorpused "kontrevolutsiooniliste elementide väljaastumise ohu" tõttu rinde asemel Vene NFSV territooriumile. Ümberpaiknemisel uude asukohta sarnanes Eesti sõjaväelaste rännakrežiim sagedaste deserteerumiste tõttu rohkem vahi all hoidmisega, osa isikkoosseisu relvitustati. Punaarmee halvenev rindeolukord sundis aga esialgseid plaane muutma ning juba 29. juunil 1941. a direktiiviga saadeti 22. territoriaalkorpus Porhovi ette, Leningradi kaitsele. Samal ajal kaotas korpus oma rahvusliku ilme, sest koosseisu täiendati Venemaal ligi 18 000-de mitte-eestlasega, mille tõttu eestlaste osa langes 25%-ni (enne täiendust 75%). Viimased korpuse osad lahkusid Eestist 1.-2. juulil 1941.

Hinnanguliselt viidi 1941. a suvel 22. territoriaalse laskurkorpuse koosseisus Venemaale umbes 6800 Eestist pärit sõjaväelast (ohvitseri 600), nendest läks saksa poole üle või langes vangi vähemalt 4500. Ülejäänutest langesid või hukati venelaste poolt umbes pooled. Kuna eestlased olid Venemaale viidud suuresti mitte enda valikul, siis oli deserteerumine või enda sakslastele vangi andmine nende jaoks võimalus pääseda, seda eriti pärast eelneva okupatsiooniaasta jooksul toime pandud kommunistlike repressioone.

Eesti kodanike seos endise 22. territoriaalkorpuse üksustega kadus suuresti alates oktoobrist 1941, mil eestlased ja mõned teised rahvused tõmmati rindelt ära ja saadeti "ümberformeerimisele" tööpataljonidesse, mis kuulusid NKVD Gulagi süsteemi ja meenutasid vangilaagreid. Tööpataljonidesse jõudis kuni 1000 korpuse võitlejat.

Estonia 1940-1944 / Between two fronts

Estonian SSR - First Soviet occupation

22nd Territorial Rifle Corps of the Red Army

Background. When Estonia was annexed to the Soviet Union in 1940, the Estonian army was reorganised into the 22nd Territorial Rifle Corps of the Red Army. Territorial rifle corps were planned as temporary units for one year, during which time they had to be purged of "unreliable elements", Russian had to be taught and units had to be retrained in accordance with Red Army regulations. The 22nd Rifle Corps began its activities on September 13, 1940, when the new unit was officially incorporated into the troops of the Baltic Special Military District.

The June deportation also hit the Estonian military hard - around 230 Estonian soldiers, mostly officers, were arrested in the Petseri military camp on June 14-18, 1941. In addition, there were arrests elsewhere in Estonia. Only a small number of them escaped with their lives, the majority were executed or died in camps in the Russian polar regions, mainly in Norilsk.

After the outbreak of the war between the Soviet Union and Germany on June 22, 1941, the corps received a battle order to move to the defence of the northern coast of Estonia, but already on June 26, 1941, a new order came to move to Russia. The purpose of this order was to move the unreliable national corps to the territory of Russia instead of the front due to the "threat of the emergence of counter-revolutionary elements". When relocated, the Estonian soldiers' movement regime was more akin to detention due to frequent desertions, and some of the personnel were disarmed. However, the worsening front situation of the Red Army forced to change the initial plans and already on June 29, 1941, the 22nd Territorial Rifle Corps was sent to Porhovo, to the defence of Leningrad. At the same time, the corps lost its national character, as in Russia the number of non-Estonians was increased by nearly 18 000, which reduced the proportion of Estonians to 25% (75% before the reinforcement). The last parts of the corps left Estonia on July 1-2.

It is estimated that in the summer of 1941, about 6 800 Estonian soldiers (600 officers) were taken to Russia with the 22nd Territorial Rifle Corps, of whom at least 4500 went over to the German side or were taken prisoner. Of the rest, about half died in battles or were executed. As Estonians had ended up in the Red Army largely not by their own choice, desertion or being taken prisoner by the Germans was a way of escape for them, especially after the communist repression of the previous year of occupation.

The connection of Estonian citizens with the units of the former 22nd Territorial Rifle Corps largely disappeared from October 1941, when Estonians were withdrawn from the front and sent for "reformation" to labour battalions, which were part of the NKVD Gulag system and resembled prison camps. Up to 1 000 corps fighters ended up in the labour battalions.

Lihtkiri äsja formeeritud Punaarmee 22. territoriaalse laskurkorpuse koosseisu kuulunud 150. õhukaitse suurtükiväedivisjoni ajateenijale. Postivagun Tartu-Petseri-Valga 22.9.1940 - Tallinn. Väga harva esinev. Aadressis olev "Õhukaitsegrupp 1005, 6. patarei, Tallinn" on ekslik, tegelik aadress oleks pidanud selleks ajaks olema "Postkast 1005, Tallinn", ehk siis väeosa nimetuse varjamiseks kasutati Punaarmee postkastinumbreid. Samas aitab selline viga meid tagantjärele seostada postkastinumbrit "1005" 150. õhukaitse suurtükiväedivisjoniga. Eesti tariif 15 s, sisemaine lihtkiri kuni 20 g (1.3.1940-5.12.1940). Ajateenijale tasuta kirja saatmise võimalus tuli hiljem, koos NSV Liidu postitariifidega 6.12.1940.

Letter to a conscript of the 150th Anti-Aircraft Artillery Battalion of the newly formed 22nd Territorial Rifle Corps of the Red Army. TPO Tartu-Petseri-Valga 22.9.1940 - Tallinn. **Very scarce early dispatch.** The address "Air Defence Group 1005, 6th Battery, Tallinn" is incorrect, the actual new address should have been "Postbox 1005, Tallinn", i.e. the Red Army used postbox numbers to conceal the name of the unit. However, such an error helps us to associate the postbox number "1005" with the 150th Anti-Aircraft Artillery Battalion. Estonian rate 15 s, inland letter up to 20 g (1.3.1940-5.12.1940). The possibility of sending letters free of charge to soldiers came later, on 6.12.1940, with the postal rates of the USSR.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

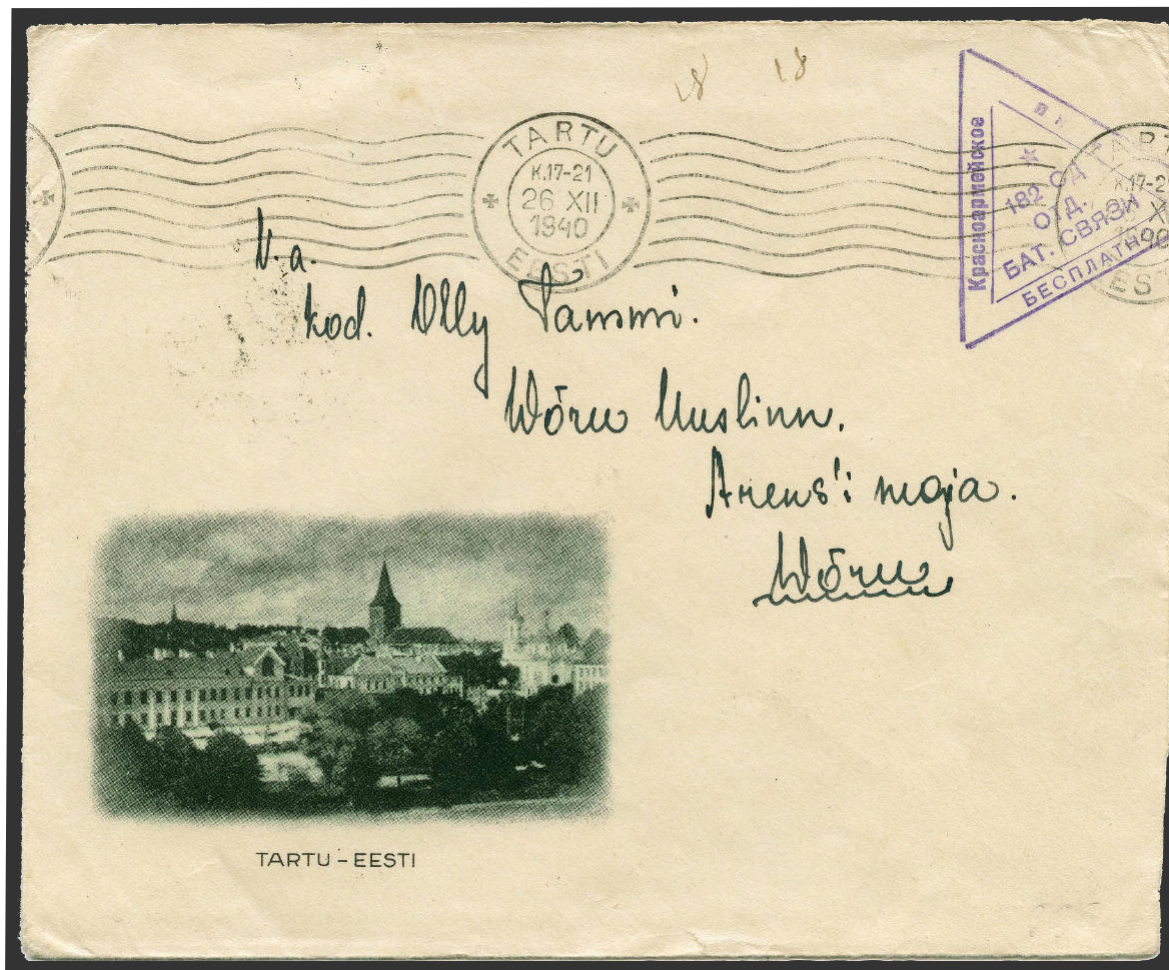
Eesti NSV – Esimene Nõukogude okupatsioon

Punaarmee 22. territoriaalne laskurkorpus

Estonia 1940-1944 / Between two fronts

Estonian SSR - First Soviet occupation

22nd Territorial Rifle Corps of the Red Army

Postage-free letter sent by a conscript of the 9th Signal Battalion of the 182nd Rifle Division of the 22nd Territorial Rifle Corps of the Red Army, Tartu 26.12.1940 - Võru 27.12.1940. Based on my research it can be assumed, that the 22nd Rifle Corps received triangular letter cachets for their units only around December 20, 1940, so early Rifle Corps dispatches with triangular cachets from 1940, like this, are very scarce. The 22nd Territorial Rifle Corps was created on the basis of the army of the Estonian Republic. Postage-free dispatch was granted by the Red Army triangular letter cachet "Красноармейское письмо/БЕСПЛАТНО" ("Red Army letter/FREE"). Soviet rate (6.12.1940-28.9.1941).

Below. Postage-free letter sent to a conscript of the 22nd Territorial Rifle Corps of the Red Army, Väike-Maarja 17.1.1941. The address "P.O. Box 32, Väike-Maarja" likely belonged to the 627th Light Artillery Regiment of the 180th Rifle Division of the 22nd Territorial Rifle Corps. Postage-free dispatch was granted by the writing "Punaväelane" ("Red Army man") in the destination address. Soviet rate (6.12.1940-28.9.1941).

The recipient is 21-year-old Voldemar Selter (b 1919), who in July 1941 was taken to the front in Porhov, Russia, with the 22nd Territorial Rifle Corps of the Red Army. There, like many of his comrades, he "fell prisoner" to the Germans. He was able to return home in November. Later served in the German army, went into the forest in 1944. Arrested 3.11.1945, in prison camp (Komi ASSR Uhtalag, §58-1b), released 24.12.1954.

Ülal. Postimaksuvaba ajateenija kiri Punaarmee 22. territoriaalse laskurkorpuse 182. laskurdiviisi 9. sidepataljonist, Tartu 26.12.1940 - Võru 27.12.1940. Enda uuringule tuginedes arvan, et laskurkorpuse väeosad said kolmnurktemplid alles 20. detsembri paiku 1940, seega 1940. aastal postitatud varajased kolmnurktemplitega laskurkorpuse saadetised nagu see, on väga harva esinevad. Tasuta saatmise tagas Punaarmee väeosa kolmnurktempel tekstiga "Красноармейское письмо/БЕСПЛАТНО" ("Punaarmeelase kiri/TASUTA"). NSV Liidu tariif (6.12.1940-28.9.1941).

Paremal. Punaarmee 22. laskurkorpuse ajateenijale saadetud postimaksuvaba kiri, Väike-Maarja 17.1.1941. Aadressiks Väike-Maarja postkontor, postkast 32, mis tõenäoliselt kuulus Punaarmee 22. territoriaalse laskurkorpuse 180. laskurdiviisi 627. kergele suurtükiväepolgule. Tasuta saatmise tagas märge "Punaväelane" sihtaadressis. NSV Liidu tariif (6.12.1940-28.9.1941).

Kirja adressaat on 21-aastane ajateenija Voldemar Selter (s 1919), kes viidi 22. territoriaalse laskurkorpuse koosseisus juulis 1941 Venemaale Porhovisse rindele, kus "sattus" sarnaselt paljudele kaasmaalastele sakslaste kätte vangi. Tagasi koju pääses juba novembris. Hiljem teenis saksa sõjaväes, 1944 läks metsa. Arreteeriti 3.11.1945, vangilaagris (Komi ANSV Uhtalag, §58-1b), vabanes 24.12.1954.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Eesti NSV – Esimene Nõukogude okupatsioon

Punaarmee 22. territoriaalne laskurkorpus

Estonia 1940-1944 / Between two fronts

Estonian SSR - First Soviet occupation

22nd Territorial Rifle Corps of the Red Army

Postmaksuvabad ajateenija kirjad Punaarmee 22. territoriaalse laskurkorpuse 182. laskurdiviisi 201. sapööri-pataljonist, jaanuar/märts/mai 1941, Võru - Jõgeva. Näha on korpuse väeosade välipostitemplite muutumine ajas – kui algselt oli templil näha täpne väeosa nimetus, siis maiks-juuniks 1941 väeosade nimetused templitelt valdavalt eemaldati või asendati väeosa postkastinumbriga nagu siin näha (39), kuna väeosa-nimetus koos postitempliga andis liiga palju infot väeosa asukohta kohta. Kõikide kirjade saatja aadress on "PK 39, Võru". Haruldane komplekt. Tasuta saatmise tagas Punaarmee väeosa kolnurktempel tekstiga "Красноармейское письмо/БЕСПЛАТНО" ("Punaarmeelase kiri/TASUTA"). NSV Liidu tariif (6.12.1940-28.9.1941). Kirjad saatis 21-aastane ajateenija Olev Kabel (s 1919) oma õele. Ta suri sama aasta novembris kopsupõletikku.

Postage-free letters sent by a conscript of the 201st Sapper Battalion of the 182nd Rifle Division of the 22nd Territorial Rifle Corps of the Red Army, January/March/May 1941, Võru - Jõgeva. Here we see how the letter cachets of the corps' units changed over time - while the cachets originally included exact unit names, by May-June 1941 the unit names were mostly removed from the cachets or replaced by a postbox number of the unit, as seen here (39), as the unit name combined with with the postmark gave too much information about the unit's location. All letters have sender's address "P. O. Box 39, Võru". Rare set. Postage-free dispatch ensured by a military unit's triangular letter cachet "Красноармейское письмо/БЕСПЛАТНО" ("Red Army letter/FREE"). Soviet rate. The letters were sent by a 21 year old conscript Olev Kabel (b 1919) to his sister. He died of pneumonia in November same year.

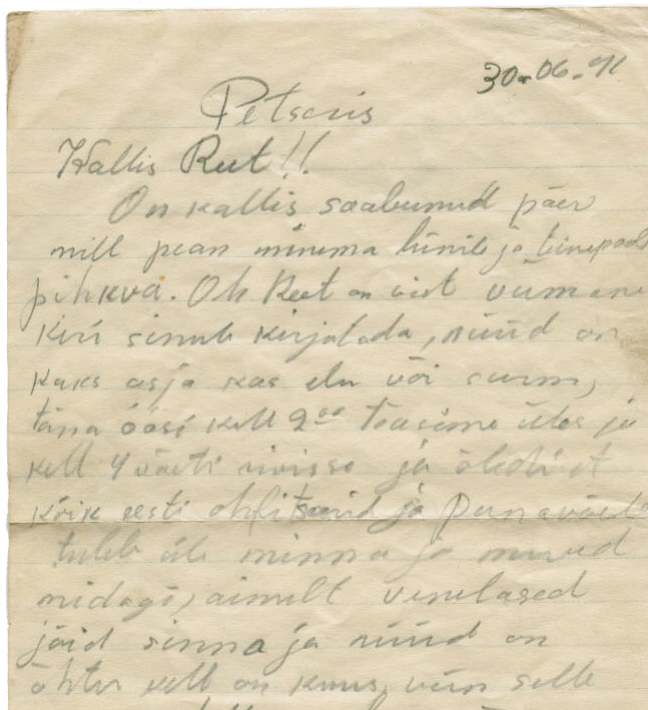

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Eesti NSV – Esimene Nõukogude okupatsioon

Punaarmee 22. territoriaalne laskurkorpus

Taust. Pärast sõja puhkemist NSV Liidu ja Saksamaa vahel 22. juunil 1941 sai endise Eesti Vabariigi armee baasil loodud Punaarmee 22. territoriaalne laskurkorpus lahingukäsu asuda Eesti põhjaranniku kaitsele, kuid juba 26. juunil 1941 tuli uus käsk ümber asuda Venemaale. Selle korralduse eesmärk oli viia ebausaldusväärsed rahvuskorpused "kontrrevolutsiooniliste elementide väljaastumise ohu" tõttu rinde asemel Vene NFSV territooriumile. Ümberpaiknemisel uude asukohta sarnanes Eesti sõjaväelaste rännakrežiim sagedaste deserteerumiste tõttu rohkem vahi all hoidmisega, osa isikkoosseisu relvitustati. Punaarmee halvenev rindeolukord sundis aga esialgseid plaane muutma ning juba 29. juunil 1941. a direktiiviga saadeti 22. territoriaalkorpus Porhovi ette, Leningradi kaitsele. Viimased korpuse osad lahkusid Eestist 1.-2. juulil 1941.

Petsris 30.06.41
Kallis Reet!!
On kallis saabunud päev mill pean minema liinile ja teinepool Pihkva. Oh Reet on vist viimane kiri sinule kirjutada, nüüd on kaks asja kas elu või surm, täna öösi kell 2 tõusime üles ja kell 4 võeti rivisse ja öeldi et kõiki eesti ohvitserid ja punaväelased tuleb üle minna ja muud midagi, ainult venelased jäid sinna ja nüüd on õhtu kell on kuus, viin selle pakki tallu ja lasen ära saata. siin pakis on ühe teise punaväelase saapad ja raamatud ja kohver on tema, seda ei maksa isal ära saata. Ma katsun hiljem liinilt kirjutada. Selle punaväelase aadress on Lastekodu 29-9, Tallinn, Aradt. Kallis pole aega püsti kirjutada jumalaga viimased suudlused minu huulilt sinule armastatud Reet. Mine teata isale ka, et olen läinud liinile. Kui isa raha saatis ega seda kätte ei saa vist. Hela hästi loodame mis saatus otsustab. Helmar (aadressi ei tea, kuni kirjutata)"

Punaarmee 22. territoriaalse laskurkorpuse ajateenija poolt kiiruga vahetult enne Venemaale viimist kirjutatud traagiline lahkumiskiri, Petseri 2.7.1941 - Kärü (Raplamaa). Saatjaks Petseri sõjaväelaagris viibiv 21-aastane ajateenija Helmar Pinsel (s 1919). Kirjast võib lugeda kinnitust, et korpuse venelastest sõdurid jäeti Petseri laagrisse aga eestlastest ohvitseridel ja sõduritel tuli Venemaa poole teele asuda. NSV Liidu tariif 30 kop, sisemaine lihtkiri kuni 20 g (6.12.1940-28.9.1941).

"Petseris 30.6.41. Kallis Reet!! On kallis saabunud päev mill pean minema liinile ja teinepool Pihkva. Oh Reet on vist viimane kiri sinule kirjutada, nüüd on kaks asja kas elu või surm, täna öösi kell 2 tõusime üles ja kell 4 võeti rivisse ja öeldi et kõiki eesti ohvitserid ja punaväelased tuleb üle minna ja muud midagi, ainult venelased jäid sinna ja nüüd on õhtu kell on kuus, viin selle pakki tallu ja lasen ära saata. siin pakis on ühe teise punaväelase saapad ja raamatud ja kohver on tema, seda ei maksa isal ära saata. Ma katsun hiljem liinilt kirjutada. Selle punaväelase aadress on Lastekodu 29-9, Tallinn, Aradt. Kallis pole aega püsti kirjutada jumalaga viimased suudlused minu huulilt sinule armastatud Reet. Mine teata isale ka, et olen läinud liinile. Kui isa raha saatis ega seda kätte ei saa vist. Hela hästi loodame mis saatus otsustab. Helmar (aadressi ei tea, kuni kirjutata)"

Nädal hiljem, 9.7.1941, jõudsid Petserisse juba saksa väed. Helmar Pinsel elas sõja üle, pärast sõda oli ta Raplamaal kommunistliku töö eesrindlasest põllutöeline ja rahvasaadik.

Estonia 1940-1944 / Between two fronts

Estonian SSR - First Soviet occupation

22nd Territorial Rifle Corps of the Red Army

Background. After the outbreak of the war between the Soviet Union and Germany on 22 June 1941, the 22nd Territorial Rifle Corps of the Red Army, which had been formed from the army of the former Republic of Estonia, received a combat order to take up positions on the northern coast of Estonia, but on June 26, 1941, a new order came to relocate to Russia. The purpose of this order was to move the unreliable national corps to the territory of the Russian SFSR instead of the front, because of the "danger of the emergence of counter-revolutionary elements". When relocated, the Estonian soldiers' migration regime resembled more that of detention, and some of the personnel were disarmed. However, the worsening front situation forced the Red Army to change its initial plans, and already on June 29, 1941, the 22nd Territorial Corps was sent to Porhov, to defend Leningrad. The last parts of the corps left Estonia on July 1.-2., 1941.

Tragic civilian letter from a conscript of the 22nd Territorial Rifle Corps of the Red Army, written in a hurry at the last moment before moving to Russia, Petseri 2.7.1941 - Kärü (Raplamaa). Soviet rate 30 kop, inland letter up to 20 g (6.12.1940-28.9.1941). The sender is 21-year-old conscript Helmar Pinsel (b. 1919) in Petseri military camp. **From the letter we can read confirmation that the corps' Russian soldiers were left at the Petseri camp, but the Estonian officers and soldiers had to set off for Russia:**

"Petseri 30.6.41. Dear Reet!! Dearest, the day has come when I have to go to the front line on the other side of Pskov. Oh Reet, it is probably the last letter to write to you, now there are two things, either life or death, tonight at 2 AM we got up and at 4 AM they took us in line and said all the Estonian officers and Red Army men must go over and nothing else, only the Russians stayed and now it is evening at 6 o'clock, I will take this parcel to the farm and have it sent away. Here in this parcel are another Red Army soldier's boots and books and the suitcase is his, father won't have to send it. I'll try to write from the front line later. The address of this Red Army man is Lastekodu 29-9, Tallinn, Aradt. Dear, no time, I stand up to write, with God, the last kisses from my lips to you beloved Reet. Go tell Daddy too that I've gone to the front line. If dad sent money and can't get it I guess. Live well, lets hope what fate decides. Helmar. I don't know the address until I write"

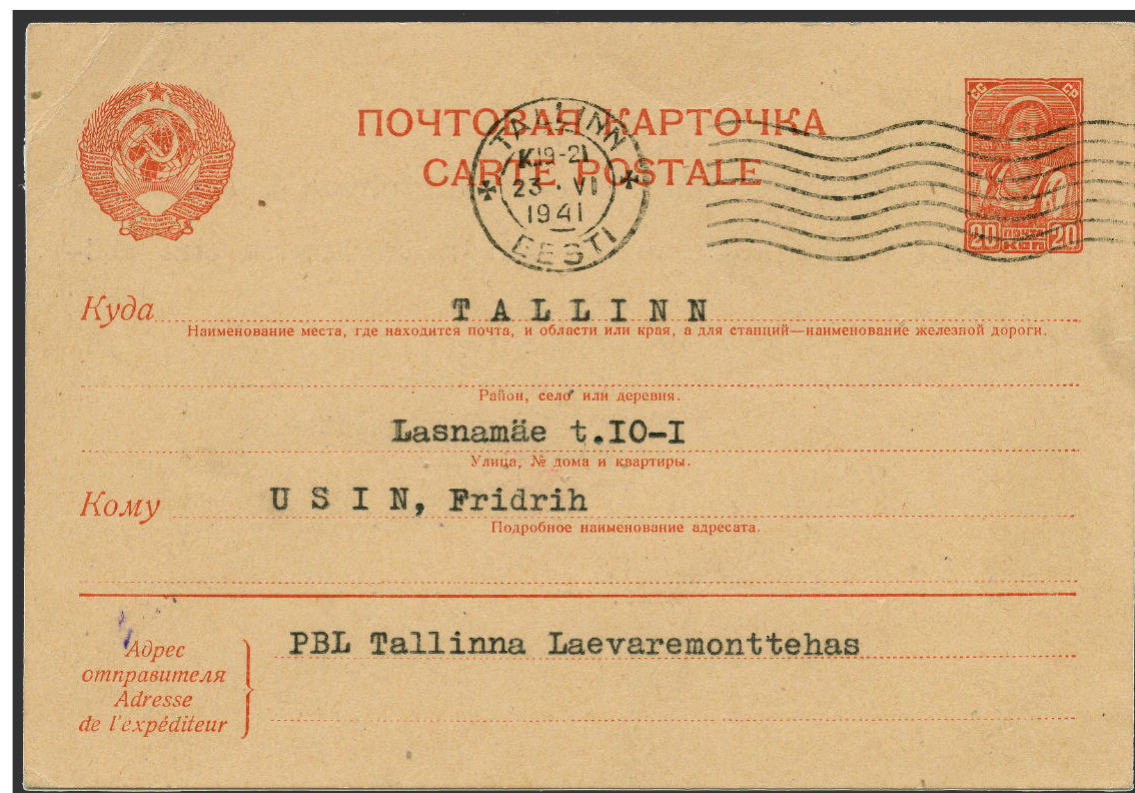
A week later, on 9.7.1941, German troops arrived in Petseri. Helmar Pinsel survived the war, and after the war he became a agricultural Shock worker of Communist Labour.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Eesti NSV – Esimene Nõukogude okupatsioon

Sõja algus Saksamaa ja Nõukogude Liidu vahel

Taust. 22. juunil 1941. aastal alustas Saksamaa operatsioon Barbarossaga rünnakut Nõukogude Liidu vastu. Juba kuu lõpus algasid rünnakud ka Eestis paikevatele Nõukogude Liidu sõjaväebaasidele.

Ülal. Punalipulise Balti Laevastiku Tallinna Laevaremonditehasest saadetud tööle ilmumise käsk, Tallinn 23.6.1941. Sõja algusele järgneval päeval asusid strateegiliselt tähtsad ettevõtted koheselt oma töötajaid mobiliseerima. Postkaadi tagaküljel on järgnev sõnum: "PBL Tallinna Laevaremonditehase ÜLEMA käsul olete kohustatud viibimata ilmuma oma töökohta. /Ovčenko".

Paremal. Nõukogude võimu viimasel päeval Kaunasest saadetud saadetud tervikasi, Kaunas, Leedu NSV 21.6.1941 - Nõmme 24.6.1941. Seoses Saksamaa ja NSV Liidu vahel sõja puhkemisega algas Kaunasest kaardi postitamisele järgnenud päeval, 22.6.1941, ülestõus Nõukogude võimu vastu ning kaks Kaunas ja Vilnius langesid ülestõusnute kätte enne sakslaste saabumist. Vaid nädala jooksul võttis Saksa armee kogu Leedu oma kontrolli alla. Postkaart on Eestis jäänud kätte toimetamata, kuna saaja aadressis puudub majanumber ja päring aadressibüroosse andis tulemuseks suure lilla templi märkusega "Isikuid mitu". Kuna ka saatja aadress oli puudulik, ei tagastatud kaarti, vaid see jäeti postkontorisse lühiajalisele hoiule – juhuks, kui keegi tuleb seda taga nõudma. Kaardi saajal oleks tulnud maksta aadressilaua teenustasu 10 kop, millele viitab väga harva esinev lilla tempel "Aadressilauamaks 10 k". Kuna postkaarti keegi taga ei nõudnud, siis löödi kaardile tempel "Hoiule" ja saadeti Tallinna peapostkontorisse. Hoiule saadetud kätte andmata saadetised üldjuhul hävitati mõne kuu pärast. Haruldane punane tempel "Kontrollis/Kontrolör nr. 7" on Hurt/Ojaste kataloogis märgitud tensusritepliksi, kuid see võib tegelikult olla seotud hoiustamise protseduuriga. NSV Liidu tariif 20 kop, sisemaine postkaart.

Estonia 1940-1944 / Between two fronts

Estonian SSR - First Soviet occupation

Beginning of war between Germany and Soviet Union

Background. On June 22, 1941, Germany launched Operation Barbarossa against the Soviet Union. Already at the end of the month, air strikes on Soviet Union military bases in Estonia began.

Left. Urgent order from the Tallinn Ship Repair Plant of the Red Banner Baltic Fleet to their employee, Tallinn local 23.6.1941. With the beginning of the war the personnel of strategically important Soviet institutions began to be mobilised. On the day after the war began, the following urgent order was sent on back of this postcard: "You are urgently required to report to your place of work, as instructed by the CHIEF of the Tallinn Ship Repair Plant of the Red Banner Baltic Fleet. / Ovčenko". Soviet local postcard rate 10 kop (6.12.1940-28.9.1941), here 20 kop inland stationery was used.

Below. Incoming postal stationery from Kaunas sent on the last day of Soviet rule, Kaunas, Lithuanian SSR 21.6.1941 - Nõmme 24.6.1941. On early morning of the next day the card was posted in Kaunas, on 22.6.1941, the uprising against the Soviet rule began there, ignited by the German attack on Soviet Union, and Kaunas and Vilnius fell to the insurgents before the Germans arrived. Within a week, the German army took control of the whole of Lithuania. The card was not delivered in Estonia – recipient's address is missing house number and inquiry to address desk resulted large violet marking with inscribed message "Isikuid mitu" ("Multiple persons (with the same name)"). Since the sender's address was also incomplete, the card was not returned, but was first stored short term, in case anyone comes to claim it. A potential claimer had to pay 10 kop as indicated by the very

scarce violet cachet "Aadressilauamaks 10 k" ("Address desk fee 10 kop"). But the card has not been claimed and marking "Hoiule" ("To storage") was added, which means the card was sent to the GPO for storage and after few months, if still unclaimed, was destined to be destroyed. Rare red cachet "Kontrollis/Kontrolör nr. 7" ("Checked / Checker no. 7") is listed in Hurt/Ojaste catalogue as a censor cachet, but it may actually have been applied in the storage process. Soviet rate 20 kop (6.12.1940-28.9.1941).

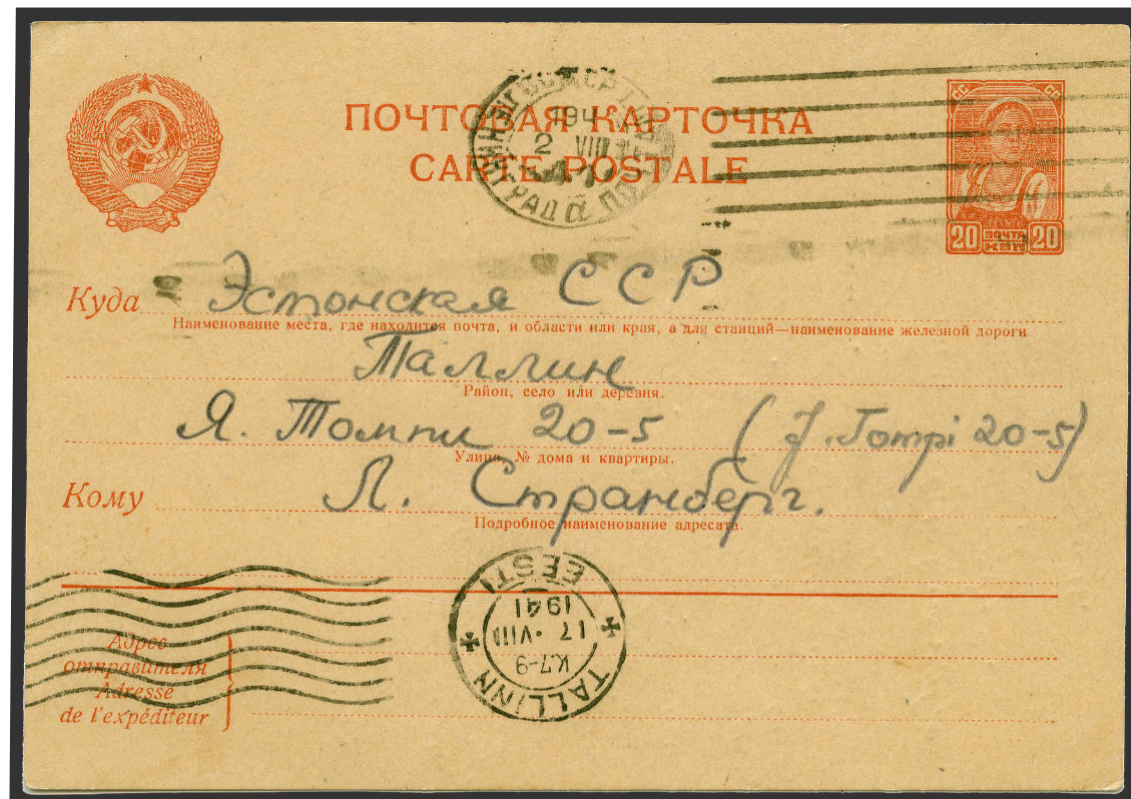

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Eesti NSV – Esimene Nõukogude okupatsioon

Mobilisatsioon Punaarmeesse

Taust. Pärast sõja puhkemist NSV Liidu ja Saksamaa vahel hakkas NSV Liit kiiruga Eesti mehi Punaarmeesse mobiliseerima. Nõukogude mobilisatsioonipunktidesse tuli kokku umbes 45 000 meest, kellest 32 000 saadeti NSV Liitu NKVD-le alluvatesse tööpataljonidesse. Väga suur osa mobilisatsioonikutse saanutest ei ilmunud kohale. Mobiliseeritustest hukkus vähemalt 10 000.

Äsja Punaarmeesse mobiliseeritu poolt Venemaale teel olevalt laevalt saadetud postkaart, Leningrad 2.8.1941 - Tallinn 17.8.1941. Selle kaardi oma emale saatnud Johannes Strandberg (s 1910) mobiliseeriti Tallinnas 27.7.1941, ehk siis vaid päev enne laevaga Kroonlinna reidile jõudmist. Kaardil on huvitav tekst.

"Lavansaarte juures 28 VII 41

Terviseid kodused! Kui meid eila staadionilt ära viidi, siis läksime sadamasse. Seal asusime meie moodsale aurikule. Meie saime kabiini kaheksa inimese jaoks. Merereisile asusime hommiku kella 4 paiku. Meri on vagane kui peegel, näha on et isegi merehaigeid ei ole. Laeval on elu päris lõbus, muusikat ja laulu igal pool. Birki, Borkat ega Aellani (?) Atsi meie laevas ei ole, võib-olla tulevad teisega. Mõlemad Muna poisid on siin ja palju teisi tuttavaid. Kus kohal meie maale läheme ja kust me ära sõidame seda ei tea. See koht on tume, aga noh, laulame seda ilusat laulu, et oh ihu ära värise, küll varsti tuleb kevade. Kui näete tuttavaid, siis tervitage minu poolt. Kõigile kodustele palju terviseid ja peatset jälle nägemist kodus. Oleme koos Volli ja Ambach.

Tervitades Juss

Kell 22 oleme Kroonlinna reidil"

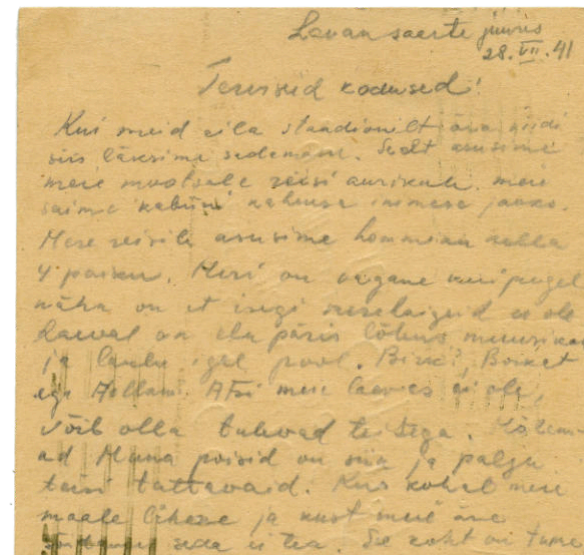
Koju jõudsid tööpataljonis ja sõjas ellu jäänud Punaarmeesse mobiliseeritud küll alles kolm ja pool aastat hiljem. 22.-27. juulil mobiliseeriti Punaarmeesse 1907-1918 sündinud reservväelased, enamik neist viidi kohe Venemaale tööpataljonidesse, kuna Eesti Vabariigi reservväelased polnud venelaste silmis eriti usaldusväärne kontingent. Kuna kirjas mainitud Evald Muna, Oskar Muna ja Boris Ambachi teekond viis Sverdlovski oblastisse 788. ehitus-töökolonni, siis võib arvata, et sinna sattus ka kaardi saatja Johannes Strandberg. Hiljem Punaarmee 8. eesti laskurkorpus. Pärast Teist maailmasõda töötas Johannes Strandberg edasi metallitöölisena, sai Lenini ordeni ja juhtis Tallinna Masinatehases kommunistliku töö brigaadi.

Estonia 1940-1944 / Between two fronts

Estonian SSR - First Soviet occupation

Mobilisation to the Red Army

Background. After the outbreak of war between the Soviet Union and Germany, the Soviet Union began to mobilise Estonian men to the Red Army in a hurry. The Soviet mobilisation points received a total of about 45 000 men, of whom 32 000 were sent to the Soviet Union to serve in the labour battalions under the NKVD. A large number of those who were called up for mobilisation did not turn up. At least 10 000 mobilised men died in work camps and the war.

Tagakülje fragment, vähendatud / Back side, reduced.

Postcard written on a ship bound for Russia by a mobilised to the Red Army, Leningrad 2.8.1941 - Tallinn 17.8.1941. Johannes Strandberg (b 1910), who was mobilised to the Red Army in Tallinn on 27.7.1941, sent this card to his mother. As can be seen from the text, by the evening of the very next day he was already near Kronshtadt, on a ship full of mobilised men. Interesting text on the card describes the mobilisation.

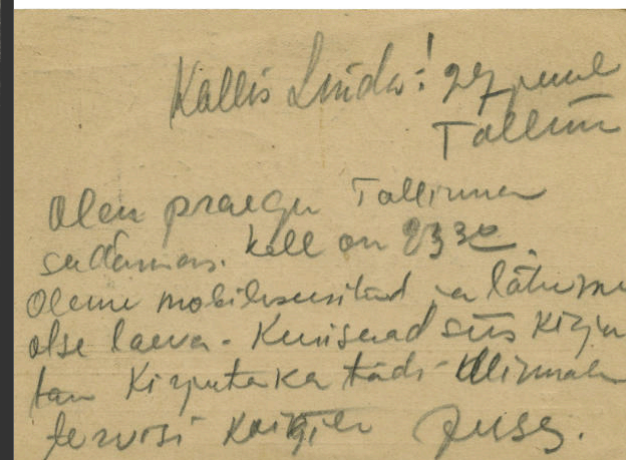
"Near Lavansaari 28 VII 41

Greetings home! When we were taken away from the stadium yesterday, we went to the harbour. There we boarded our modern steamer. We had a cabin for eight people. We started our sea voyage about 4 o'clock in the morning. The sea is as smooth as a mirror, you can see that there are not even any sea sick. Life on board is pretty fun, music and singing everywhere. No Birks, Borkas or Aellan (?) Ats on our boat, maybe they'll come on another one. Both Muna boys are here and lots of other folks we know. Where we land and where we sail to we don't know. The outlook is dark, but well, let us sing that beautiful song, that oh body don't tremble, spring will come soon enough. If you see any familiar faces, say hello from me. Best wishes to all the homebodies, and I look forward to seeing you at home. We are with Volli and Ambach.

Regards Juss

At 22 o'clock we're on the road-stead of Kronstadt".

Those who were mobilised to the Red Army and survived the war did not reach home until three and a half years later. On July 22-27, reservists of the 1907-1918 vintage were mobilised to the Red Army, most of them were immediately transferred to the labour battalions in Russia, as the reserve soldiers of the Republic of Estonia were not a particularly reliable contingent in the eyes of the Russians. Since the path of Evald Muna, Oskar Muna and Boris Ambach, mentioned in the letter, led to the 788th Construction Work Column in Sverdlovsk Oblast, it can be assumed that Johannes Strandberg, who sent the card, also ended up there. Later the 8th Estonian Rifle Corps of the Red Army. After the Second World War, Johannes Strandberg continued to work as a metalworker, was awarded the Order of Lenin and led the Communist Work Brigade at the Tallinn Machine Works.

Punaarmeele mobiliseeritu poolt enne laevaga Venemaale viimist Tallinna sadamast saadetud postkaart, Tallinn 28.7.1941 - Paide 18.10.1941 - Kareda - Eivere - Viljandi - Tallinn. Kuna kaardi saatmise ajaks oli rindejoon jõudnud juba Kesk-Eestisse, siis oli postiühendus Tallinna ja Paide vahel katkenud ja postkaart hakkas Tallinnast edasi liikuma alles 3 kuud hiljem, oktoobris, kui Saksa okupatsiooni ajal post üle Eesti taas liikuma hakkas. Adressaat oli selleks ajaks juba ära kolinud ja kuigi tema leidmiseks on tehtud suuri pingutusi, millele viitavad paljud ümbersuunamised postkaardi esiküljel, jäi see postkaart kätte toimetamata ning toimetati Tallinna peapostkontorisse hoivule. Väga harva esinev. NSV Liidu tariif 20 kop, sisemaine postkaart (6.12.1940-28.9.1941).

Kaardi tagaküljel on järgnev, ilmselt kiiruga põlve otsas kirjutatud tekst: "27. juuli, Tallinn. Kallis Linda! Olen praegu Tallinna sadamas, kell on 23:30. Oleme mobiliseeritud ja läheme otse laeva. Kui saad, siis kirjuta. Kirjuta ka tädi Minnale. Tervisi kõigile. Juss."

Selle kaardi saatis tollal 28-aastane mobiliseeritu Johannes Konsik (s 1913) oma õele Linda Konsikule (Rääts, s 1918). 22.-27. juulil mobiliseeriti Punaarmeele 1907-1918 sündinud reservväelased, enamik neist viidi kohe Venemaale tööpataljonidesse, kuna Eesti Vabariigi reservväelased polnud venelaste silmis eriti usaldusväärne kontingent.

Kuna Venemaale mobiliseeritud meeste ja nende Saksa okupatsiooni all elavate omaste vahel post ei liikunud, siis oli mobiliseeritute saatust aastaid teadmata. Nii avaldati ka "teadmatutes viibiva" Johannes Konsiku kohta aasta hiljem ajalehes Sakala allolev mälestusteade.

Sakala, 18.7.1942 (DIGAR)

Postcard sent from the port of Tallinn by a person mobilized to the Red Army before being taken by ship to Russia, Tallinn 28.7.1941 - Paide 18.10.1941 - Kareda - Eivere - Viljandi - Tallinn. As by the time the postcard was sent the front line had already reached Central Estonia, the postal connection between Tallinn and Paide had been broken and the postcard only started to move from Tallinn 3 months later, in October, when during the German occupation mail started to move again. The addressee had already moved away by then and although a great deal of effort had been made to locate her, as indicated by the many re-directions on the front, the postcard remained undelivered. Very scarce. Soviet rate 20 kop, inland postcard (6.12.1940-28.9.1941).

On the reverse of the card is the following text, written hastily on the end of a knee:

"July 27, Tallinn. Dear Linda! I'm in Tallinn harbour at 23:30. We are mobilised and going straight to the ship. If you can, please write. Write to aunt Minna too. Greetings to all. Juss."

Johannes Konsik (b 1913), 28 years old at the time, sent this card to his sister Linda Konsik (Rääts, b 1918). On July 22-27, the reservists of the 1907-1918 vintage were mobilised to the Red Army, most of them were immediately transferred to labour battalions in Russia, as the Estonian Republic's reservists were not a particularly reliable contingent in the eyes of the Russians.

As there was no mail connection between the men mobilised to Russia and their relatives living under German occupation in Estonia, the fate of the mobilised was unknown for years. Thus, the following memoir of Johannes Konsik, who was "in the unknown", was published a year later in the Sakala newspaper.

Late letter from Latvian destruction battalion to Russia, Jõhvi 13(?) .8.1941 - Moscow. Mixed franking with Estonian and USSR postage stamps, very late use of Estonian stamp. Sent through civilian mail. The day on the postmark is illegible, it appears to be two digits. The 2nd Latvian Volunteer Workers' Battalion, which had arrived via Mustvee and Tudulinna, retreated from Jõhvi towards Narva on 13.8.1941. On the same day the Germans captured Jõhvi and on 17.8.1941 also Narva. This letter was probably posted in Jõhvi just before the Germans arrived. Rare. Soviet rate 30 kop, inland letter up to 20 g (6.12.1940-28.9.1941).

The purpose of the destruction battalions was to implement scorched earth tactics in a situation of forced retreat by the Red Army. They often included volunteers who were communists and activists, and excelled in extreme brutality. The Latvian destruction battalions arrived in Estonia in retreat in summer of 1941, as the German troops were rapidly conquering Latvia.

Sender's address on the back side: "Gorkom Narva of the Communist Party of the ESSR, for Latvian destruction regiment, for (signature)"

Below. Late registered stationery postcard sent by airmail to Russia, Kuressaare (island Saaremaa) 20.8.1941 - collective farm "Karl Marx", Sotnur, Mari ASSR. Violet USSR censorship mark "Просмотрено Военной Цензурой" ("Checked by the Military Censor"), applied in Russia. Registered postcards sent by airmail from the period of the Estonian SSR are rare. By the time this card was posted, the Germans had already captured most of mainland Estonia, including Narva (17.8.1941). The Red Army had the

islands, Western and North-Western Estonia with Tallinn. Soviet rate 60 kop: inland airmail postcard 30 kop + registration 30 kop (6.12.1940-16.9.1948). Sent by Maks Buras, P.O. Box 64, Kuressaare. Postbox 64 probably belonged to a Soviet military unit. Near Kuressaare was Kogula airfield, from which on the night of August 7-8, fifteen DB-3 bombers of the Red-Banner Baltic Fleet dropped the first Soviet bombs on Berlin. The second raid took place on August 17, a few days before the dispatch of this postcard.

Hiline läti hävituspataljonlase kiri Venemaale, Jõhvi 13(?) .8.1941 - Moskva. Segafraankeering Eesti ja NSV Liidu postmarkidega, väga hiline Eesti postmargi kastus. Postitatud läbi tsiviilposti avaliku saatja aadressiga "Нарвский Горком ВКП(б) ЭССР, для Истреб. Полка Латвийской ССР, для К...". Päev postitemplil on loetamatu, tundub olema kahekohaline. Mustvee ja Tudulinna kaudu saabunud 2. läti vabatahtlik töölislaskurpolk taganes Jõhvist 13.8.1941 Narva poole, samal päeval vallutasid sakslased Jõhvi ja 17.8.1941 ka Narva. Haruldane saadetis Läti hävituspataljonist, Jõhvis postitatud arvatavasti vahetult enne sakslaste saabumist. NSV Liidu tariif 30 kop, sisemine lihtkiri kuni 20 g (6.12.1940-28.9.1941). Hävituspataljonide eesmärk oli Punaarmee sunnitud taganemise olukorras ellu viia põletatud maa taktikat. Hävituspataljonid moodustati valdavalt Nõukogude võimu aktiivsetest toetajatest nagu kommunistid, komsomoli-aktivistid jt ning silma paistsid need erilise jõhkrusegaga.

Hiline lennupostiga Venemaale saadetud tähitud tervikasi, Kuressaare (Saaremaa) 20.8.1941 - kolhoos "Karl Marx", Sotnur, Mari ASSR. Lilla NSV Liidu tsensuuritempel "Просмотрено Военной Цензурой" ("Läbi vaadatud sõjatsensuuri poolt"), löödud Venemaal. Lennupostiga saadetud tähitud postkaardid Eesti NSV perioodist on väga harva esinevad. Selle kaardi postitamise ajaks olid sakslased juba vallutanud suurema osa Mandri-Eestist, ka Narva (17.8.1941). Punaarmee käes olid saared, Lääne- ja Loode-Eesti koos Tallinnaga. NSV Liidu postitariif 60 kop: sisemine postkaart lennupostiga 30 kop + tähistusmaks 30 kop (6.12.1940-28.9.1941). Saatja Maks Buras, postkast 64, Kuressaare. Postkast 64 arvatavasti kuulus Kuressaare ümbruses asunud NSV Liidu sõjaväebaasile. Kuressaare lähedal asus Kogula lennuväli, millelt 7-8. augusti öösel startinud 15 Punalipulise Balti Laevastiku DB-3 pommitajat viskasid esimesed Nõukogude Liidu pommid Berliinile. Teine reid toimus 17. augustil, mõned päevad enne selle kaardi postitamist.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Saksa okupatsioon – Eesti periood

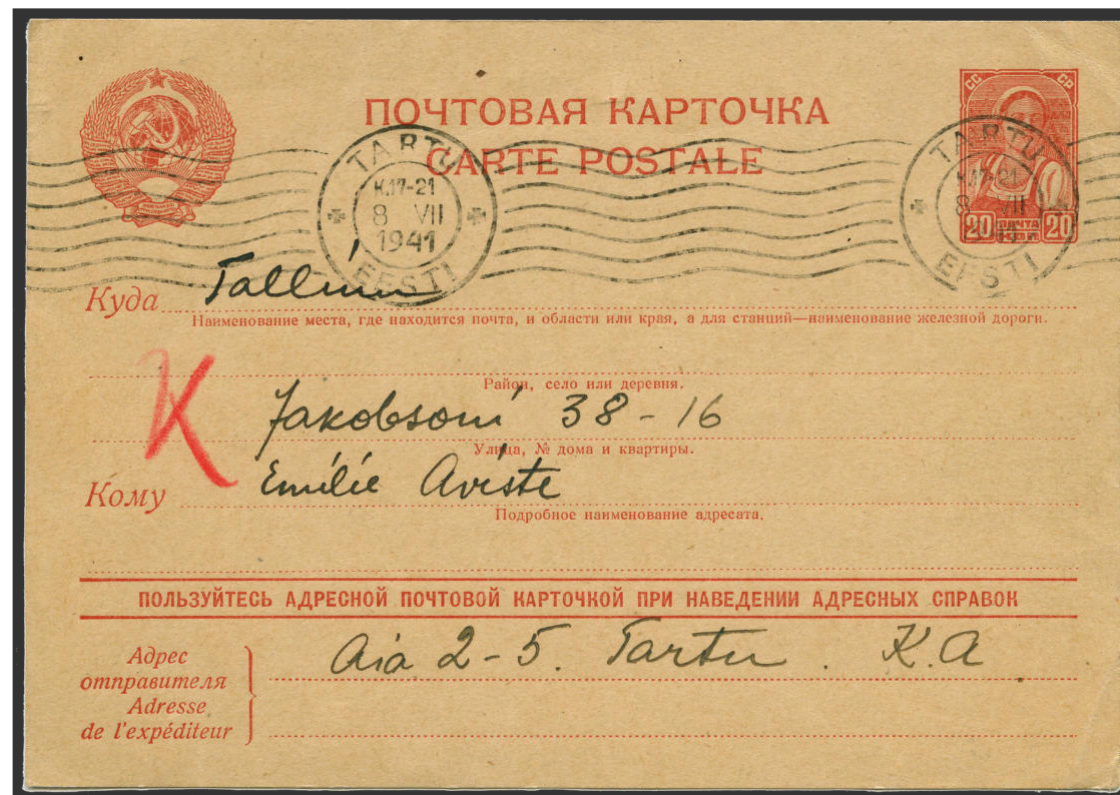
Tartu vabastamine Nõukogude võimust

Taust. 7-8. juunil 1941. a liikusid massiivsed taganevate Punaarmee väeosade kolonnid terve päev läbi Tartu linna lõunaosa, Emajõe põhjakaldale, ette valmistatud kaitsepositsioonidele. Linna lõunaossa jäid võimutsema hävituspataljonlased, miilitsad ja NKVD-lased, kes tegelesid rüüstamisega.

8.-9. juulil pani NKVD toime massimõrva Tartu vanglas – kiiruga hukati 193 inimest, kelle laibad maeti kuritöö varjamiseks vanglaaeda kaevatud aukudesse või visati vanglakaevu. Tapetud olid valdavalt kommunistlike repressioonide ohvrid, keda polnud jõutud kiiresti läheneva rinde eest mujale vedada.

9. juuli hommikul lasi punaarmee õhku Kivisilla ja päeval Ropka laskemoonalaod, kust koolipoisid ja vastupanuvõitlejad said saagiks sadu vintpüsse. Algas Tartu ülestõus, suurem vastupanu Emajõe lõunakaldale jäänud okupantidele ning see Tartu osa võeti järgnevatel päevadel vastupanuvõitlejate poolt enda kontrolli alla. 10. juuli õhtul lasi punaarmee õhku ka Vabadussilla, viimase kahte linnaosa ühendanud silla.

Suuremad saksa väeosad saabusid linna lõunaossa 12. juulil, kuid punaarmee taganes linna põhjaosast alles 25. juulil, olles enne taganemist märkimisväärse osa kesklinnast süütemürskudega tekitatud tulekahjudes hävitanud. Hävis ligi 1000 hoonet, millest paljud ajaloolised.

Nõukogude võimu viimastel päevadel saadetud tervikasi-postkaart, Tartu 8.7.1941 – Tallinn. NSV Liidu tariif 20 kop (6.12.1940-28.9.1941). Postkaart on tembeldatud Tartu postkontoris 8. juuni õhtul (kell 17-21), mis oli ilmselt viimane täis tööpäev, mil Emajõe lõunakaldal asunud postkontor Nõukogude võimu all töötas. Postkaart Tallinnasse adressaadile neil päevil siiski kohale ei jõudnud, kuna postiühendus Põhja-Eestiga oli Tartu rindelinnaks muutumisega juba katkenud. Seda näitab tsensuuri poolt punase pliiatsiga peale kirjutatud "K" (kontrollitud), mida kasutati hiljem Saksa okupatsiooni ajal. Seega ilmselt liikus see postkaart edasi Tallinnasse alles ligi 3 kuud hiljem, oktoobri alguses, kui Mandri-Eesti oli Nõukogude võimust vabastatud ja post üle Eesti taas liikuma hakkas. Haruldane. Tekst tagaküljel: "Kallis mammi! Jõudsin eile Tartu Jõesuust. Jään esialgu siia. Korras. Tervisi Sulle ja teistele! Sind tervitab ja suudleb sinu Karin."

Estonia 1940-1944 / Between two fronts

German occupation – Estonian period

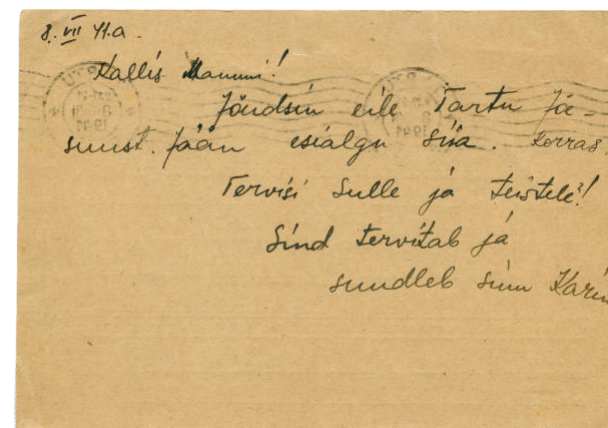
Liberation of Tartu of Soviet rule

Background. On June 7-8, 1941, massive columns of retreating Red Army troops moved all day long through the southern part of the city of Tartu to the northern bank of the river Emajõgi, to prepared defensive positions. Destruction battalions, militiamen and NKVD troops were left to pillage the southern part of the city.

On July 8-9, the NKVD carried out a mass murder in Tartu prison - 193 people were summarily executed, their bodies buried in holes dug in the prison yard or thrown into the prison well to hide the crime. The murdered were mostly victims of communist repressions who could not be transported elsewhere to escape the fast approaching front.

On the morning of June 9, the Red Army blew up the Kivisild bridge and during the day the Ropka ammunition dumps, where schoolboys and resistance fighters captured hundreds of rifles. The Tartu Uprising began, a major resistance against the occupiers on the southern bank of the Emajõgi, and this part of Tartu was taken over by the resistance fighters in the following days. On the evening of July 10, the Red Army also blew up the Freedom Bridge, the last bridge connecting the two areas of the city.

Large German forces arrived in the southern part of the city on July 12, but the Red Army did not retreat from the northern part of the city until July 25, having destroyed a significant part of the city centre in fires caused by incendiary munitions before retreating. Around 1000 buildings were destroyed, many historic.

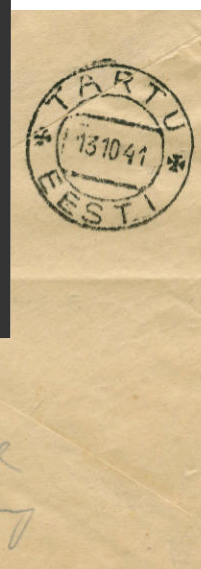
Postkaardi tekstipool, vähendatud.

Text side of the postcard, reduced.

Postal stationery sent on last days of Soviet rule, Tartu 8.7.1941 - Tallinn. Soviet rate 20 kop (6.12.1940-28.9.1941). The postcard was cancelled at the Tartu post office on the evening of June 8 (17-21), which was probably the last full working day that the post office on the south bank of the Emajõgi River was under Soviet rule. However, the postcard did not reach its addressee in Tallinn on those days, as the postal connection with Northern Estonia had already been cut off when Tartu became a front line town. This is evident from the red "K" (checked) written on the postcard by the censors, which was used later during the German occupation. Thus, the postcard was probably not forwarded to Tallinn until about 3 months later, in early October, when mainland Estonia had been liberated from Soviet rule and the mail across Estonia started to move again. Rare. The text on the back reads: "Yesterday I arrived from Tartu Jõesuu. I am staying here for the time being. OK. Greetings to you and others! You are greeted and kissed by your Karin."

Tagakülj, vähendatud.
 Back side, reduced.

Kiri, Teelahkme (Tartumaa) 7.7.1941 – Tartu 13.10.1941. NSV Liidu tariif 30 kop, lihtkiri kuni 20 g (6.12.1940-28.9.1941). **Kiri postitati Nõukogude võimu ajal, aga esmalt 65 km kaugusele Tartusse ei jõudnud, kuna postiühendus oli katkenud seoses vene vägede Tartu lõunaosast välja tõmbumisega. Kiri jõudis Tartusse alles 3 kuud hiljem, Saksa okupatsiooni ajal, kui oktoobris post üle Eesti taas liikuma hakkas. Kätte toimetada kirja siiski ei õnnestunud, 14.10.1941 on postiljon teinud ümbriku tagaküljele pliatsimärkuse "Kalaturu 3 / Maja on ära põlenud".** Kahenädalase lahingutegevuse käigus hävis Tartus tuhatkond maja, milles suur osa põles maha taganeva punaarmee suurtükiväe poolt süütemürskudega tekitatud ulatuslikes tulekahjudes.

Inland letter, Teelahkme (Tartumaa) 7.7.1941 - Tartu 13.10.1941. Soviet rate 30 kop, letter up to 20 g (6.12.1940-28.9.1941). **The letter was mailed during Soviet rule, but did not reach Tartu, 65 km away, at first, because the postal connection had been cut off due to the withdrawal of Soviet troops from the southern part of Tartu. It only reached Tartu 3 months later in October, during the German occupation, when the postal service resumed across Estonia. However, the letter could not be delivered, on 14.10.1941 the postman made a pencil note on the back of the envelope "Kalaturu st. 3 / The house has burnt down".** During the two weeks of fighting around one thousand houses were destroyed in Tartu, many of which were burnt down in extensive fires caused by incendiary artillery munitions of the Red Army, as Stalin ordered a "scorched earth" tactic when retreating.

Vaade Tartus punaarmee poolt õhku lastud Kivisillale ja hävinenud hoonetele Emajõe põhjakaldal 31. juulil 1941 (foto Eduard Selleke).
 View of Tartu on July 31, 1941. In front bridge Kivisild that was blown up by the Red Army on withdrawal and further away destroyed buildings on the north bank of the river Emajõgi (photo Eduard Selleke).

Sularahas tasutud postkaart, Tartu 5.8.1941 – Lahe, Võrumaa. NSV Liidu tariif 20 kop, sisemaine postkaart (6.12.1940–28.9.1941). Nõrk punane tempel "POSTIMAKS TASUTUD", selle all käsikirjas "am(etnik) + allkiri". Tartu postkontor taasavati 26.7.1941, päev pärast punaarmee taganemist Emajõe põhjakaldalt Tartus. Postisaadetised tuli algselt edastada postkontoris üle leti ja kuna postmarke müügil polnud, tasuti postitasu sularahas, mille kinnituseks löödi saadetisele vastav tempel. Harva esinev. Kuna Kesk- ja Põhja-Eesti olid endiselt Nõukogude okupatsiooni all, liikus algselt post piiratud kujul ainult Lõuna-Eesti piires.

Tekst kaardil on traagiline, kirjeldades Nõukogude võimu poolt toime pandud repressioone. Kirjas mainitud Alfred Helde (36) oli kaardisaatja Madga Helde (32) märtsis arreteeritud abikaasa, Leo(nhard) Helde (18) mehe noorem vend. Postkaart saadetud meeste isale.

"Raske on sulge võtta ja kirjutata mida isegi nagu ei usuks, kuid ometi on see nii ja veelkord, ta on siiski nii. Mina sõitsin Jaaniks maale, see oli 22. juunil. Leo sõitis ka kodu. Mina tulin tagasi peale Jaani, mis teisipäev ja läksin kohe tagasi. Leo jäi linna ja ma võisin mureta maal olla. 30 juuli hommik helistasin Tartu ja küsisin kas Leo raadio ära on viinud. Sain teada, et Leod enam ei olegi seal, vaid olevat Venemaale viidud, seda rääkisid majarahvas – nemad käinud jaamas ja näinud Leod läbi vaguni akna, nii on siis tema saatatus – teadmata. Alfredist ei tea ka ma mitte midagi, arvata et ka tema on Venemaal, ehk teda pole üldse enam. Nüüd tulin linna ja leidsin korterist ka järel jäänud tuhahunniku. Nii et elu on täitsa läbi, järel on jäänud vaid minu hing mis elab – parem kui ka seegi kaoks. Kavatsen siiski Tartu elama jääda, praegu otsin korterit, kui selle leian, siis lähen veel mõneks nädalaks maale. Tervisi Magda. Kirjutage maale, aadress Tartumaa, Kallaste, Tedrekiila."

Mõlemad kirjas mainitud mehed viidi Venemaale Gulagi ja langesid kommunistlikuritegude ohvriks: Alfred Markus Helde (s 1905) – kaitseliitlane, arreteeriti 6.3.1941 Tartus, surmaotsus (§58-3, 58-10, 58-11), Usollag Permi oblastis, hukatud 9.5.1942. Süüdistati ülestõusu ettevalmistamises laagris.

Leonhard Helde (s 1922) – arreteeriti 25.6.1941, 8 a vangilaagrit (§58-4), Kirovi oblast, suri 19-aastaselt 31.1.1942.

Algab ajutine postühendus Lõuna-Eestiga

Alates laupäevast, 26. juulist seatakse sisse postühendused vabastatud Lõuna-Eestis. Tartus tulevad kirjad ära anda Tartu postkontorisse ja tasuda postimaks sularahas. Tartu postkontor on avatud igal tööpäeval kl. 9–15-ni. Tartu vaksali postkontoris võetakse kirju vastu kl. 9–12-ni. Vastu võetakse ainult lihtkirju, postkaarte ja ristpaelasaadeti. Tariifid on endised.

Tartu postkontor juhib kodanike tähelepanu asjaolule, et postühendused pole veel täiesti korrapärsed kirjut mitte margistada ega ka postkasti lasta, vaid postkontoritisse ära anda.

News about the establishment of temporary postal connections in Southern Estonia. Payment in cash only, letters need to be submitted over the counter in post offices. Soviet rates. Postimees 25.7.1941.

Paid-in-cash postcard, Tartu 5.8.1941 - Lahe, Võrumaa. Soviet rate 20 kop, inland postcard. **Weak red cachet "POSTIMAKS TASUTUD"** ("POSTAGE PAID"), with a signature underneath. Tartu post office reopened 26.7.1941, the day after the Red Army retreated from the north bank of the Emajõgi River in Tartu. Initially, postal items had to be handed over the counter at the post office, but because postage stamps were not available for sale,

postage was paid in cash, with marking on the item as a proof of payment. Scarce. As central and northern Estonia were still under Soviet occupation, mail was initially restricted to southern Estonia.

The text on the card is tragic, illustrating the repressive measures taken by the Communist regime. Alfred Helde (36), mentioned in the letter, was husband of the sender, Madga Helde (32). Alfred was arrested earlier, in March. Leo(nhard) Helde (18) was brother of the arrested husband. The postcard was sent to the men's father.

"It's hard to take a feather and write what you don't even believe, but yet it is so. I went to the country for Midsummer's Day, which was on June 22. Leo also drove home. I came back after Midsummer's Day, which is Tuesday, and went straight back. Leo stayed in the city and I could be in the country without worry. On the morning of July 30th I called Tartu and asked if Leo had given the radio away as requested. I was told that Leo was no longer there, but had been taken to Russia, the neighbours told me – they had been to the station and seen Leo through the window of the wagon, so his fate – unknown. I don't know anything about Alfred either, guess he's in Russia too, maybe he's no more. Now I came to town and found the pile of ashes left over from the apartment. So life is completely over, all that's left is my soul, which is still alive - better if that were gone too. I am still planning to stay in Tartu, I am looking for an apartment, when I find one I will go to the country for a few more weeks. Greetings Magda. Write to the country, address Tartumaa, Kallaste, Tedrekiila."

Both men mentioned in the letter were taken to the Gulag in Russia and were victims of communist crimes:

Alfred Markus Helde (b 1905) - member of the Defence League, arrested on 6.3.1941 in Tartu, death sentence (§58-3, 58-10, 58-11), Usollag in Perm oblast, executed on 9.5.1942. Accused of preparing an uprising in the labour camp.

Leonhard Helde (b 1922) - arrested on 25.6.1941, sentenced to 8 years in labour camp (§58-4), Kirov oblast, deceased on 31.1.1942, 19 years old.

Magda Helde fled before the next Soviet occupation in 1944. She lived in Canada.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel
Saksa okupatsioon – Eesti periood
Vabastatud alade kohalikud postmargid

Estonia 1940-1944 / Between two fronts
German occupation – Estonian period
Local postage stamps of liberated areas

Otepää kohaliku postmargiga segafrankeeringus kiri, Otepää 1.8.1941 - Tõrva.

Otepää 20+20 kop (Mi 1A, tiraaž 2035) kohalik postmark filatelistlikus segafrankeeringus koos NSV Liidu ja ENSV perioodil välja antud postituviga markidega, saadetud Saksa okupatsiooni alguses. Harva esinev. NSV Liidu tariif 30 kop, sisemine lihtkiri (6.12.1940-28.9.1941).

Otepääl 22. 7.1941 välja antud sini-must-valge vapikilbiga postmargid kuulutasid Lõuna-Eesti vabanemist Nõukogude terrorist. Otepää markide ilmumise ajal oli Kesk- ja Põhja-Eesti endiselt Nõukogude võimu all, seega sai neid marke kasutada ainult Nõukogude võimu alt vabastatud Lõuna-Eestis, kus postiühendused olid hädapäraselt taastatud.

Otepää margid trükiti täielikult käsitsi ja ükshaaval 20-ne margiga poognale, seetõttu esineb mitmeid erinevaid markide variante ühes poognas. Otepää markide ilmumine oli suur sündmus ja neid tuldi ostma kaugemaltki, kui sõjaolud lubasid. Valdav enamik säilinud Otepää markidega postisaadetisi on tehtud filatelistide poolt ja filatelistlikul eesmärgil. Margid kehtisid kuni 15.8.1941.

Otepää postmarkide väikese tiraaži tõttu tekkis nende järele koheselt nõudlus. Siin näha muigama panev ostukuulutus ajalehes Postimees (6.11.1941).

Letter with Otepää local postage stamp in mixed franking, Otepää 1.8.1941 - Tõrva. Otepää 20+20 kop (Mi 1A, issued 2035) local postage stamp in mixed philatelic franking together with postage stamps of the USSR and ESSR, sent during German occupation. Scarce. Soviet rate 30 kop, inland letter (6.12.1940-28.9.1941).

Stamps with blue-black-white coat-of-arms issued in Otepää on July 22, 1941, proclaimed the liberation of South Estonia from Soviet terror. At the time the Otepää stamps were issued, the upper half of Estonia was still under Soviet rule, so these stamps could only be used in South Estonia, which had been liberated by the Germans and where postal communications had been restored as a matter of urgency.

The Otepää stamps were printed entirely by hand, one by one, on a sheet of 20 stamps, so there are several different stamp variants in one sheet. The issue of the Otepää stamps was a big event and people came from further afield to buy them, war conditions permitting. The overwhelming majority of the surviving postal items with Otepää stamps were made by philatelists for philatelic purposes. The stamps were valid until 15.8.1941.

Due to the small print run of the Otepää stamps, there was an immediate demand for them. Here you can see a somewhat humorous advertisement in the newspaper Postimees (6.11.1941): "I would like to buy a series of Otepää postage stamps, the book "Countries and Peoples of the World", the novel "Gone with the Wind" and a Finnish sledge."

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel
Saksa okupatsioon – Eesti periood
Vabastatud alade kohalikud postmargid

Estonia 1940-1944 / Between two fronts
German occupation – Estonian period
Local postage stamps of liberated areas

Sertifikaat/certificate Thomas Lööbbering (BPP)

Elva kohaliku 20 kop postmargiga postkaart, Elva (Tartumaa) 5.8.1941 - Tartu 6.8.1941. NSV Liidu tariif 20 kop, sisemaine postkaart. Saadetud Saksa okupatsiooni alguses, margistatud 20-kopikase Elvas tehtud kohaliku "Eesti Post" ületrükiga postmargiga (Mi 8, tiraaž 400). Punase tindiga politsei või Omakaitse tsensuurimärke "K" (kontrollitud). Kuna Kesk- ja Põhja-Eesti olid endiselt Nõukogude võimu all, sai Elva markidega saata ainult Nõukogude võimu alt vabastatud Lõuna-Eestisse, kus postitühendused olid hädapäraselt taastatud. **Haruldane õigesti frankeeritud mitte-filatelistlik Elva kohaliku postmargiga saadetus.**

Valdav enamik säilinud Elva markidega postisaadetisi on tehtud filatelistide poolt ja filatelistlikul eesmärgil. Postkontori poolt välja antud ligi 30-ne erineva "Eesti Post" ületrükiga margi tiraaž jäi vahemikku 55-600, lisaks löödi käsitempliga ületrükke ka väga paljudele filatelistide poolt kaasa toodud erinevatele NSV Liidu postmarkidele. Elva postmargid tulid käibele 10.7.1941 ja need kehtisid kuni 15.8.1941.

Kaardil on ka huvitav tekst:

"Kallis sõber, tunnen südamest rõõmu, et oled elus ja tervise man. Mina tegutsen juba 9. juulist alates Elva Partisanisalgas, peale seda, kui olin nädal aega redus olnud. Püüan igal võimalikul juhul Tartu sõita.

Sinu sõber / 5 VIII kell 12.30

Hoia kõrgel eesti rahvuslippu sini-musta-valge värviga!"

Postcard with a 20 kop Elva local postage stamp, Elva (Tartumaa) 5.8.1941 - Tartu 6.8.1941. Soviet rate 20 kop, inland postcard. Mailed during the German occupation, stamped with a 20 kop Elva local issue postage stamp with "Eesti Post" overprint (Mi 8, issued 400). Censorship stamp "K" in red ink ("checked"). As Central and Northern Estonia were still under Soviet rule, Elva stamps could only be used to post to Southern Estonia, which had been liberated by the Germans and where postal connections had been restored in an emergency. **Rare correctly franked non-philatelic item with Elva local stamp.**

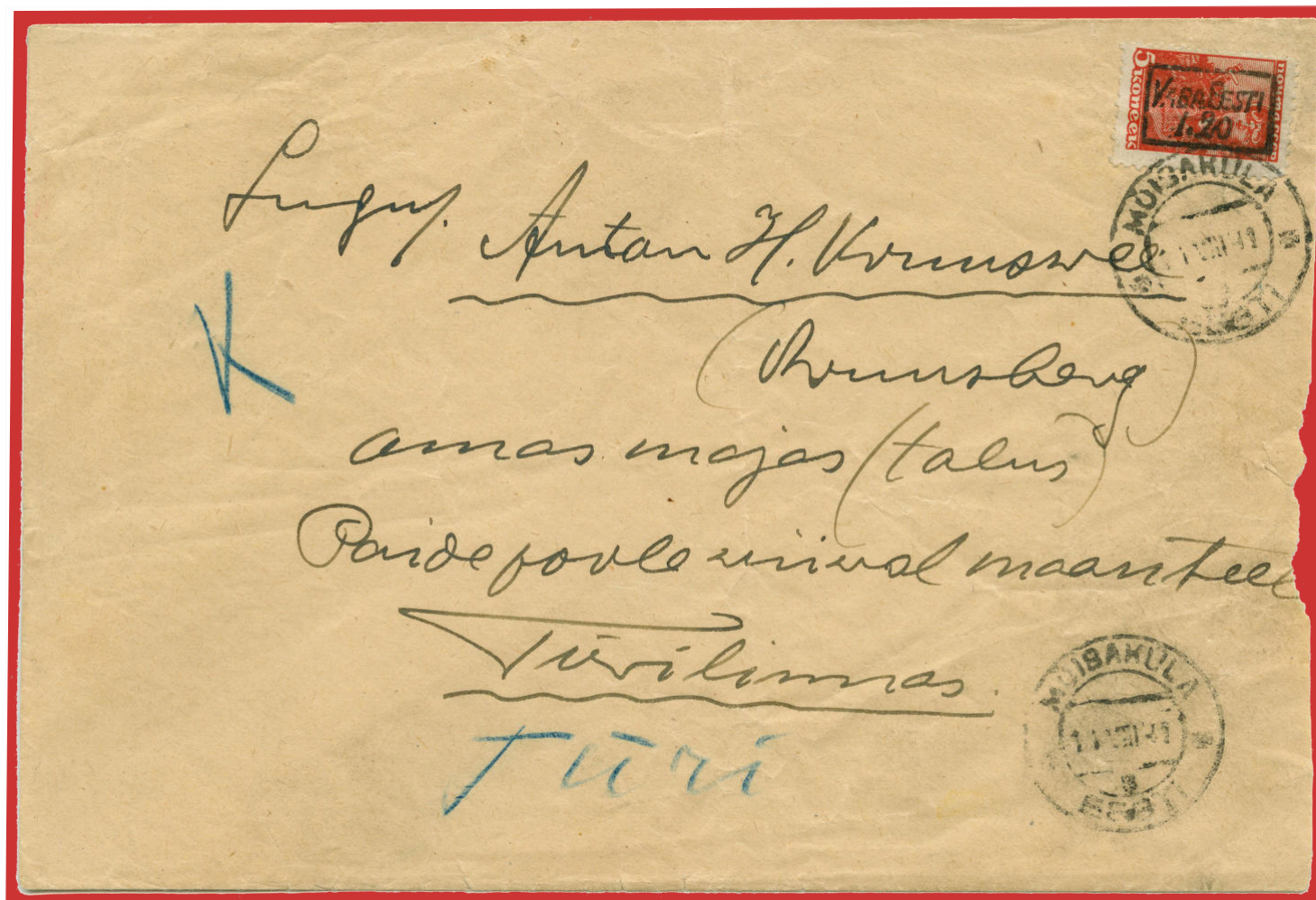
The vast majority of the surviving postal items with Elva local stamps were made by philatelists for philatelic purposes. The number of nearly 30 different "Eesti Post" overprinted stamps issued by the Post Office ranged from 55 to 600, and in addition, hand-stamped overprints were also made on a large number of different Soviet Union stamps brought in by philatelists. Elva stamps were issued from 10.7.1941 and were valid until 15.8.1941.

There is also an interesting text written on the card:

"Dear friend, I am heartily glad that you are alive and well. I have been active in the Elva Partisan Squad since July 9, after I had been in hiding for a week. I'll try to make the trip to Tartu whenever possible.

Your friend / 5 VIII at 12.30 pm.

Fly high the Estonian national flag in blue-black-white!"

Mõisaküla kohaliku postmargiga kiri, Mõisaküla (Pärnumaa) 11.8.1941 - Türi (Järvamaa). Saksa tariif 1,20 rbl/12 rpn; lihtkiri kuni 20 g (kuni 16.08.1941). Margistatud 1.20-rublase Mõisaküla kohaliku postmargiga, mille ületrükk "VABA EESTI" (Mi 4, tiraaž 400). Sinise pliiatsiga tehtud politsei või Omakaitse tsensuurimärke "K" ("Kontrollitud"). Kuna Põhja-Eesti oli endiselt Nõukogude võimu all, sai Mõisaküla markidega saata Mõisaküla ja Abja postkontorist ainult sakslaste poolt vabastatud lõunapoolsetele Eesti aladele, kus postiühendused olid hädapäraselt taastatud. **Haruldane õigesti frankeeritud mitte-filatelitlik saadetis Mõisaküla kohaliku postmargiga.**

Mõisaküla kohalikud postmargid anti välja 4.8.1941 väga väikeses tiraažis ja need kehtisid alla kahe nädala, kuni 16.8.1941 (V. Org). Mõisaküla postmargid olid ainukesed Saksa okupatsiooni ajal Eestis välja antud postmargid, mille väärtused olid toodud Saksa postitariifide järgi. 16.8.1941 õhtul Mõisakülla saabunud värskete Tartu markidega võeti taas kasutusele NSV Liidu aegne postitariif, mis oli ametlikult endiselt kehtiv.

Paremal. Uudis Saksa postitariifide kohta ajalehes Võrumaa Teataja 22.7.1941 (!). Selle järgi võeti äsja vabastatud Võrumaal ja arvatavasti ka mujal Lõuna-Eesti vabastatud aladel lühiajaliselt kasutusele Saksa postitariifid. Koos Tartu postmarkide tulekuga augustis võeti taas kasutusele eelmine NSV Liidu postitariif, mis oli ametlikult endiselt kehtiv.

Teateid postikorraalduse kohta Võrumaal

Toimetusele saadetud andmete kohaselt avaldame esialgsed muudatused postitariifis.

Kirjapostisaadetiste ajutised taksid: sisemaalised:

Kohalikud:	
Lihtkiri kuni 20 gr.	8 pf. = 80 kop.
" 250 "	16 " = 160 "
" 500 "	20 " = 200 "
" 1000 "	30 " = 300 "
Postkaardid, liht	5 " = 50 "
" vastusega	10 " = 100 "
Kauged:	
Lihtkiri kuni 20 gr.	12 pf. = 120 kop.
" 250 "	24 " = 240 "
" 500 "	40 " = 400 "
" 1000 "	60 " = 600 "
Postkaardid, liht	6 " = 60 "
" vastusega	12 " = 120 "
Trükitööd kuni 20 gr.	3 pf. = 30 kop.
" 50 "	4 " = 40 "
" 100 "	8 " = 80 "
" 250 "	15 " = 150 "
" 500 "	30 " = 300 "
Tähistusmaks	30 pf. = 300 kop.

Võru Postkontoril kontakt on kõigi Võrumaa postiasutistega olemas ja post saadetakse välja kolm korda nädalas: teisipäeval, neljapäeval ja laupäeval. Eesti teiste vallutatud maakondadega ja linnadega, nagu Valgaga, Tartuga jne. puudub Võru Postkontoril järjekindel ühendus ja postisaadetiste vahetamine.

Letter with a Mõisaküla local stamp, Mõisaküla (Pärnumaa) 11.8.1941 - Türi (Järvamaa). German rate 1,20 rbl/12 rpn; letter up to 20 g (until 16.08.1941). **Franked with a 1.20 rbl Mõisaküla local stamp with overprint "VABA EESTI" ("FREE ESTONIA", Mi 4, issued 400), issued after the Soviets were kicked out of the area. Censorship mark "K" ("Kontrollitud/Checked") written with blue pencil. As Northern Estonia was still under Soviet rule, Mõisaküla stamps could only be sent from the post offices in Mõisaküla and Abja to the areas of southern Estonia liberated by the Germans and where postal connections had been restored in an emergency. Rare correctly franked non-philatelic item with a Mõisaküla local stamp.**

Mõisaküla local stamps were issued on 4.8.1941 and were valid for less than two weeks, until 16.8.1941 (V. Org). The local stamps of Mõisaküla were the only stamps issued in Estonia during the German occupation, whose values were given according to the German postal rates. The newly-issued Tartu postage stamps, which arrived in Mõisaküla on the evening of 16.8.1941, reintroduced the Soviet-era rates that were still officially valid.

Left. News about German postal rates in the newspaper Võrumaa Teataja 22.7.1941 (!). According to this, German postal rates were introduced in the newly liberated Võru County and apparently also in other liberated areas of South Estonia. These short-lived German postal rates were soon replaced, the arrival of the Tartu stamps in August reintroduced the Soviet-era rates that were still officially valid.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel
 Saksa okupatsioon – Eesti periood
Vabastatud alade kohalikud postmargid

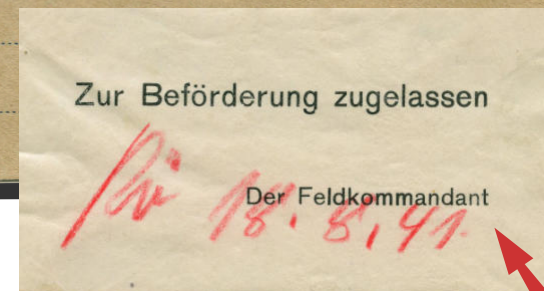
7.8.1941 anti vabastatud Tartus välja haakristi ja kolme lövi kujutisega margiseeria väärtustega 15, 20 ja 30 kop. Esimene trükk oli paksul kriidipaberil, 12.8.1941 järgnes teine trükk õhukesel paberil. Kuna suurem osa Eestist oli endiselt Nõukogude okupatsiooni all, siis võeti margid esmalt kasutusele vabastatud Tartus ja Lõuna-Eestis, hiljem aga kogu Eestis. Kirjad tuli algselt postkontorisse viia margistamata ja tagant kinni kleepimata kujul, et võimalda sisu kontrollimist.

Paremal. Üksikfrankeeringuga kiri, Tartu 18.8.1941 - Otepää. NSV Liidu tariif 30 kop, sisemaine lihtkiri kuni 20 g (1.12.1940-28.9.1941). 30 kop Tartu mark (paks paber) on kleebitud NSV Liidu tervikasjale (Mi U68), kattes peale trükitud vene 30 kop postmargi. Tagaküljel väga harva esinev Tartu tsensuurikleebis "Zur Beförderung zugelassen/Der Feldkommandant" ("Edastamine lubatud"), mis oli kasutusel alla kuu.

All. Üksikfrankeeringuga postkaart, Tartu 15.9.1941 - Nõmme 5.10.1941 - Tallinn. NSV Liidu tariif 20 kop, sisemaine postkaart (1.12.1940-28.9.1941). 20 kop Tartu mark (paks paber) on kleebitud NSV Liidu tervikasjale (Mi P161 I), kattes peale trükitud vene 20 kop postmargi. Saatja on kaardilt protesti märgiks "kustutanud" kogu venekeelse teksti ja NSV Liidu vapi. Postkaart on Nõmmele jõudnud alles ligi 3 nädalat hiljem, kui post üle Eesti taas stabiilselt liikuma hakkas. Tartust harva esinev.

Estonia 1940-1944 / Between two fronts
 German occupation – Estonian period
Local postage stamps of liberated areas

On 7.8.1941, a series of 15, 20 and 30 kop "swastika" stamps were issued in the liberated Tartu. The first issue was on thick chalk paper, followed by the second issue on thin paper on 12.8.1941. As most of Estonia was still under Soviet occupation, the stamps were first used in liberated Tartu and Southern Estonia, later throughout Estonia. Initially, letters had to be taken to post office without stamps and with open back flap to allow the correspondence to be checked.

Tartu tsensuurikleebis tagaküljel. Vähendatud. Censor label from Tartu on the back side. Reduced.

Above. Single franked letter, Tartu 18.8.1941 - Otepää. Soviet rate 30 kop, inland letter up to 20 g (1.12.1940-28.9.1941). The 30 kop swastika postage stamp (thick chalk paper) is glued over the printed 30 kop Soviet stamp of the underlying postal stationery (Mi U68). Examined by the censor in Tartu, back flap is sealed with the censorship sticker "Zur Beförderung zugelassen/Der Feldkommandant" ("Forwarding allowed/The Field Commander"), which was in use only in Tartu for less than a month. Very scarce.

Left. Single franked postcard, Tartu 15.9.1941 - Nõmme 5.10.1941 - redirected to Tallinn. Soviet rate 20 kop, inland postcard (1.12.1940-28.9.1941). The 20 kop Tartu stamp (thick chalk paper) is glued on the stationery card of the USSR (Mi P161 I), covering the printed Russian 20 kop postage stamp. The sender has "deleted" all the Russian text and the coat of arms of the USSR from the card as a sign of protest. The postcard has reached Nõmme only about 3 weeks later, when mail started moving more stably across Estonia. Scarce from Tartu.

Endisel Eesti maa-alal postisaadetiste eest võetavate maksude määrad

Kehtivad 29-st sept. 1941.

Saadetiste liigid ja raskusastmed	Maksunäär		Saadetiste liigid ja raskusastmed	Maksunäär	
	kohalikud ja kaugesaadetis			kohalikud ja kaugesaadetis	
	Rbl.	kop.		Rbl.	kop.
1. Kirjad:			5. Avaldused:		
esimese 20 grammi eest	—	60	saadetiste järeleotsimise, aadressi (ka nime) muutmise üle	—	60
iga järgneva 20 gr või selle osa eest	—	30	6. Ajalehed:		
2. Postkaardid:			iga eksemplari eest	—	1
harilikud	—	40	7. Nimekastid:		
vastusega	—	80	kalendriaasta eest linnas maal	40	—
3. Tähtsaadetised:			kus kirjakanne puudub maksuta	20	—
lisaks lihtsaadetiste eest määratud kaalurahale võetakse tähtsusemaksu	—	60	8. Plangid		
4. Väljastusteated:			postkaardi plank	—	5
liht	—	60	väljastusteate plank	—	5
tähitatud	1	20			

Tallinn, 29. septembril 1941.

Teadaanne

Postiliikluse taasalustamisega end. Eesti piires jääb kehtima kuni korralduseni veneaegne postitariif 100-protsendilise lisamaksuga Eesti ülesehitamise fondi heaks. Kohalikud saadetised maksustatakse nagu kaugesaadetisedki.

Kõik endised eesti ja vene postmargid loetakse maksvusemaksu postisaadetiste maksustamiseks.

Postisaadetiste maksustamiseks võetakse tarvitusele uued Eesti linnade piltidega pealkirjaga „Estland“ saajaprosendilise lisamaksuga postmargid. Tartus väljaantud haakristi ja Eesti vapiga postmarke võib tarvitada saadetiste maksustamiseks, kleepides neid saadetistele tariifi kohaselt kahekordses väärtuses margi hinnast. Võru Postkontor.

Võrumaa Teataja, 7.10.1941 (DIGAR)

Taust. 29. septembril 1941 tulid üle Nõukogude võimust vabanenud Eesti käibele postmargid, mille heategevuslik lisamaks pidi minema sõjapurustuste ülesehitamise fondi. Samal päeval hakkas kehtima ka vastav postitariif, mida edaspidi nimetan "ülesehitusfondi postitariifiks". Tariif oli põhiosas sarnane eelnenud NSV Liidu tariifile, kuid lisandus 100% lisamaks ülesehitusfondi heaks ja see lisamaks oli ajalehtedes valdavalt näidatud uue postitariifi osana (eelnevalt lihtkiri 30 kop, nüüd 60 kop ehk 30+30 kop). Erandina võis varasemalt välja antud Tartu haakristiga postmarke edasi kasutada, aga neid tuli panna topelt (lihtkiri 60 kop). Mingil põhjusel on see postitariif filatelistlikus kirjanduses seni puudulikult käsitletud (Michel Deutschland Spezial, Hurt/Ojaste, EMS, Harry v. Hofmann, V. Org). Ülesehitusfondi tariif kehtis 2 kuud kuni 30.11.1941, ülesehitusfondi postmargid kehtisid kuni 30.4.1942 (kuigi alates 1.12.1941 markide lisamaksu osal postiväärtust polnud, 30+30 kop mark = 3 rpn).

Background. On September 29, 1941, charitable postage stamps were put into circulation all over Estonia, with the charitable surcharge going to the Reconstruction Fund. On the same day, the corresponding postal rate came into effect, which I will refer to hereafter as the "Reconstruction Fund postal rate". The rate was essentially similar to the previous Soviet rate, but with the addition of a 100% surcharge for the Reconstruction Fund, and this surcharge was predominantly shown in newspapers as part of the new postal rate (letter previously 30 kop, now 60 kop or 30+30 kop). As an exception, the Tartu "swastika" postage stamps issued earlier could continue to be used, but they had to be double franked (letter 60 kop). For some reason, this postal rate has so far been incompletely dealt with in the existing philatelic literature (Michel Deutschland Spezial, Hurt/Ojaste, EMS, Harry v. Hofmann, V. Org). The Reconstruction Fund rate was valid for 2 months until 30.11.1941, the Reconstruction Fund stamps were valid until 30.4.1942 (although from 1.12.1941 the surcharge part of the stamps had no postal value, 30+30 kop stamp = 3 rpn).

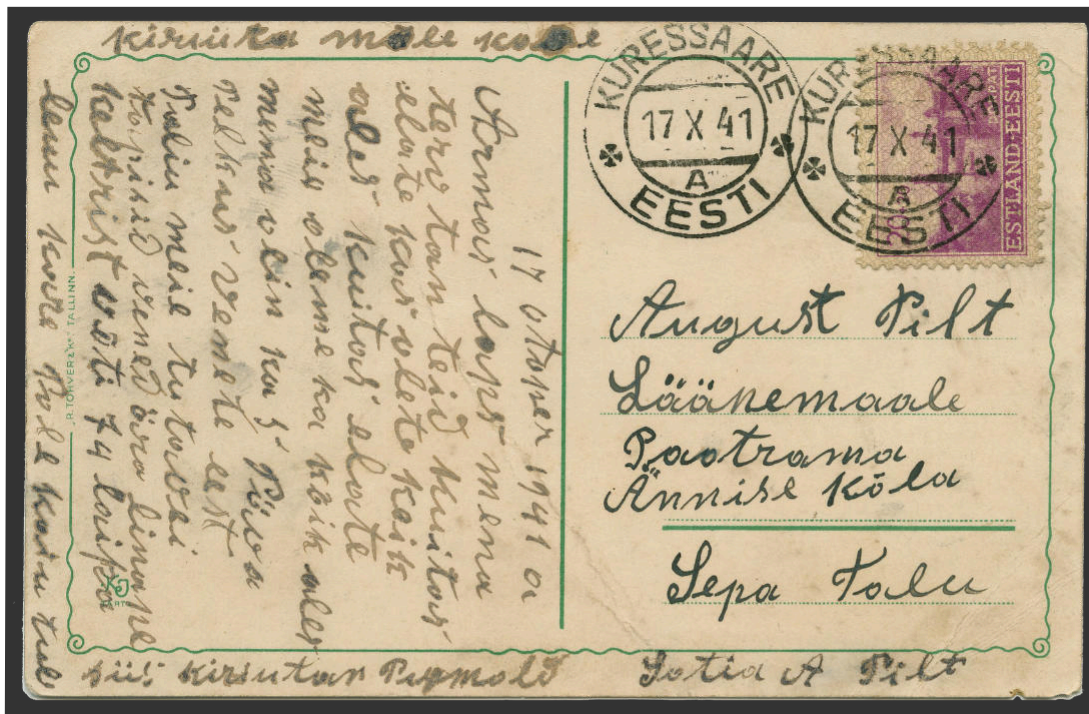

Multifrankeeriguga kiri, Rakvere 21.11.1941 - Tallinn. Ülesehitusfondi tariif 1.20 rbl, sisemaine 3. kaalukategooria lihtkiri 41-60 g (60 + 30 + 30 kop). Margistatud nelja 15+15 kop ülesehitusfondi postmargiga, mille heategevuslik lisamaks arvestati erandlikult postitariifi sisse. Harva esinev.

Multi franked letter, Rakvere 21.11.1941 - Tallinn. Reconstruction Fund rate of 1.20 rbl, inland letter of 3rd weight category 41-60 g (60 + 30 + 30 kop). Franked with four 15+15 kop charitable Reconstruction Fund postage stamps, whose 100% surcharge was exceptionally included in the postal rate. Scarce.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel
 Saksa okupatsioon – Eesti periood
Ülesehitusfondi postitariif ja postmargid

Estonia 1940-1944 / Between two fronts
 German occupation – Estonian period
Reconstruction Fund postal rate and postage stamps

Vasakul. Postkaart, Kuressaare (Saaremaa) 17.10.1941 - Ännise (Läänemaa). Ülesehitusfondi tariif 40 kop, sisemine postkaart. Margistatud ühe 20+20 kop ülesehitusfondi postmargiga, mille heategevuslik lisamaks arvestati erandlikult postitariifi sisse. Saksa väed vallutasid Kuressaare alles 21.9.1941. Kaardil on traagiline tekst, mis viitab Kuressaare linnuses toime pandud massimõrvale, kus Nõukogude okupatsioonivõimud mõrvasid tänaste andmete järgi vähemalt 90 inimest: "Armas laps, mina tervitan teid. Kuidas elate, kas olete kõik alles? Meie oleme ka kõik alles. Mina olin ka 5 päeva pelus venede eest. Palju meie tuttavaid tapsid vened ära, linnuse keldrist võeti 74 laipa..."

Left. Single franked postcard, Kuressaare (island Saaremaa) 17.10.1941 - Ännise (Läänemaa). Reconstruction Fund rate 40 kop, inland postcard. Franked with a single 20+20 kop Reconstruction Fund postage stamp, the charity surcharge of which was exceptionally included in the postal rate. German troops did not capture Kuressaare until September 21. The card bears a tragic text message referring to the massacre at Kuressaare Castle, where the Soviet occupation forces murdered, according to today's figures, at least 90 people: "Dear child, I greet you. How are you, are you all alive? We are all here too. I was 5 days in hiding, scared of the Russians. Many of our acquaintances were killed by the Russians, 74 bodies were found in the basement of the castle..."

Multifrankeeringuga tähtkiri, Irboska (Petserimaa) 18.11.1941 - Tallinn 22.11.1941. Ülesehitusfondi tariif 1.20 rbl: lihtkiri kuni 20 g 60 kop + tähistusmaks 60 kop (29.9.1941-30.11.1941). Margistatud kolme 20+20 kop ülesehitusfondi postmargiga, mille heategevuslik lisamaks arvestati erandlikult postitariifi sisse. Ajutine käsitsi kirjutatud Irboska tähitud kirja märgis "R Nr 15/Irboska Eesti".

Multi franked registered letter, Irboska (Petserimaa, now Izborsk in Russia) 18.11.1941 - Tallinn 22.11.1941. Reconstruction Fund rate 1.20 rbl: letter up to 20 g 60 kop + registering 60 kop (29.9.1941-30.11.1941). Franked with three 20+20 kop Reconstruction Fund stamps, the charity surcharge of which was exceptionally included in the postal rate. Provisional handwritten registered letter label "R Nr 15/Irboska Eesti".

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel
Saksa okupatsioon – Eesti periood
Ülesehitusfondi postitariif ja postmargid

Üksikfrankeeringuga kiri, Märjamaa (Läänemaa) 5.11.1941 - Tallinn. Ülesehitusfondi tariif 60 kop, lihtkiri kuni 20 g (29.9.1941-30.11.1941). Margistatud ühe 30+30 kop Narvat kujutava ülesehitusfondi postmargiga, mille heategevuslik lisamaks arvestati erandlikult postitariifi sisse. Ümbrik on Tallinnas tsensuuri poolt sisu kontrollimiseks avatud ja taas-suletud pruuni paberteibiga, millel lilla tempel "Läbi lastud/6 XI 1941". Harva esinev.

All. Üksikfrankeeringuga tähtkiri, Petseri (Petserimaa) 28.11.1941 - Tallinn 1.12.1941. Ülesehitusfondi tariif 1.20 rbl: lihtkiri kuni 20 g 60 kop + tähistusmaks 60 kop (29.9.1941-30.11.1941). Margistatud ühe 60+60 kop Tartu Ülikooli kujutava ülesehitusfondi postmargiga, mille heategevuslik lisamaks arvestati erandlikult postitariifi sisse. Ülesehitusfondi postitariifiga (29.9.1941-30.11.1941) saadetud tariifsed üksiku 60+60 kop ülesehitusmargiga postisaadetised on väga harva esinevad.

Above. Single franked letter, Märjamaa (Läänemaa) 5.11.1941 - Tallinn. Reconstruction Fund rate 60 kop, letter up to 20 g (29.9.1941-30.11.1941). Franked with a single 30+30 kop Reconstruction Fund postage stamp depicting Narva, whose charitable surcharge was exceptionally included in the postal rate. The envelope has been opened by the censor in Tallinn, re-sealed with brown paper strip bearing violet cachet "Läbi lastud/6 XI 1941" ("Passed/6 XI 1941"). Scarce.

Left. Multi franked registered letter, Petseri (now Petschory in Russia) 28.11.1941 - Tallinn 1.12.1941. Reconstruction Fund rate 1.20 rbl: letter up to 20 g 60 kop + registering 60 kop (29.9.1941-30.11.1941). Franked with a single 60+60 kop Reconstruction Fund postage stamp depicting University of Tartu, whose charitable surcharge was exceptionally included in the postal rate. Postal items with a single 60+60 kop Reconstruction Fund stamp sent with the Reconstruction Fund postal rate (29.9.1941-30.11.1941) are very scarce.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Saksa okupatsioon – Eesti periood

Postmarkide puudus, postimaks tasutud sularahas

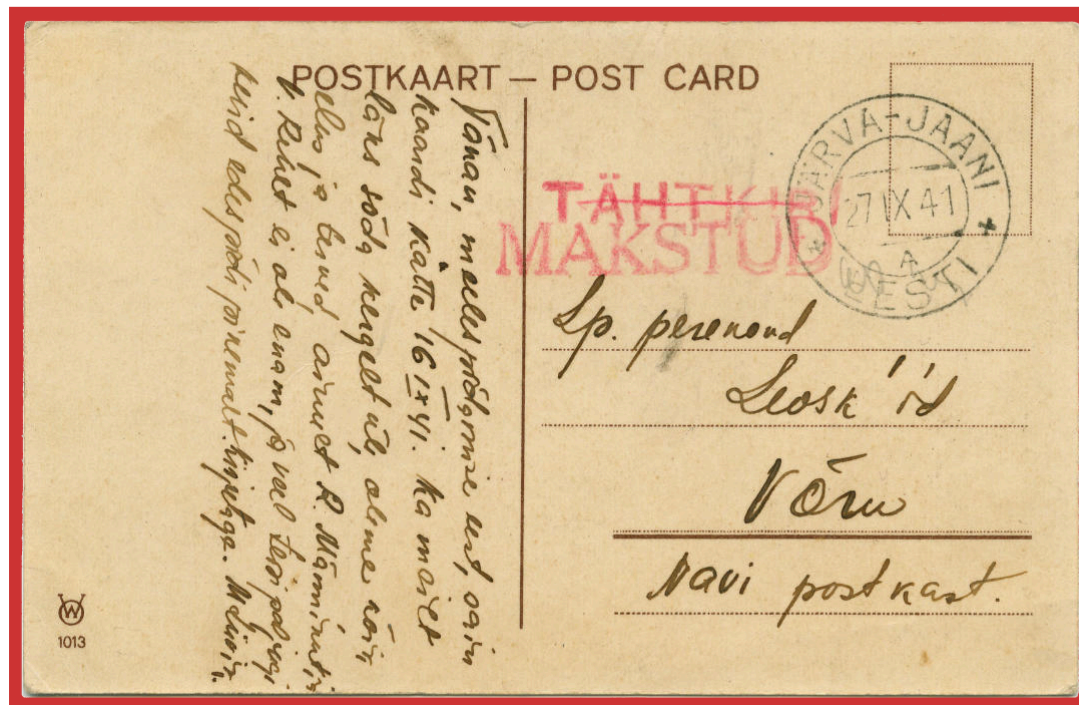
Paremal. Sularahas tasutud postkaart, Järva-Jaani 27.9.1941 - Võru. Postmarkide puuduse tõttu postkontoris saatmine tasutud sularahas, mille kinnituseks on löödud punane tempel "MAKSTUD" (algelt selle asemel ekslikult löödud tempel "TÄHTKIRI"). Haruldane sularahas tasutud saadetis Järva-Jaanist (Hurt/Ojaste kataloogis puudub). Eesti ülesehitusfondi postitariif 40 kop: sisemaine postkaart (29.9.1941-30.11.1941). Kaardilt võib lugeda: "Ka meilt läks sõda kergelt üle, oleme kõik elus ja terved, ainult R. Männikut ja V. Rehet ei ole enam ja veel teisi palju..."

All. Osaliselt sularahas tasutud kiri, Vändra (Pärnumaa) 6.10.1941 - Tuhalaane (Viljandimaa). 30 kop ulatuses tasutud kahe Tartu margiga (1. väljaanne, paks paber) ning postmarkide puuduse tõttu 30 kop ulatuses tasutud sularahas. Esiküljele on postiametniku poolt selle kinnituseks pliitsiga lisatud "Postimaks tasutud" + allkiri. Kuigi kirjad tuli algelt tsensuuri töö hõlbustamiseks postitada avatult, siis alati seda ei tehtud. Ümbrik on Pärnus 7.10.1941 tsensuuri poolt avatud ja taas suletud, seal lisati ka tagaküljele pliitsimärke "Läbi lastud" ning kohanimeta PÄRNU-E postitemplid. Väga harva esinev kooslus. Eesti ülesehitusfondi postitariif 60 kop: lihtkiri kuni 20 g (29.9.1941-30.11.1941).

Estonia 1940-1944 / Between two fronts

German occupation – Estonian period

Shortage of postage stamps, postage paid in cash

Above. Paid-in-cash postcard, Järva-Jaani 27.9.1941 - Võru. Due to shortage of stamps, postage paid in cash at post office, confirmed with red cachet "MAKSTUD" ("PAID"). Initially cachet "TÄHTKIRI" ("REGISTERED") was used instead, by mistake. Rare paid-in-cash item from Järva-Jaani (not listed in the Hurt/Ojaste catalogue). Estonian Reconstruction Fund postal rate 40 kop: inland postcard (29.9.1941-30.11.1941). From the card we can read: "The war passed over us lightly too, we are all alive and well, only R. Männik and V. Rehe are no more as are many others".

Left. Partially paid-in-cash letter, Vändra (Pärnumaa) 6.10.1941 - Tuhalaane (Viljandimaa). Partially paid with two Tartu stamps (1. edition, thick paper) and due to shortage of stamps partially paid in cash. Pencil note "Postimaks tasutud" ("Postage paid") + signature in front. Despite letters had to be initially posted with open flap (for inspection), this one has been sealed by the sender, thus opened from side and re-sealed by censor in Pärnu on 7.10.1941. The censor added pencil note "Läbi lastud" ("Passed") and mute PÄRNU-E postmarks to the back side. Very scarce censored and partially paid-in-cash item. Estonian

reconstruction fund rate 60 kop: inland letter up to 20 g (29.9.1941-30.11.1941).

Tagakülj, vähendatud. Back side, reduced.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Saksa okupatsioon – Eesti periood

Postmarkide puudus, postimaks tasutud sularahas

Estonia 1940-1944 / Between two fronts

German occupation – Estonian period

Shortage of postage stamps, postage paid in cash

Paid-in-cash postcard, Haapsalu 7.10.1941 - Tallinn. Due to shortage of the postage stamps, the postage was paid in cash at the post office, confirmed with the violet cachet "MAKSTUD" ("PAID"). Very scarce paid-in-cash item from Haapsalu. Reconstruction Fund postal rate 40 kop, inland postcard (29.9.1941-30.11.1941).

Below. Paid-in-cash letter, Pühalepa (island Hiiumaa) 11.11.1941 - Tallinn. Likely the sender took the letter, already franked with the Soviet stamps according to the rate (60 kop), to the post office, where the stamps were invalidated and the postage had to be paid in cash. Written "Makstud 60 k" ("Paid 60 k") on the front to confirm payment of the postage. With the postal rate that came into force on 29.9.1941, the stamps of the Soviet Union were no longer valid in Estonia, although postage still had to be paid in roubles/kopecks and there were occasional shortages of new stamps. Rare paid-in-cash item from a very small postal agency Pühalepa (not listed in the Hurt/Ojaste catalogue). Contains original letter written on 22.10.1941. Reconstruction Fund rate 60 kop, inland letter up to 20 g (29.9.1941-30.11.1941).

Ülal. Sularahas tasutud postkaart, Haapsalu 7.10.1941 - Tallinn. Postmarkide puuduse tõttu postkontoris saatmine tasutud sularahas, mille kinnituseks on löödud lilla tempel "MAKSTUD". Väga harva esinev sularahas makstud saadetis Haapsalust. Eesti ülesehitusfondi postitariif 40 kop, sisemaine postkaart (29.9.1941-30.11.1941).

Paremal. Sularahas tasutud kiri, Pühalepa (Hiiumaa) 11.11.1941 - Tallinn. Saatja on arvatavasti läinud enda poolt tariifi kohaselt (60 kop) NSV Liidu markidega margistatud kirjaga postkontorisse, kus aga margid kehtetuks tunnistati ning tuli tasuda saatekulu sularahas. Postimaksu tasumise kinnituseks on postitöötaja kirjutanud esiküljele "Makstud 60 k". Koos 29.9.1941 kehtima hakanud ülesehitusfondi postitariifiga kaotasid NSV Liidu margid Eestis kehtivuse, kuigi postitasu tuli maksta endiselt rublades/kopikates ja uutest postmarkidest oli puudus. Ümbrikus on kiri kuupäevaga 22.10.1941. Eesti ülesehitusfondi postitariif 60 kop; sisemaine lihtkiri kuni 20 g (29.9.1941-30.11.1941).

Haruldane sularahas tasutud saadetis väikesest Pühalepa postiagentuurist (Hurt/Ojaste kataloogis puudub).

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Saksa okupatsioon – Eesti periood

Saadetised Nõukogude repressioonide ohvritele

Kätte toimetamata postkaart, Rakvere 30.9.1941 - Narva 1.10/8.10.1941 - Rakvere. Ülesehitusfondi tariif 40 kop, sisemaine postkaart (29.9.1941-30.11.1941, 20 kop üle frankeeritud). Kleebitud paberlipiku all käsikirjas tsen-suurimärge "Geprüft" ("Kontrollitud"). **Postkaarti pole addressaadile kätte toimetatud, põhjus on toodud peale kleebitud paberlipikul: "Ära sõitnud Venemaale/8 X 41/A. Tomingas". Hiljem all pliatsiga täpsustatud "Viidud N(õukogude) Venesse/11 X 41 A. Vahur".** Kätte toimetamata postkaart tagastati saatjale. Tekst kaardi tagaküljel: "Kallis õde! Sain teada, et sinu abikaasa Kristjan on surnud. Kuidas sina ise elad? Meie oleme kõik elus ja terved. Jään vastust ootama." Nii kaardi saaja, kui ka tema sel hetkel surnuks peetud abikaasa nimed leiame Venemaale küüditatute nimekirjast:

Anna Kütt (end. nimega Alma-Johanna, s. 1899), müüja; küüditatud Tomski oblastisse. Vabastatud asumiselt 1956. Kristjan Kütt (s. 1876), majaomanik, ehitusmaterjali kaupluse omanik; arreteeritud Narvas, mõistetud 5 a sunnitööd Põhja-Uuralites (§35). Surnud kinnipidamiskohas 8.8.1942.

All. Kiri, Tallinn 2.10.1941 - Narva. Ülesehitusfondi tariif 60 kop, lihtkiri kuni 20 g (29.9.1941-30.11.1941). **Margistatud 60 s väärtuses Eesti postmarkidega, mis enam ei kehtinud, aga siin on erandkorras pärast Nõukogude okupatsiooni tolereeritud. Kirjale on Narvas saaja kohta tehtud pliitsimäege "Viidud N(õukogude) Venesse".** Saksa nimega adressaadi Jenny Dörpholzi saatust on teadmata, arvatavasti küüditati Venemaale. Ta oli Narvas poeomanik.

Estonia 1940-1944 / Between two fronts

German occupation – Estonian period

Items sent to victims of Soviet repressions

Above. Undelivered postcard, Rakvere 30.9.1941 - Narva 1.10/8.10.1941 - Rakvere. Reconstruction Fund rate 40 kop, inland postcard (29.9.1941-30.11.1941, 20 kop over franked). **The postcard has not been delivered to the addressee, the reason for this is given on the paper slip: "Moved to Russia/8 X 41/A. Tomingas".** Later, underneath, a note with pencil specifies "Taken to S(oviet) Russia/11 X 41 A. Vahur". Text on the back of the card: "Dear sister! I learned that your husband Kristjan has died. How are you yourself? We are all alive and well. I am waiting for an answer." **The names of both the recipient of the card and her husband, who was presumed dead at the time, can be found in the list of those deported to Russia:** Anna Kütt (formerly Alma-Johanna, b. 1899), saleswoman; deported to Tomsk oblast. Released in 1956. Kristjan Kütt (b. 1876), house-owner, owner of a building materials shop; arrested in Narva, sentenced to 5 years' hard labour in the Northern Urals (§35). Died in custody 8.8.1942.

Left. Letter, Tallinn 2.10.1941 - Narva. Reconstruction Fund rate 60 kop, letter up to 20 g (29.9.1941-30.11.1941). **Franked with 60 s worth of Estonian postage stamps, which were no longer valid, but exceptionally tolerated here after the Soviet occupation. There is pencil note about the recipient on the front side, written in Narva: "Taken to S(oviet) Russia".** The letter was likely undelivered. The fate of the German-named addressee Jenny Dörpholz is unknown, probably deported to Siberia. She was a shopkeeper in Narva.

Saksa postitariif kehtiv kogu end. Eesti maa-ala piires

Müüdest peale siseliikimiseks on kogu end. Eesti maa-ala piires kehtiv alljärgnev saksa postitariif.

1) kirjad: kuni 20 g 12 Rpn., üle 20 g kuni 250 g — 24 Rpn.,
2) postkaardid — 6 Rpn., vastusega postkaardi mõlemad pooled ä 6 Rpn.,

3) trükitooted — lubatud ainult ametlikus liiklemises:

kuni 20 g 3 Rpn.,
üle 20 g kuni 50 g 4 Rpn.,
" 50 " " 100 " 8 " "
" 100 " " 250 " 15 " "
" 250 " " 500 " 30 " "

4) tähtismaks — 30 Rpn. igalt tähitatud saadetisel peale saatemaksu.

5) väärtkirjad —

kuni 20 g — väärtusega kuni 100 Rmk. — 92 Rpn.
" 20 " " " 100 " kuni 500 Rmk. — 102 Rpn.
" 20 " " " 500 " " 1000 " — 112 " "
" 250 " " " kuni 100 " — 104 Rpn.
" 250 " " " 100 " kuni 500 Rmk. — 114 " "
" 250 " " " 500 " " 1000 " — 124 " "

6) postpakid: kaaluraha kuni 5 kg — Rpn.

" üle 5 " kuni 6 kg — 50 Rpn.
" " 6 " " 7 " — 60 " "
" " 7 " " 8 " — 70 " "
" " 8 " " 9 " — 80 " "
" " 9 " " 10 " — 90 " "

Väärtpakilt: kindlustusmaks avaldatud väärtuse summa iga 500 Rmk. või selle osa pealt 10 Rpn. ja saatelismaks pakilt väärtusega kuni 100 Rmk. — 40 Rpn. üle 100 Rmk. — 50 Rpn.

7) postirahakaardid: kuni 10 Rmk. — 20 Rpn.,

üle 10 " kuni 25 Rmk. — 30 Rpn.,
" 25 " " 100 " — 40 " "
" 100 " " 250 " — 60 " "
" 250 " " 500 " — 80 " "
" 500 " " 750 " — 100 " "
" 750 " " 1000 " — 120 " "

8) kodumaa ajalehe tellimise vastuvõtmise eest — 5% tellimise hinnast. Ajalehe saatemaks iga numbri kaalu järgi esimese 20 g või selle osa pealt — 0,4 Rpn., iga järgneva 20 g või selle osa pealt — 0,15 Rpn.

9) nimekastimaks kojukande piirkonnas aastas: a) Tallinnas 1000 Rpn., b) maakonnaliinades ja Narvas 500 Rpn. ja mujal — 100 Rpn. Pooles aastas võetakse pool neist määradest. Kohtades, kus kirjakanne puudub — maksuta.

10) väljastustele igalt saadetisel postileandmisel 30 Ppn. ja tagant järele 40 Rpn.

11) postisaadetise tagasivõtmise või aadressimäätmise nõudmine — posti teel 42 Rpn. ja telegraafiteel — telegrammimaks.

Peale postiametkonna enda saadetiste toimetatakse postimaksuvalts edasi väliposti „Feldpost“ saadetiste liigis saadetavad ning väliposti kaudu Eesti julgeoleku Pataljonide meeskonnale saadetavad või meeskonnalt saabuvad kirjad kuni 250 g ja postkaardid.

Eesti julgeoleku Pataljonide meeskonnale aadressitud saadetised peavad saatmisel kandma aadressis sihtasutisena väliposti nimetust (number) ja meeskonnalt saabumisel väliposti templit.

Üldmärked: 1) Esialgu on lubatud ainult ametlikud trükitooted, 2) Postpakke on esialgu õigustatud saatma ainult Eesti Pank ja tema osakonnad ja postkontorid. 3) Rahakaartide talitus ei ole veel sisse seadud. 4) Kohalikud postisaadetised tulevad frankeerida üldise tariifi alusel, kuna nendele Eesti maa-ala suhtes ei ole alandatud tariifi ette nähtud. 5) Müügil on Tartus trükitud Haankristi-vapi ja Eesti vapi kujutusega postmargid ning Eesti linnade kujutustega lisamaksuga postmargid, kuj ka saksa postmargid.

Postimaksu tasumisel uue tariifi järgi lisamaksuga postmarkide abil tuleb võtta arvesse postimaks ainult nende markide algväärtust, arvestamata 100% lisamaksu, mis läheb Eesti ülesehitamise fondi heaks.

Saksa ametiposti — Deutsche Dienstpost'i sisseseadmisel maakonnas kõrvaldatakse seal müügil eesti postmargid. Kuid eelanike käes olevaid selpooltähendatud kahte liiki eesti postmarke on lubatud kasutada postisaadetiste frankeerimiseks uue tariifi alusel.

5. XII 1941.

Taust. 1.12.1941 võttis Eestis postikorralduse üle *Deutsche Reichspost* ja hakkasid kehtima Saksa-maaga ühtsed postitariifid, kuigi algselt piiratud kujul. Lisaks loodi ametipostkontorid suuremates keskustes (*Deutsche Dienstpost*). Kuna idaaladele mõeldud "Ostland" ületrükiga Hitleri portreega postmargid jõudsid müügile hiljem järk-järgult, siis algselt müüdi lisaks ilma "Ostland" ületrükita saksa markidele ka järele jäänud Tartu ja ülesehitusfondi marke, mida tuli kasutada kursi järgi 1 rpn = 10 kop.

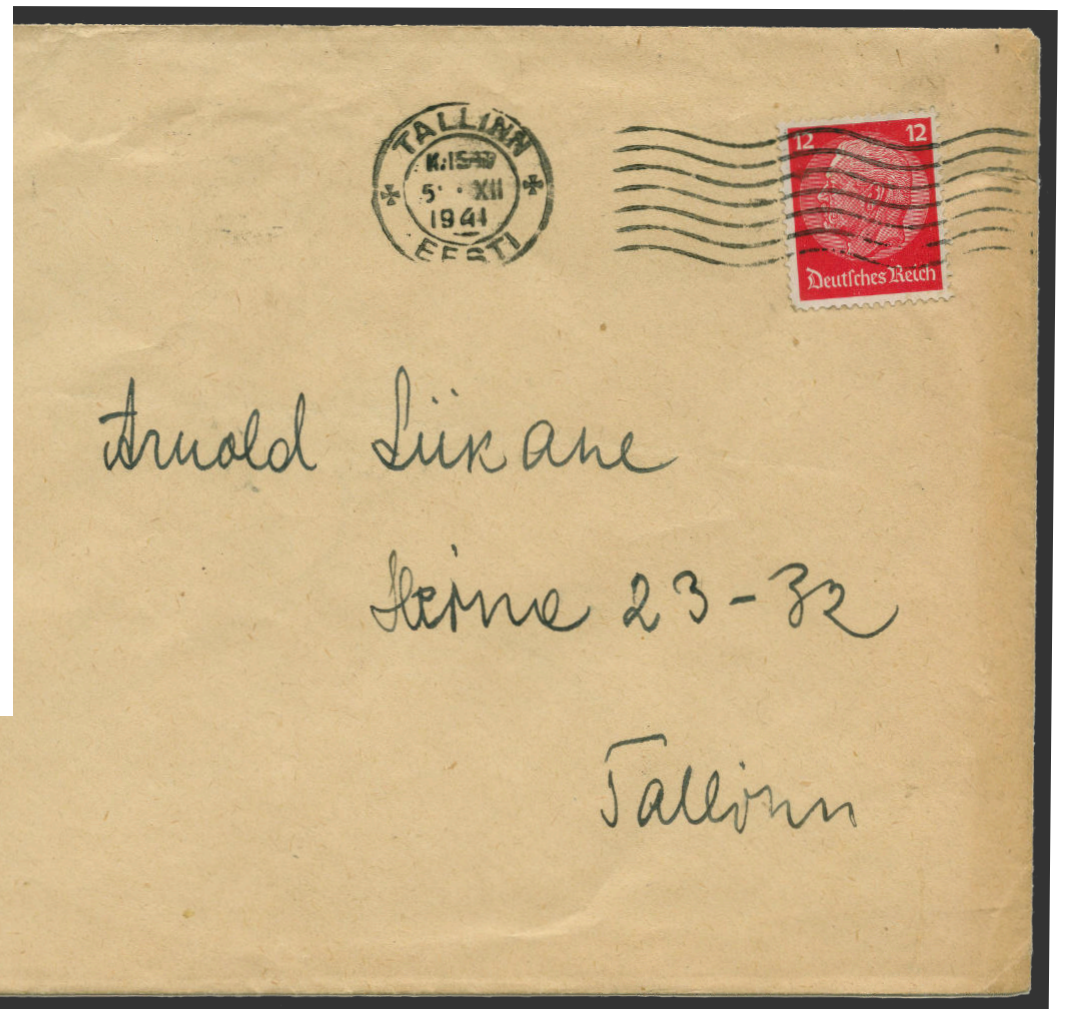
Background. On 1.12.1941 the *Deutsche Reichspost* took over the Estonian postal service and postal rates common to Germany were introduced in Estonia, albeit initially in a limited form. In addition, German official mail (*Deutsche Dienstpost*) offices were set up in major centers. As Hitler's head stamps overprinted with "Ostland" for the eastern provinces were introduced gradually, at the beginning, in addition to the German stamps without "Ostland" overprint, Tartu "swastika" and Reconstruction Fund stamps were also valid and still on sale in some post offices. These stamps had to be used at the rate of 1 rpn = 10 kop.

All. Kohalik lihtkiri, Tallinn 5.12.1941. Saksa tariif 12 rpn, sisemaine lihtkiri kuni 20 g (1.12.1941-1944). Margistatud saksa 12 rpn Hindenburgi margiga. Mõned päevad varem hakkasid kehtima Saksa postitariif, kuid kuna "Ostland"-ületrükiga marke veel valdavalt müügil polnud, siis kasutati üleminekuperioodil Saksa postmarke. Uues hinnakirjas puudusid kohalike saadetiste alandatud tariifid, seega tuli kohalikud saadetised margistada sisemaise tariifi järgi, nagu siin näha (1.12.1941-30.6.1943). Kirja saatjaks organisatsioon Eesti Rahva Ühisabi, mis tegeles sõjas kannatanute abistamise ning teadmata kadunud ja Venemaale küüditatud inimeste registreerimisega.

Below. Local letter, Tallinn 5.12.1941. German rate 12 rpn, inland letter up to 20 g (1.12.1941-1944).

Stamped with German 12 rpn Hindenburg stamp. A few days earlier, German postal rate had come into force, but as stamps with "Ostland" overprint were not yet widely available, German stamps were used during the transitional period. In Estonia, the reduced local rates were only reintroduced on 1.7.1943, so until then local items had to be franked at the inland rate, as shown here.

The sender of the letter was the organization Eesti Rahva Ühisabi (Estonian People's Joint Aid), which was involved in helping the war victims and registering people who had disappeared and been deported to Russia.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel
 Saksa okupatsioon – "Ostland" periood
 Saksa postitariifid

Paremal. Lihtkiri, Tallinn 6.12.1941 - Võru - Tallinn. Saksa tariif 12 rpn, sisemine lihtkiri kuni 20 g (1.12.1941-1944). Kiri on puudulikult margistatud eelmise, ülesehitusfondi tariifi järgi 60 kop margiga, mille postiväärtus oli 3 rpn (alates 1.12.1941 lisamaksu ei arvestatud). Seetõttu on Tallinnas määratud ekslik juurdemaks 1.20 rbl ning lisatud "T", kuigi õige oleks pidanud olema 1.40 rbl ehk 14 rpn (puuduv 9 rpn x 1,5 = 13,5 rpn). Seoses lisatud juurdemaksuga pole aga adressaat, Võru Perekonnaseisumamet, kirja vastu võtnud, selle kinnituseks on musta tindiga tehtud märge "Loobun vastu võtmast". Kuna aga tagastamiseks saatja aadress puudub ("Saatja puudub"), on kiri saadetud Tallinna postkontorisse hoiule, kus see peale mõnekuulist ooteaega pidi minema hävitamisele.

All. Segafrankeeringuga lihtkiri, Torma 10.12.1941 - Tartu. Saksa tariif 12 rpn, sisemine lihtkiri kuni 20 g (1.12.1941-1944). "Ostland" ületrükiga markide puudusel on kiri margistatud Saksa ja Eesti markide segafrankeeringuga: Hindenburg 8 rpn + ilma "Ostland" ületrükita Hitler 1 rpn + ülesehitusseeria 30+30 kop mark 3 rpn (alates 1.12.1941 lisamaksu ei arvestatud) = 12 rpn.

Estonia 1940-1944 / Between two fronts
 German occupation – "Ostland" period
 German postal rates

Above. Letter, Tallinn 6.12.1941 - Võru - Tallinn. German rate 12 rpn, inland letter up to 20 g (1.12.1941-1944). The letter is incompletely franked according to the previous, reconstruction fund rate 60 kop, now value 3 rpn since the surcharge had no franking value since 1.12.1941. Therefore, a postage due amount of 1.20 rbl and "T"-mark has been applied, although the correct due amount should have been 1.40 rbl or 14 rpn (missing 9 rpn x 1.5 = 13.5 rpn). Due to the added postage due, the letter was not accepted by the addressee, the Võru Family Registry Office, and a note "Loobun vastu võtmast" ("Refuse to accept") was made in black ink, and the letter had to be returned to the sender. But as the sender's address is not given, the letter has been sent to the Tallinn GPO for storage, where, after a few months of waiting, it had to be destroyed.

Left. Letter with mixed franking, Torma 10.12.1941 - Tartu. German rate 12 rpn, inland letter up to 20 g (1.12.1941-1944). Due to lack of new "Ostland" stamps, mixed franking with German Reich and Estonian stamps: Hindenburg 8 rpn + Hitler without "Ostland" overprint 1 rpn + Estonian Reconstruction Fund series 30+30 kop stamp 3 rpn (the surcharge had no franking value since 1.12.1941) = 12 rpn.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel
Saksa okupatsioon – "Ostland" periood
Saksa postitariifid

Estonia 1940-1944 / Between two fronts
German occupation – "Ostland" period
German postal rates

Multifrankeeringuga kiri, Kuressaare (Saaremaa) 16.12.1941 - Tallinn. Saksa postitariif 24 rpn/2,40 rbl: 2. kaaluklassi lihtkiri 21-250 g (1.12.1941-1944). **Haruldane tariifne multifrankeering 12-ne ülesehitusfondi margiga, mida oli lubatud 1.12.1941 kehtima hakanud Saksa postitariifide alusel kasutada kuni 30.04.1942.** Kuna Saksa postmargid saabusid aeglaselt ja ülesehitusfondi postmarke oli kohati veel järel, siis kasutati ülesehitusfondi postmarke 1941. a detsembris üsna laialdaselt, eriti väiksemates postkontorites. Alates 1.12.1941 ülesehitusfondi markide lisamaks postitatu osana enam ei kehtinud, 20+20 kop margi postiväärtus oli 20 kop ehk 2 rpn. Sõjaajast tingitud ümbrike puuduse tõttu on kindlustusseltsi Hansa ümbrikku kasutanud Kuressaare Põllumajanduslik Krediidühing.

Commercial multi franked letter, Kuressaare (island Saaremaa) 16.12.1941 - Tallinn. German postal rate 24 rpn/2,40 rbl: 2nd weight class letter 21-250 g (1.12.1941-1944). **Rare correct multi-franking with 12 stamps of the Reconstruction Fund issue, which were allowed to be used along with German postage stamps until 30.04.1942 under the German postal tariffs that came into force on 1.12.1941.** Because of lack of German postage stamps and available remainders of the Reconstruction Fund stamps, the latter were quite widely used in December 1941, especially in smaller post offices. From 1.12.1941 the surcharge part of the stamps of the Reconstruction Fund issue

had no franking value, the postage value of the 20+20 kop stamp was 20 kop/2 rpn. Due to shortage of envelopes during war time, imprinted envelope of insurance agency Hansa was used by Agricultural Credit Union of Kuressaare.

Tagakül, vähendatud.
Back side, reduced.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Saksa okupatsioon – "Ostland" periood

Saksa ametipost (Deutsche Dienstpost) ja tsiviilpost

Taust. 1.12.1941 võttis *Deutsche Reichspost* Eestis postikorralduse üle ning lisaks Saksa tariifide ja markide käibele võtmisele avati Eesti suuremates keskustes varsti 13 ametipostkontorit, mis olid mõeldud eksklusiivselt saksa ametiasutuste, ametnike ja sakslaste heaks töötavate firmade ning nende töötajate jaoks. Reaalselt aga eksisteerib väga palju eraisikute saadetisi, millel on kasutatud ametipostitempleid ning ka ametiposti saadetistel leidub tsiviilpostitempleid, seega võib tõdeda, et ameti- ja tsiviilpost olid Eestis üsna läbi põimunud. Ilmselt tihti tegutsesid ameti- ja tsiviilpost samas ruumis ja kuna ametiposti kasutajaid oli palju vähem, siis abistas ametipostilett vabal hetkel ka tsiviilposti käitlemisel.

Paremal. Riigifirma poolt Saksa ametipostiga Saksamaale saadetud tähtkiri, Reval/Tallinn 8.04.1944 - Soltau 12.04.1944. Kirjal nõutud märged "*Durch Deutsche Dienstpost*", sinine diagonaalrist ja firmatempel all vasakus nurgas. Saksa ametiposti saksakeelne tempel REVAL/DEUTSCHE DIENSTPOST OSTLAND, saksakeelne tähitud kirja R-lipik. Puuduvad tsensuurimärkmed Königsbergist. Saksa tariif 54 rpn: kiri 21-250g 24 rpn + tähistusmaks 30 rpn (1.12.1941-1944).

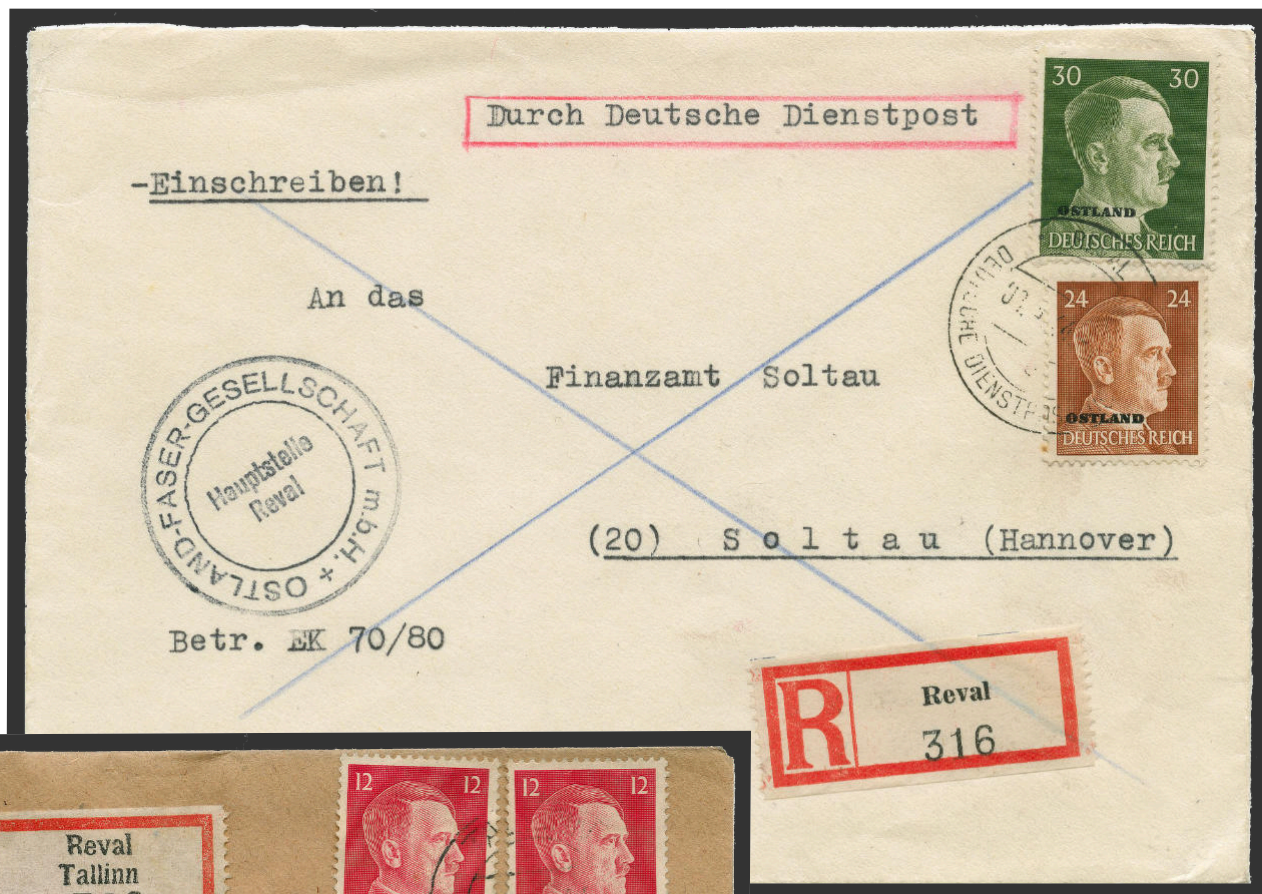
All. Erafirma poolt tsiviilpostiga saadetud kohalik tähtkiri, Tallinn 3/4.01.1944. Harva esinev Saksa tariif 38 rpn: kohalik kiri kuni 20 g 8 rpn + tähistusmaks 30 rpn (1.07.1943-1944). Kohalik tariif võeti kasutusele alles juulis 1943. Harva esinev kahe erineva punase 12 rpn "Ostland" margi koos kasutus (üks kivitrükis ja kaks sügavtrükis). Eesti postitempel TALLINN/U/EESTI, kakskeelne tähitud kirja R-lipik.

Estonia 1940-1944 / Between two fronts

German occupation – "Ostland" period

German official mail (Deutsche Dienstpost) and civil mail

Background. On 1.12.1941, the *Deutsche Reichspost* took over the postal administration in Estonia and, in addition to the introduction of German rates and stamps, 13 official mail offices were soon opened in major towns, exclusively for German authorities, officials and companies working for Germans and their employees. In reality, however, there are a great many civil mail items on which official mail postmarks have been used, and there are also civil postmarks on official mail items, so it can be said that official and civil mail were quite intertwined in Estonia. Apparently, official and civil mail often operated in the same room and, as there were far fewer users of the official mail, the official mail counter also assisted in handling civil mail.

Above. R-letter of a state-owned company sent by the German official mail to Germany, Reval/Tallinn 8.04.1944 - Soltau 12.04.1944. Required indication "*Durch Deutsche Dienstpost*", a blue diagonal cross and a sender's cachet in the lower left corner. Postmark REVAL/DEUTSCHE DIENSTPOST OSTLAND in German, German R-label "Reval". No censorship marks from Königsberg. German rate 54 rpn: 2nd weight class letter 21-250g 24 rpn + registration fee 30 rpn (1.12.1941-1944).

Left. Local R-letter of a private firm sent by civilian mail, Tallinn 3/4.01.1944. Scarce German rate of 38 rpn: local letter up to 20 g 8 rpn + registration 30 rpn (1.07.1943-1944). The local rate was only introduced in July 1943. Scarce mixed use of two different kinds of red 12 rpn "Ostland" stamps, one in lithographic and two in gravure print. Estonian postmark TALLINN/U/EESTI, bilingual registration R-label "Reval/Tallinn".

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Saksa okupatsioon – "Ostland" periood

"Ostland" ületrükiga postmargid okupeeritud idaaladele

Estonia 1940-1944 / Between two fronts

German occupation – "Ostland" period

"Ostland" stamps for Occupied Eastern Territories

Left. Printed matter sent by civilian mail, Tallinn 7.7.1942 - Arensburg/Kuressaare (island Saaremaa). German rate 3 rpn, inland printed matter up to 20 g (1.12.1941-1944). For ease of envelope re-use, the address is written at the top of the envelope, leaving most of the front unused. Envelopes were in short supply during the war, so one envelope was often used two or even three times.

Below. Twice used envelope. German rate 12 rpn, inland letter up to 20 g (1.12.1941-1944). First sent Arensburg/Kuressaare (island Saaremaa) 10.11.1942 - Karja (island Saaremaa). Second time sent Arensburg/Kuressaare (island Saaremaa) 18.11.1942 - Tallinn. On both occasions, the letter is franked with four 3 rpn stamps at the Kuressaare post office and the stamps are cancelled with official mail postmarks. For official mail use, the first time the letter was posted it had the required letter cachet (Briefstempel) of the sender, which was invalidated by the second sender Karja Kodumajanduskool.

Ülal. Läbi tsiviilposti kulgenud trükitöö, Tallinn 7.7.1942 - Arensburg/Kuressaare (Saaremaa). Saksa tariif 3 rpn, sisemaine trükitöö kuni 20 g (1.12.1941-1944). Ümbriku korduvkastutuse hõlbustamiseks on saaja aadress kirjutatud ümbriku üles äärde, jättes suurema osa esiküljest kasutamata. Sõjaajal oli ümbrikutest puudus, seega tihti kasutati ühte ümbrikku kaks ja isegi kolm korda.

Paremal. Kaks korda kasutatud ümbrik. Saksa tariif 12 rpn, sisemaine lihtkiri kuni 20 g (1.12.1941-1944). Esimest korda saadetud Arensburg/Kuressaare (Saaremaa) 10.11.1942 - Karja Kodumajanduskool (Saaremaa). Teist korda saatnud Karja Kodumajanduskool, Arensburg/Kuressaare (Saaremaa) 18.11.1942 - Tallinn. Mõlemad korrad on kiri Kuressaare postkontoris margistatud nelja 3 rpn margiga ja margid on tembeldatud Saksa ametiposti templitega. Ametiposti kasutamiseks on esimesel saatmisel kirja alla vasakusse nurka saatja poolt loodud ametiasutuse Briefstempel, mis on Karja Kodumajanduskooli poolt ümbriku teistkordsel kasutamisel maha tõmmatud.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel
Saksa okupatsioon – "Ostland" periood
"Ostland" ületrükiga postmargid okupeeritud idaaladele

Estonia 1940-1944 / Between two fronts
German occupation – "Ostland" period
"Ostland" stamps for Occupied Eastern Territories

Left. Local business letter sent by civilian mail, Tallinn 24.8.1944. German rate 8 rpn, local letter up to 20 g (1.7.1943-1944). The reduced rate for local items in Estonia came into force relatively late (1.7.1943), so items franked with a single 8 rpn stamp are relatively scarce. The stamp is cancelled by the bilingual machine cancellation REVAL-TALLINN/A (in use July-September 1944). The sender of the letter is Gemeinchaftsbank Estland, or Eesti Peapank, which can be considered the German successor to Bank of Estonia, which closed at the end of 1942.

Below. Letter of a German company sent by the German official mail to Latvia, Reval/Tallinn 10.1.1944 - Riga. German rate 24 rpn, 2nd weight class inland letter 21-250 g (1.12.1941-1944). Very scarce correct multi franking of 8 rpn stamps. The letter has been posted through German official mail (Dienstpost), there is required note "Durch Deutsche Dienstpost" on top, firm's cachet in the bottom left corner and a blue diagonal cross is marked with pencil to distinguish official mail of other correspondence.

Ülal. Äriettevõtte poolt tsiiviilpostiga saadetud kohalik lihtkiri, Tallinn 24.8.1944. Saksa tariif 8 rpn, kohalik lihtkiri kuni 20 g (1.7.1943-1944). Alandatud tariif kohalikele saadetistele Eesti aladel hakkas kehtima suhteliselt hilja (1.7.1943), seega üksiku 8 rpn margiga saadetised on suhteliselt harva esinevad. Mark kustutatud kakskeelse masintempliga REVAL-TALLINN/A, mis oli kasutuses juuli-september 1944. Kirja saatjaks on *Gemeinchaftsbank Estland* ehk Eesti Peapank, mida võib pidada 1942. a lõpus suletud Eesti Panga järeltulijaks.

Paremal. Saksa firma poolt Saksa ametipostiga saadetud kohalik lihtkiri, Reval/Tallinn 10.1.1944 - Riia (Läti). Saksa tariif 24 rpn, sisemaine teise kaalukategooria lihtkiri 21-250 g (1.12.1941-1944). Väga harva esinev tariifne 8 rpn margi multifrankeering. Kiri on saadetud läbi Saksa ametiposti (*Dienstpost*), ülal nõutud märge "*Durch Deutsche Dienstpost*", all vasakus nurgas asutuse firmatempel ning pliatsiga on peale märgitud sinine diagonaalrist ametiposti kirjade tavakirjadest eristamiseks.

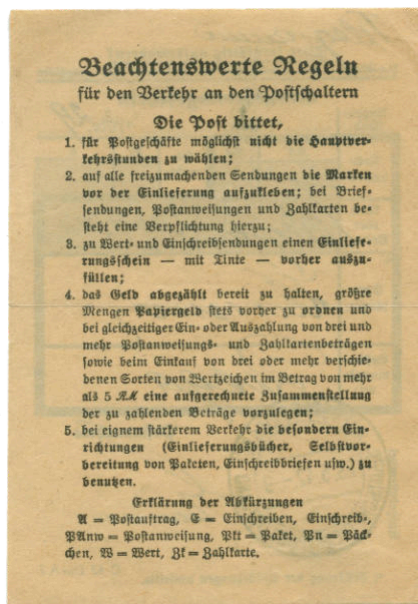

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel
 Saksa okupatsioon – "Ostland" periood
 "Ostland" ületrükiga postmargid okupeeritud idaaladele

Estonia 1940-1944 / Between two fronts
 German occupation – "Ostland" period
 "Ostland" stamps for Occupied Eastern Territories

Left. Telegram receipt, Arensburg/Kuressaare (island Saaremaa) 23.05.1942 - Riga, occupied Latvia. On the receipt we see a 10 rpn "Ostland" overprinted stamp (gravure print, Mi 7), which is very scarce as single, cancelled with a ARENSBURG (ÖSEL) - c - DDO postmark. The telegram sender has handed the telegram to the postman, not to the post office (Einlieferung beim Zusteller), therefore he must have paid a service charge of 10 rpn in addition to the telegram message charge (2,40 RM). For the service charge, the 10 rpn postage stamp was later cancelled on the receipt at the post office. The stamped receipt was apparently later returned to the telegram sender. The German "Einlieferungsschein" form, which was predominantly intended for letters and postal parcels, was here provisionally used for a telegram. Rare combination.

Kviitungi tagakülg, vähendatud.
 Back side of the receipt, reduced.

Telegrammikviitung, Arensburg/Kuressaare (Saaremaa) 23.05.1942 - Riia, okupeeritud Läti. Kviitungil on ARENSBURG (ÖSEL)/c/DDO postitempliga kustutatud 10 rpn "Ostland" ületrükiga postmark (sügavtrükk, Mi 7), mis üksikuna väga harva esinev. Telegrammisaatja on telegrammi edastanud postiljonile, mitte postkontoris (Einlieferung beim Zusteller), seetõttu on ta pidanud maksma 10 rpn teenustasu lisaks telegrammi sõnamaksule (2,40 RM). Teenustasu ulatuses kustutati hiljem postkontoris kviitungile lisatud 10 rpn postmark. Margiga kviitung ilmselt tagastati hiljem telegrammisaatjale. Kviitungina on ajutiselt kasutatud saksa-keelset "Einlieferungsschein" vormi, mis oli mõeldud valdavalt kirjadele ja postipakkidele, siin antud välja telegrammi jaoks. Haruldane kooslus.

Below. Airmail letter to Germany, Reval/Tallinn 27.07.1944 - Freiberg. German rate 17 rpn: letter up to 20 g 12 rpn + airmail surcharge 5 rpn each 20 g (1.12.1941-1944, 5 rpn over franked). Mixed franking with a 10 rpn "Ostland" overprinted stamp (lithographic print, Mi 19), which is very scarce on Estonian items. It is possible that this stamp was not sold in Estonia, but elsewhere in the Ostland region. Despite having "Deutsche Dienstpost Ostland" marking, the letter has been likely left in a collection box, so the stamps are cancelled with the bilingual civilian mail machine postmark REVAL-TALLINN, which was in use for about 3 months, July-September 1944.

Lennupostiga lihtkiri Saksamaale, Reval/Tallinn 27.07.1944 - Freiberg. Saksa tariif 17 rpn: lihtkiri kuni 20 g 12 rpn + lennuposti lisatasu 5 rpn iga 20 g (1.12.1941-1944, 5 rpn üle frankeeritud). Segafrankeering Eestis kasutatuna väga harva esineva 10 rpn "Ostland" ületrükiga margiga (kivitrükk, Mi 19). Võimalik, et see mark polnud Eestis müügil, küll aga mujal idaaladel. Margid on kustutatud kakskeelse tsiviilposti masin-templiga REVAL-TALLINN, mis oli kasutuses ligi 3 kuud, juuli-september 1944.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel
 Saksa okupatsioon – "Ostland" periood
 "Ostland" ületrükiga postmargid okupeeritud idaaladele

Estonia 1940-1944 / Between two fronts
 German occupation – "Ostland" period
 "Ostland" stamps for Occupied Eastern Territories

DER FRIEDENSRICHTER DES DISTRIKT TALLINN
 IN TALLINNA 5. JAOSKONNAKOHTUNIKU K7-9
 Geschäftsnummer 42 194
 Toimiku nr. 1344

Ladung — Kohtukutse

Hiermit werden Sie in dem Rechtsstreit
 Käesolevaga kutsutakse Teid
 surmud E. Tikk
 järgite kriminaal- ja tsiviil-
 kohtu- ja tsiviil-kohtu-
 als kui parija H. Tikk ja surma-
 auf den 29. apr. 1944
 kuupäev
 kell 11. Uhr zur Gerichtsverhandlung vor den
 Friedensrichter TALLINNA 5.
 jaoskonnakohtuniku kohtuistungile
 Tinnu, Raikukohtu uut. 3
 Strasse Nr. 3 Zimmer Nr. geladen.
 Tänav Tuba

TERMINLADUNG
 KOHTUKUTSE

An N.O. Aug. Oksa
 Kellele
 in Tallinn
 kuhu Heine tn.!

25 25
 OSTLAND
 DEUTSCHES REICH

Summons with the advice of receipt (Avis de réception) from the 5th Area Court of Tallinn (left, posted 18.04.1944) and from the criminal department of the Tallinn District Court (below, posted 6.09.1944). A scarce special German summons rate 25 rpn, which is not found in the regular postal rate lists/catalogues, as it could only be used by court authorities. Scarce single franking with a 25 rpn Ostland stamp. The summonses were sent on a bilingual form, which had two parts - the second part was a notice of receipt, which was returned to the court and which informed that the addressee had received the summons. My study shows that summonses from different types of courts are slightly different, with the court type name printed on. Back side is also completely different between shown white and red forms. Note that the Estonian civilian mail machine postmark TALLINN/EESTI was meanwhile changed to the German style REVAL-TALLINN/A, which was in use about 3 months, July-September 1944.

Ülal. Tallinna 5. jaoskonnakohtu väljastustatega kohtukutse, Tallinn 18.04.1944. Saajaks vandeakvo- kaat August Oksa. Harva esinev Saksa väljastus- teatega kohtukutse eritariif 25 rpn, mida tavalistes postitariifide nimekirjades ja kataloogides ei leidu, kuna seda said kasutada ainult kohtu- asutused. Frankeeritud üksikuna harva esineva 25 rpn margiga. Kohtukutse on saadetud kaks- keelsel vormil, mis oli kaheosaline – teise osa moodustas väljastusteade, mis tagastati kohtusse ja mis andis teada, et adressaat on kohtukutse kätte saanud.

BEZIRKSGERICHT IN Tallinna RINGKONNAKOHTUS
 Geschäftsnummer 244 1944
 Toimiku nr. 4

Ladung — Kohtukutse

Hiermit werden Sie in der Strafsache
 Käesolevaga kutsutakse Teid
 Waldemar Kasari
 nach d. estn. StrG § 57, 58 p.1. järgi
 süüd. asjas KrS
 als — kui kaitsjad
 auf den 20. September 1944
 kuupäev
 kell 14 Uhr zur Gerichtsverhandlung vor die
 Strafabteilung des Bezirksgerichts
 Ringkonnakohtu krim.-osak. kohtuistungile
 Tallinnas, Raikukohtu tn. 3
 Strasse Nr. Zimmer Nr. 4. geladen.
 Tänav Tuba

TERMINLADUNG
 KOHTUKUTSE

An August
 Kellele Oksa
 Naabikatu.
 in
 kuhu Heine!
 Tallinn.
 (dtsch.-estn.)

25 25
 OSTLAND
 DEUTSCHES REICH

Tallinna ringkonnakohtu kriminaalosakonna väljastustatega kohtukutse, Tallinn 6.09.1944. Saajaks vandeadvokaat August Oksa. Väga harva esinev Saksa väljastustatega kohtukutse eritariif 25 rpn, mida tavalistes postitariifide nimekirjades ja kataloogides ei leidu, kuna seda said kasutada ainult kohtu- asutused. Frankeeritud üksikuna harva esineva 25 rpn margiga. Kakskeelne tsiviilposti masintempel REVAL-TALLINN/A, mis oli kasutusel juuli-september 1944. Kohtukutse on saadetud kakskeelsel vormil, mis oli kaheosaline – teise osa moodustas väljastusteade, mis tagastati kohtusse ja mis andis teada, et adressaat on kohtukutse kätte saanud. Võimalik, et seda 20. septembri kohtuistungit ei toimunudki, kuna sel ajal käis kõva sakslaste evakueerimine Tallinnast ja 22. septembril olid peale tungivad vene väed juba linnas sees.

Mitteilmumise tagajärjed.

I kohtuastme asjus. Kui kutselehe esiküljel on tähendatud, et ilmumine on sunduslik, siis ilma seadusliku (mõjuva) põhjuseta mitteilmunud kohtu- aluse toimetatakse sundkorras kohtusse; seaduslike põhjusteta ilmumata jäänud tunnis- tajat, asjatundjat, tõlki või alaealise kohtualuse eestkostjat karistatakse kuni 100-margase raha- trahviga ja tunnistaja toimetatakse sundkorras kohtusse. Ilmumata jäänud isik kannab asja- arutamise edasilükkamisest tingitud kohtukulud (KKS §§ 376, 442, 444). Erakaebaja või tsiviililnõudja mitteilmumine loetakse vastavalt oma taotlusest loobumiseks (KKS § 386, 387).

II kohtuastme asjus. Kui kutselehe esiküljel on tähendatud, et ilmumine on sunduslik, siis ilma seadusliku (mõjuva) põhjuseta toimetatakse kohtu- aluse eestkostjat karistatakse kuni 50-margase raha- trahviga, ja tunnis- taja toimetatakse sundkorras kohtusse (KKS §§ 842, 758, 771, 773, 774).

KKS § 180. Seaduslikeks mitteilmumise põhjusiks loetakse:

1. vabi all viibimine;
2. liikleimisühenduste katkemine ülepääsematute takistuste tõttu;
3. ootamatu varakaotus õnnetusjuhu tõttu;
4. kutsutava haigus, mis ei võimalda kodunt lahkuda;
5. vanemate, abikaasa või lapse surm või nende elukardetav haigus;
6. kutselehe mittekättesaamine või hiline kättesaamine.

Vollitusel: Sekretär.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel
Saksa okupatsioon – "Ostland" periood
Ametipostmargid (Dienstmarke)

Estonia 1940-1944 / Between two fronts
German occupation – "Ostland" period
Official stamps (Dienstmarke)

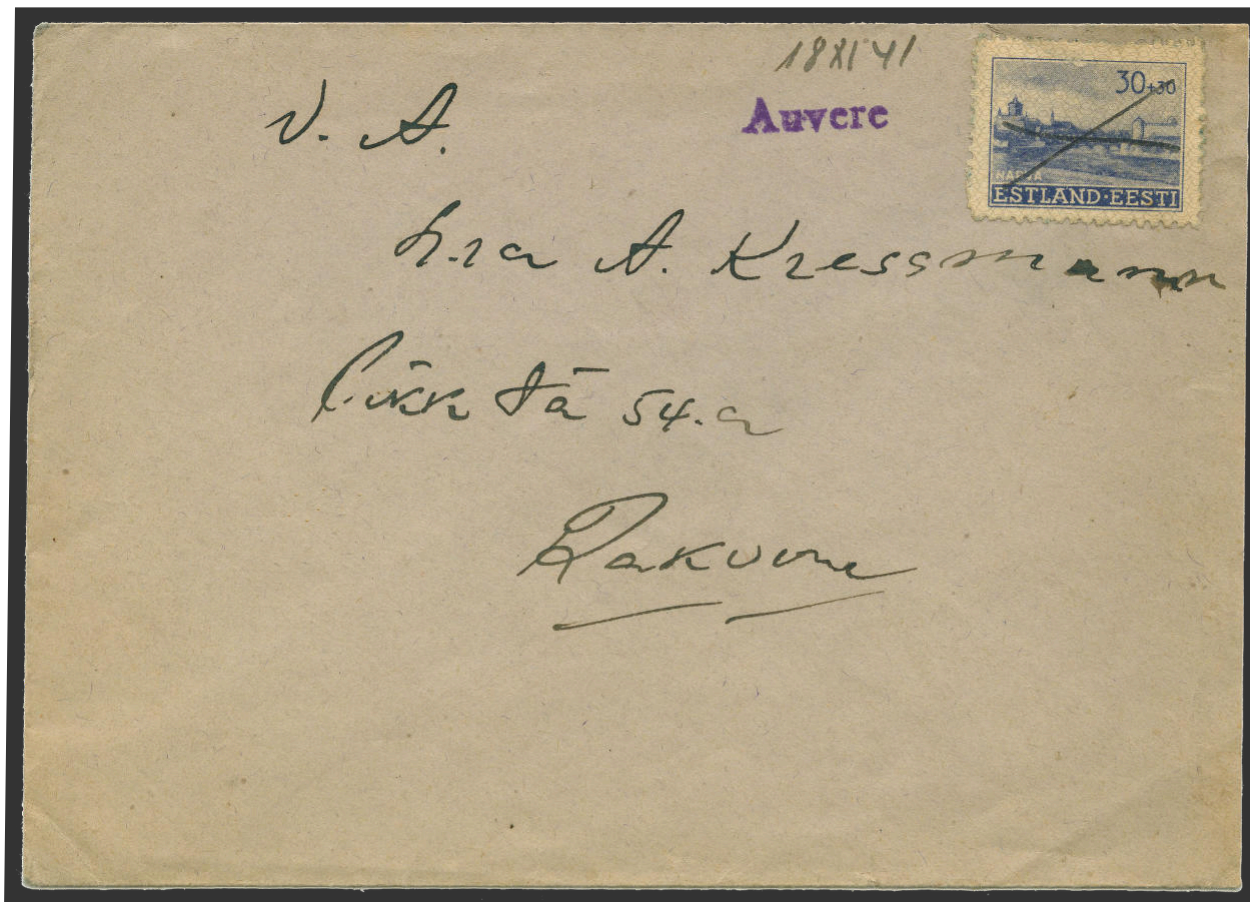

Saksa ametipostmarkidega margistatud tähtid kiri, Arensburg/Kuressaare 20.11.1942 - Hapsal/Haapsalu 23.11.1942. Saksa tariif 54 rpn: 24 rpn 2. kaaluklassi lihtkiri 21-250 g + 30 rpn tähistusmaks (1.12.1941-1944). Saadetud läbi Saksa ametiposti. Margistatud spetsiaalselt Saksa ametiasutusele mõeldud ametipostmarkidega (Dienstmarke). Saksa ametipostmarkide kasutamine Eestis oli tagasihoidlik, valdavalt kasutasid ametiasutused tavalisi "Ostland" ületrükiga postmarke. Seetõttu on ametipostmarkidega saadetised suhteliselt harva esinevad, tähtid kirjadel väga harva esinevad. Kirja all vasakus nurgas on ametiposti kasutamiseks nõutud saatja kirjatempel (Briefstempel).

Registered letter franked with stamps for German official mail, Arensburg/Kuressaare (island Saaremaa) 20.11.1942 - Hapsal/Haapsalu 23.11.1942. German rate 54 rpn: 24 rpn 2nd weight class letter 21-250 g + 30 rpn registering (1.12.1941-1944). Sent by German official mail (Dienstpost). The postage stamps on the envelope were specially designed for official mail of the German authorities (Dienstmarke). The use of German official stamps in Estonia was modest, the authorities mostly used ordinary "Ostland" stamps available in post offices. Therefore, postal items with the official stamps are relatively scarce, registered letters are very scarce. In the bottom left corner of the letter there is a violet letter cachet (Briefstempel) of the sender, required for the use of the German official mail (Dienstpost).

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel
Saksa okupatsioon – "Ostland" periood
Ajutised postitemplid

Estonia 1940-1944 / Between two fronts
German occupation – "Ostland" period
Provisional postmarks

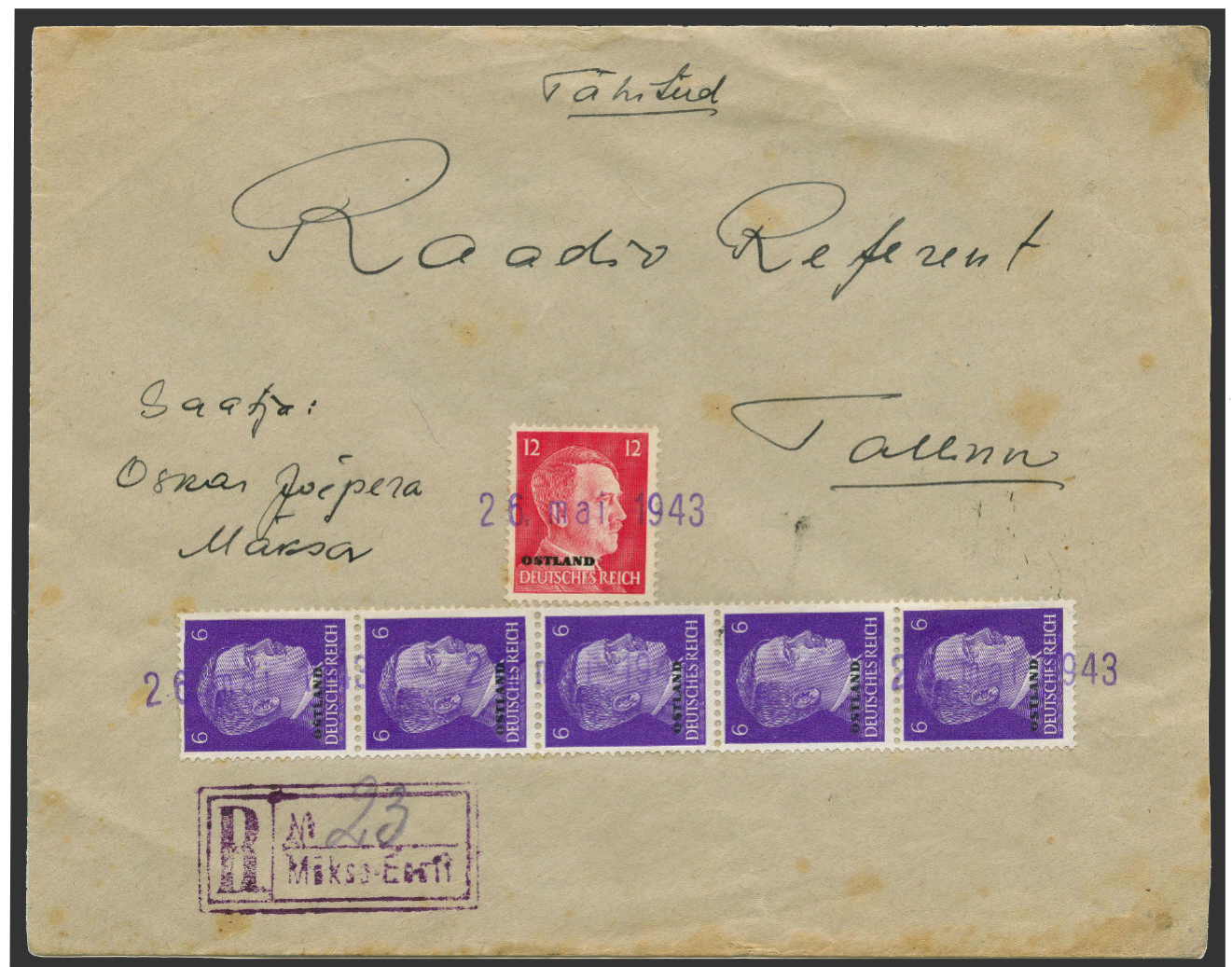
Left. Letter with Auvere provisional postmark, Auvere (Ida-Virumaa) 18.11.1941 - Rakvere. This scarce provisional Auvere postmark was in use until 1942, when new German-style AUVERE/A calendar postmark was introduced. Reconstruction Fund postal rate, letter up to 20 g 60 kop (29.9.1941-31.11.1941). Charitable surcharge of the Reconstruction Fund postage stamps was exceptionally included in the postal rate.

The postal and telephone agency in Auvere station was destroyed in July 1941 by a German air raid on a Soviet military train stationed there, and the original Republic of Estonia-era postmark was apparently destroyed in the process. Under similar circumstances, provisional postmarks were used in quite a number of post offices in 1941-42, although relatively few such items have survived to the present day.

Below. R-letter with Mäksa provisional postmark, Mäksa (Tartumaa) 26.5.1943 - Tallinn 29.5.1943. **Provisional cancellation with rubber date mark from Mäksa, not found in catalogues.** Arrival postmark TALLINN/H (C2 type) dated 29.5.1943 on the reverse. German postal rate 42 rpn: letter up to 20 g 12 rpn + registration 30 rpn (1.12.1941-1944).

Ülal. Auvere ajutise postitempliga kiri, Auvere (Ida-Virumaa) 18.11.1941 - Rakvere. **Harva esinev kustutus sulepea ja "Auvere" ridatempliga.** 1942. a võeti kasutusele saksa stiilis AUVERE/A kalendertempel. Ülesehitusfondi postitariif, sisemine lihtkiri kuni 20 g 60 kop (29.9.1941-31.11.1941). Ülesehitusfondi markidel arvati erandlikult lisamaks postitariifi sisse. **Auvere vaksalis asunud posti-telefoni agentuur hävis juulis 1941 sakslaste õhurünnakus jaamas seisvale vene sõjaväerongile, seoses sellega arvatavasti hävis ka Eesti Vabariigi aegne postitempel.** Sarnastel asjaoludel kasutati 1941-42 aastatel ajutisi postitempleid üsna paljudes postkontorites, kuigi tänapäevani on selliseid saadetisi säilinud suhteliselt vähe.

Paremal. Mäksa ajutise postitempliga tähtkiri, Mäksa (Tartumaa) 26.5.1943 - Tallinn 29.05.1943. **Ajutine kummist kuupäevatempliga kustutus, mida kataloogides ei leidu.** Tagaküljel saabumistempel TALLINN/H (C2) kuupäevaga 29.5.1943. Saksa tariif 42 rpn: lihtkiri kuni 20 g 12 rpn + tähistusmaks 30 rpn (1.12.1941-1944).

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel
 Saksa okupatsioon – "Ostland" periood
 Juurdemaksuga koormatud saadetised (Nachgebühr)

Estonia 1940-1944 / Between two fronts
 German occupation – "Ostland" period
 Postage due (Nachgebühr)

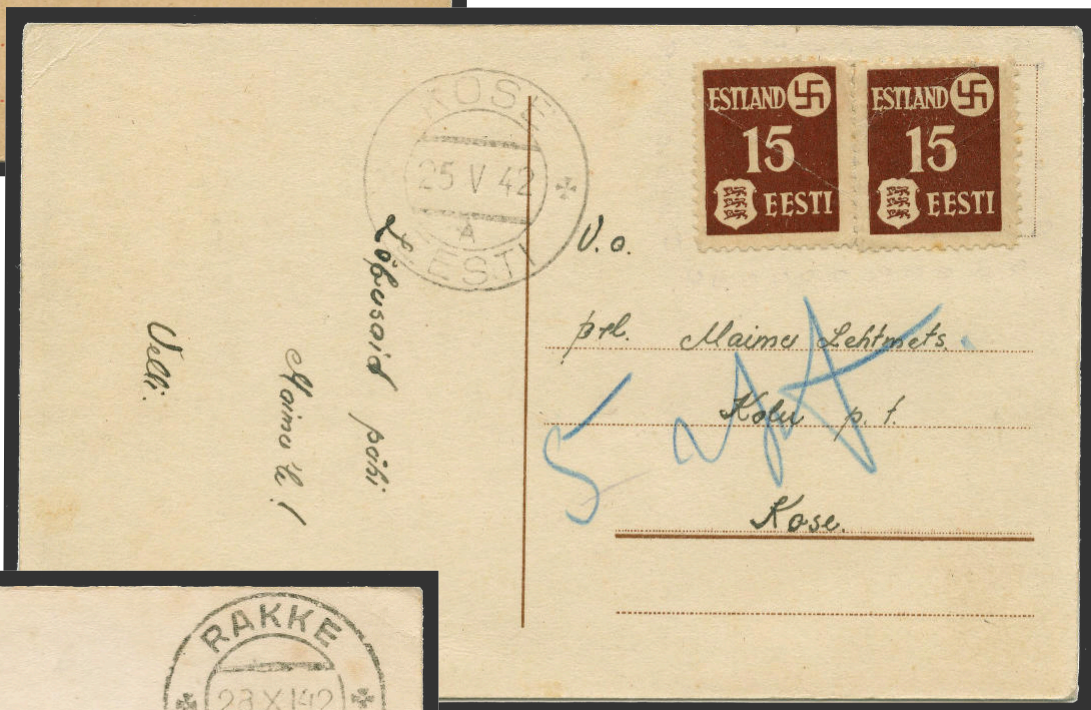

Left. Kihelkonna (island Saaremaa) 17.11.1941 - Tallinn. Reconstruction Fund rate 40 kop, inland postcard (29.9.1941-30.11.1941). Under-franked with 15+15 kop Reconstruction Fund stamp, which had postal value of 30 kop. For the missing 10 kop postage due of 20 kop (double the missing amount) was imposed, payable by the recipient. Estonian "T" mark was used. The postcard used is the postal stationery card of the USSR (Mi P161 I), the postage stamp is covering the printed Soviet 20 kop postage stamp, which had no franking value since Reconstruction Fund rate of 29.9.1941.

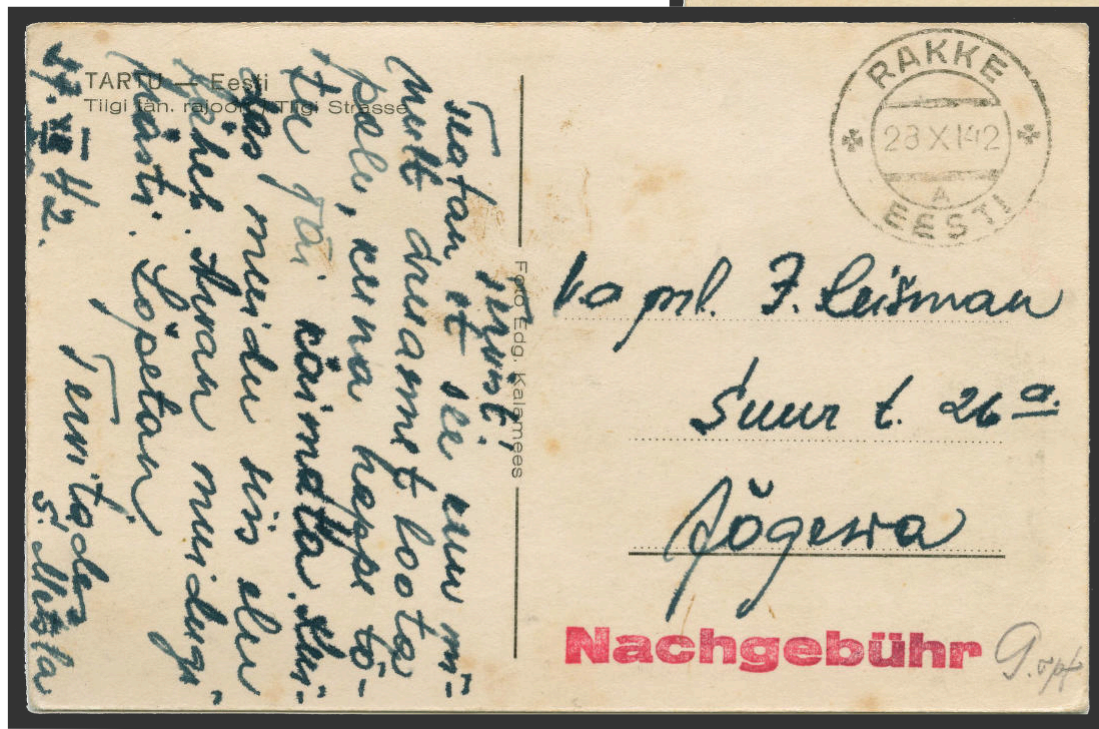
Below. Kose (Harjumaa) 25.5.1942. German rate 3 rpn, holiday card as printed matter (1.12.1941-1944). The value of the two Tartu postage stamps would have been the required 3 rpn (30 kop), but since these stamps were no longer valid (until 30.4.1942), the stamps were not cancelled and postage due of 5 rpn (missing amount 1.5 times, rounded up) was imposed and marked by pencil, to be paid by the recipient.

Ülal. Kihelkonna (Saaremaa) 17.11.1941 - Tallinn. Ülesehitusfondi tariif 40 kop, sisemaine postkaart (29.9.1941-30.11.1941). Alamargistatud 15+15 kop ülesehitusfondi margiga, mille posti-väärtus oli erandlikult 30 kop. Puuduoleva 10 kop eest määrati juurdemaks 20 kop (kahekordne puuduolev summa), mis tuli tasuda saajal.

Paremal. Kose 25.5.1942. Saksa postitariif 3 rpn, pühadekaart trükitööna (1.12.1941-1944). Kahe Tartu postmargi väärtus oleks küll olnud nõutav 3 rpn (30 kop), kuid kuna need margid enam ei kehtinud (kuni 30.4.1942), siis marke ei tembeldatud ja määrati juurdemaks 5 rpn (puuduolev summa 1,5-kordselt, ümardatud üles), mis tuli tasuda saajal.

Left. Rakke (Järvamaa) 22.11.1942 - Jõgeva. German rate 6 rpn, inland postcard (1.12.1941-1944). As there is no postage stamp, a surcharge of 9 rpn (1,5 times the missing amount) was imposed, to be paid by the recipient. Very scarce German language postage due mark "Nachgebühr" ("Postage due"), added in Rakke or Jõgeva. During the German occupation, post offices used "Nachgebühr" marks of various designs, instead of pencil notes and the classic "T" marks.

Vasakul. Rakke (Järvamaa) 22.11.1942 - Jõgeva. Saksa tariif 6 rpn, sisemaine postkaart (1.12.1941-1944). Kuna postmark puudub, siis määrati juurdemaks 9 rpn (puuduolev summa 1,5-kordselt), mis tuli tasuda saajal. Väga harva esinev Rakkes või Jõgeval lisatud saksakeelne juurdemaksutempel "Nachgebühr" ("Juurdemaks"). Osad postkontorid kasutasid Saksa okupatsiooni ajal juurdemaksu näitamiseks pliatsimärkmete ja klassikaliste "T"-templeite asemel erineva kujundusega "Nachgebühr"-templeid.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Saksa okupatsioon – "Ostland" periood

Tsensuuritemplid "KONTROLLITUD"

Taust. Saksa okupatsiooni ajal tegutsesid Eesti Omavalitsusele alluvate politseiprefektuuride koosseisus lisaks kriminaal- ja välipolitseile ka poliitilise politsei osakonnad, mis lisaks vastuluurele tegelesid ka rahva meelsuse kohta informatsiooni kogumisega, lugedes selleks muu hulgas pisteliselt läbi posti kulgenud kirju. Raportid esitati julgeolekupolitseile. Poliitilise politsei poolt kontrollitud postisaadetistele löödi lilla või punane tempel "KONTROLLITUD".

Minu uurimus näitab, et "KONTROLLITUD" templid võeti kasutusele aprillis 1942 ja lisatud kuupäevatemplit kasutati ainult ligi kuu aja jooksul, hiljem sellest loobuti. Kuupäevatemplit on kaks versiooni, ühel kuu rooma numbriga ("IV") ja teisel sõnalühendiga ("apr"). Enamik "KONTROLLITUD" templiga saadetisi pärineb aastast 1942, vähem on aastast 1943 ja 1944. a saadetised on väga harva esinevad.

Ülal. Tsenсуuri läbinud Saksa tervikasi-postkaart, Nõmme 28.10.1942 (kirjas tagaküljel) - Tartu. Saksa postitariif 6 rpn, sisemaine postkaart (1.12.1941-1944). Esiküljel punane ilma kuupäevata tseensuuritempel "KONTROLLITUD". Postmark ebatüüpiliselt kustutatud pliatsiga.

Paremal. Tsenсуuri läbinud Saksamaale saadetud postkaart, Reval/Tallinn 25.4.1942 - Flörsheim am Main. Saksa postitariif 6 rpn, sisemaine postkaart (1.12.1941-1944). Postmark on kustutatud Saksa ametipostitempliga REVAL/a/DDO, kuid kaardi üles paremasse äärde kirjutatud "Deutsche Dienstpost Ostland" on maha tõmmatud ja postkaart on 2 päeva hiljem sattunud Eesti tsenсuri huviorbiiti, kes on löönud punase "KONTROLLITUD" templi koos kuupäevatempliga "27. apr. 1942". Ebatavaline.

Estonia 1940-1944 / Between two fronts

German occupation – "Ostland" period

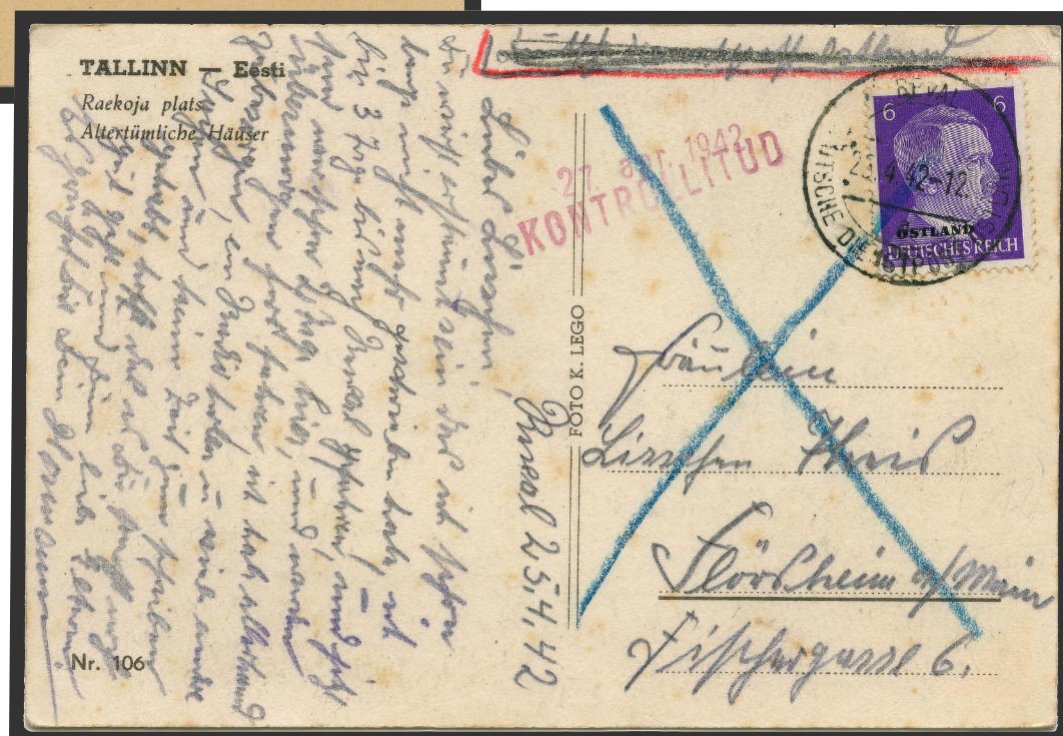
Censor marks "KONTROLLITUD"

Background. During the German occupation, in addition to the criminal and field police, the police prefectures under the control of the Estonian Self-Government also had political police departments, which, in addition to counterintelligence, also collected information about the public mood by, among other things, randomly reading letters through the post. The reports were submitted to the Security Police. The postal items checked by the political police were marked with the single line purple or red "KONTROLLITUD" stamp.

My research shows that the "KONTROLLITUD" ("CHECKED") marks were introduced in April 1942 and the date stamps added were only used for about a month, later abandoned. There are two versions of the date stamp, one with a Roman numeral for the month ("IV") and the other with a word combination ("apr"). Most of the items with "KONTROLLITUD" mark date from 1942, fewer from 1943 and very few from 1944.

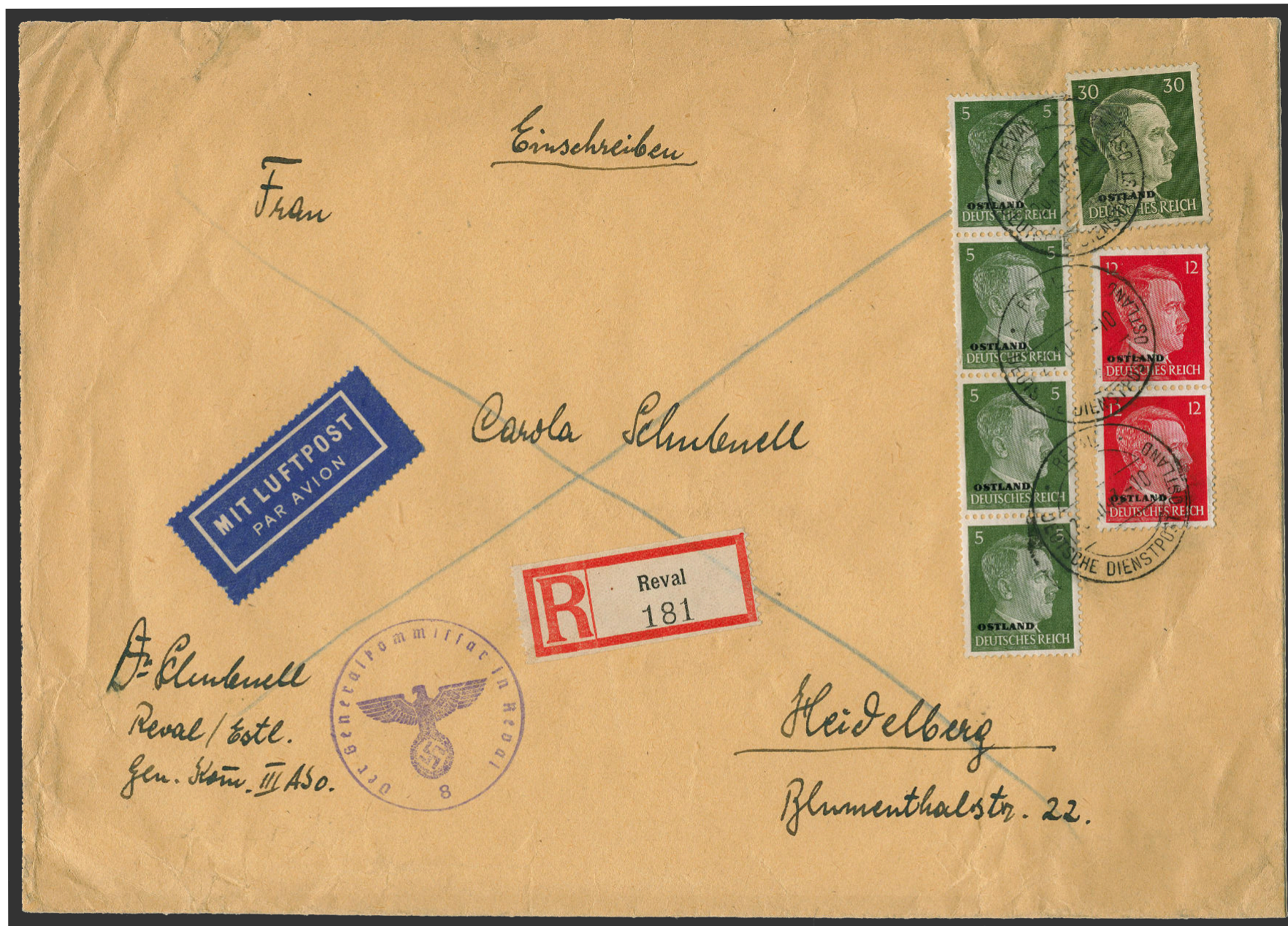
Left. Censored German postal stationery card, Nõmme 28.10.1942 (written on the back) - Tartu. German postal rate 6 rpn, inland postcard (1.12.1941-1944). Red undated censor mark "KONTROLLITUD" on the front. Postage stamp cancelled atypically by pencil.

Below. Censored postcard to Germany, Reval/Tallinn 25.4.1942 - Flörsheim am Main. German postal rate 6 rpn, inland postcard (1.12.1941-1944). The stamp is cancelled with a German official mail (Dienstpost) postmark, but the inscription "Deutsche Dienstpost Ostland" in the upper right corner of the card has been removed and the postcard has been somehow captured 2 days later by Estonian censor, who added the red "KONTROLLITUD" mark plus the date stamp "27. apr. 1942". Unusual item.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel
Saksa okupatsioon – "Ostland" periood
Lennupost (Luftpost)

Estonia 1940-1944 / Between two fronts
German occupation – "Ostland" period
Air mail (Luftpost)

Raske tähitud lennupostikiri Saksamaale, Reval (Tallinn) 20.10.1943 - Heidelberg Saksa postitariif 74 rpn: 24 rpn lihtkiri 21-250 g + 30 rpn tähistusmaks + 20 rpn lennuposti lisatasu 61-80 g (5 rpn iga 20 g eest).
Haruldane 4. kaalukategooria lennupostikiri.

Kirja on läbi Saksa ametiposti (*Deutsche Dienstpost*) kodustele saatnud Eesti Kindralkomissariaadi III osakonna sakslasest töötaja. Saksa ametiposti võisid kasutada ka ametiposti kasutamise loaga ettevõtete ja ametite töötajad. Kirja all vasakus nurgas on lilla ametiposti kasutamiseks nõutud asutuse kirjatempel (*Briefstempel*) ning sinise pliitsiga on peale märgitud diagonaalrist ametiposti kirjade eristamiseks tavakirjadest.

Heavy registered air mail letter to Germany, Reval (Tallinn) 20.10.1943 - Heidelberg. German postal rate 74 pfg: 24 rpn letter 21-250 g + 30 rpn registering + 20 rpn air mail fee 61-80 g (5 rpn for each 20 g). Rare 4th weight category airmail letter.

The letter was sent through German official mail (*Deutsche Dienstpost*) by a German employee of the Estonian General Commissariat Department III, apparently to his family member. German official mail was also available to employees of companies and institutions with an official mail authorisation. In the bottom left corner of the letter there is a violet letter cachet (*Briefstempel*) of the sender, required for the use of the official mail. A diagonal line is marked with blue pencil to distinguish official mail letters from ordinary mail letters.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel
Saksa okupatsioon – "Ostland" periood
Lennupost (Luftpost)

Estonia 1940-1944 / Between two fronts
German occupation – "Ostland" period
Air mail (Luftpost)

Lennupostiga saadetud lihtkiri Eesti Omavalitsuse juhilt Hjalmar Mäelt Reichsminister, Reichsführer-SS Heinrich Himmlerile, Tallinn 31.8.1943 - Berliin, Saksamaa. Saksa tariif 17 rpn: 12 rpn lihtkiri kuni 20 g + 5 rpn lennuposti lisatasu kuni 20 g (1.12.1941-1944, 3 rpn üle frankeeritud). Lilla Saksa sõjatsensuuri transiittempel "Aa" ("Auslandsprüfstelle a") kontrollpunktist "a" (Königsberg). **On tähelepanuväärne, et Hjalmar Mäe usaldas Heinrich Himmleriga kirjavahetuse puhul täielikult Eesti tsiviilpostisüsteemi, sest kiri on arvatavasti lastud Tallinnas postkasti, kuigi Mäe oleks ilmselt saanud ka kirju saata läbi Saksa ametiposti (Deutsche Dienstpost). Haruldane.**

Heinrich Himmler oli Kolmanda Reichi üks mõjuvõimsamaid mehi. Kuigi Himmler ei kuulunud otseselt Hitleri lähimasse siseringi, siis oma ustavuse tõttu füürerile teenis ta välja hüüdnime "Truu Heinrich" (*der treue Heinrich*) ning sarnaselt teistele Reichi ladvikus ihales ka tema saada Hitleri mantlipärijaks. Himmlerit on tagantjärele peetud võimu poolest Hitleri järel teiseks meheks ja holokausti arhitektiks. Ta sooritas 23. mail 1945 inglaste vangilaagris enesetapu, kui hammustas arstlikul ülevaatusel katki suhu peidetud kaaliumtsüaniidi ampulli.

Hjalmar Mäe oli Eesti poliitik, Eesti Omavalitsuse juht Saksa okupatsiooni ajal aastatel 1941–1944. Eesti NSV perioodil 1941. a alguses lahkus järelümbervasumisel Saksamaale, kust naases sügisel pärast saksa vägede saabumist. Paljudele eestlasele oli ta liiga saksameelne, samas sakslaste jaoks jälle liiga eestimeelne. Tegu oli osava poliitikuga, kes oskas leida õiged inimesi, kellega sõbrustada. 1944. a sügisel põgenes läände, 1945-1947 oli ameeriklaste sõjavangilaagris Saksamaal, hiljem elas Austrias, kus töötas ajakirjaniku ja konsultandina. Suri 1978.

Hjalmar Mäe ca 1943-44 (repro, EFA.271.0.415885)

Air mail letter from the Head of Estonian Self-Government Hjalmar Mäe to Reichsminister, Reichsführer-SS Heinrich Himmler, Tallinn 31.8.1943 - Berlin, Germany. German rate 17 rpn: 12 rpn letter up to 20 g + 5 rpn airmail surcharge up to 20 g (1.12.1941-1944, 3 rpn over franked). Violet German war censorship transit stamp "Aa" ("Auslandsprüfstelle a") added in Königsberg. **It is noteworthy that Hjalmar Mäe had complete confidence in the Estonian civil mail system for his correspondence with Heinrich Himmler, as the letter was sent unregistered and was likely left in a collection box in Tallinn, although he could also have likely sent it by German official mail (Deutsche Dienstpost). Rare.**

Heinrich Himmler was one of the most influential men in the Third Reich. Although Himmler was not directly part of Hitler's inner circle, his loyalty to the Führer earned him the nickname 'Der Treue Heinrich' (The Faithful Heinrich), and like others in the Reich's hierarchy, he longed to be Hitler's henchman. Himmler has subsequently been regarded as second in power only to Hitler and the architect of the Holocaust. He committed suicide in an English prison camp on May 23, 1945, when during a medical examination he bit off a vial of potassium cyanide he had hidden in his mouth.

Hjalmar Mäe was an Estonian politician, head of the Estonian Self-Government during the German occupation in 1941-1944. In the beginning of 1941, during the period of the Estonian SSR, he left for Germany, returning in the autumn, during the German occupation. For many Estonians he was too German, but for the Germans he was too Estonian. He was a skillful politician who knew how to find the right people to befriend. In the autumn of 1944 he fled to the West, in 1945-1947 he was in an American POW camp in Germany, and later lived in Austria, where he worked as a journalist and political consultant. Died in 1978.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Saksa okupatsioon – "Ostland" periood

Kirjavahetus mittevaenulike riikidega – Soome

Taust. Saksa okupatsiooni ajal võisid võimudele kasulikud firmad ja nende töötajad kirju vahetada mõningate mittevaenulike välisriikidega. Kuna eestlastel oli ajalooliselt tihe side soomlastega, lubati erandina Eesti eraisikutele kirjavahetus Soomega alates 1. maist 1942, kuigi eksisteerib ka varasemaid saadetisi. Kirjad tuli postkontoris kohapeal üle leti anda margistamata kujul välistamiseks võimalust, et markide all või nende paigutuse abil edastatakse peidetud salasõnumit. Arvatavasti kontrolliti ka saatja isikut. Kuigi ajalehtedes kirjutati, et Soome minevate saadetiste puhul kehtivad Saksa sisemaa-tariifid, on teadmata põhjusel umbes pooled Soome läinud saadetised margistatud välismaa tariifi järgi. Kuna margid pani sellistele kirjadele üldjuhul postkontori töötaja, siis tuleks mõlemad margistused õigeks lugeda.

Eraisiku poolt välismaa tariifiga esimesel päeval Soome saadetud kiri, Reval/Tallinn 1.5.1942 - Helsingi, Soome 4.5.1942. Saksa tariif 25 rpn, lihtkiri kuni 20 g välismaale (1.12.1941-1944). Saadetud 1. mail 1942, mil Eesti eraisikutele avati Soomega piiratud kirjavahetus. Haruldane. Margistatud üksikuna harva esineva 25 rpn "Ostland" margiga. Kiri avati Saksa sõjatsensuuri kontrollpunktis "b" (Berliin, "OKW Geöffnet/b"-teip ja "OKW Geprüft/b"-templid tagaküljel) ja ka Soome sõjatsensuuri poolt Helsingis ("TARKASTETTU/GRANSKAT" teip koos tsensuuritempliga "12"). Vaatamata Berliinis käimisele ja kahe riigi tsensuuri läbimisele, jõudis kiri Helsingisse kohale kolmandal päeval pärast postitamist – ilmselt liikus see lennupostiga.

Estonia 1940-1944 / Between two fronts

German occupation – "Ostland" period

Correspondence with non-hostile countries – Finland

Background. During the German occupation, companies which were useful to the German authorities and employees of these companies could exchange letters with a small number of non-hostile foreign countries. As Estonians historically had close ties with Finns, Estonian civilians were exceptionally allowed postal correspondence with Finland from May 1, 1942. Letters had to be handed in at the post office unfranked to prevent secret messages to be hidden below or by placement of the stamps. The identity of the sender was probably also checked. Although newspapers announced that German inland rates applied to mail sent to Finland, my study shows that about half of the mail was actually franked according to the foreign rate. As the stamps were usually affixed in the post offices, both frankings should be considered correct.

Civilian letter sent to Finland on the first day, Reval/Tallinn 1.5.1942 - Helsinki, Finland 4.5.1942. German rate 25 rpn, letter abroad up to 20 g (1.12.1941-1944). Rare letter posted on May 1, 1942, when limited civilian correspondence between Estonia and Finland was officially allowed. Scarce franking with a single 25 rpn "Ostland" stamp. The letter was opened by the German war censors in Berlin ("Geöffnet" strip and red "Geprüft" cachets on the reverse) and also by the Finnish war censors in Helsinki ("TARKASTETTU/GRANSKAT" strip on the left). Despite visiting Berlin and passing through two state censors, the letter arrived in Helsinki on the third day after it was sent - apparently it travelled by airmail.

Below. The news about the opening of postal communications with Finland from May 1, 1942 (Eesti Sõna, April 30, 1942).

1. maist postühendus Eesti ja Soome vahel

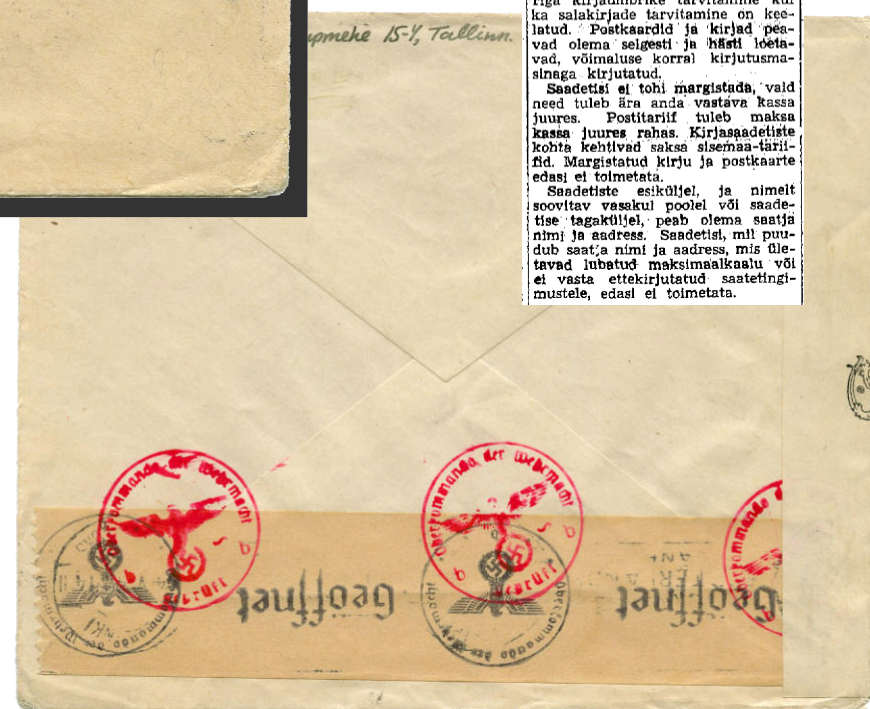
Rilas asuva Iga territooriumi peapostikomissari poolt teatakse, et alates 1. maist 1942 avatakse piiratud ulatuses uue postühendus Eesti kindralgubernatori ja Soome vahel.

Lubatud on liht- ja tähtpostkaardid ja liht- ja tähtkirjad kuni 50 g raskuseni.

Piltpostkaartide saatmine, voodriga kirjatembrike tarvitamine kulka salakirjade tarvitamine on keelatud. Postkaardid ja kirjad peavad olema selgesti ja hästi loetavad, võimaluse korral kirjutusmasinaga kirjutatud.

Saadetisi ei tohi margistada, vaid need tuleb ära anda vastava kassa juures. Postitariif tuleb maksa kassa juures rahas. Kirjasaadetiste kohta kehtivad saksa sisemaa-tariifid. Margistatud kirju ja postkaarte edasi ei toimetata.

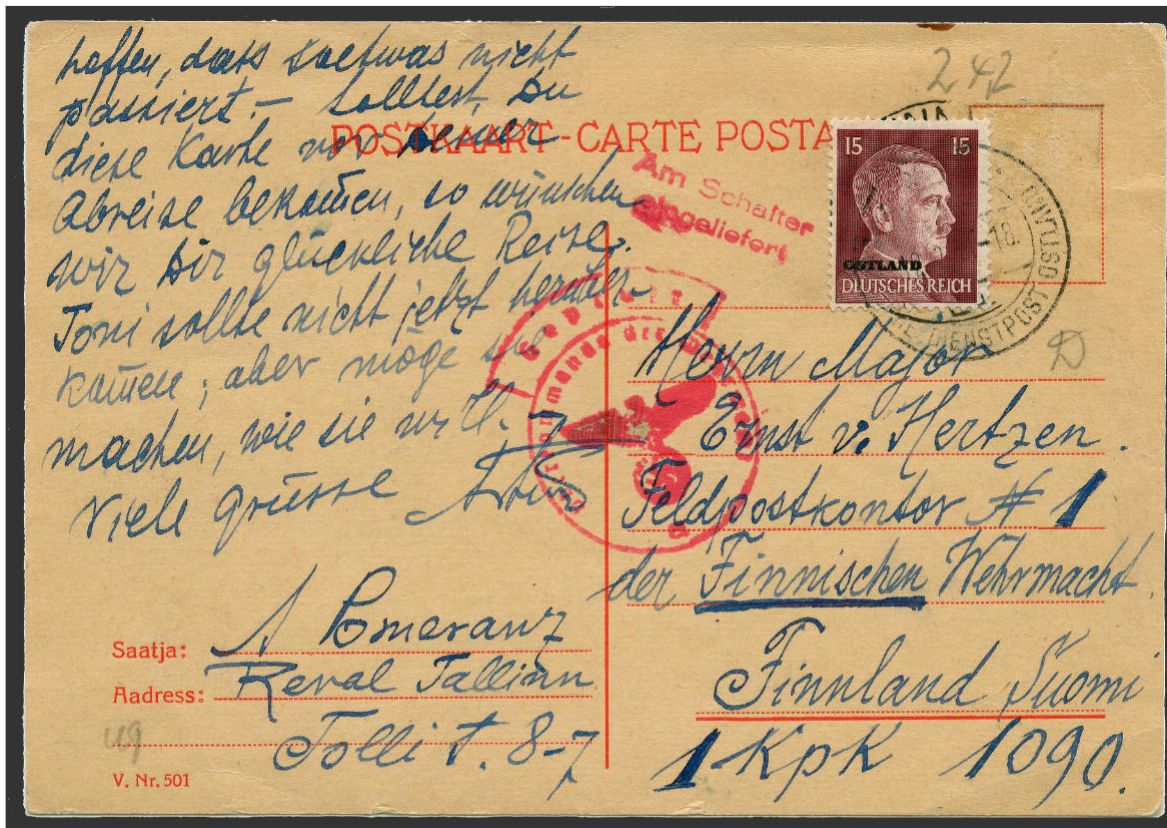
Saadetiste esiküljel, ja nimelt soovitatav vasakul poolel või saadetise tagaküljel, peab olema saatja nimi ja aadress. Saadetisi, mil puudub saatja nimi ja aadress, mis tulevad lubatud maksimaalkaalu või ei vasta ettekirjutatud saatetingimustele, edasi ei toimetata.

Tagakül, vähendatud / Back side, reduced.

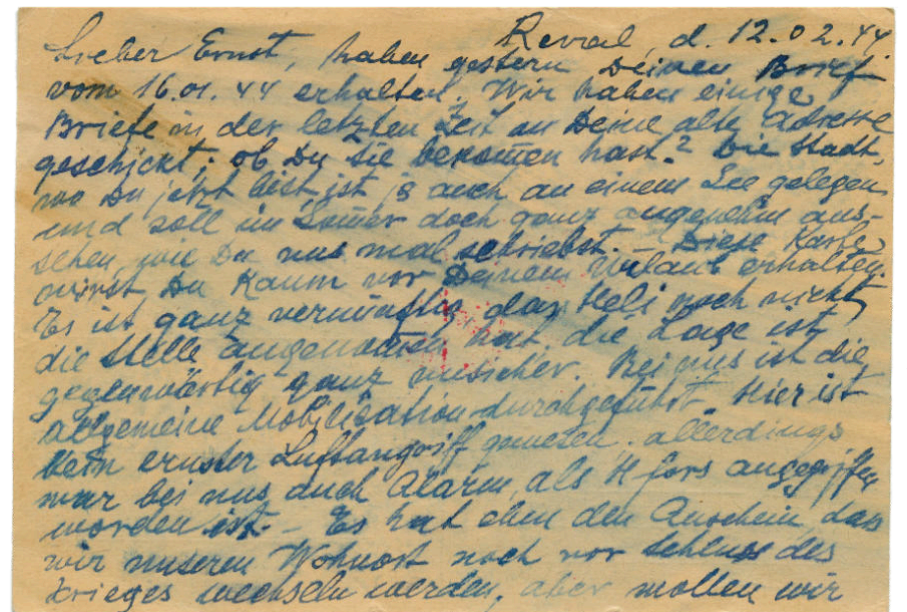
Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel
 Saksa okupatsioon – "Ostland" periood
 Kirjavahetus mittevaenulike riikidega – Soome

Estonia 1940-1944 / Between two fronts
 German occupation – "Ostland" period
 Correspondence with non-hostile countries – Finland

Civilian postcard to Finnish field post number, franked according to foreign rate, Reval/Tallinn 12.2.1944 - Karelia, Finnish Army Field Post Office 1090 (Aunuksen ryhmä, Esikunta/Aun.RE). The recipient of the card was Finnish Major Ernst von Hertzen at the headquarters of the Aunus Group in Olonets Karelia. German rate 15 rpn, postcard abroad (1.12.1941-1944). Very scarce franking with a single 15 rpn stamp. A scarce red censor mark "Am Schalter eingeliefert" ("Handled in at counter"), used in 1944 at the Reval Dienstpost office for mail addressed abroad. Such mail, according to the rules, had to be handed over at the post office without stamps and in person, to identify the sender. The card has been posted twice – the original stamp, already cancelled with TALLINN postmark, has been removed – it can be assumed that the destination address abroad was not noted when first cancelling the stamp and the card had to be re-posted at the Dienstpost counter. There, the postcard to be sent abroad had to be presented without stamps to reduce the possibility of a secret code being hidden under the stamp. The new stamp was cancelled with REVAL/a/DDO postmark on the same day as the text written on the card, so re-mailing had to take place on the same day. On the front there is a red German military censorship cachet "Geprüft/Oberkommando der Wehrmacht/a" ("Checked") from checkpoint "a" (Königsberg), where the reverse of the postcard has been treated with chemicals to reveal a possible secret writing (chemical censorship).

Eraisiku poolt välismaa tariifiga Soome välipostinumbrile saadetud postkaart, Reval/Tallinn 12.2.1944 – Karjala, Soome sõjaväe välipostkontor 1090 (Aunuksen ryhmä, Esikunta/Aun.RE). Kaardi saajaks soome major Ernst von Hertzen, Aunuse grupeeringu staabis Karjalas. Saksa tariif 15 rpn, postkaart välismaale (1.12.1941-1944). Margistatud üksikuna väga harva esineva 15 rpn "Ostland" margiga. Harva esinev punane tsensuuritempel "Am Schalter eingeliefert" ("Üle leti vastu võetud"), mida kasutati 1944. a Tallinna ametipostkontoris välismaale adresseeritud saadetistel, mis tuli eeskirjade kohaselt saatja tuvastamiseks postkontoris kohapeal isiklikult üle anda margistamata kujul. Kaart on postitatud 2 korda, algne juba Eesti postitempliga tembeldatud postmark on eemaldatud – võimalik, et esimesel tembeldamisel ei märgatud välismaa sihtaadressi ning kaart tuli uuesti postitada ametiposti letis. Seal tuli välismaale saatetav postkaart esitada margistamata kujul, et vähendada võimalust, et markide abil edastatakse salasõnum. Uus mark kustutatud Saksa ametiposti templiga samal päeval, mil kirjutatud tekst kaardil, seega uuesti postitamine pidi toimuma samal päeval. Esiküljel punane Saksa sõjatsensuuritempel "Geprüft/Oberkommando der Wehrmacht/a" ("Kontrollitud") kontrollpunktist "a" (Königsberg), kus postkaardi tagaküljel on töödeldud kemikaalidega võimaliku salakirja tuvastamiseks (keemiline tsensuur, pilt paremal).

Tagaküljel, vähendatud. Tekst on Saksa sõjatsensuuri poolt Königsbergis kemikaalidega töödeldud, et teha nähtavaks võimalik salakiri (keemiline tsensuur).

Back side, reduced. The text has been treated with chemicals by German military censor in Königsberg to reveal a possible secret writing (chemical censorship).

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel
 Saksa okupatsioon – "Ostland" periood
Välismaalt saabunud saadetised

Paremal. Belgiast saabunud lihtkiri, Jemeppe-sur-Meuse 4.8.1943 - Pärnu. Ümbrik on Saksa sõjatsensuuri kontrollpunktis "a" (Königsberg) avatud ja taas suletud paberteibiga, millel masintempel "OKW GEÖFFNET (a)" ("AVATUD"). Belgia oli Teise maailmasõja ajal sakslaste poolt okupeeritud. Eestisse saadetuna väga harva esinev.

Jõulukaardi pildipool, vähendatud.
 Picture side of the greetings card, reduced.

Ülal. Rootsist saabunud pühadekaart, Stockholm 5.12.1943 - Rinsi küla, Muhu. Postkaart on saabunud Berliini kaudu, Saksa sõjatsensuuri kontrollpunktis "b" (Berliin) on lisatud transiittempel "Ab" ("Auslandsprüfstelle b"). Rootsi oli Teise maailmasõja ajal neutraalne riik. Eestisse saadetuna harva esinev.

Paremal. Hollandist saabunud postkaart, Utrecht 14.10.1943 - Tartu. Postkaardil on arvatavasti Saksa sõjatsensuuri jäljed, seda on kemikaalidega töödeldud, et paljastada võimalikku salasõnumit. Holland oli Teise maailmasõja ajal sakslaste poolt okupeeritud. Eestisse saadetuna väga harva esinev.

Estonia 1940-1944 / Between two fronts
 German occupation – "Ostland" period
Dispatches from foreign countries

Above. Incoming letter from Belgium, Jemeppe-sur-Meuse 4.8.1943 - Pärnu. The envelope has been opened at the German military censorship checkpoint "a" (Königsberg) and resealed with a paper strip with machine mark "OKW GEÖFFNET (a)" ("OPENED"). Belgium was occupied by the Germans during the Second World War. Very scarce to Estonia.

Left. Incoming Christmas card from Sweden, Stockholm 5.12.1943 - Rinsi village, island Muhu. The postcard arrived via Berlin, with the transit stamp "Ab" ("Auslandsprüfstelle b") added at the German military censorship checkpoint "b" (Berlin). Sweden was a neutral country during the Second World War. Scarce to Estonia.

Below. Incoming postcard from the Netherlands, Utrecht 14.10.1943 - Tartu. The postcard bears traces of German war censorship and has been treated with chemicals to reveal a possible secret message. The Netherlands was occupied by the Germans during the Second World War. Very scarce to Estonia.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Saksa okupatsioon – "Ostland" periood

Saksa templid Eesti postkontoritele

Taust. 1942-44 võeti osades tsiviilpostkontorites Eesti Vabariigi postitemplite asemel kasutusele uued, saksapärased templid, millelt kadus ka sõna "EESTI". Võib oletada, et need võeti kasutusele siis, kui vana Eesti Vabariigi aegne postitempel muutus kastuskõlbmatuks või oli sõjategevuse tõttu hävinud. **Paljud Saksa okupatsiooni ajal kasutusele võetud Eesti postitemplid on harva esinevad, kuna need olid valdavalt käibel lühikest aega ja tihti väikestes kohtades.**

Postkaart uut tüüpi AASPERE/A postitempliga, mis võeti kasutusele 1943. a.

Aaspere (Virumaa) 15.12.1943 - Rakvere.

Harva esinev postitempel. Tüüpiline 6 rpn margiga Saksa okupatsiooni aegne postkaart. Saksa postitariif 6 rpn, sisemaine postkaart (1.12.1941-1944).

Ajutise tähtitud kirja märgise ja Saksapärase "KIRBLA über HAPSAL/a" postitempliga tähtkiri, Kirbla (Läänemaa) 29.01.1944 - Kuressaare (Saaremaa) 31.01.1944. **Harva esinev postitempel.** Tähtitud kirja numbritempli või R-lipiku puudumisel on kirjale tehtud käsitsi ajutine märgis "N 81/Kirbla" ja korrektne tähtitud kirja lipik "R Lihula/746" on hiljem lisatud ülepostkontoris Lihulas. Saksa postitariif 42 rpn: lihtkiri kuni 20 g 12 rpn + tähistusmaks 30 rpn (1.12.1941-1944).

Estonia 1940-1944 / Between two fronts

German occupation – "Ostland" period

German postmarks for Estonian post offices

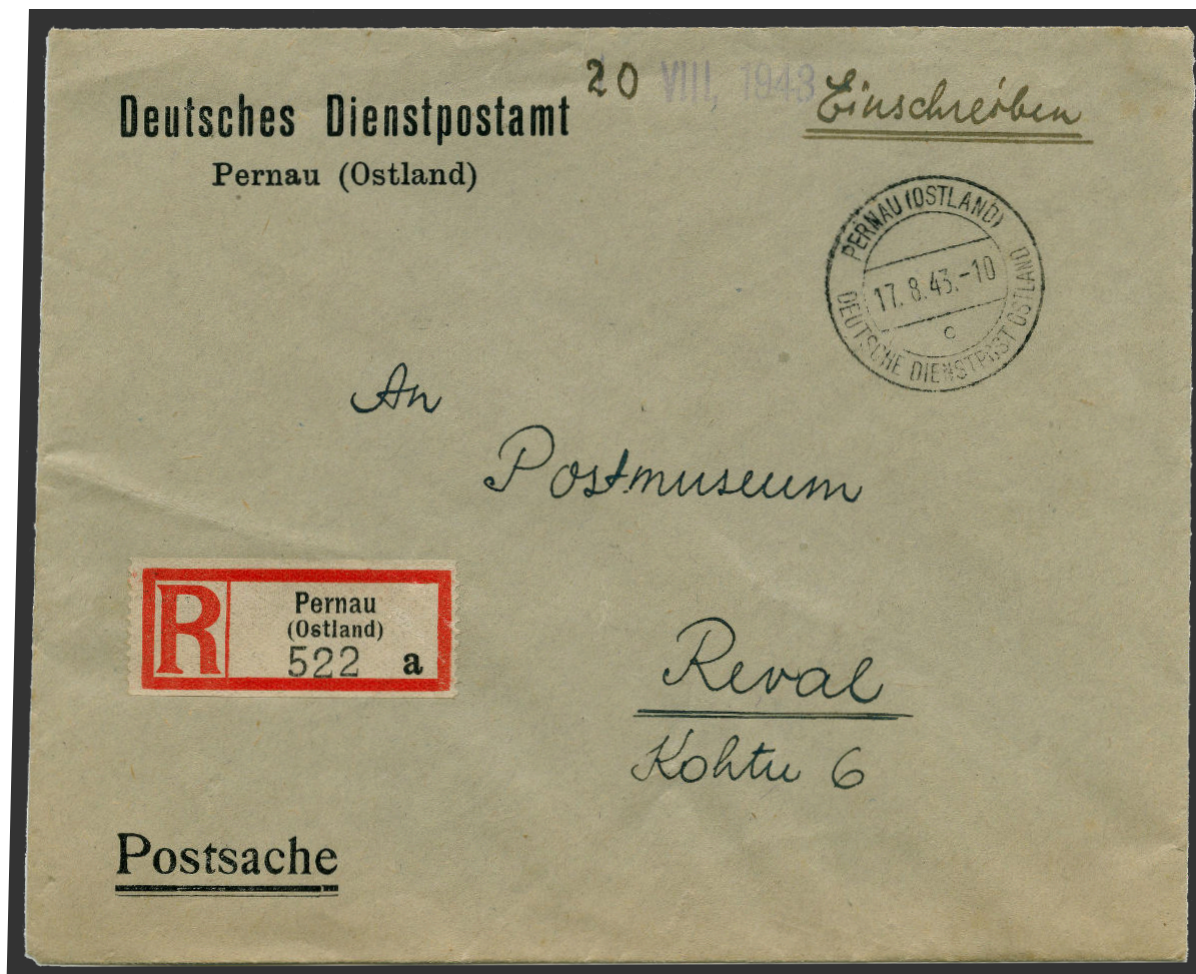
Background. In 1942-44 some Estonian civilian post offices started to use new, German style postmarks, on which the word "EESTI" disappeared. It can be assumed that these were mainly introduced when the old Estonian Republic postmark became unfit for use or was destroyed in the war. **Many of the new civilian mail postmarks of the German occupation period are scarce, as these were mostly in use for limited time and often in small post offices.**

Postcard with new style AASPERE/A civilian mail postmark issued in 1943, Aaspere (Virumaa) 15.12.1943 - Rakvere. Scarce postmark. A typical civilian postcard of the era with a single 6 rpn postage stamp. German postal rate 6 rpn, inland postcard (1.12.1941-1944).

Below. Registered letter with provisional R-label and German-style "KIRBLA über HAPSAL/a" postmark, Kirbla (Läänemaa) 29.01.1944 - Lihula - Kuressaare (island Saaremaa) 31.01.1944. Scarce postmark. In the absence of a registered letter number cachet or label, the letter was inscribed with a temporary R-mark "N 81/Kirbla" and a correct registered letter label "R Lihula/746" was later added at the principal post office in Lihula. German postal rate 42 rpn: letter up to 20 g 12 rpn + registration fee 30 rpn (1.12.1941-1944).

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel
Saksa okupatsioon – "Ostland" periood
Postiameti postimaksuvabad saadetised (Postsache)

Estonia 1940-1944 / Between two fronts
German occupation – "Ostland" period
Postage-free post office matter (Postsache)

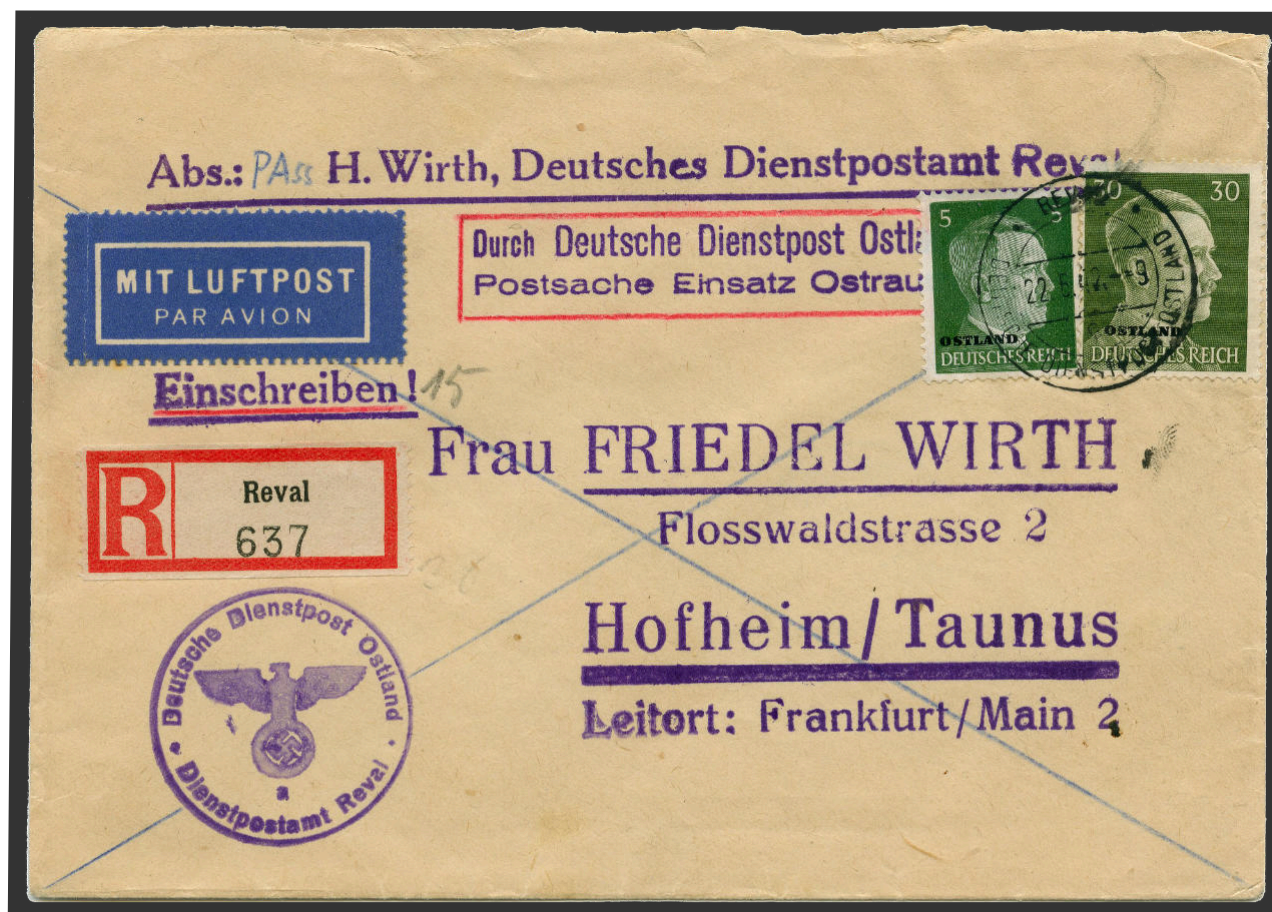

Fully postage-free official registered letter sent by the German official mail office in Pärnu, Pernau/Pärnu 17.8.1943 - Reval/Tallinn 19.8.1943. Marked "Postsache" ("Post office matter") – post offices and postal administration were allowed to send their official matter fully postage-free (including additional services like registration etc). The letter is addressed to the Estonian Postal Museum, most of whose assets were taken by the Soviet authorities to Leningrad in 1951.

Below. Partly postage-free registered airmail letter sent by an employee of the German official mail, Reval/Tallinn 22.6.1942 - Hofheim/Taunus, Germany 23.6.1942. German rate 35 rpn: inland letter free of charge + airmail fee up to 20 g 5 rpn + registration fee 30 rpn. Marked "Postsache" ("Post office matter"). The possibility of sending postage-free items was also extended to the staff of the German official mail (Deutsche Dienstpost), but only up to the plain letter rate – additional services had to be paid for. Here we see a scarce letter in which only the airmail surcharge and the registration fee have been paid. The sender of the letter is postal assistant H. Wirth from the Dienstpostamt Reval. The letter has reached its destination by airmail already the next day at 11-12 o'clock. The letter cachet (Briefstempel) of the sender required for use of the Dienstpost is in the lower left corner, and a blue diagonal cross is marked with pencil to distinguish official mail of other correspondence.

Ülal. Täielikult postimaksuvaba Pärnu Saksa ametipostkontori tähitud kiri, Pernau/Pärnu 17.8.1943 - Reval/Tallinn 19.8.1943. Märkega "Postsache" ("Postiasi") – postkontorid ja postiameti osakonnad said saata täies ulatuses postimaksuvabu ametlikke saadetisi. Kiri on adresseeritud Eesti Postimuuseumisse.

Paremal. Osaliselt postimaksuvaba Tallinna Saksa ametipostkontori töötaja saadetud tähitud lennupostikiri, Reval/Tallinn 22.6.1942 - Hofheim/Taunus, Sak-samaa 23.6.1942. Saksa tariif 35 rpn: tasu-ta sisemaine lihtkiri + lennuposti lisatasu kuni 20 g 5 rpn + tähistusmaks 30 rpn. Märkega "Postsache" ("Postiasi"). Postimaksuvabade saadetiste saatmise võimalus laienes ka Saksa ametiposti töötajate erakirjadele, kuid seda ainult lihtkirjatariifi ulatuses – lisateenuste eest tuli saatekulu maksta. Siin näemegi harva esinevat kirja, kus on makstud ainult lennuposti lisatasu ja tähistusmaks. Kirja saatjaks postiasistent H. Wirth Tallinna ametipostkontorist. Kiri on lennupostiga sihtkohta jõudnud juba järgmisel päeval kell 11-12.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Saksa okupatsioon – "Ostland" periood

Postiameti postmaksuvabad saadetised (Postsache)

Estonia 1940-1944 / Between two fronts

German occupation – "Ostland" period

Postage-free post office matter (Postsache)

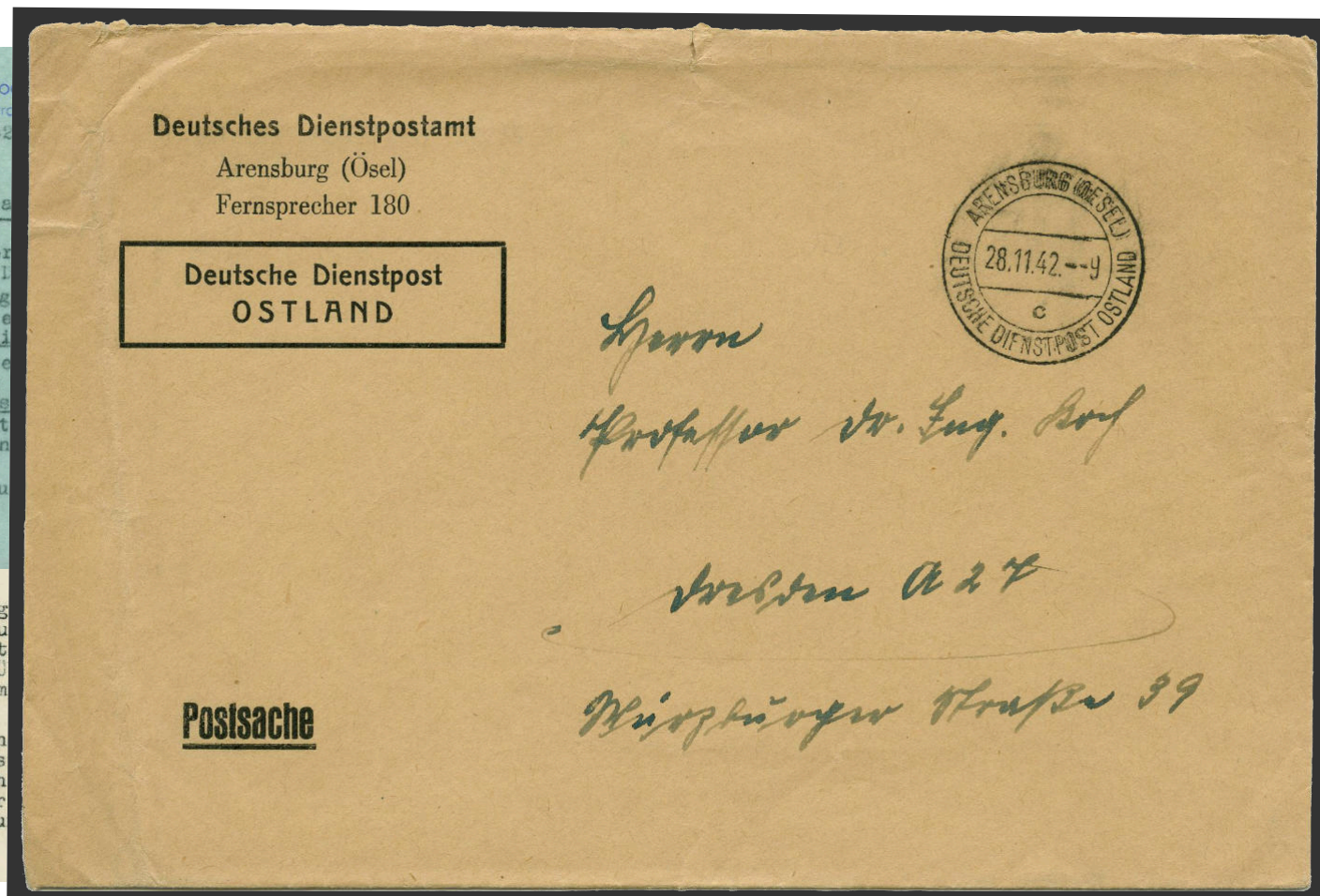
Prof. Dr.-Ing. Paul-August Koch
Dresden A 27, Würzburger Str.
Am 21. November 1942

An das
Deutsche Dienstpostamt

Für den Ausbau einer
Sammlung der Deutschen
1) um Rücksendung
sauberer Abstempelscheine
2) auf der Rückseite
als Unterlage
für die Dienstpost
Die Karten bitte
falls noch ein
mal mit diesen
Besten Dank im Voraus

Nach einer Verfügung
fälligkeitsabstempelung
geführt. Für die Abstempelung
zugelassen, die mit
werden nicht abgestempelt
Empfänger anzugeben.

Die Sendungen sind
"Ostland" an die Versandstelle
die Abstempelungen in
Sendungen ist auf der
von dem die Abstempelung

Postmaksuvaba Kuressaare Saksa ametipostkontori kiri Saksamaale, Arensburg/Kuressaare 28.11.1942 - Dresden. Märkega "Postsache" ("Postiasi"). Ümbrikus on huvitav kirjavahetus tuntud saksa kolleksionääri Paul-August Kochi ja Kuressaare postiametniku vahel, kus esimene soovib lasta tembeldada enda poollt Kuressaare postkontorisse saadetud ümbrikke aga saab tüüpvastuse, et nõudetembeldamisega ei tegeleta ja et selleks on Berliinis eraldi osakond filatelistidele. Kuigi Kuressaare ametipostkontor ütles nõudetembeldamisele ära, eksisteerib siiski palju saksa filatelistide sel moel tehtud saadetisi Eesti postkontoritest. Ühed levinuimad selliste filatelistlike saadetiste adressaadid on Walter Prell ja Karl König. Tösisel postiajaloo kogus võiks filatelistide tehtud saadetisi vältida, kuna neil sageli ei ole peal sel ajal postkontorites müügil olnud postmarke ja kasutusel olnud postitempleid, seega annavad need edasi moonutatud pildi antud koha postiajaloo. Algne Paul-August Kochi 21.11.1942 saadetud kiri Kuressaare ametipostkontorisse:

"Saksamaa okupeeritud territooriumite kohta käiva kolleksiooni jaoks ma soovin:

1) Palun tagastage lisatud tähitud kiri, kustutades margid postitempliga nii selgelt kui võimalik. Ma oleksin tänulik, kui tagastate tähitud kirja saatmise kviitungi mulle ümbriku sees. 2) Lisatud postkaardi tagaküljel palun täitke ankeet minu erikolleksiooni jaoks – info mis kuupäeval postkontor tööd alustas jne. Kui võimalik tembeldage postkaardid erinevate templitega - kui on veel kasutuses ajutised ja kõrvaltemplid, kasutage ka neid! Suur tänu ette ja Heil Hitler!"

Kuressaare ametipostkontorist 28.11.1941 saadetud vastus eelnevate kirjale:

"Vastavalt Reichsposti määrusele 21. aprillist on nõudetembeldamine idaaladel lubatud ainult Riias, Kaunases ja Tallinnas. Tembeldada on lubatud ainult lihtkirju ja postkaarte, millel "Ostland" ületrükkiga postmargid. Segafankeeringuid ei tembeldata. Igal saadetisel peab olema saaja ja saatja aadress. Soovitav saadetised tuleb postitada ümbrikus peal-kirjaga "Sonderstempel Ostland" aadressil Versandstelle für Sammlermarken in Berlin SW 68, mis organiseerib nende tembeldamise. Iga saadetise esiküljele tuleb pliiatsiga kirjutada kohanimi, mille templi soovitakse (Riia, Kaunas või Tallinn)."

Official postage-free letter of the Deutsche Dienstpost office in Arensburg, Arensburg/Kuressaare (island Saaremaa) 28.11.1942 - Dresden, Germany. Postage free, marked "Postsache" ("Post office matter"). The envelope contains an interesting correspondence between the well-known German philatelist Paul-August Koch and a postal official in Kuressaare, where the former asks to have the enclosed items cancelled-by-favor, but receives reply that this is no longer done and that there is a separate department for philatelists in Berlin. Although the post office seemingly refused to cancel the items, there are still many items from Estonia made this way by German philatelists. Some of the most common addressees of such philatelic items are Walter Prell and Karl König. Serious collectors of postal history could avoid such philatelic items, as these often do not bear postmarks and postage stamps that were in real use at the time, and thus convey a distorted picture of the postal history of the place. Initial letter sent by Paul-August Koch to the Dienstpostamt Arensburg on 21.11.1942:

"For the development of a specialist collection on the development of the German Service Post in the occupied Eastern territories, I would like to request: 1) Please return the enclosed registered letter with the stamps cancelled as neatly as possible. I would be grateful if you would enclose the registered mail receipt in the envelope! 2) on the reverse side of the enclosed card with prescribed text as a basis for my specialist work, information on when the service post office there was opened, etc. If possible, please cancel the cards with different postmarks - if there are still provisional or auxiliary postmarks in use, please use them! Many thanks in advance and Heil Hitler!"

Response from the Dienstpost office of Arensburg, dated 28.11.1942:

"According to a decree of the Reichspost Ministry of 21 April, cancel-by-favour in the Ostland area is only possible in Riga, Kauen and Reval. Only ordinary letters and postcards with "Ostland" overprint stamps are eligible for cancellation. Mixed franking will not be cancelled. The sender and recipient must be properly indicated on each item. The items are to be sent inside an envelope with the inscription "Sonderstempel Ostland" to the Dispatch Office for Collector's Stamps in Berlin SW 68, which will arrange the cancellations in Riga etc. On the front of each item to be cancelled, the place from which the cancellation is desired must be indicated in pencil at the bottom left (i.e. Riga or Kauen or Reval)."

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel
 Saksa okupatsioon – "Ostland" periood
 Postiameti postimaksuvabad saadetised (Postsache)

Estonia 1940-1944 / Between two fronts
 German occupation – "Ostland" period
 Postage-free post office matter (Postsache)

Ülal. Postimaksuvaba ametlik sõduripalga väärtkiri, Tartu 25.4.1944 - Luunja (Tartumaa). Puudub märge "Postsache" ("Postiasi"), kuid kasutatud on Eesti Vabariigi aegset ümbrikku kirjaga "Ametväärtkiri". Kuigi kirja saatjaks on märgitud Tartu Saksa ametipostkontor, on kiri vormistatud Eesti tsiviilpostkontoris, mis kinnitab, et Eestis olid Saksa ametipost ja tsiviilpost omavahel üsna läbi põimunud. Eesti postitemplid, saksa stiilis kakskeelne tsiviilposti väärtkirjalipik "V Dorpat/Tartu/Nr 195". Ümbrikus on ka originaaltšekk sõduri kuupalgale 35 riigimarga ulatuses, palgaraha on olnud ümbriku sularahana. Palgasaaja on ilmselt olnud 20. Eesti SS-vabatahtlike diviisi sõdur. Harva esinev.

Above. Postage-free official high value letter for soldier's pay, Tartu 25.4.1944 - Luunja (Tartumaa). No "Postsache" ("Post office matter") marking, but the Republic of Estonia-era official value letter envelope with marking "Ametväärtkiri" is used instead. Although the sender of the letter is seemingly the Deutsche Dienstpostamt Dorpat, the letter has been handled by the Estonian civil mail office, which confirms that the German official mail and the Estonian civil mail were quite interconnected. The envelope also contains an original slip for a Waffen-SS soldier's monthly pay in the amount of 35 RM, and that cash has been enclosed. The recipient of the payment was likely a soldier of the 20th Estonian SS-Division. Scarce.

Postimaksuvaba ametlik kakskeelne telefoniarve vorm-ümbrik, märkega "Postsache" ("Postiasi"). Mustla (Viljandimaa) kohalik 4.4.1944. Harva esinev.

Postage-free bi-lingual telephone bill form-envelope, marked "Postsache" ("Post office matter"). Mustla (Viljandimaa) local 4.4.1944. Scarce.

Fernsprechrechnung Telefoniarve						
	Schuld		Völg		Guthaben Saadaolem	
	RM	Rpf	RM	Rpf	RM	Rpf
Übertrag Ülekanne			7.45			
Nach anliegenden Belegen Juurdelisatud dokum. järgi						7.45
Einzahlungen Erstatungen Sissemaksed Juurde-arvamised						
Summe Summa	6.	-				
Guthaben Saadaolem						
Zu zahlen	6.	-				
Tageslehepe			6			
Annahmeliste erhalten						
Lfd. Nr.						

Postsache

Zur gefl. Beachtung

- Gebührenschild fristgemäß begeben, bei Überweisungen Vermittlungsstelle u. Rufnummer angeben, bei Barzahlung am Postschalter Fernsprechrechnung u. vorbereiteten Gutzettel mitbringen, bei Einsprüchen Fernsprechrechnung u. Belege vorlegen.
- Geht Zahlung nicht rechtzeitig ein, müsste Anschluss gesperrt werden.

Lahkeks tähelepanuks

- Maksuvölg õiendada tähtjaks. Ülekannete puhul ära tähendada keskjaama nimetus ja abonendi nr., tasumisel sularahas postikassasse esitada telefoniarve ja täidetud hüvitussedel. Vastulauset korral esitada telefoniarve ja kirjalikud lõendid.
- Maksu mitteõigeaegse tasumise korral ollakse sunnitud ühendus sulgema.

Fernsprechamt Reval — Tallinna Telefoniõrk

Vene 9 Vene 9

Posti jooksevarve: Riia 25000
 Telefon õiendusteks: 451 32
 Teateid antakse äripäevil kl. 8-15

Postcheckkonto: Riga 25010
 Fernsprecher für Rückfragen: 451 32
 Auskunft werktäglich 8-15 Uhr

T. 5954. „Revaler Zeitung“

× C 313 DPOstl 313 — 200000 — 8 42 est.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel
Saksa okupatsioon – "Ostland" periood
Pakikaardid

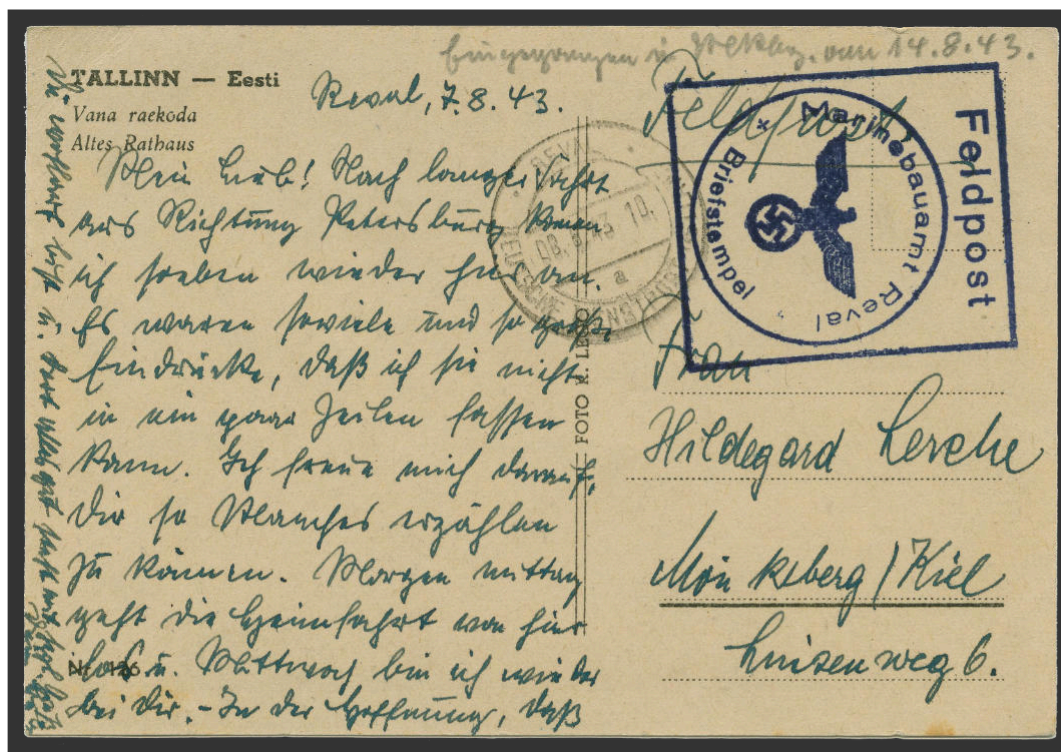
Bilingual (German/Estonian) parcel form for a 4,3 kg parcel sent within the Ostland (Estonia, Latvia, Lithuania, Belarus) area, Suure-Jaani (Viljandimaa) 5.11.1943 - Tartu. German rate 50 rpn: parcel 1-5 kg within the Ostland area (15.10.1942-1944). The parcel form has the left-hand side counterfoil still attached – that was usually torn off and given to the sender. Complete parcel forms as this one are very scarce.

Below. Bilingual (German/French) parcel form for a 2 kg international parcel outside the Ostland area, Dorpat (Tartu) 22.06.1944 - Charlottenburg, Germany. German style bilingual postmarks "DORPAT (TARTU)" were in limited use for about 5 months in 1944. German rate 150 rpn: parcel 1-5 kg to Germany and German occupied territories (15.10.1942-1944). In Germany a red cachet "Nachgebühr" and a blue pencil inscription "40" (rpn) - customs duty payable by the recipient - were added. The parcel form has the left-hand side counterfoil still attached – that was usually torn off and given to the sender. Complete international parcel forms are very scarce, also very scarce multi franking of the 50 rpn stamps. The recipient of the parcel is Rudolf Johannes Paris, an artist and cultural figure who emigrated to Germany in 1941.

Ülal. Idaalade (Eesti, Läti, Leedu, Valgevene) piires saadetud postipaki kakskeelne (saksa/eesti) saatekaart, Suure-Jaani (Viljandimaa) 5.11.1943 - Tartu, 4,3 kg paki saatekulu 50 rpn (1-5 kg, 15.10.1942-1944). Harva esinev terviklik idaalade pakikaart (koos vasakpoolse kviitungi-osa).

Rahvusvahelise ehk väljapoole Idaalasisid saadetud postipaki kakskeelne (saksa/prantsuse) saatekaart, Dorpat (Tartu) 22.06.1944 - Charlottenburg, Saksamaa. 2 kg paki saatekulu 1,5 rm (1-5 kg Saksamaale ja Saksamaa poolt okupeeritud aladele, 15.10.1942-1944). Harva esinev terviklik rahvusvaheline pakikaart (koos vasakpoolse kviitungiosaga). Harva esinev 50 rpn margi multifrankeerung. Saksapärase DORPAT (TARTU) postitempel. Saksamaal on lisatud punane juurdemaksutempel "Nachgebühr" ja sinise pliitsiga "40" (rpn) – saaja poolt tasutav tollimaks. Paki saajaks on kunstija kultuuritegelane Rudolf Paris.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel
 Saksa okupatsioon – "Ostland" periood
 Saksa sõjaväe välipost (Feldpost)

Ülal. Postimaksuvaba saksa sõjaväe välipostkaart, mis saadetud ebatüüpiliselt läbi Saksa ametiposti, Reval/Tallinn 8.8.1943 - Kiel, Saksamaa. Kaardil tekst "Feldpost" ja sinine väeosa kirjatempel (Briefstempel) teksiga "Marinebauamt Reval". Saksa ametipostitempel REVAL/a/DDO.

Estonia 1940-1944 / Between two fronts
 German occupation – "Ostland" period
 German military field post (Feldpost)

Above. Postage-free military field post card sent atypically through the German official mail, Reval/Tallinn 8.8.1943 - Kiel, Germany. The card bears marking "Feldpost" and a blue military unit's letter cachet with the text "Marinebauamt Reval". German official mail postmark REVAL/a/DDO.

Paremal. Postimaksuvaba saksa sõjaväe tähtitud välipostikiri, mis saadetud ebatüüpiliselt läbi Eesti tsiviilposti, Mustla (Viljandimaa) 4.3.1944 - Colmar, Saksamaa (okupeeritud Prantsusmaa). Märge "Feldpost" ja sinine ümmargune väeosanumbriga kirjatempel (Briefstempel) tagasid postimaksuvaba saatmise ka tavaposti kaudu. Eesti postitempel ja saksapärase tähtitud kirja numbriga lipik. Välipostinumbriga 59533 = Kavallerie-Regiment Nord (1. eskadron), see saksa ratsaväerügement formeeriti ja asus Viljandis ning selle ümbruses. Väga harva esinev.

Postage-free German military field post registered letter, sent atypically by Estonian civilian mail, Mustla (Viljandimaa) 4.3.1944 - Colmar, Germany (occupied France). The marking "Feldpost" and the blue round military unit's letter cachet (Briefstempel) ensured postage-free dispatch also by civilian mail. An Estonian postmark and a German-style registered letter label. Field post number 59533 = Kavallerie-Regiment Nord (1st eskadron), this German cavalry regiment was formed and located in and around Viljandi. Very scarce.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel
Saksa okupatsioon – "Ostland" periood
Saksa sõjaväe välipost (Feldpost)

Ülal. Saksamaale saadetud välipostipaki aadressisilt, Reval/Tallinn ca 1942/44 - Oberursel (Taunus). Harva esinev Saksa tariif 20 rpn, väliposti pisipakk 251-1000 g (1.12.1941-1944). Kuigi välipostiga oli kuni 250 g raskuse pisipaki saatmine tasuta, siis 251-1000 g raskuse paki saatmine maksis 20 rpn. Margid on kustutatud väga harva esineva välipostipakkide jaoks mõeldud kandilise kummitempliga "Bei der Feldpost eingeliefert". Saatjaks Unteroffizier W. Dinger, välipostinumbrilt 18747 (Standort-Kommandantur Reval/Standort-Kommandantur 192). Markidest vasakul väliposti kasutamiseks vajalik väeosa kirjatempel.

Paremal. Saksamaale saadetud välipostipaki aadressisilt, Narva (arvatav) 18.3.1943 - München (kus ümber suunatud). Harva esinev Saksa tariif 20 rpn, väliposti pisipakk 251-1000 g (1.12.1941-1944). Margistatud üksikuna väga harva esineva 20 rpn "Ostland"-margiga, mis kustutatud Saksa ametiposti tummtempliga. Saatjaks Obergefreiter L. Reisner, välipostinumbrilt 08762. All vasakul väliposti kasutamiseks vajalik sama väeosa kirjatempel (Briefstempel).

Estonia 1940-1944 / Between two fronts
German occupation – "Ostland" period
German military field post (Feldpost)

Address part of a field post small packet sent to Germany, Reval/Tallinn ca 1942/44 - Oberursel (Taunus), Germany. Scarce German rate 20 rpn, field post small packet 251-1000 g (1.12.1941-1944). Although field post small packets weighing up to 250 g were postage-free, heavier packets weighing up to 1 kg were charged 20 rpn. The stamps have been cancelled by a very scarce rubber postmark "Bei der Feldpost eingeliefert". Sent by Unteroffizier W. Dinger, field post number 18747 (Standort-Kommandantur Reval/Standort-Kommandantur 192). On the left of the stamps there is a letter cachet (Briefstempel) of the sender's military unit, required for use of the field post.

Below. Address part of a field post small packet sent to Germany, Narva (presumed) 18.3.1943 - Munich (where redirected). Scarce German rate 20 rpn, field post small packet 251-1000 g (1.12.1941-1944, up to 250 g postage-free). Very scarce single franking with a single 20 rpn "Ostland" stamp. The stamp is cancelled with a mute German official mail (Dienstpost) postmark. Sent by Obergefreiter L. Reisner, field post number 08762. On the lower left there is a letter cachet (Briefstempel) of the sender's military unit, required for use of the field post.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel
Saksa okupatsioon – "Ostland" periood
Saksa sõjaväe välipost (Feldpost)

Ülal. Hannover, Saksamaa 17.4.1943 - Reval/Tallinn. Postimaksuvaba lennu-välipostiga saabunud kiri on adresseeritud saksa sõdurile välipostinumbril 18747 (Standort-Kommandantur Reval/Standort-Kommandantur 192). Arvatavasti Kölnis ("c") lisati lilla tempel "Einheit des Empfängers nimmt z.Zt./nicht am Luftfeldpostdienst teil/c Luftfeldpost-sammelstelle" ("Saaja välipostinumbril ei osale hetkel õhuväliposti programmis"), mis kinnitab teavet, et Eestis asunud saksa väeosades oli lennuväliposti kasutamine piiratud – arvatavasti seetõttu, et tavapostitühendus oli piisavalt hea. Kiri on edasi kulgenud tavalise välipostikirjana, selleks on alla vasakule nurka kirjutatud "774", mis oli Eestis asunud välipostkontori number, kuhu kiri edasi toimetati. Margistatud ühe Luftfeldpost margiga (Mi1A).

Reval/Tallinn 20.7.1944 - Kopenhaagen, Taani. Haruldane Eestist saadetud postimaksuvaba lennuväliposti markidega saksa sõjaväe välipostikirja, saatjaks Tallinna Mereväehaigla Kohila osakonnas viibinud taanlasest sõdur Axel Jensen. Piirkonnades, kus tavalise väliposti edasitoimetamine oli aeglane, jagati sõduritele 2 Luftfeldpost-marki kuus. Eestis ilmselt jagati neid marke väga vähe, võimalik, et ainult Narva rindel 1943/44. Kui alguses tuli kirjale panna 1 mark, siis hiljem postikoormuse vähendamiseks juba 2 marki, nagu siin näha (Mi 1 B). Saksa sõjatsensuuri Hamburgi transiittempel "Af." ("Auslandsprüfstelle f"). Ümar väeosa kirjatempel "Kriegsmarine Marinelazarett Reval". Saadetud läbi Saksa ametiposti.

Estonia 1940-1944 / Between two fronts
German occupation – "Ostland" period
German military field post (Feldpost)

Hannover, Germany 17.4.1943 - Reval/Tallinn. Incoming postage-free airmail field post letter, addressed to a German soldier at field post number 18747 (Standort-Kommandantur Reval/Standort-Kommandantur 192). The violet stamp "Recipient's unit is currently not participating in the airmail service" was likely added at Cologne ("c"), confirming the information that the use of airmail field post was limited for German units in Estonia, probably because the ordinary mail connection was good enough. The letter has been forwarded as a normal field post letter, with "774" written in the bottom left corner, which was the number of the field post office in Estonia to which the letter was forwarded. One Luftfeldpost stamp (Mi 1 A) used.

Below. Reval/Tallinn 20.7.1944 - Copenhagen, Denmark. Rare postage-free airmail field post letter from Estonia with Luftfeldpost stamps, sent by Danish soldier Axel Jensen, who was in the Kohila section of the Tallinn Naval Hospital. In areas where the delivery of ordinary airmail was slow, soldiers were given 2 Luftfeldpost stamps per month. In Estonia, apparently small quantities of these stamps were distributed, possibly only on the Narva front in 1943/44. In the beginning 1 stamp had to be put on the letter, but later, to reduce the mail load, 2 stamps had to be put on the letter, as seen here (Mi 1 B). German military censor transit mark "Af."

("Auslandsprüfstelle f" - Hamburg). Round military unit's cachet "Kriegsmarine Marinelazarett Reval". Sent through German official mail.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Saksa okupatsioon – "Ostland" periood

Töteenistus (RAD) ja sõjalise tubliduse laagrid (WEL)

Taust. Riigitöteenistus (*Reichsarbeitsdienst*, RAD) oli ühendus, milles pidi pooleaastase teenistuse läbima iga Saksa noor enne sõjaväkke astumist. Okupeeritud alade elanikele nagu eestlased oli see näiliselt vabatahtlik, kuid samas kohustuslik näiteks ülikooli õppima pääsemiseks – selleks tuli enne läbida aastane riigitöteenistus või pooleaastane sõjaväeteenistus. Meessoost töteenistustulaste hooleks jäeti kaitseehitiste püstitamine, teede korrashoid ja remont, sõjalennuväljade ehitamine, sõjaväemoona kohaletoomine jne. Riviõppustel kandsid nad labidaid, hiljem ka relvi. Alates 1943 viidi riigitöteenistuse lõpetanud noormehed automaatselt üle saksa sõjaväkke. Riigitöteenistuses osales ligi 1000 eesti meest ja 100 naist.

Estonia 1940-1944 / Between two fronts

German occupation – "Ostland" period

Labour service (RAD) and military fitness camps (WEL)

Background. The Reich Labour Service (*Reichsarbeitsdienst*, RAD) was an organisation in which every young German had to serve a six-month service before joining the army. For residents of occupied territories such as Estonians, it was seemingly voluntary, but at the same time compulsory – for example to enter university, a year in labour service or six months in military service was required. Male conscripts were left to erect defensive structures, maintain and repair roads, build military airfields, deliver ammunition, etc. During line exercises they carried shovels and later firearms. From 1943, young men who had completed their labour service were automatically transferred to the German army. Around 1,000 Estonian men and 100 women took part in the Reich Labour Service.

Left. Postage-free field postcard to an Estonian in the Reich Labour Service (RAD) in Germany, Heimtal (Viljandimaa) 25.6.1942 - Schleswig. The recipient of the card is 18 year old Voldemar Luhaäär, at German army field post number 04086 (RAD-Abteilung 8/173). RAD companies used German army field post numbers, but the address "Freiwilliger aus dem Generalbezirk Estland" ("Volunteer from the General District of Estonia") distinguishes RAD mail from military mail. The Estonians spent half the day working at the local airfield, the other half on marching with shovels and training. Scarce red German censorship marks "Oberkommando der Wehrmacht/a" (without the word "Geprüft") and "Ansichtskarte unzulässig/a" ("View cards not allowed/a"). Very scarce.

Below. Postcard to the military fitness camp (WEL) in East Prussia, Elva 4.5.1944 - Schippenbeil (where redirected). The card was sent by the mother to her 15 year old son Uuve Uusna. Red German war censorship stamp "Geprüft/OWK/a" from Königsberg. German rate, inland postcard 6 rpn (6 rpn over franked). The Wehrtüchtigungslagern (WEL) were Hitler Youth military fitness training camps for 14-18 year old boys, where, among other things, firearms, communications, first aid, equipment and educational outdoor and sports games were taught. In total, nearly 400 young men from Estonia attended the military fitness camps. Very scarce.

Ülal. Postmaksuvaba välipostkaart Saksamaal riigitöteenistuses (RAD) viibivale eestlasele, Heimtali (Viljandimaa) 25.6.1942 - Schleswig. Kaardi saajaks on 18-aastane Voldemar Luhaäär saksa sõjaväe välipostinumbri 04086 (RAD-Abteilung 8/173). RAD-i kompaniid kasutasid saksa sõjaväe välipostinumbreid, kuid aadressis kasutatud "Freiwilliger aus dem Generalbezirk Estland" ("Vabatahtlik Eesti piirkonnast") põhjal saab RAD-i saadeti sõjaväekirjadest eristada. Eestlased töötasid pool päeva kohalikul lennuväljal. Postkaardile on Königsbergis löödud punased harva esinevad Saksa tsensuuritemplid "Oberkommando der Wehrmacht/a" (ilma sõnata "Geprüft") ja "Ansichtskarte unzulässig/a" ("Vaatekaardid keelatud"). Harva esinev.

Paremal. Postkaart sõjalise tubliduse (WEL) laagrisse Ida-Preisimaal, Elva 4.5.1944 - Schippenbeil (kus ümber suunatud). Kaardi on saatnud ema oma laagrisse läinud 15-aastasele pojale Uuve Uusnale. Punane Saksa sõjatsensuuritempel "Geprüft/OWK/a" Königsbergist. Saksa tariif, sisemaine postkaart 6 rpn (6 rpn üle frankeeritud). Wehrtüchtigungslagern (WEL) olid Hitlerjugendi sõjalis-sportliku kasvatuse laagrid 14-18 aastastele poistele, kus õpiti muu seas tulirelvi, sidevahendeid, esmaabi, varustust ja korraldati arendavaid maastiku- ja sportmänge. Kokku käis Eestist sõjalise tubliduse laagrites ligi 400 noormest. Väga harva esinev.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Saksa okupatsioon – "Ostland" periood

Eestlased Saksa relvajõududes

Taust. Eestlased osalesid 1941–45 Saksamaa poolel Teises maailmasõjas nii vabatahtlikena, kui ka rahvusvahelise õiguse vastaselt sundmobiliseerituna. Vabatahtlike eesmärk oli võidelda Eesti okupeeritud NSV Liidu ja kommunistide vastu ning taastada Eesti iseseisvus. Nõukogude võim oli äsja enne Saksa okupatsiooni juba viinud sundmobilisatsiooni korras venemaale ligi 33 000 parimas eas Eesti meest. Augustis 1941 hakati Saksa armee tagala julgestamiseks värbama Eesti vabatahtlike julgestusgruppidesse. Julgestusgrupid olid varustatud vene trofee-relvadega ja nende ülesandeks oli rinde tagalas korra hoidmine, sõjaliste objektide ja sõjavangide valvamine, võitlus partisanidega jmt. Suurem osa vabatahtlike liitus 1941 ja 1942. aastal, hiljem tekkis vabatahtlikest puudus ning hakati mehi sundmobiliseerima, kehtestati üldine töö- ja teenistuskohustus. Näiteks ülikooli astumise eelduseks seati eelnevalt läbitud pooleaastane "vabatahtlik" sõjaväe- või aastane riigitööteenistus (RAD). Kuigi sakslastele oli olnud vastumeelne mõte hästi relvastatud ja välja õpetatud rahvusväeosadest, siis suurenevate kaotuste tõttu jõuti seisu, kus 28.08.1942 loodi Relva-SS-i koosseisus eliitväeosa Eesti SS-leegion, kuhu sooviti kokku koondada eestlastest sõjamehed. Eesti SS-leegioni struktureeriti ja nimetati mitu korda ümber, 1944. a sai sellest 20. eesti SS-diviis. Kuigi pärast Teist maailmasõda kuulutati Relva-SS kuritegelikuks organisatsiooniks, siis baltlaste kuulumine Relva-SS-i oli pigem juhuslik ja valdavalt mitte ideoloogiline valik.

Kokku käis saksa sõjaväest läbi üle 60 000 Eesti mehe, nende hulgas 20. eesti SS-diviisist ja selle eelkäijatest 25 000. Saksa sõjaväes käinutest hukkus ligi 15 000.

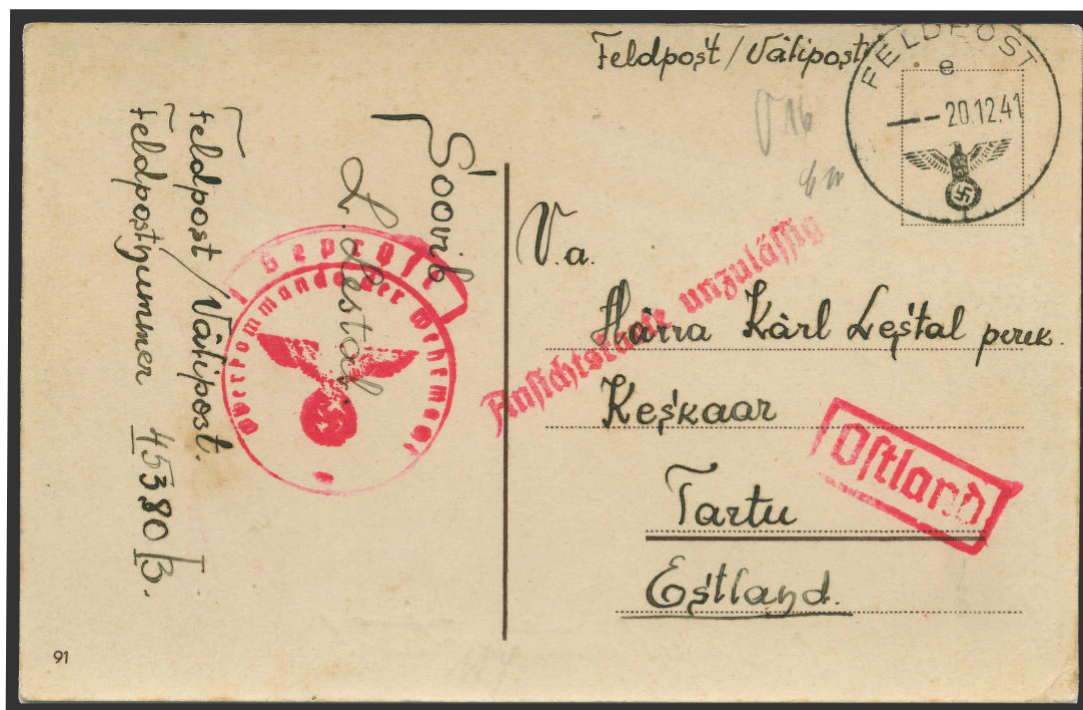
Estonia 1940-1944 / Between two fronts

German occupation – "Ostland" period

Estonians in armed forces of Germany

Background. Estonians took part in World War II on the German side in 1941-45, both as volunteers and as forcibly mobilised conscripts in violation of international law. The aim of the volunteers was to fight against the occupying Soviet Union and the communists and to restore Estonian independence. The Soviets had already forcibly mobilised and taken nearly 33 000 Estonian men of prime age to Russia just before the arrival of the Germans. In August 1941, Estonian volunteers were recruited into security groups to provide security for the rear of the German army. The security groups were equipped with Russian trophy weapons and their task was to keep order in the rear of the front, guard military objects and prisoners of war, fight partisans, etc. The majority of volunteers joined in 1941 and 1942, but later there was a shortage of volunteers, and men were forcibly mobilised, compulsory labour and military service was imposed. For example, entry to university was made dependent on a six-month period of "voluntary" military service or a year of labour service (RAD). Although the Germans had been opposed to the idea of well-armed and well-trained national troops, mounting losses led to the creation of an elite Estonian SS-Legion within the Waffen-SS on August 28, 1942, in which the Estonian soldiers were to be gathered. The Estonian SS-Legion was restructured and renamed several times, and in 1944 it became the 20th Estonian SS-Division. Although after the Second World War the Waffen-SS was declared a criminal organisation, the membership of the Baltic men the Waffen-SS was rather accidental and mostly not ideological.

Altogether, over 60 000 Estonian men passed through the German army, 25 000 of them the 20th Estonian SS-Division and its predecessors. Around 15 000 of these serving in German army were killed in the war.

Pihkva/Ostrovi ümbrus, Venemaa 20.12.1941 - Tartu. Postimaksuvaba, läbi saksa sõjaväe väliposti saabunud uusaastakaart, mille saatnud vabatahtlik L. Lestal välipostinumbrilt 45380 B (37. kaitsepataljon, 1. kompanii). Punane Saksa sõjatsensuuritempel "Gepprüft/Oberkommand der Wehrmacht" ("Kontrollitud") Königsbergist. Tsensuuri poolt lisatud ka harva esinev punane tempel "Ansichtskarte unzulässig" ("Vaatekaardid keelatud"), kuna 1941-1942 aastatel ei olnud piltpostkaartide saatmine välismaale lubatud – piltide abil sai edastada varjatud sõnumeid. Kaart on siiski jõudnud adressaadini. Kuna Eesti oli Suursaksamaa koosseisus uus territoorium, löödi mõnda aega osadele Eestisse adresseeritud saadetistele punane raamis "Ostland" tempel, et oleks selgem, kuhu poole tuleks saadetis edasi suunata.

Vabatahtlikest komplekteeritud 37. kaitsepataljon asus 1941-42 Pihkva-Ostrovi ümbruses lennuväljade ja teiste sõjaliste objektide valves. Väeosa algne nimi oli Kaitsepataljon Dorpat.

Tagakül, vähendatud.
Back side, reduced.

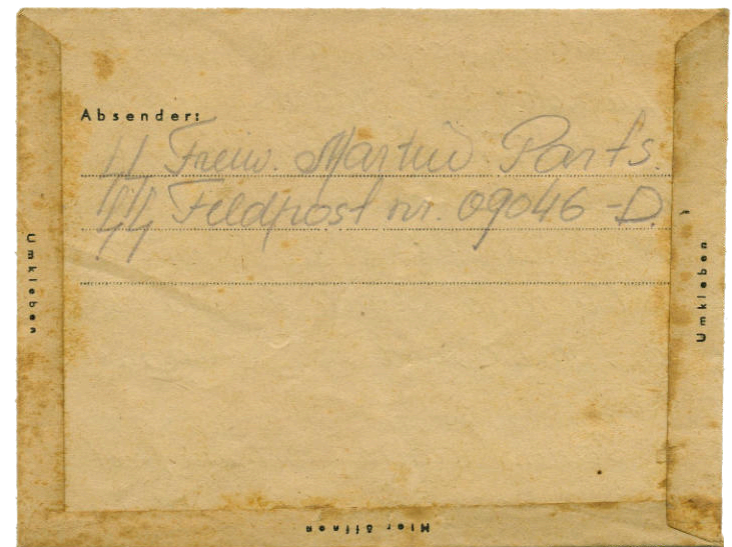
Pskov/Ostrov area, Russia 20.12.1941 - Tartu. Incoming New Year's greetings card sent postage-free by German field post by volunteer L. Lestal from field post number 45380 B (37th Defence Battalion). Red German military censor mark "Gepprüft/Oberkommand der Wehrmacht" ("Inspected") from Königsberg. The censors have also added scarce red stamp "Ansichtskarte unzulässig" ("Viewcards not allowed"), as in 1941-1942 sending of picture postcards abroad was not allowed – pictures could be used to convey hidden messages. The card has, however, reached its destination. As Estonia was a new territory within Greater Germanic Reich, for a while some items addressed to Estonia were stamped with the red "Ostland" mark to make it clearer where the item should be forwarded.

The 37th Defence Battalion (earlier volunteer Defence Battalion Dorpat) was used in 1941/1942 to guard airfields and other military installations around Pskov and Ostrov area in Russia.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel
Saksa okupatsioon – "Ostland" periood
Eestlased Saksa relvajõududes

Estonia 1940-1944 / Between two fronts
German occupation – "Ostland" period
Estonians in armed forces of Germany

Tagakülg, vähendatud.
Back side, reduced.

Neveli rinne, Venemaa 12.12.1943 - Tartu. Tüüpiline postimaksuvaba saksa sõjaväe välipostikiri, saatjaks vabatahtlik ja hilisem metsavend Martin Parts (s 1920) välipostinumbrilt 09046 D (53. SS-suurtükidivisjon, 3. eesti SS-vabatahtlike brigaad). Lilla SS-i tsensuuri transiittempel "AS" (kiri läbis tsensuuri kontrollpunkti, kuid seda ei kontrollitud/avatud).

Fragment siseküljel olevast kirjast:

"Istun toas, vaatan aknast välja ja imetlen kui halb võib üks tänapäeva talveilm olla. Vähemalt 10C sooja ja vihma sajab nagu kole. /---/ Saab tänane päev ainult toas olla ja mõõta kaardilt välja tiblade täpsemad asukohad. Homme läheb siis külvamiseks lahti.

Panin raadio antenni vist väga pikalt välja, tibra võtab vägisi teda kirbule (on ju vahemaa ainult 700 meetrit). Kuulame eestikeelseid saateid ja elu näib minevat nagu tavalisse tsiviilellu, olgugi et iga moment võib "Ratspumm" meie majakese ühes seesolevate poistega laiali lammutada."

1944.a. veebruaris saabus 3. eesti SS-vabatahtlike brigaad Neveli rindelt tagasi Eestisse, Narva rindele. Selleks ajaks oli väeosa ümber formeeritud 20. eesti SS-diviisiks. Sügisel, kui sakslased hakkasid Eestist taganema ja oma vägesid Narva rindelt Saksamaa poole viima, hüppasid paljud eestlased saksa sõjaväest ära, soovitamata sakslaste eest sõdida kuna need olid Eesti kaitsmisest loobunud, ja jäid Eesti metsadesse end punavõimude eest varjama.

Kirja saatja Martin Parts oli pärast sõda Eestis üks hilisematest nõukogude võimule relvastatud vastupanu osutanud metsavendadest, kuuludes Võrumaa ühte legendaarsemasse Jaan Rootsi metsavendade gruppi. Nii Martin Parts kui Jaan Roots langesid koos kolme kaaslasega Eesti NSV julgeolekuteenistuse seatud lõksus 6. juunil 1952 (!) Ristipalos, Põlvamaal. Lõksust pääses neid eemal oodanud grupi liige August Sabbe, keda peetakse Eesti viimaseks metsavennaks ja kes hukkus haarangu käigus alles 1978. a.

Nevel Front, Russia 12.12.1943 - Tartu. Typical postage-free German army field post letter sheet, sent by volunteer and later Forest Brother Martin Parts (b 1920) from field post number 09046 D (53rd SS Artillery Division, 3rd Estonian SS Volunteer Brigade). Violet SS censorship transit mark "AS" (the letter passed inspection point, but was not opened/checked).

Fragment of the letter written on the inner sheet:

"I am sitting in my room, looking out of the window and wondering how bad one of today's winter days can be. It's at least 10C and it's raining like hell. /---/ I can only stay indoors today and measure the exact location of the Russians on the map. Tomorrow we'll get to the sowing.

I must have put the radio antenna out too far, the Russians are trying hard to aim it (the distance is only 700 meters). We are listening to Estonian-language broadcasts, and life seems to be going on as usual in civilian life, even though at any moment a shell might demolish our hut together with the boys."

In February 1944, the 3rd Estonian SS Volunteer Brigade returned from the Nevel front to the Narva front in Estonia. By that time, the unit had been reorganised as the 20th Estonian SS Division. In the autumn, as the Germans began to retreat from Estonia and move their troops from the Narva front towards Germany, many Estonians deserted the German army, not wanting to fight for the Germans because they had given up defending Estonia, and stayed in the Estonian forests to hide from the Reds.

The sender of the letter, Martin Parts, was one of the later Estonian Forest Brothers who resisted the Soviet authorities with arms long after the war, and was a member of the legendary Jaan Roots' group of Forest Brothers in Võrumaa. Both Martin Parts and Jaan Roots, together with three companions, were trapped and killed by the Soviet Estonian security services on June 6, 1952 (!), in Ristipalo, Põlvamaa. August Sabbe, a member of the group who was waiting for them at a distance, managed to escape the trap. He is considered to be the last Estonian Forest Brother and was killed during the raid only in 1978.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel
Saksa okupatsioon – "Ostland" periood
Eestlased Saksa relvajõududes

Tere vennas! Tartus. 25. 1. 44. a.

Sedasi siis. Eile olin Tartus komisjonis. Ma pidin juba seal olema neljapäeva hommikul kell üheksa. Kuna aga käsk tuli kolmapäeva õhtul, siis polnud nii äkilise sõit võimalik. Komisjonis oli valida viis ala: ratsavägi, kahurvägi, jalavägi, sanitarala ja autojuhiks. Mina astusin kahurväkke. Eialgu lasti meid koju. Nii et ootame korraldust. Ahjalt oli ainult üheksa poissi, kellele tuleb sõjasõit ette võtta. Muuseas on mul sõit Poolamaale, sest olen 164 cm pikk. Sundviisiga võetud, aga paberite peal seisab vabatahtlik leegionär-grenader. Keeruline vigur. Leeni kirjutas ka sulle täna kirja.

Kodunurgas endiselt kõik vaikne. Kaldma Lehte sõitis ikka jälle ära Saksamaale. Kuidas elavad need rängad lahingud üle Ilmeni järve kaldal. Siinpool liikumas juba jutt, et olete mõlemad, Oja ja Sina surma saanud. Eks ma peatselt kirjuta pikemalt.

Palju tervise.
Meinhard.

Tartu 27.01.1944 - Volhovi rinne, Novgorodi piirkond, Venemaa. Postimaksuvaba kiri saksa sõjaväe välipostinumbrile 01934 (658. eesti pataljon, 2. kompanii), saajaks vabatahtlik Voldemar Looga (s 1922). Kiri on aga ligi 2 kuud hiljem saatjale tagastatud, põhjus on pliiaitsiga peale kirjutatud: "Gefallen/An Absender Zurück" ("Langenud/Tagasi saatjale"). Lisaks kummitempel "Zurück" ("Tagasi") koos kuupäevaga "24.3.1944". Voldemar Looga langes 22-aastasena lahingus Venemaal Luuga kandis 7. veebruaril 1944.

658. eesti pataljoni tuumiku moodustas endine 181. eesti julgestusgrupp, mis oli loodud Tartus 1941. a suvel ja see oli esimeseks eesti rahvusväeosaks saksa sõjaväes, kuhu pärast suvist punaterrorit soovis astuda hulgaliselt vabatahtlikke. 658. eesti pataljoni ülemaks oli major Alfons Rebane.

Kirja on saatnud Voldemar Looga vend Meinhard, kes kirjeldab muu seas ka enda vabatahtlikult-sunniviisiliselt saksa sõjaväkke mobiliseerimisest, nüüd juba 1944. aastal:

"Tere vennas! Sedasi siis. Eile olin Tartus komisjonis. Ma pidin juba seal olema neljapäeva hommikul kell üheksa. Kuna aga käsk tuli kolmapäeva õhtul, siis polnud nii äkilise sõit võimalik. Komisjonis oli valida viis ala: ratsavägi, kahurvägi, jalavägi, sanitarala ja autojuhiks. Mina astusin kahurväkke. Eialgu lasti meid koju. Nii et ootame korraldust. Ahjalt oli ainult üheksa poissi, kellele tuleb sõjasõit ette võtta. Muuseas on mul sõit Poolamaale, sest olen 164 cm pikk. Sundviisiga võetud, aga paberite peal seisab vabatahtlik leegionär-grenader. Keeruline vigur. Leeni kirjutas ka sulle täna kirja.

Kodunurgas endiselt kõik vaikne. Kaldma Lehte sõitis ikka jälle ära Saksamaale.

Kuidas elavad need rängad lahingud üle Ilmeni järve kaldal? Siinpool liikumas juba jutt, et olete mõlemad, Oja ja Sina surma saanud.

Eks ma peatselt kirjuta pikemalt. Palju tervise, Meinhard"

Estonia 1940-1944 / Between two fronts
German occupation – "Ostland" period
Estonians in armed forces of Germany

Tartu 27.01.1944 - Volhov Front, Novgorod region, Russia. Postage-free letter to German army field post number 01934 (658th Estonian Battalion, 2nd company), addressed to volunteer Voldemar Looga (b 1922). However, the letter was returned to the sender nearly 2 months later, the reason is written: "Gefallen/An Absender Zurück" ("Fallen/Return to sender"). In addition, a rubber stamp "Zurück" ("Return") with the date "24.3.1944". Voldemar Looga was killed at the age of 22 in the battle on the Eastern Front, Novgorod area, on February 7, 1944.

The core of the 658th Estonian Battalion was formed by the former 181st Estonian Security Group, which had been established in Tartu in the summer of 1941 and was the first Estonian national army unit in the German army to which a large number of volunteers wanted to join after the summer of Red Terror. For the battles in January-February 1944 the commander of the 658th Battalion, major Alfons Rebane, was awarded the Knight's Cross of the Iron Cross.

The letter was sent by Voldemar Looga's brother Meinhard, who describes, among other things, his own "voluntary" mobilisation into the German army, now in 1944:

"Hello brother! So there you have it. Yesterday I was at the commission in Tartu. I was supposed to be there at nine o'clock on Thursday morning. However, as the order came on Wednesday evening, it was not possible to leave so suddenly. There were five fields to choose from in the commission: cavalry, artillery, infantry, sanitary and as a driver. I joined the artillery. Initially we were allowed to go home. So we're waiting for an order. There were only nine boys from Ahja who had to go on the warpath. By the way, I've got a ride to Poland because I'm 164 cm tall. Enlisted involuntarily, but the papers say volunteer legionnaire-grenadier. It's a tricky one. Leeni also wrote you a letter today. All is still quiet at home. Kaldma Lehte left for Germany again.

How did you survive the fierce battles on the shores of Lake Ilmeni? Already the talk is circulating around here that both you and Oja were killed.

I will write more soon. Best wishes, Meinhard"

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel
Saksa okupatsioon – "Ostland" periood
Eestlased Saksa relvajõududes

Estonia 1940-1944 / Between two fronts
German occupation – "Ostland" period
Estonians in armed forces of Germany

Tagakül, vähendatud.
Back side, reduced.

Neveli rinne, Venemaa 12.02.1944 - Kiisa (Harjumaa). Postimaksuvaba saksa sõjaväe välipostikiri, saatjaks Paul Voldemar Kraas (s 1925), välitagavarapataljon, 46. SS-grenaderirügement, 20. eesti SS-diviis (FP 38087). Sinine saksa kotkaga kirjatempel välipostinumbriga 46248 (Ortskommandantur 262), tummtempel (kohanimeta).

Oktoobris 1943 sundmobiliseeritud 3300 1925. a sündinud noormeest õpetati Heidelagris (Debica, okupeeritud Poola) paari kuuga kiirkorras välja ja 2500 neist saadeti jaanuaris välitagavarapataljonina Neveli rinde tagalasse. Ümbrikus olev kiri on 7.02.1944 kuupäevaga, sel päeval hakati 20. eesti diviisi väeosasid Neveli rindel ümber vahetama ja peagi saadeti need Eestisse Narva rindele (mida mehed ka ootasid). Kaks nädalat pärast kodustele selle kirja kirjutamist ja kolm nädalat pärast väljaõppe lõppu Heidelagris, langes selle kirja saatja Paul Voldemar Kraas rindel 18-aastasena, arvatavasti juba Eesti pinnal. Väljavõte ümbrikus olevast huvitavast, kuid surma valguses traagilisest kirjast:

"Sain kodust kirja siis kui seisin täisvarustuses rivis Heidelagrist lahkumiseks. 29. jaanuaril sulgus Heidelagri väravapuu vist igavesti minu seljataga. Suisime jälle ratastele ja meid sõidutati Venemaale. /---/ Oleme siin niikaua, kui meid paisatakse rindele. Ja see võib tulla õige pea. Kodu ma kindlasti ennem ei saa tulla. Nii ei tea kas näemegi veel kunagi. Kuid loodame siiski et õnn on minuga. Seni on mul seda ikka olnud. Kuulsin siin, et Venelane on tunginud Narvani. Kuulda on ka, et Eesti diviis tuuakse kodumaale. No siin on ikka ajal mõte sees ja see saab antud. Tunnen nüüd et tegin õieti et tulin sõjaväkke. Need kes maha jäid ja Soome põgenesid pole mehed. Nüüd kus Venelane ähvardab kodumaad oleks neid tarvis. Nemat aga ei julgenud oma elu mängu panna et võidelda oma kodumaa eest. Nüüd kus rindeleminek on käega katsutav kauguses on vallanud mind tuim ükskõiksus, ennem veel kartsin. Aga nüüd ei karda enam midagi. Loodan ainult oma relvale ja kus surm seal muld. Aga mis me niisugusest jutust ajame, see teeb meeolelu nii mul kui teil halvaks. /---/ Minu Feldposti Nr on 38087, gren. Paul"

Nevel front, Russia 12.02.1944 - Kiisa (Harjumaa). Postage-free German army field post letter, sent by Estonian Paul Voldemar Kraas (b 1925), the Field Reserve Battalion, 46. SS-Grenadier Regiment, 20th Estonian SS-Division (FP 38087). Blue round letter cachet (Briefstempel) with field post number 46248 (Ortskommandantur 262), mute postmark.

Of the 3300 young men born in 1925 and conscripted in October 1943, quickly trained in a few months at Heidelager (Debica, occupied Poland), 2500 were sent to the rear of the Nevel front as a field reserve battalion in January 1944. The letter in the envelope is dated 7.02.1944, the day when the 20th Estonian SS Division began to rotate on the Nevel front and was soon sent to the Narva front in Estonia. **Two weeks after writing this letter home and three weeks after leaving Heidelager training camp in Debica, the sender Paul Voldemar Kraas was killed on the front at the age of 18, probably already on Estonian soil. Extract from an interesting, but in the light of his death tragic, letter:**

"I got a letter from home as I was standing in line fully equipped to leave Heidelager. On January 29th, the gates of Heidelager closed behind me, probably forever. We got back on our wheels and were driven to Russia. /---/ We'll be here as long as we're thrown into the front. And it may come soon. I certainly can't come home before then. So I don't know if I'll ever see you again. But let's hope luck is with me. So far, I've always had it. I heard here that Russians have moved near Narva. There is also a rumour that an Estonian Division is being brought home. Well then, there is still a point in it and it will be given. I feel now that I did the right thing by joining the army. Those who stayed behind and fled to Finland are not men. Now that the Russians are threatening the homeland, we need them. They did not dare to risk their lives to fight for their homeland. Now that the front line is within touching distance, I am taken over by a dull apathy, whereas before I was afraid. But now I fear nothing. I rely only on my weapon, and where there is death there is soil. But what we make of such talk, it makes me as well as you feel bad. /---/ My field post No. is 38087, gren. Paul"

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel
Saksa okupatsioon – "Ostland" periood
Eestlased Saksa relvajõududes

Estonia 1940-1944 / Between two fronts
German occupation – "Ostland" period
Estonians in armed forces of Germany

Ülal. Tagakülj, vähendatud.
Above. Back side, reduced.

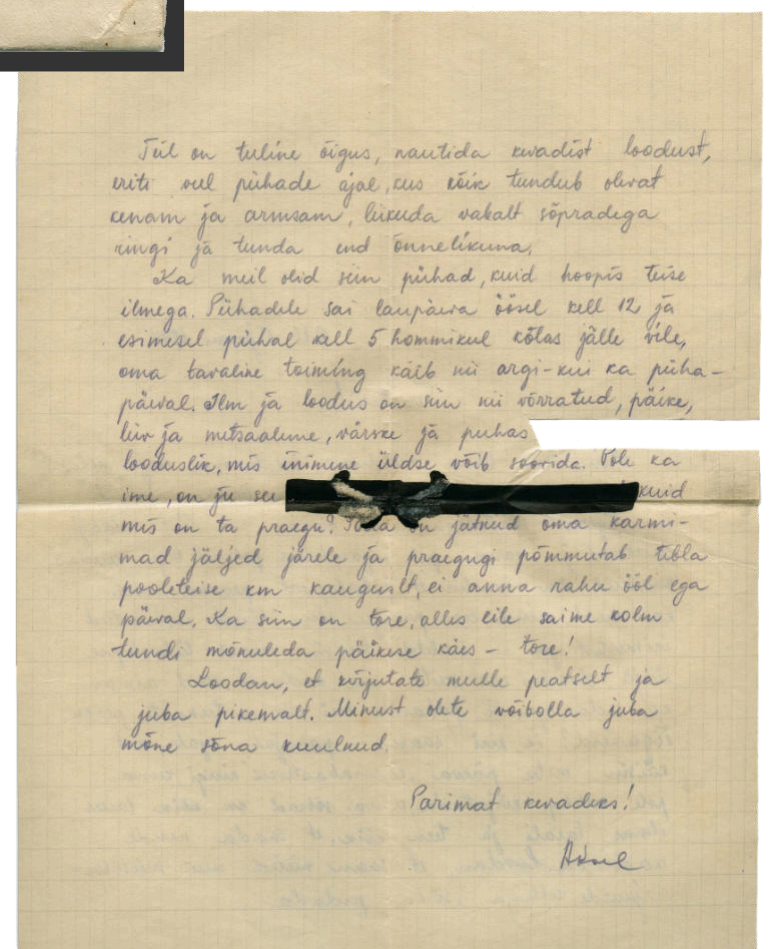
All. Ümbrikus olev tsensuuri poolt osaliselt loetamatuks muudetud kiri. Vähendatud.
Below. Letter in the envelope, partially made illegible by censorship. Reduced.

Narva rinne, Eesti 8.06.1944 - Tartu. Postimaksuvaba saksa sõjaväe välipostikiri, saatjaks 20-aastane reamees Aksel Orumaa (s 1923), 20. SS-luureüksuse 2. kompanii, 20. eesti SS-diviisi (FP 56819). Kiri on avatud SS-i tsensuuri poolt, kes lõi esiküljele punase templi "SS-Feldpostprüfstelle/Gepprüft" ja sulges tagaküljele tehtud avamiskoha paberteibiga "Geöffnet/SS-Hauptamt/d/SS-Feldpostprüfstelle". Tsensur muutis ka ümbrikus olevas kirjas mõned sõnad loetamatuks – seal kus paberi teisel küljel teksti pole on arvatavasti väeosa asukohale viitavad sõnad välja lõigatud, teisel muudeti need loetamatuks musta tušši abil. Harva esinevad SS-i tsensuuritempel ja -teip ning väeosa.

Kirjasaatja Aksel Orumaa kohta on teada, et pärast sõda ta arreteeriti Nõukogude võimu poolt ja 1945. a mõistis kohus ta Komi ANSV-s asuvasse Uhta vangilaagrisse, kust vabanes 1946. a.

Narva Front, Estonia 8.06.1944 - Tartu. Postage-free German military field post letter, sent by 20 year old private Aksel Orumaa (b 1923), 20th SS-Intelligence Unit, 20th Estonian SS-Division (FP 56819). The letter was opened by the SS censor, who stamped red "SS-Feldpostprüfstelle/Gepprüft" mark on the front and sealed the opening on the back with the paper strip "Geöffnet/SS-Hauptamt/d/SS-Feldpostprüfstelle". The censor also made some of the writing in the included letter illegible – where there is no text on the other side of the paper, words presumably referring to the location of the sender were cut out, while on the other occasion they were made illegible by black ink. Scarce SS censor mark and tape, scarce military unit.

It is known about the sender Aksel Orumaa that after the war he was arrested by the Soviet authorities and in 1945 sentenced by the court to Uhta prison camp in Komi ASSR, from which he was released in 1946.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Saksa okupatsioon – "Ostland" periood

Soomepoisid – eestlased Soome sõjaväes

Taust. Kuigi esimesteks soomepoisteks peetakse eesti mehi, kes läksid 1939-40 Soomele appi Talvesõtta, siis suurem Eesti noormeeste Soome minek algas Saksa okupatsiooni ajal, eriti 1943. a sundmobilisatsioonidega seoses, kuna paljud eestlased soovisid küll NSV Liidu vastu sõdida, kuid neile oli liitumine Relva-SS-iga vastu võetamatu. 8. veebruaril 1944 moodustati eestlastest Soome armee koosseisus 200. jalaväerügement (JR 200). Mais 1944 oli JR 200-s 1973 eestlast ja 361 soomlast (enamasti ohvitserid ja allohvitserid) ning seal valitses tugev rahvuslik vaim. Juunis-juulis 1944 jõudis rügement lahingutesse ning kaitses oma rindelõiku Viiburi lahe ääres. Rindeolukorra halvenedes Eestis soovis suur osa JR 200 mehi tulla tagasi kodumaale, et siin Punaarmee vastu võidelda, kuigi nad olid siin Saksa võimude poolt tagaotsitavad ja neid ähvardas vangistus. Keerulises sõjalises olukorras olevad sakslased andsid loa Eesti vabatahtlike karistuse tagasipöördumiseks ning 1752 soovijat saadeti 19. augustil ilma relvadeta Hankost Paldiskisse. Kui info soomepoiste saabumisest Eestisse levis, võttis rahvas neid juubeldades vastu. Kuigi soomepoisid olid lootnud, et nende väeosa jääb ühtseks ja nad saavad minna koos rindele, siis suureks meelehärmiks see siiski sakslaste poolt tükeldati ja pandi ka Relva-SS-i koosseisu. Rindele jõudis vaid lahingukogemusega I pataljon 20. eesti SS-diviisi 46. rügemendi III pataljonina, II pataljoni aga suunati ümberõppele Kehrasse, paljud ohvitserid mujale. Lisaks pataljoni laialisaatmisele vähendas usaldust sakslaste vastu seegi, et soome vorm kästi vahetada Relva-SS-i vormi vastu.

Kokku on nimeliselt teada üle 3330 soomepoisi, nendest hukkus sõjas vähemalt 336 ja pärast sõda Nõukogude repressioonide tõttu veel vähemalt 166 (57 metsavendadena, 103 vangis ja 6 mujal). 82 mehe saatus on teadmata.

Tagakül, vähendatud.
Back side, reduced.

Kareda (Järvamaa) 11.04.1944 - Soome 7.06.1944. Eesti postkontorist saadetud postmaksuvaba kiri üle Saksa väliposti Soome sõjaväe välipostinumbrile 7558 (200. jalaväerügement/JR 200, 6. kompanii), saajaks soomepoiss Evald Tõruke (s 1906). Kiri on Saksa sõjatsensuuri kontrollpunktis "b" (Berliin) avatud ning taassuletud paberteibiga "Geöffnet/Oberkommando der Wehrmacht + b" ("Avatud"). Lisaks on kirja esi- ja tagaküljel keemilise tsensuuri jäljed võimaliku salasõnumi otsimiseks. Kiri on saadetud koduste poolt. Väga harva esinev.

Soomepoiss Evald Tõruke liitus Soome armeeaga 10.02.1944, viibis väljaõppel Taavetis JR 200 II pataljoni staabikompaniis, osales tõrjelahinguis Viiburi lähel ja Vuoksil. Tagasi Eestisse saabus 19.08.1944. Arreteeriti Nõukogude võimu poolt 13.12.1945 ning mõisteti 10+5 aastaks Gulagi vangilaagrisse. Vabanes Saratovi oblastis 21.09.1954.

Estonia 1940-1944 / Between two fronts

German occupation – "Ostland" period

Finnish Boys – Estonians in Finnish Army

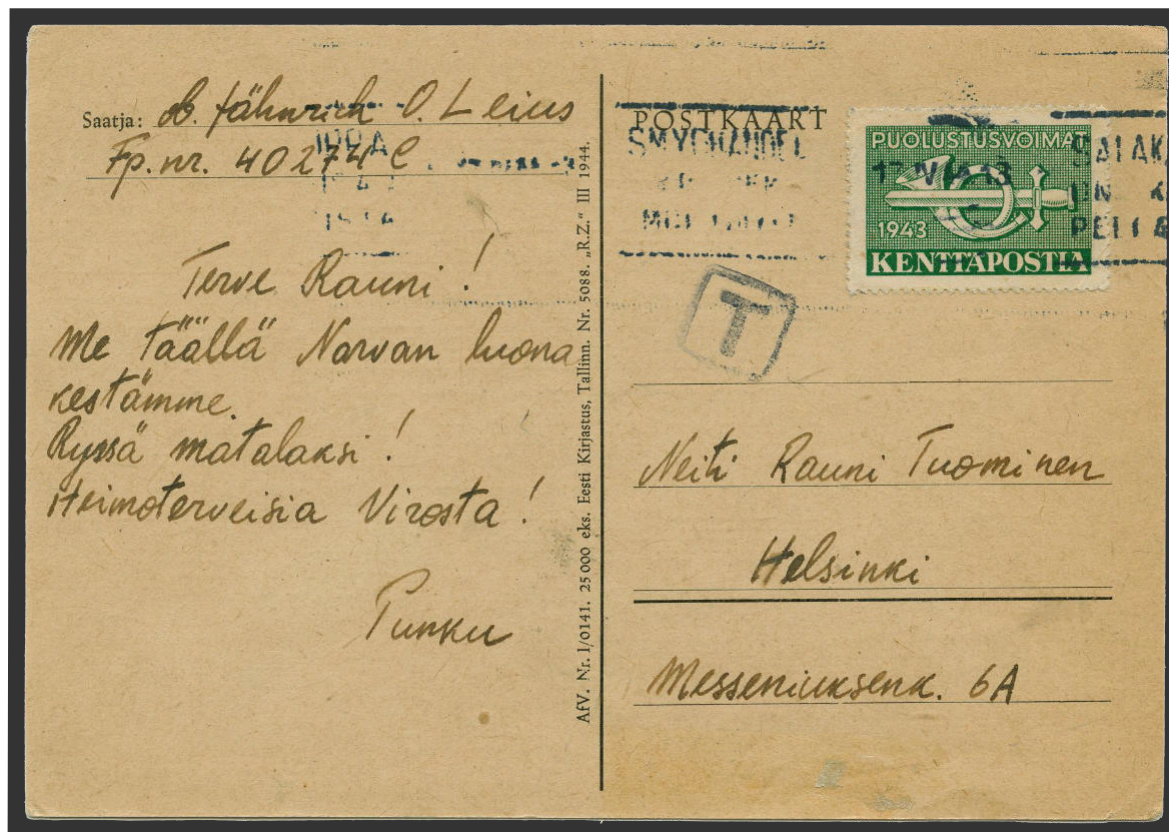
Background. Although the first Finnish Boys are considered to be the Estonian men who went to Finland in 1939-40 to help in the Winter War, the major influx of young men to Finland began during the German occupation, especially in connection with the forced mobilisation of 1943, as many Estonians wanted to fight against the Soviet Union, but found it unacceptable to join the Waffen-SS. On 8.02.1944 the 200th Infantry Regiment (JR 200), consisting of Estonians, was created in the Finnish Army. In May 1944, the JR 200 consisted of 1973 Estonians and 361 Finns (mostly officers and non-commissioned officers) and had a strong national spirit. In June-July 1944 the regiment defended front line along the Gulf of Viipuri. As the front situation deteriorated in Estonia, a large number of the JR 200 men wanted to return to their homeland to fight the Red Army, even though they were wanted by the German authorities and threatened with imprisonment. The Germans, faced with a difficult military situation, gave permission for the Finnish Boys to return without punishment and 1752 of those who wished to do so were sent unarmed from Hanko to Paldiski on August 19, 1944. When the news of the Finnish Boys' arrival in Estonia spread, the people welcomed them with jubilation. To the dismay of many, JR 200 was split up by the Germans and, and even worse, was put as part of the Waffen-SS. Only the I Battalion of the JR 200 with combat experience made it to the front in the 46th Regiment of the 20th Estonian SS-Division, while the II Battalion was sent to Kehra for retraining and many officers were sent elsewhere. In addition to the battalion being broken up, trust in the Germans was undermined by the fact that the Finnish uniform was ordered to be exchanged for the uniform of the Waffen-SS, which many did not agree to. In total, more than 3330 Finnish boys are known, of whom at least 336 were killed in the war and at least 166 more after the war as a result of Soviet repression (57 as Forest Brothers/guerrillas, 103 in prison and 6 elsewhere). The fate of 82 men is unknown.

Kareda (Järvamaa) 11.04.1944 - Finland 7.06.1944. Postage-free letter via German field post to Finnish army field post number 7558 (JR 200, 6th Company), addressed to Finnish Boy Evald Tõruke (b 1906). The letter has been opened at the German military mail inspection point "b" (Berlin) and re-sealed with a "Geöffnet/Oberkommando der Wehrmacht + b" ("Opened") paper tape. In addition, there are traces of chemical treatment on the front and back of the letter to search for a possible secret message. The letter was sent from home to the serviceman. Very scarce.

Evald Tõruke was arrested by the Soviet authorities on 13.12.1945 and sentenced to 10+5 years in a Gulag prison camp. Released in Saratov oblast on 21.09.1954.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel
 Saksa okupatsioon – "Ostland" periood
 Soomepoisid – eestlased Soome sõjaväes

Narva rinne, Eesti - Helsingi, Soome 17.04.1944. Narva rindel saksa sõjaväe välipostinumbrilt 40274C (*Deutscher General beim Oberkommando der finnischen Wehrmacht und Wehrmacht-Intendant Finnland*) saadetud Soome adresseeritud postkaart, mille pani teele 21-aastane soomepoiss Olev Leius (s 1922). Kaardil kasutatud Soome välipostimark Eestis ei kehtinud ja postkaart pole arvatavasti kulgenud tavapäraselt läbi Saksa väliposti, see kiiremat kulgemist silmas pidades pigem kaasa antud mõnele Eestist Soome liikunud sõdurile, kes on selle Helsingis postkasti lasknud. Helsingis on lisaks masintemplile lisatud juurdemaksutempel "T", arvatavasti soome välipostnumbri puudumise tõttu. Soome juurdemaksulipik *Lunastuslipuke* on kaardi küljest ära kukkunud. Kurioosum.

Helsingisse neiu Raunile saadetud sõnum võiks tõlkes kõlada ehk nii:

"Tere Rauni! Peame Narva rindel vastu. Tiblad mutta! Hõimutervitus Eestist! Punku"

Olev Leius näol oli tegu väga silmapaistva soomepoisiga, kes läks juba 1941. a veebruaris üle jää Soome. Saabus Soomest dessandiga luuregrupi Erna koosseisus 10.07.1941 Salmistu randa, Punaarmee tagalasse. Võitles ka luuregrupi Erna II koosseisus, sai 10.09.1941 Vormsil haavata. Läks uuesti Soome, 1942 saadeti Syväri rindele Vehniäineni kaugluure üksusesse, 1944 Keila-Joal luurekoolis.

Tema viimaseks ettevõtmiseks jäi 1944. a septembris luuregrupi Möwe (saksa k kajakas) koosseisus liikumine Virumaale, Punaarmee poolt taasvõetud aladele vastupanuliikumist organiseerima. Möwe luuregrupp oli 7-liikmeline (nendest 6 soomepoisid) ja selles oli 2 rühma – I mereluure rühm, mille vanem ja radist oli Olev Leius ja II maaluure rühm, mille vanem ja radist oli Henrik Kallaste. Mõlemat rühma tabas juba operatsiooni alguses ebaõnn – Kallaste hukkus juhuslikult lahti läinud püstoli läbi 21. septembril 20-aastasena ja Olev Leius külmetus raskelt ning suri 30. septembril 1944 Rausvere külas 22-aastasena. Ilma juhtideta jäänud teised luuregrupi liikmed arreteeriti venelaste poolt – Voldemar Baring mõisteti surma, Leonhard Tahur suri peatselt vangistuses, Lembit Kiviselg suri 1955. aastal vangilaagris ja ainult August Kala ning Viktor Koppel jäid pärast vangilaagrit ellu.

Paremal. Postkaardi pildiküljel eesti leegionäride lauluga. Vähendatud.

Estonia 1940-1944 / Between two fronts
 German occupation – "Ostland" period
 Finnish Boys – Estonians in Finnish Army

Narva Front, Estonia - Helsinki, Finland 17.04.1944. Postcard from Narva front in Estonia to Finland from the German army field post number 40274C (*Deutscher General beim Oberkommando der finnischen Wehrmacht und Wehrmacht-Intendant Finnland*), sent by a 21 year old Finnish Boy Olev Leius (b. 1922). The Finnish field post stamp was not valid in Estonia and it is possible that the postcard has not passed through the German field post and has been given to some soldier who had moved from Estonia to Finland and dropped it in the collection box in Helsinki, where machine postmark and postage due mark "T" was added, probably due to the absence of a Finnish field post number. Curiosity.

The message sent to young lady Rauni in Helsinki could perhaps be translated as follows:

"Hello Rauni! We will resist on the Narva front. Russians to the ground! Greetings from Estonia! Punku"

Olev Leius was a prominent Finnish Boy who crossed the ice to Finland already in February 1941. He arrived from Finland as a radioman of the reconnaissance group Erna on 10.07.1941 to Salmistu beach, in the rear of the Red Army. He also fought as part of reconnaissance group Erna II, was wounded on 10.09.1941 in Vormsi island. Went to Finland again, 1942 was sent to the Syväri front to Vehniäinen's long-range reconnaissance unit, 1944 to Keila-Joa reconnaissance school.

In September 1944 his last mission was to go to Viru county as part of the Möwe (seagull in German) reconnaissance group, to organise the resistance movement in areas reoccupied by the Red Army. The Möwe reconnaissance group consisted of 7 members (6 of them Finnish Boys) and had 2 groups - the 1st maritime reconnaissance group, whose senior and radio operator was Olev Leius, and the 2nd land reconnaissance group, whose senior and radio operator was Henrik Kallaste. Both groups met with bad luck at the beginning of the operation - Kallaste was killed by an accidentally discharged pistol on September 21 at the age of 20 and Olev Leius caught a severe cold and died on September 30, 1944 in the village of Rausvere at the age of 22. The other members of the now leaderless intelligence group were arrested by the Soviets - Voldemar Baring was sentenced to death, Leonhard Tahur died soon after in prison, Lembit Kiviselg died in a prison camp in 1955 and only August Kala and Viktor Koppel survived after the prison camp.

Below. The picture side of the postcard with the song of Estonian legionaries. Reduced.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Saksa okupatsioon – "Ostland" periood

Soomepoisid – eestlased Soome sõjaväes

Soomed 5.06.1944 - Raassilla (Viljandimaa) 1.07.1944. Postmaksuvaba soome sõjaväe välipostikaart üle Saksa väliposti, saatjaks soomepoiss Edmund Torm (s 1915) soome välipostinumbrilt 7556 (200. jalaväerügement/JR 200). Lilla Soome sõjatsensuuritempel "Sotasensuurin tarkastama" ning punane tempel "F * FELDPOST", mis näitas, et kaart anti edasitoimetamiseks üle Saksa välipostile. Väga harva esinev Soome illustreeritud välipostkaart.

Saatja Edmund Torm on ka väikese vimka teinud saatja aadressi, kus on enda nimeks kirjutanud Edmund Maru. Edmund Torm naases koos teiste soomepoistega augustis 1944 Eestisse, kuid sakslaste taganedes eelistas jääda kodumaale metsavennaks ning hukkus 1950. a (!) NKVD üksustega kokkupõrkes Viljandimaal Suislepa lähedal.

Paremal. Tartu rinne 10.09.1944 - Tallinn. Postmaksuvaba saksa sõjaväe välipostikaart, saatjaks soomepoiss Eduard Scheel (s 1910) välipostinumbrilt 15973C (46. SS-grenaderirügement, III pataljoni 11. kompanii, 20. (1. eesti) SS-diviis). Purustatud 46. SS-grenaderirügemendi III pataljoni ehitati 26.08.1944 uuesti üles Soomest äsja saabunud soomepoiste JR 200 I pataljoni baasil. Vastu tahtmist kuulusid soomepoisid nüüd Relva-SS-i alluvusse, nagu näha ka saatja aadressist "SS gren. E. Scheel". Nädal pärast kaardi saatmist murdis Punaarmee rindest läbi ja jõudis 22.09.1944 Tallinnasse.

Soomepoiss Eduard Scheel arreteeriti Nõukogude võimu poolt 15.03.1946 ja mõisteti 10+5 aastaks Gulagi vangilaagrisse, kust vabanes 1955. Hiljem lõpetas Tallinnas merekooli ja töötas kaubalaevadel mehaanikuna.

Estonia 1940-1944 / Between two fronts

German occupation – "Ostland" period

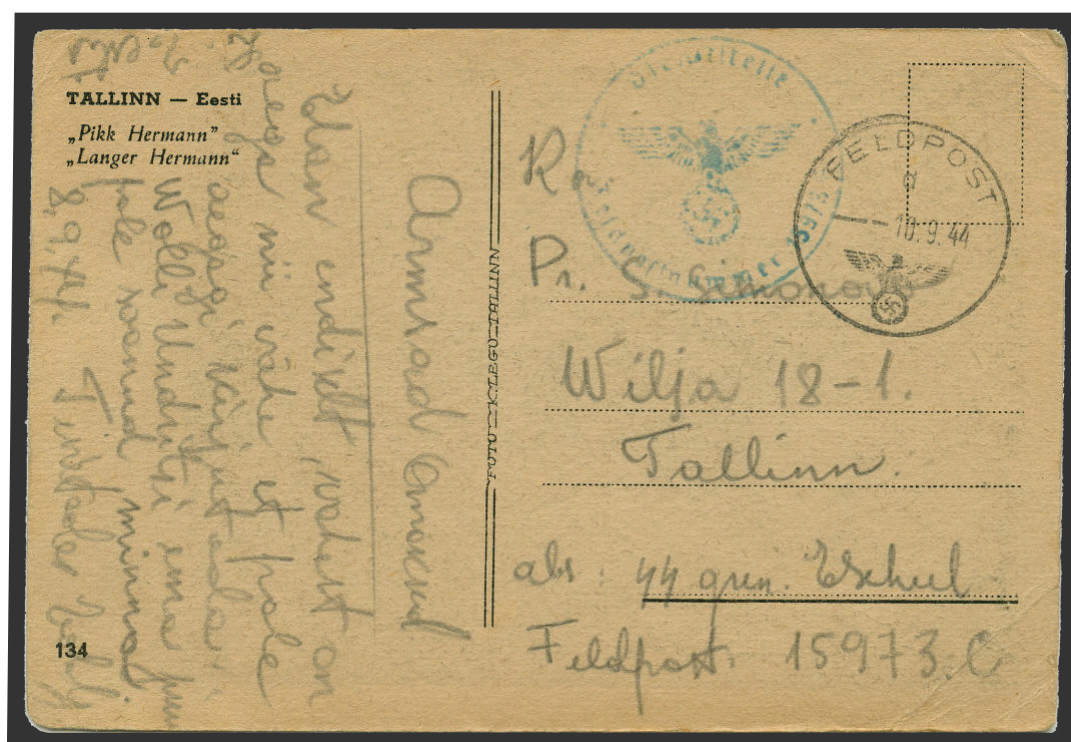
Finnish Boys – Estonians in Finnish Army

Finland 5.06.1944 - Raassilla (Viljandimaa) 1.07.1944. Postage-free Finnish army field postcard via German field post, sent by Finnish Boy Edmund Torm (b 1915) from Finnish field post number 7556 (200th Infantry Regiment/JR 200). The purple Finnish war censorship mark "Sotasensuurin tarkastama" ("Checked by military censor") and the round red mark "F * FELDPOST" indicating that the card was handed over to the German field post for onward delivery. Very scarce illustrated Finnish field postcard.

The sender Edmund Torm (Torm=Storm) has also made a small quirk in the sender's address, writing his name as Edmund Maru (Maru=Hurricane). Edmund Torm returned to Estonia with other Finnish Boys in August 1944, but when the Germans retreated, he preferred to stay in his homeland as a Forest Brother (guerrilla) and was killed in a clash with NKVD units near Suislepa in Viljandimaa in 1950 (!).

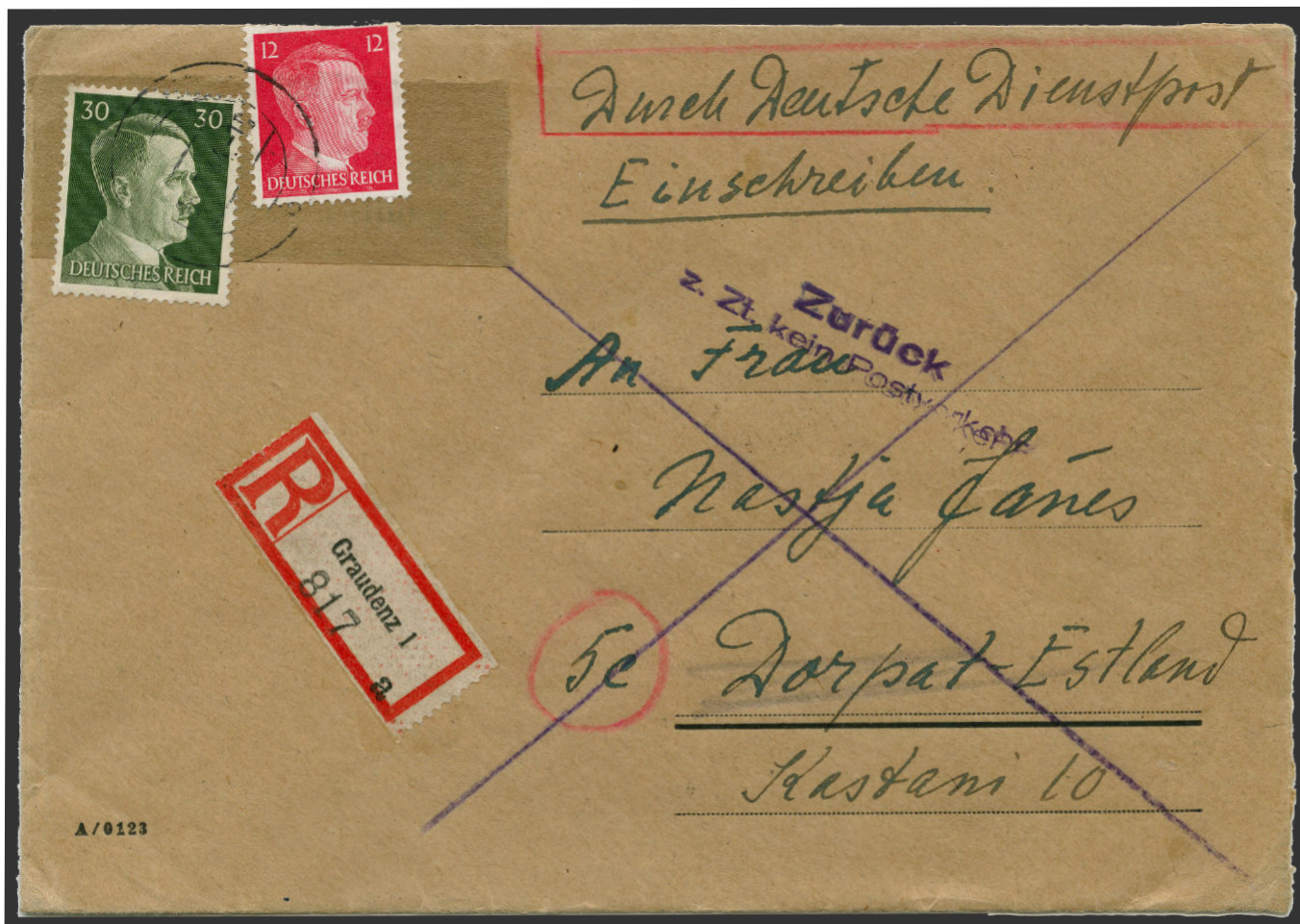
Below. Tartu front 10.09.1944 - Tallinn. Postage-free German army field postcard, sent by Finnish Boy Eduard Scheel (b 1910) from field post number 15973C (46. SS-grenadier regiment, III Battalion, 20th (1st Estonian) SS-Division).

The destroyed 46th SS-grenadier regiment's III battalion was rebuilt on 26.08.1944 from the I battalion of the Finnish Boys battalion JR 200, just arrived from Finland. Against their will, the Finnish boys were now under the Waffen-SS, as can also be seen from the address of the sender "SS gren. E. Scheel". A week after the card was sent, the Red Army broke through the front and reached Tallinn on 22.09.1944. Eduard Scheel was arrested by the Soviet authorities on 15.03.1946 and sentenced to 10+5 years in a Soviet Gulag prison camp, from which he was released in 1955. He later worked as a mechanic on merchant ships.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel
Saksa okupatsioon – "Ostland" periood
Saksa postikorra lõpp Eestis

Estonia 1940-1944 / Between two fronts
German occupation – "Ostland" period
End of German postal system in Estonia

Tagakülje fragment, vähendatud.
Fragment of the back side, reduced.

Saksamaalt rindelinna Tartusse saabunud tähtis kiri, mis saatjale postiteenuste mitte toimimise tõttu tagastatud. Graudenz (praegu Grudziądz, Poola) 16.7.1944 - Tartu 19.8.1944 - Graudenz ?.9.1944. Kirjal on väga harva esinev, arvatavasti Tartus löödud lilla tempel "Zurück/z. Zt. kein Postverkehr" ("Tagasi/Pole postiühendust"). Kuna tagaküljel on Tartu saabumistempel kuupäevaga 19.8.1944, siis on kiri Tartusse siiski jõudnud, aga kuna linn oli ümbruses käivate ägedate lahingute tõttu inimtühi, oli posti laialikanne arvatavasti lõpetatud. Haruldane, kuna kiri linna siiski jõudis, aga seda ei edastatud. Punaarmee vallutas Tartu nädalapäevad hiljem, 25. augustil 1944. Kirjal puuduvad Saksa sõjatsensuuri läbimise märgid. Saksa tariif 42 rpn: 12 rpn sisemaine lihtkiri + 30 rpn tähistusmaks.

Olemas olevat materjali uurides jääb mulje, et augustis-septembris 1944 Eestisse saabunud kirjade tsenseerimiseks puudus sakslastel ressurs, küll on aga Königsbergi tsensuuritemplid postkaartidel, mille läbi lugemine võttis vähem aega.

Registered letter from Germany to front city of Tartu, returned to sender due to non-functioning of postal services. Graudenz (now Grudziądz, Poland) 16.7.1944 - Tartu 19.8.1944 - Graudenz ?.9.1944. The letter bears very scarce violet stamp "Zurück/z. Zt. kein Postverkehr" ("Return/No postal service"), probably struck in Tartu. As the reverse bears a Tartu arrival postmark dated 19.8.1944, the letter must have reached Tartu, but as the city was deserted due to the fierce fighting in the surrounding area, the mail distribution was probably stopped. Rare, as the letter did reach the city, but was not forwarded. The Red Army captured Tartu a week later, on August 25, 1944. The letter bears no signs of having passed through the German war censors. German rate 42 rpn: 12 rpn inland letter + 30 rpn registration fee.

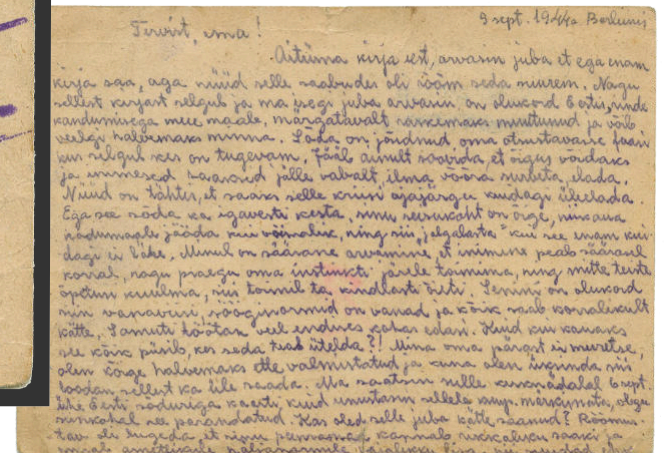
Examination of the available material suggests that the Germans did not have the resources to censor letters sent to Estonia in August-September 1944, but there are Königsberg censorship marks on postcards, which took less time to check and read.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel
 Saksa okupatsioon – "Ostland" periood
 Saksa postikorralduse lõpp Eestis

Estonia 1940-1944 / Between two fronts
 German occupation – "Ostland" period
 End of German postal system in Estonia

A postcard sent from Germany by an Estonian, which did not reach Estonia due to the loss of postal connections, Berlin 9.9.1944 - Nõmme. The postcard has reached at least Königsberg, where it is marked with the red German war censor cachet "Gepprüft/OKW/a" ("Checked"). Somewhere, the destination "Tallinn-Nõmme, Estland" has been crossed out and marked "ZURÜCK/Neue Anschrift abwarten" ("RETURN/Wait for new address"). The sender Artur Pikkal (b 1925), who worked at the Berlin printing house Rotadruck Wilhelm Meyer K.G., writes back home to his mother: "... the situation in Estonia has become considerably more difficult with the arrival of the front on our land and may get worse. The war has reached its decisive phase where it will be seen who is stronger. We can only wish that justice prevails and that people can once again live freely without foreign pressure."

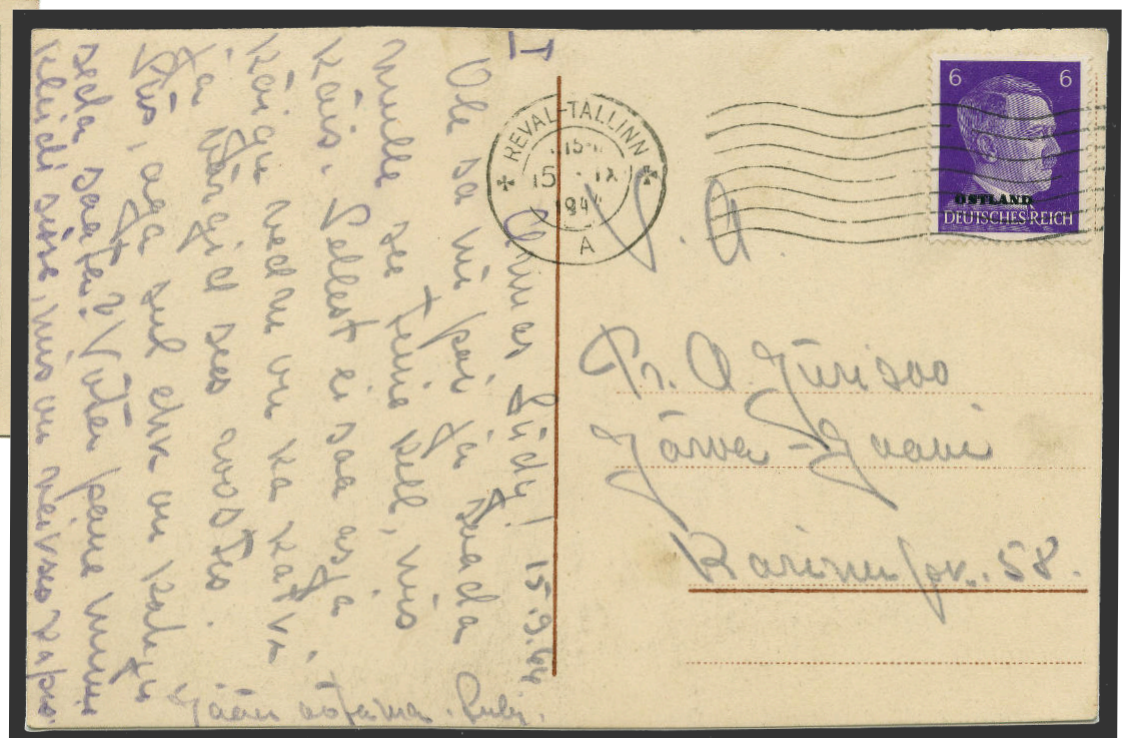

Ülal. Saksamaalt eestlase poolt saadetud postkaart, mis postiihenduse katkemise tõttu enam Eestisse ei jõudnud, Berliin 9.9.1944 - Nõmme. Postkaart on jõudnud vähemalt Königsbergi, kus on löödud punane Saksa sõjatsensuuri tempel "Gepprüft/OKW/a" ("Kontrollitud"). Kuskiil on sihtkoht "Tallinn- Nõmme, Estland" maha tõmmatud ja löödud tempel "ZURÜCK/Neue Anschrift abwarten" ("TAGASI/Oodake uut aadressi"). Berliinis trükikojas Rotadruck Wilhelm Meyer K.G. töötanud kaardisatja Artur Pikkal (s 1925) kirjutab oma emale: "... on olukord Eestis rinde kandumisega meie maale märgatavalt raskemaks muutunud ja võib veelgi halvemaks minna. Sõda on jõudnud oma otsustavasse faasi kus selgub kes on tugevam. Jääb ainult soovida, et õigus võidaks ja inimesed saaksid jälle vabalt ilma võõra surveta elada."

Below. Postcard sent from Tallinn during the last week of the German occupation, Tallinn 15.9.1944 - Karinu (Järvamaa). Soviet troops entered Tallinn on 21.9.1944, the city was captured the next day. Until what date the post office in Tallinn was open is not known, the latest dispatch I know of is dated 18.9.1944. The stamp on the card is cancelled with a bilingual machine cancellation REVAL-TALLINN/A, which was in use for about 3 months, July-September 1944. On the picture side of the postcard, on the mast of Kadriorg Palace, still flies the blue-black-white Estonian national flag, which was soon replaced by the red flag of the Estonian SSR for the next half century.

Saksa okupatsiooni viimasel nädalal Tallinnast saadetud vaatekaart, Tallinn 15.9.1944 - Karinu (Järvamaa). Nõukogude väed tungisid Tallinnasse 21.9.1944, järgmisel päeval linn vallutati. Mis kuupäevani Tallinna postkontor töötas pole teada, hilisem minule teada olev saadetis on kuupäevaga 18.9.1944. Kaardil olev postmark on kustutatud kakskeelse masintempliga REVAL-TALLINN/A, mis oli kasutuses ligi 3 kuud, juuli-september 1944. Postkaardi pildipoolel oleva Kadrioru lossi mastis lehvib veel sini-must-valge Eesti rahvuslipp, mis üsna pea asendus järgnevaksooleks sajandiks okupatsioonivõimude punalipuga.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Eesti NSV – Teine Nõukogude okupatsioon

September 1944 – Punaarmee okupeerib taas Eesti

Taust. Pärast pikka aega suurema eduta Narva rindel läbimurret üritanud Punaarmee tungis lõpuks Eestisse Petserimaa ja Lõuna-Eesti poolt.

Punaarmee vallutas 13. augustil Võru, 16. augustil Põlva ja 25. augustil Tartu.

17. septembri hommikul ületas Punaarmee rindelõigus Tartust Kavastuni Emajõe ning läks tankide ja lennukite toetusel rünnakule. Kaitses olnud Saksa väed, mille koosseisus oli ka omajagu eesti väeosi, purustati. Kuna sakslased olid samal ajal alustanud oma põhivägede Eestist välja tõmbamist, jäid rindele peamiselt nõrgad Saksa katteüksused ja eestlastest koosnenud väeosad, millest paljud olid puudulikult relvastatud ning ilma raskerelvade toetuseta.

Punaarmee vallutas 22. septembril Tallinna, 23. septembril Türi, Pärnu ja Viljandi, 24. septembril Haapsalu ja 26. septembriks oli terve Mandri-Eesti hõivatud.

Saarte hõivamisega läks aga veel paar kuud - viimased Saksa väeosad taandusid Saaremaalt Sõrve säärelt 25. novembril 1944 ja 19.

detsembril vallutas Punaarmee Ruhnu saare.

Paremal. Haruldane originaalfoto Punaarmee ohvitseridest roheluses viina võtmas, pealkirjaks "Esimene topka Eesti pinnal".

Pärnumaa 26.9.1944 (kirja kuupäev) - Kaasan, Vene NFSV 12.10.1944.

Postimaksuvaba välipostikaart, mille saatis Eestist Punaarmee 194. kaardiväe laskurpolgu (30. kaardiväe laskurkorpus) sõdur Yuri V. Vasljanin koju isale.

Kirjutab, et kõik vanamoodi, liigume läände. See oli NSV Liidu väeosa, mis tungis Eestisse septembri alguses ja osales hiljem novembris koos 8. eesti laskurkorpusega Saaremaa ja Sõrve sääre vallutamisel. Harva esinev varane NSV Liidu sõduri saadetis Eestist. NSV Liidu tsensuuritempel "ПРОСМОТРЕНО/Военной Цензурой/14717" ("LÄBI VAADATUD/Sõjatsensuuri poolt/14717").

Estonia 1940-1944 / Between two fronts

Estonian SSR - Second Soviet occupation

September 1944 – The Red Army occupies Estonia again

Background. After a long period without much success on the Narva front, the Red Army finally invaded Estonia from direction of Petseri and southern Estonia. **Red Army captured Võru on August 13, Põlva on August 16 and Tartu on August 25.** On the morning of September 17, the Red Army crossed the Emajõgi River from Tartu to Kavastu on the front line and went on the offensive with the support of tanks and aircraft. The defending German troops, which also included number of Estonian units, were crushed. As the Germans had at the same time begun to withdraw their main forces from Estonia, the front was mainly left with weak German cover units and Estonian units, many of which were poorly armed and without heavy weapons support. **The Red Army captured Tallinn on September 22, Türi, Pärnu and Viljandi on September 23, Haapsalu on September 24, and by September 26 all of mainland Estonia was occupied.** However, it took a few more months before the islands were taken - **the last German troops retreated from Saaremaa on the Sõrve peninsula on November 25, 1944, and on December 19 the Red Army captured the island of Ruhnu.**

Above. Rare original photo titled "The first shot on Estonian soil" depicting the Red Army officers drinking vodka in greenery.

Pärnumaa 26.9.1944 (inscribed date) - Kazan, Russia 12.10.1944. **Postage-free Red Army field postcard sent by Yuri V. Vasilyanin, a soldier of the 194th Guards Rifle Regiment (30th Guards Rifle Corps) back home to his dad. He writes that things are the same, they are moving west.** This Soviet unit entered Estonia at the beginning of September and later, together with the 8th Estonian Rifle Corps, took part in the invasion of the island Saaremaa and the Sõrve peninsula at the end of November. Scarce early dispatch from Estonia, sent by a Soviet soldier. Soviet Union censorship stamp "ПРОСМОТРЕНО/Военной Цензурой/14717" ("REVIEWED/Military censor/14717").

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Eesti NSV – Teine Nõukogude okupatsioon

Postmarkide puudus, postimaks tasutud sularahas

Estonia 1940-1944 / Between two fronts

Estonian SSR - Second Soviet occupation

Shortage of postage stamps, postage paid in cash

Left. Pärnu 13.10.1944 - Laupa (Järvamaa). Soviet rate 20 kop, inland postcard (9.1944-). Due to lack of postage stamps, the postage was paid in cash at the post office, confirmed by a pencil inscription "Sularahas 20 kop" ("In cash 20 kop"). An early mailing from the time when, after the re-occupation of Estonia by the Soviet Union, mail started to move again across Estonia. Early use of the new bilingual Pärnu calendar postmark. Very scarce. Soviet war censorship mark "ПРОВЕРено/Военной Цензурой/25026" ("REVIEWED/Military censor/25026").

Text on the reverse of the home made postcard:

"Dear brother-in-law! Let me know how you live! We are all well and living the old way. Yours sincerely, Arved"

Ülal. Pärnu 13.10.1944 - Laupa (Järvamaa). NSV Liidu tariif 20 kop, sisemine postkaart (9.1944-). Postmarkide puuduse tõttu postitatu makstud postkontoris sularahas, mille kinnituseks tehtud väga harva esinev pliiaatsimärge "Sularahas 20 kop". Varajane saadeti ajast, kui pärast Eesti taas vallutamist NSV Liidu poolt hakkas post üle Eesti taas liikuma. Varajane uue kakskeelse Pärnu kalendertempli kasutus. NSV Liidu tsensuuritempel "ПРОВЕРено/Военной Цензурой/25026" ("LÄBI VAADATUD/Sõjatsensuuri poolt/25026").

Tekst ise valmistatud postkaardi tagaküljel:

"Armas külimees! Teatage kuidas elate! Meie oleme kõik terved ja elame vana viisi. Tervitades Arved"

Paremal. Väandra (Pärnumaa) 17.10.1944 - Tallinn 25.10.1944. NSV Liidu tariif 30 kop, sisemine lihtkiri kuni 20 g (9.1944-). Postmarkide puuduse tõttu postitatu makstud postkontoris sularahas, mille kinnituseks tehtud väga harva esinev pliiaatsimärge "Postimaks sularahas 30 kop tasutud". Varajane saadeti ajast, kui pärast Eesti taas vallutamist NSV Liidu poolt hakkas post üle Eesti taas liikuma. NSV Liidu tsensuuritempel "ПРОВЕРено/Военной Цензурой/25092" ("LÄBI VAADATUD/Sõjatsensuuri poolt/25092").

Tsensuurimärge ümbriku tagaküljel.
Censor mark on the back side of the envelope.

Below. Väandra (Pärnumaa) 17.10.1944 - Tallinn 25.10.1944. Soviet rate 30 kop, inland letter up to 20 g (9.1944-). Due to lack of postage stamps, the postage was paid in cash at the post office, confirmed by pencil note "Postage paid in cash 30 kop". An early mailing from the time when, after the re-occupation of Estonia by the Soviet Union, mail started to move again across Estonia. Very scarce. Soviet war censorship mark "ПРОВЕРено/Военной Цензурой/25092" ("REVIEWED/Military censor/25092").

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Vene NFSV – Eestlased Nõukogude Liidu tagalas

Punaarmee 8. eesti laskurkorpus NSV Liidu tagalas

Taust. 1941. a suvel, pärast sõja puhkemist NSV Liidu ja Saksamaa vahel, mobiliseeris Nõukogude võim kiiruga Punaarmeesse suure hulga eesti mehi. Koos 6800 Eesti Vabariigi armee baasil loodud Punaarmee 22. eesti laskurkorpuse ajateenija ja ohvitseriga viidi Venemaale kokku ligi 33 000 meest. Kuna Eestis mobiliseeriti 9 aastakäiku rohkem kui Venemaal, siis oli ilmselt mobilisatsiooni üks eesmärk võitlusvõimeliste meeste deporteerimine. Eestlased olid venelaste silmis ebausaldusväärne kontingent, seega pandi enamik neist NKVD alluvuses olnud sunnitöölaagrite meenutatavatesse tööpataljonidesse. Raskel ehitus- ja metsatööl viibivad mehed olid puudulikult riietatud ning alatoidetud. 1941-1942. a talv oli tööpataljonides orjatööd tegijatele jöhker – väärkohtlemine, nälg, külmumine ja nakkushaigused põhjustasid massilist suremist. Tööpataljonides hukkus üle 10 000-nde eesti mehe.

Punaarmee 8. eesti laskurkorpus moodustati NSV Liidu tagalas 1942. a sügisel. Sellesse kuulusid 7. ja 249. laskurdiviisi ning 1. tagavara laskurpolk. Aasta lõpuks oli korpuse suurus ligi 27 000 sõjaväelast, kellest 85% olid eestlased. Suurema osa nende väeosade sõduritest moodustasid ellu jäänud tööpataljonide mehed, lisaks Venemaa eestlased. Endise 22. territoriaalse laskurkorpuse mehi oli tuhatkond. Korpuses oli loomise ajal kommunistliku partei liikmeid ligi 20%, hiljem liikmete arv suurenes.

Korpus sai lahinguristsed Velikije Luki lahingus 1942-1943. a talvel, kus kaotati ligi pool isikkoosseisust – hukkus 5000 ja raskelt vigastada sai 9000 sõdurit. Saksalaste poolele jooksis üle 2000 meest. Pärast Velikije Luki lahingut saadeti korpus täienduseks tagalasse. Septembris 1944 jõuti taas Eestisse, lahingut tuli nüüd lüüa ka saksa poolel sõdivate eestlastega, kelle väikesearvulised üksused olid jäänud sakslaste taganemist katma. Kokku osales korpus lahinguis 125 päeva, neist Velikije Lukis 39, Eesti vallutamisel 69 ja Kuramaal 17 päeva.

8. eesti laskurkorpusega seotud postisaadetised on valdavalt kulgenud Vene NFSV territooriumil, Eestisse või siit korpusemeestele liikus post alles alates augustist 1944, mil Punaarmee oli taas Eestisse tunginud.

Ebatavaline kasetohust lõigatud postkaart, Malmõš (Kirovi obl) 10.12.1942 – Porošino sõjaväelaager (Sverdlovski obl). Postkaart on kulgenud Vene NFSV territooriumil, adressaadiks Punaarmee 8. eesti laskurkorpuse 7. laskurdiviisi 23. suurtükiväepolgu raamatupidaja Eduard Roosma (s 1895), kes mobiliseeriti Punaarmeesse augustis 1941. Porošino sõjaväelaager oli 7. eesti laskurdiviisi formeerimispaik. Postimaksuvaba saadetis punaarmeelasele, ülal lilla tindiga märges "Красноармейское". Lähikoha postitempel "МАЛМЫЖ КИРОВ. ОБЛ." ja must tsensuuritempel "ПРОСМОТРЕНО/Военной Цензурой/КИРОВ/166" ("LÄBI VAADATUD/Sõjatsensuuri poolt/Kirov/166").

Estonia 1940-1944 / Between two fronts

Russian SFSR – Estonians in rear of Soviet Union

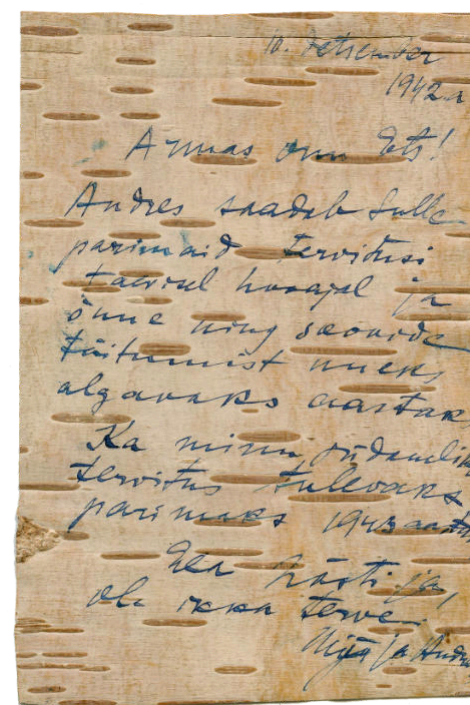
8th Estonian Rifle Corps of the Red Army in rear

Background. In the summer of 1941, after the outbreak of the war between the Soviet Union and Germany, the Soviet authorities quickly mobilised a large number of Estonian men to the Red Army. Together with the 6800 conscripts and officers of the 22nd Estonian Infantry Corps, which had been created on the basis of the army of the Estonian Republic, about 33 000 men were taken to Russia. As there were 9 more vintages mobilised in Estonia than in Russia, one of the aims of the mobilisation was probably to deport able-bodied men. Estonians were regarded as an unreliable contingent in the eyes of the Russians, most of them were sent to labour battalions under NKVD control, which resembled a prison regime. The men, who were engaged in heavy construction and forestry work, were poorly dressed and undernourished. The winter of 1941-1942 was brutal for the slave labourers in the labour battalions – starvation, frostbite and infectious diseases caused mass deaths. In addition, opponents of the Soviet regime were executed. Over 10 000 Estonian men died in these labour battalions.

The 8th Estonian Rifle Corps of the Red Army was formed in the rear of the Russian SFSR in the autumn of 1942. It included the 7th and 249th Infantry Divisions and the 1st Rear Reserve Infantry Regiment. By the end of the year, the corps numbered nearly 27000 soldiers, 85% of whom were Estonians. Most of the manpower of these units was made up of surviving men from the labour battalions, plus Estonians from Soviet Union. There were about a thousand men left of the former 22nd Territorial Infantry Corps. At the time of its creation, the corps had about 20% Communist Party members, but later the number increased.

The corps was defeated in the Battle of Velikije Luki in the winter of 1942-1943, losing nearly half of its personnel – 5000 soldiers were killed and 9000 seriously wounded. More than 2000 men joined the German side. After the Battle of Velikije Luki, the corps was sent to the rear to replenish. In September 1944, the corps reached Estonia again, and now had to fight against the Estonians fighting on the German side, whose small units were left to cover the retreat of the Germans. In total, the corps

fought 125 days, 39 of them in Velikije Luk, 69 in the conquest of Estonia and 17 in Courland.

The mail of the 8th Estonian Rifle Corps was mainly circulated on the territory of the Russian SFSR. Sending items from corps to Estonia or from Estonia to the corps was only possible from August 1944, when the Red Army had invaded part of Estonia again.

Unusual postcard cut from birch thorn, Malmush (Kirov obl) 10.12.1942 - Poroshino military camp (Sverdlovsk obl). The postcard has run on the territory of the Russian SFSR. Addressed to Eduard Roosma (b. 1895), accountant of the 23rd artillery regiment, 7th artillery division, 8th Estonian Infantry Corps, who was mobilised to the Red Army and taken to Russia in August 1941. Poroshino military camp was the training base of the 7th Estonian Rifle Division. Postage-free item to Red Army Man, marked "Krasnoarmeyskoye" in purple ink at the top. Place of departure postmark "MALMYZH KIROV. OBL." and black censorship stamp "ПРОСМОТРЕНО/Военной Цензурой/КИРОВ/166" ("REVIEWED/Military censor/Kirov/166").

All. Tagakül, vähendatud. Nii vene kui saksa vägedes oli mehi, kes pidasid ennast eesti rahva vabaduse eest võitlejateks – ühed võitlesid kommunistliku Eesti, teised kommunismivaba Eesti eest.

Below. Reduced back side with the messages "Long live Soviet Estonia!" and "Greetings from the fighter for the freedom of the Estonian people!". There were men in both the Russian and German armies who considered themselves fighters for the freedom of the Estonian people – some fought for the communist Estonia, others for the communist-free Estonia.

Leningradi oblast 24.8.1944 - Võru 18.9.1944. Postimaksuvaba välipostikiri, mis on Punaarmee 8. eesti laskurkorpuses välja antud väga harva esineval kirjapaberil, millel illustatsioon "Elagu Nõukogude Eesti!" (kirjastus Tasuja). Kodustele lähetatud kirja on saatnud eesti korpuse 35-aastane sõdur Jakob Palusalg (s 1908), kes mobiliseeriti Punaarmeesse koos noorema venna Mihkliga juulis 1941. a. Saatja välipostinumber 16601 = 925. laskurpolk, 249. eesti laskurdiviis, mis asus Narva rindel Leningradi pool reservis. Haruldane varajane, juba 18. septembril 1944 Võrru saabunud kiri, mil suurem osa Eestist oli veel sakslaste käes. Kirjal NSV Liidu tsensuuritempel "ПРОСМОТРЕНО/Военной Цензурой/16109" ("LÄBI VAADATUD/Sõjatsensuuri poolt/16109").

Punaväelane Jakob Palusalg on olnud üsna kommunistlikult meelestatud, kui vaadata illustreeritud kirjapaberit ja lugeda koju saadetud kirja, milles mõned sõnad on arvatavasti tsensuuri poolt loetamatuks muudetud. Side 1941. a mobilisatsiooni korras venemaale viidud eestlastega kolme saksa okupatsiooniaasta vältel puudus, nende meeste saatus oli kodustele suuresti teadmata, nagu ka koduste saatus neile.

"23 VIII 44

Tervist kodused. Kuidas elate ja kuidas elasite okupatsiooni aja üle kas on nad jätnud kõiki teid elama. Nagu lehtedest lugedes on nad jubedad tööd teinud Eestis. Noh pole viga küll tasume kõik nendele tagasi. Meie igapäev igatsus kodu pääsemiseks ja kätte tasumise soov eks ta tule ka kord. Olen praegu puna armees tegev väes. Elu on kaunis hea toidlustamine on hea. Kõik üldine käitumine on hea ja ***** ****** isegi uskumatta. Aga mina näen ja tunnen isiklikult. Mihkliga olin koos 1942 a juuli kuus ja 43 a talvel sain kirja oli terve ja elus. Kirjutage kindlasti kui kirja kätte saate. Kas Lonni ka midagi teate ja Veerast, Allist ja Mikust.

Sooje tervitusi.

Jakob Palusalg"

Leningrad oblast 24.8.1944 - Võru 18.9.1944. A postage-free field post letter, probably issued by the 8th Estonian Rifle Corps of the Red Army on a very scarce letter sheet with the illustration "Long live Soviet Estonia!" (publishing house Tasuja (Avenger)). The letter was sent home by Jakob Palusalg (b. 1908), a 35-year-old soldier in the Estonian Corps, who was mobilised to the Red Army along with his younger brother Mihkel in July 1941. Sender's field postal number 16601 = 925th Rifle Regiment, 249th Estonian Rifle Division, which was in reserve on the Narva front on the Leningrad side. Rare early letter, arriving in Võru already on September 18, 1944, when most of Estonia was still occupied by Germans. The letter bears the Soviet Union censorship stamp "ПРОСМОТРЕНО/Военной Цензурой/16109" ("REVIEWED/Military censor/16109").

Jakob Palusalg, a Red Army soldier, must have been quite communist-minded if you look at the illustrated letter sheet and read the letter he sent home (below), in which some words have apparently been made illegible by the censors. There was no communication with the Estonians who had been mobilised to Russia in 1941 during the three years of German occupation, and the fate of these men was largely unknown to their families at home, just as the fate of their families at home was unknown to them.

"23 VIII 44

Greetings home. How do you live and how did you survive the occupation have they let you all live? As I read in the papers they have done terrible things in Estonia. Well no harm though we will pay them all back. Each of us longs to go home and want revenge and it will come one day. I am currently in the Red Army. Life is pretty good, food is good. All general behaviour is good and ***** even beyond belief. But I see and feel personally. I was with Mihkel in July 1942 and in the winter of 43 I received a letter he was healthy and alive. Be sure to write when you receive the letter. Do you also know anything about Lonni and Veera, Alli and Miku?

Warm greetings. Jakob Palusalg

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Eesti NSV – Teine Nõukogude okupatsioon

Punaarmee 8. eesti laskurkorpus jõuab Eestisse

Estonia 1940-1944 / Between two fronts

Estonian SSR - Second Soviet occupation

8th Estonian Rifle Corps of the Red Army back home

Odrasaare sõjaväehaigla (Narva taga, Kingissepa rajoon) 23.10.1944 - Tartu 19.11.1944 - Ranna (Tartumaa). Postimaksuvaba punaarmeeelase kolmnurkne välipostikiri kodustele, mille saatjaks haiglas viibiv Punaarmee 8. eesti korpuse 921. laskurpolgu 23-aastane sõdur Elmar Soom (s 1921), kes mobiliseeriti Punaarmeesse juulis 1941. a Tartus. Järgnes 860. tööpataljon Venemaal. Saatja välipostinumber 37233 = ЭГ 1970 (эвакогоспиталь х. Одресаре). Esiküljel uus NSV Liidu stiilis Tartu saabumistempel, tagaküljel NSV Liidu tsensuuritempel "ТИПОСМОТРЕНО/Военной Цензурой/18696" ("LÄBI VAADATUD/Sõjatsensuuri poolt/18969").

Üle 3 aasta taas kodumaale jõudnud punaarmeeelane kirjutab koju isale huvitava kirja. Side 1941. a mobilisatsiooni korras venemaale viidud eestlastega kolme Saksa okupatsiooniaasta vältel puudus, nende meeste saatatus oli kodustele suuresti teadmata, nagu ka koduste saatatus neile.

"Tervist kodurahvas.

Üle hulga aja on mul võimalus teile kirjutada ja soovida teile kõige paremat. Ühe kirja ma teile kirjutasin ja lubasin selles kirjas varsti koju tulla, kuid saatatus ei luba niipea. Ehki kolme aasta jooksul pole ma haigemaja uksest sisse saanud, pean ma nüüd sääl lamama. Rännasin läbi peaegu terve Eesti mandri ja paljudeski kohtades tuli päris raskeid lahinguid lüüa ja Saaremaal sain endale kuuli vasakusse reide, mis paneb nüüd mitmeks heaks kuuks lamama, sest ka luu on katki ja olen praegu kipsis, kuid loodan jõuluks ehk juba omal jõul liikuda. Läksin küll kodunt umbes 15 kilomeetri kauguselt mööda, kuid kõik elanikud olid seekord sõjapaos ja ei saanud kodukandist midagi kuulda. Huvitav, kas kõik on veel elus ja kuidas elu sääl pool ka käib. Vaike, Laine ja Erna on vist suurteks tüdrukuteks kasvanud ja ma ei tunne neid vist enam ära. Kuulsin kuidas sakslased meid N. Liidus surnuks tunnistasid olevat, kuid nüüd tulevad need surnuks peetud kõik tagasi ja paljudel olid juba naised läinud teisele mehele ja kui nüüd oma mees ilmub, ehmatas enda surnuks.

Kõige paremat kõigile kodurahvas ja tuttavatele soovib Elmar Soom.

23. oktoobril."

Odrasaare military hospital (behind Narva, Kingissepa district) 23.10.1944 - Tartu 19.11.1944 - Ranna (Tartumaa). A postage-free triangular Red Army soldier's field post letter to his father, written by Elmar Soom (b. 1921), a 23-year-old soldier of the 921th Rifle Regiment of the 8th Estonian Rifle Corps, who was mobilised to the Red Army in July 1941 in Tartu. The 860th Labour Battalion in Russia followed. The sender's field post number 37233 = ЭГ 1970 (evacuation hospital in Odrasaare). In the front new Soviet style arrival postmark of Tartu, on the back censor mark "ТИПОСМОТРЕНО/Военной Цензурой/18696" ("REVIEWED/Military censor/18696") on the back.

The Red Army man who has returned home after 3 years writes an interesting letter to his father. There was no communication with the Estonians who had been mobilised to Russia in 1941 during the three years of German occupation, and the fate of these men was largely unknown to their families at home, just as the fate of their families at home was unknown to them.

"Greetings, home-folks.

It is a long time since I had the opportunity to write to you and wish you all the best. I have written you a letter, and in it I promised to come home soon, but fate will not allow it so soon. Although I have not been able to enter the hospital door for three years, I must now lie there. I wandered through almost the whole of the Estonian mainland and in many places I had to fight some pretty hard battles and on island Saaremaa I got a bullet in my left thigh, which will make me lie in bed for several good months, because my bone is broken and I am in plaster at the moment, but I hope to be able to move on my own by Christmas. I passed about 15 kilometres from home, but all the residents were in a war zone this time and could not hear anything from home. I wonder if everyone is still alive and how life is going there. Vaike, Laine and Erna must have grown up into big girls and I don't think I recognise them. I heard how the Germans declared us dead in the Soviet Union, but now all the people who were declared dead are coming back, and many of them had their wives already gone to another man, and when their husbands turned up, they were scared to death.

Elmar Soom wishes all the best to all the home-folks and acquaintances.

On October 23."

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Eesti NSV – Teine Nõukogude okupatsioon

Punaarmee 8. eesti laskurkorpus jõuab Eestisse

Estonia 1940-1944 / Between two fronts

Estonian SSR - Second Soviet occupation

8th Estonian Rifle Corps of the Red Army back home

Postkaart, Tallinn (Nõmme) 16.10.1944 - Punaarmee 28.10.1944. NSV Liidu tariif 20 kop, sisemaine postkaart (1944-). Punaarmeelasele oleks ka saanud saata tasuta. Väga harva esinev NSV Liidu tervikasi (Mi P 165a 04). Kaardi saajaks Punaarmee 8. eesti laskurkorpuse 7. eesti laskurdiviisi sidepataljoni 34-aastane sõdur Arnold Ventsel (s 1910), kes mobiliseeriti Punaarmeesse juulis 1941. Tallinna masintempel, Punaarmee välipostitempel ja tsensuuritempel "ПРОСМОТРЕНО/Военной Цензурой/25042" ("LÄBI VAADATUD/Sõjatsensuuri poolt/25042"). Kaardi saatjateks naine ja ema, kes on hiljuti saanud üle 3 aasta tagasi Venemaale viidud mehelt teate, et ta on koju tulemas: "Minu kallim Arno. Olen õnnelik, et tuled tagasi. Olen seda päeva igatsusega oodanud ja varsti on see päev käes. Sinule truuks olen jäänud alati, sest teadsin Sa tuled. Võtsin omale mõtte - sa oota, ma ootasin. Ja see on mind aidanud üle igasuguseist ajast, küll raskeist ja kannatusrohkeist, kuid aladi olen jäänud truuks sulle nii mõttes, kuid ka tegudes. Ootan Sind igatsusega, Sinu naine Liidi. /---/ Karvajalg! Tule aga kiiresti koju. Ootame ja igatseme sind väga. Kõik on kodus vanaviisi. Oleme kõik elus ja terved. Kallistab naine nr. 2."

Paremal. Tallinn 26.11.1944. Kohalik "Kodumaa eest, Stalini eest!" propagandaloosungiga postimaksuvaba välipostkaart, mille saatjaks äsja Punaarmeesse mobiliseeritud 19-aastane Illar Uuskam (s 1925). Vähem on teada fakt, et 1944.a. lõpus, pärast Eesti taas vallutamist Punaarmee poolt, sundmobiliseeriti jälle 1905–1926 sündinud Eesti mehed. Osad nendest olid eelnevalt juba teeninud soome ja saksa sõjaväes. Saatja välipostinumber 37388 = Punaarmee 8. eesti laskurkorpus, 220. tagavara-laskurpolk. Sõbrale saadetud kaardilt võib muu seas lugeda: "Mulle polegi vist mõtet enne kirjutada kui olen kindlase üksusse määratud, sest praegu on mul iga mõne päeva tagant uus väliposti number." Postkaart on arvatavasti lastud postkasti. Tallinna masintempel ja tsensuuritempel "ПРОСМОТРЕНО/Военной Цензурой/25084" ("LÄBI VAADATUD/Sõjatsensuuri poolt/25084"), arvatavasti Tallinnast.

Postcard, Tallinn (Nõmme) 16.10.1944 - Red Army 28.10.1944. Soviet rate 20 kop, inland postcard (1944-). Could have been sent free of charge to a Red Army soldier. A very scarce Soviet postal stationery card (Mi P 165a 04). The recipient is 34-year-old soldier Arnold Ventsel (b 1910), 8th Estonian Rifle Corps, 7th Estonian Rifle Division, who was mobilised to the Red Army in July 1941. Tallinn machine postmark, Red Army field postmark and censorship mark "ПРОСМОТРЕНО/Военной Цензурой/25042" ("REVIEWED/Military censor/25042"). The card is sent by soldier's wife and mother who have recently received a message that Arnold, who was taken to Russia over 3 years ago, is coming home: "My dear Arno. I am happy that you are coming back. I have longed for this day and soon it will be here. I have always been faithful to you, because I knew you would come. I took a thought - you wait, I waited. And it has helped me through all sorts of times, difficult and miserable, but always I have remained faithful to you in thought and in deed. I wait for you with longing, your wife Liidi. /---/ Hairyfoot! Come home quickly. We are waiting and missing you. Everything is the same at home. We are all alive and well. Hugs from wife number 2."

Below. Tallinn 26.11.1944. Local "For Homeland, For Stalin!" propaganda field postcard sent by 19-year-old Illar Uuskam (b. 1925), who had just been mobilised to the Red Army. Sender's field post number 37388 = 220th Rear Reserve Rifle Regiment, 8th Estonian Rifle Corps. Less is known the fact that at the end of 1944, after Estonia had been retaken by the Red Army, Estonian men born

1905-1926 were again mobilised to the Red Army. Some of them had previously served in the Finnish and German armies. The card sent to a friend reads, among other things: "I guess there is no point in writing to me until I'm assigned to a certain unit, because at the moment I have a new field post number every few days.". The postcard has been likely left in a collection box, passed through public mail system. Tallinn machine postmark and censorship stamp "ПРОСМОТРЕНО/Военной Цензурой/25084" ("REVIEWED/Military censor/25084"), probably from Tallinn.

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel

Eesti NSV – Teine Nõukogude okupatsioon

Punaarmee 8. eesti laskurkorpus jõuab Eestisse

Estonia 1940-1944 / Between two fronts

Estonian SSR - Second Soviet occupation

8th Estonian Rifle Corps of the Red Army back home

30 nov 44

Tervist tütarlaps!

Luba, et sirceldan siin Sinule mõned read. Pean võtma paberi ja tegema seda. Sest mul meelestub kodukallas ja lahkuv neiu armas. Veel näen Su kätt, veel lehvib su rätt, õrn mälestus hinge mul jäi. Kuis kohisevad metsad, nad kutsuvad mind koju tagasi. Kui oled käinud võeraid maid, lööb kiirem süda kui näed neid. Olen tallanud radu vanu tuttavaid ja läbinud maid võeraid. Seisan rannal, tuul keerutab vast lund kui viilipuru, laev libiseb üle lainetemurru. Mindki ahvatleb siis avarus. Kauged maad ja võeramaade kujud. Ja et on ainult üks loosung: edasi läände; siis edasi, edasi. On möödunud sügis. Ja kase latvust langedud lehed ja kõle tuul käinud üle kesamaa. On käes talvekuu. Varsti sajab pehme valge sametine lumevaip ja katab sügisporides tallatud maa. Ununevad jäljed süised. Rajatakse uued teed sirged üle soode. Ja vaikus on saabunud Maarjamaale. Pilved põhjatuuled mis tohutuid lumemägesid toonud ja maa mis meelele tundmatu muresid loonud.

ДССР

71244

Уезд Вольская

Батальон Восточно-Карельский

гр. Мера

полк 28634

Кавалерия

Анто Трамм

Полк 28634

Батальон Восточно-Карельский

Tallinna ümbrus 7.12.1944 - Tsiistre (Võrumaa). Postimaksuvaba punaarmeevälipostikiri, mille saatjaks Punaarmee 8. eesti laskurkorpuse 300. laskurpolgu 25-aastane sõdur Valter Veeveer (s 1919), kes mobiliseeriti Punaarmeesse juunis 1941. Esiküljel Punaarmee välipostitempel, tagaküljel NSV Liidu sõjatsensuuri tempel "ИПОСМОТРЕНО/Военной Цензурой/25022" ("LÄBI VAADATUD/Sõjatsensuuri poolt/25022").

Kolme aasta eest mobilisatsiooniga Venemaale viidud ja nüüd Punaarmee ridades taas kodumaale jõudnud noormees kirjutab poeetilise, igatseva kirja tütarlapsle, kes temast Eestisse maha jäi. Kiri on kirjutatud nädal enne postitempli kuupäeva, mil 300. laskurpolk asus arvatavasti kuskil Läänemaal mere ääres, saabudes tagasi Saaremaalt, kus kaotati hulga mehi (ainauksi ebaõnnestunud Vintri dessandi käigus hukkus või sattus sakslaste kätte vangi ligi 450 meest 300. laskurpolgust). Allpool kaheosalise kirja esimene osa.

"30 nov 44

Tervist tütarlaps! Luba, et sirceldan siin Sinule mõned read. Pean võtma paberi ja tegema seda. Sest mul meelestub kodukallas ja lahkuv neiu armas. Veel näen Su kätt, veel lehvib su rätt, õrn mälestus hinge mul jäi. Kuis kohisevad metsad, nad kutsuvad mind koju tagasi. Kui oled käinud võeraid maid, lööb kiirem süda kui näed neid. Olen tallanud radu vanu tuttavaid ja läbinud maid võeraid. Seisan rannal, tuul keerutab vast lund kui viilipuru, laev libiseb üle lainetemurru. Mindki ahvatleb siis avarus. Kauged maad ja võeramaade kujud. Ja et on ainult üks loosung: edasi läände; siis edasi, edasi. On möödunud sügis. Ja kase latvust langedud lehed ja kõle tuul käinud üle kesamaa. On käes talvekuu. Varsti sajab pehme valge sametine lumevaip ja katab sügisporides tallatud maa. Ununevad jäljed süised. Rajatakse uued teed sirged üle soode. Ja vaikus on saabunud Maarjamaale. Pilved põhjatuuled mis tohutuid lumemägesid toonud ja maa mis meelele tundmatu muresid loonud."

Around Tallinn 7.12.1944 - Tsiistre (Võrumaa). Postage-free field post letter from 25-year-old soldier Valter Veeveer (b 1919) of the 300th Rifle Regiment of the 8th Estonian Rifle Corps of the Red Army, who was mobilised to the Red Army in June 1941. Red Army field postmark on the front, on the back Soviet censorship stamp "ИПОСМОТРЕНО/Военной Цензурой/25022" ("REVIEWED/Military censor/25022").

A young man, taken to Russia three years earlier by mobilisation and now back in his homeland as a Red Army soldier, writes a poetic, wistful letter to the girl he once left behind. The letter was written a week before the postmark date, when the 300th Rifle Regiment was probably stationed somewhere in Läänemaa, by the sea, having arrived from island Saaremaa, where they had lost a number of men (nearly 450 men from the 300th Rifle Regiment were killed or captured by the Germans during the unsuccessful Vintri landing alone). Below is the first part of the two-part letter.

"30 nov 44

Hello girl! Allow me to drop you a few lines here. I have to take a paper and do it. Because I'm flattered by the home shore and the lovely departing maid. Still I see your hand, still your scarf flutters, a gentle memory remains in my soul. As the woods rustle, they call me home again. When you've walked strange lands, your heart beats faster when you see them. I've trodden paths of old acquaintance and passed lands strange. Standing on the shore, the wind whirls the snow like a file, the ship glides over the surf. I too am tempted by the expanse, far lands and foreign echoes. And that there's only one slogan: Onward westward; then onward, onward. Autumn has passed. And the leaves fallen from the birch-tops and the harsh winds crossed the fields. It is the winter month. Soon a soft white velvety blanket of snow will fall and cover the earth trampled in autumn mud. Forgotten are the traces of summer. New paths are made straight across the marshes. And silence has come to the land of Estonia. The clouds of north winds that brought huge snow mountains and a land that is unknown to men brought worries."

Eesti 1940-1944 / Kahe tule vahel
 Eesti NSV – Teine Nõukogude okupatsioon
 Postiteenuste normaliseerumine

Estonia 1940-1944 / Between two fronts
 Estonian SSR - Second Soviet occupation
 Normalisation of postal services

Tüüpiline Eesti NSV ja NSV Liidu eraisiku lihtkiri, Rapla 15.11.1944 - Juuru (Hajumaa). Postmark on kustutatud arvatavasti eelneval kuul kasutusele võetud kakskeelse postitempliga RAPLA-РЯПЛА ЭСТОИСК. СССР/а. Tagaküljel NSV Liidu tsensuuritempel "ПРОСМОТРЕНО/Военной Цензурой/25045" ("LÄBI VAADATUD/Sõjatsensuuri poolt/25045"). NSV Liidu tariif 30 kop, sisemaine lihtkiri kuni 20 g (alates 6.12.1940).

Typical private letter of the Estonian SSR and the USSR, Rapla 15.11.1944 - Juuru (Hajumaa). The stamp has been cancelled with the new bilingual postmark RAPLA-РЯПЛА ЭСТОИСК. СССР/а, which was likely introduced about a month earlier. On the back Soviet censorship mark "ПРОСМОТРЕНО/Военной Цензурой/25045" ("REVIEWED/Military censor/25045"). USSR rate 30 kop, inland letter up to 20 g (from 6.12.1940).

Below. Two times used and turned Soviet postal stationery envelope. First use as a 30 kop stationery, postmark TUHALAANE/A/EESTI (picture below at left), Tuhalaane (Viljandimaa) 22.11.1944 - Viljandi 25.11.1944. Due to lack of new envelopes the already used envelope was turned over for second, local mailing in Viljandi 8.12.1944 (below). For the second use a 30 kop Chapayev postage stamp was added, according to the inland rate, although a 15 kop stamp would have sufficed for a local dispatch (Soviet Union rate from 6.12.1940). The Chapayev postage stamp is cancelled with the new Soviet postmark ВИЛЬЯНДИ ЭСТ. ССР. ВИЛЖАНДИ. Very scarce.

Kaks korda kasutatud ja ümber pööratud NSV Liidu tervikasi. Esimene kasutus 30 kop tervikasjana, postitempel TUHALAANE/A/EESTI (pilt ülal), Tuhalaane (Viljandimaa) 22.11.1944 - Viljandi 25.11.1944. Teine kasutus uute ümbrike puuduse tõttu ümberpööratuna Viljandi kohaliku saadetisena 8.12.1944 (paremal), postitempel ВИЛЬЯНДИ ЭСТ. ССР. ВИЛЖАНДИ. Teine kasutus on margistatud sisemaise tariifi järgi 30 kop Tšapajevi postmargiga, kuigi kohaliku saatmise jaoks oleks piisanud 15 kop margist (NSV Liidu tariif alates 6.12.1940). Väga harva esinev.

Illustreeritud NSV Liidu tervikasi tekstiga "Olgu tervitatud 1. mai, töörahva relvajõudude ülevaatamise päev!", Tallinn 2.12.1944 - Kalinin, Vene NSFV 9.12.1944. Arvatavasti Tallinnas loodud NSV Liidu tsensuuritempel "ПРОСМОТРЕНО/Военной Цензурой/25015" ("LÄBI VAADATUD/Sõjatsensuuri poolt/25015"). NSV Liidu tariif 20 kop, sisemaine postkaart (1944-). Väga harva esinev tervikasi (Mi P 179).

Epiloog

Hitlerliku Saksamaa ja Nõukogude Liidu imperialistlike ambitsioonide tõttu alanud Teise maailmasõjaga seoses vähenes rahumeelse Eesti Vabariigi 1,13-miljonine rahvastik aastatel 1939-1945 ligikaudu 280 000 inimese ehk ligi 25% võrra. Neist hukkus 70 000–75 000. Võib öelda, sõda ei jätnud puutumata ühtegi Eesti perekonda ning sõjast põhjustatud traumad painavad meid veel tänapäevalgi.

Punalipud ja Lenini profiilid jäid eestlasi kummitama järgmiseks 47 aastaks, kuni 20. augustil 1991. a kuulutati end taas iseseisvaks riigiks. Sama aasta detsembris lakkas olemast ka Nõukogude Liit. Venemaa imperialistlik identiteet pole aga kuhugi kadunud.

Kasutatud allikad. Vambola Hurt, Elmar Ojaste "Estonia. Philately & Postal History Handbook", Esa Mattila "Postal Rates of Estonia 1918–1940", Harry von Hofmann "Estonia before and as part of the Generalkomissariat Ostland", Eesti Filatelist, "Eesti ajalugu. Kronoloogia", Memento R1-16, Heino Prunsvelt "Sõjasurmad aastatel 1939/1945", Eesti Sõjamuuseum, DIGAR, Feldpost Number Database, internet jpt.

Illustrated Soviet postal stationery card with the text "Let us greet May 1-st, the day of the review of the armed forces of the work-people!", Tallinn 2.12.1944 - Kalinin, Russian SFSR 9.12.1944. Soviet censorship mark "ПРОСМОТРЕНО/Военной Цензурой/25015" ("REVIEWED/Military censor/25015"), likely added in Tallinn. Soviet rate 20 kop, inland postcard (1944-). Very scarce postal stationery card (Mi P 179).

Epilogue

As a result of the Second World War, which began due to the imperialist ambitions of Hitler's Germany and the Soviet Union, the population of peaceful Estonia, which had been 1.13 million, was reduced by approximately 280 000 people, or nearly 25% in 1939-1945. Of these, 70 000-75 000 died. It is safe to say that the war left no Estonian family untouched, and the trauma of the war still affects us today.

The red flags and the profiles of Lenin haunted Estonians for the next 47 years, until on August 20, 1991, Estonia declared itself an independent state again. The Soviet Union ceased to exist in December of the same year. But Russia's imperialist identity has not disappeared.

Main sources. Vambola Hurt, Elmar Ojaste "Estonia. Philately & Postal History Handbook", Esa Mattila "Postal Rates of Estonia 1918–1940", Harry von Hofmann "Estonia before and as part of the Generalkomissariat Ostland", Eesti Filatelist, "Eesti ajalugu. Kronoloogia", Memento R1-16, Heino Prunsvelt "Sõjasurmad aastatel 1939/1945", Eesti Sõjamuuseum, DIGAR, Feldpost Number Database, the internet etc.

